

PERKINS LIBRARY

Duke University

Mary Olive Thomas

Endowment

Rare Books

Zemblem boots,

Engraving by Jan Luyken

Landwehr 261

Prax pp 379-88

Von Fegler & von der Luehe

169, 175 & 353

de Beginselen van
GODS KONINKRYK
in den Mensch.

U Amsterdam by Jacob Ter Beek.

de la ...
de la ...
de la ...

DE
B E G I N S E L E N
V A N
G O D S K O N I N K R Y K
I N D E N M E N S C H .

Uytgedrukt in verscheide

Z I N N E - B E E L D E N ,

Als mede een

A L L E E N S P R A A K E M E T G O D ,

Benevens eenige

S T I G T E L Y K E R Y M E N ,

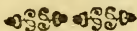
D O O R

P I E T E R en J A N H U Y G E N .

Met Konstplaatén door

J A N L U Y K E N .

*Het Koninkryke Gods is Regtvaardigheid en
Vreede en Blydschap door den Heiligen
Geest. Rom. 12: 17.*

T e A M S T E R D A M ,

By J A C O B T E R B E E K , Boekverkoper bezyden
de Beurs, in de Gekroonde Bybel. 1738.

REVISED

1844

CONDON

IN THE

STATE OF

NEW YORK

IN SENATE

January 1844

REPORT

OF THE

COMMISSIONERS

OF THE

LAND OFFICE

TITEL-PLAAT.

Schoon 't dertele penceel, door dag 'en schaduw', meest
Van quade vrugten is, en 't vleeslyk hert verwilderd :
Zoo kan een leerzaam stuk, van wyzer hand geschilderd,
Wel nutter werking doen, in God gezinder geest.

Getuyge is hier de konst, op 't Veld van dit Papier,
Dat ons een *Maagt* vertoont van *ingetogen* wezen,
Waar uyt *Godvrugtigheid* en *Aandagt* is te lezen,
Als innerlyk ontvonkt, van suyver Hemels vier.

Op dit Papier, alwaar sig voordoet, als in 't hoofd
Van een zeer stigt'lyk werk, een kort begryp van zaken,
Die, zal *Gods Ryk in ons* en wy daar in geraken,
Zo noodig zyn gedaan, als wel en vast gelooft.

Nu wat wil deze *Maagt*? en wat heeftze op haar schoot?
Zy beeld den *Godsdienst* af; en heeft het *puyk der Boeken*
Daar voor haar, als het *Ligt* om 't hert na t'onderzoeken,
En als een ziel-banket, waar op s' haar kind'ren nood.

Wat wyftze ons *in de Borst* dus met de *Regter* hand,
Wyl 't ooge om hooge straald? haar ziel bekommeringen;
Dieze als een *Voedster* draagt voor hare *Spruytelingen*,
Waar na de *Slinkre wyft* en 't hert van liefde brand

Van liefde, welkers kragt haar alderdiepste roerd,
Haar beden op-waard zend, met onuytspreekbre zugten,
Voor dat haar teer *Gewas* en dierbre lieve vrugten,
Zo datze, als uyt haar zelf, ten Hemel is gevoerd.

Wat wil die *Steen*, en 't *Vat*, waar op en in zy staan?
Het *Anker* en het *Kruys*, 't is hopen en gelooven:
Den *Aard-kloot* overkant, de *bloote Voet* daar boven,
Datze op 't geloove en hope, all' 't aardse soet versmaên.
Maar datze staan op *Steen* en in een *Steene Vat*?

Is, datze op God gegrond, onwankel kunnen rusten,
Gescheyden zyn van d'aard' en blinde drift en lusten,
Van boven af gevoed zyn, met veel zoeter *Nat*.

Op de Titel-Plaat.

Met zoeter Nat, waar mede, *een lief gevelegeld Kind*
(Een Soon der liefde Gods) haar tydig komt begieten
Met sulc een overvloed en aangename *Vlieten*,

Dat ook de *minste Spruyt* volmaekt genoeg vind.

De Ruymte, en hellen Dag, waar in ze zit beglanst,
Is d'eenvoud, ronden aard, en suyvre naekte waarheyd
Des Godsdienst, die geen tier en heeft als in de klaarheyd,

Waarom se ook met een *Rey van Geesten* is beschanst.

Van Geesten, neêr gedaald van Aller-ligten Bron:

Om 't ampt van Lyftrauwant getrouwlyk te verrigten.

Bekleed met suyver licht, wel draaglyk voor gefigten

Die enkel zyn vermaakt met 't Ligt van 's levens Sonn':

Maar gansch afschuwelyk voor 't volk der duyfsteris,
Dat waarheit haat, en des haar Stralen zoekt t'ontschuilen,
Als 't vuyle nagtgebloed van vledermuys en uylen,

Om dat het lieft en leeft in al wat haatlyk is.

En 't zuyver oog dat zo door Printen gaat en Schetsen,

Vind wel te met wat nuts, in 't veelyd-nutt'loos etsen.

C. V. E.

Op de

B E G I N S E L E N

van

GODS KONINKRYK
IN DEN MENSCH.

LOf-digten, Roem of Tuyteryen,
Bevielen noyt een nedrig man,
Wiens Geest alleen zig kan verblyen,
In al wat God verheffen kan.

En hy die kennis heeft bekomen,
Dat God alleen is 't Eenig Goed,
Voeld ook in zig een teder schromen,
Zo hy maar iets aan 't Schepsel doet.

Des zal myn Pen niet onderwinden,
Te schryven tot deez' Schryvers eer,
Als of men 's Gevers gaaf meer minden,
Dan Hem, daar 't alles daald van neêr.

Neen, alle Lof is uw', ô Heere!
Des neemt myn Ziel tot U haar wyk,
En bid, wilt ons inwendig leeren,
't Beginzel van uw' Koninkryk.

Uw *Koninkryk* van Regt en Vrede,
Van Kragt en Blydschap in den Geest,
Waar mée Gy 't heilig hert beklede,
Welks zonden-wonden Gy geneest,

Neem gunstig aan onz' dank-offranden,
Voor 't goed', en 't geen ten goede sterkt:
Wy nemen 't alles van uw' handen,
En bidden dat Gy daar in werkt.

Want wat zou Paulus planten geven,
Apollos dapp're vlyt ons doen,

Zo Gy geen wasdom geeft ten leven,
Noyt ziet ons oog 'tgezegend groen.

Ontferm u 't arme menschlyk pogen,
't Gefaaide door een swakke hand.
Bedouw het lieflyk uit den Hogen,
Zo draagt het mild op 't goede land.

Men brengt hier weêr voor 's werelds oogen,
Een Schets, een kleine schildery,
Waar in eens Menschen Pen bewoogen,
Ous toont wat Gods begeerte zy.

Al wie dit leeft, of oit zal lezen,
Met lust om in *Gods Ryk* te gaan,
't *Beginzel* moet voor 't einde wezen,
Des blyf niet voor den iangang staan.

't *Begin* is vreze, angst en beven,
Voor Gods regtvaardig reyn gezigt,
Wanneer de Ziel, met zond' omgeven,
Vervreemt is van zyn liefde Ligt.

Maar dat verdwynt, op 't heeriyk schynen,
In 't opgaan van dien Morgen-Ster,
Volmaakte Liefd' en kend geen pynen,
Oogt op dien dageraat van ver.

't Groot Voorwerp, waar van is geschreven,
In deze klein' en weinig Blaân,
Moet ons een diepen indruk geven,
Om van ons zelve uit te gaan.

Want bid men dat *Gods Ryke* kome,
Het *duister Ryk* moet aan een zy,
Het *goê Beginzel* waargenomen,
Al eer men zig in God verbly.

Houw af, houw af d'onreine handen,
Steek 't ergelyke ooge uit,
't Is beter hier in yver branden,
Dan onder 't helse naar geluyt.

Dien Scepter zal zeer haast verschynen,
Dien Scepter der regtmatigheid,
En alle quade magt verdwynen,
Die ons nog menigmaal bestryd.

Die ons zo veelmaal nog doet zugten,
Zo jammerlyk trekt na beneên,

En als een angstig veldhoen vlugten,
Dat nauwlyk weet hoe, of waar heen.

Maar 't moet zo gaan, 't zyn vaste wetten,
Men kampt 'er hevig om de Kroon,
Die ons den Vyand zoekt t'ontzetten,
En 't leven Gods in ons te doën.

Dog 't heeft geen nood verlege herten,
De Rotsteen Iſr'els sluimert niet,
Hy weegt uw kragt, uw kruis en smerten,
En event die, schoon gy 't niet ziet.

't Is alles in zyn magt en weten,
Laat ons gelovig houden aan,
Zou Hy zyn rechter hand vergeten?
Zyn Duyve ten verderf zien gaan?

Veel eer boog Aard en Hemel t'zamen,
Hy heeft ze met zyn Bloed gekocht,
En noemde haar na zyne Name,
Toen hy ze van zo verre brocht:

Uit woeste en nare wilderniffen,
Op Arends vleug'len droeg Hy haar,
Zyn liefd' en trouw zal niemandt missen,
Die nauw zyn roepinge neemt waar.

Wie zal dien Sterkens roof ontjagen?
Heb moed verachte, kleine ſchaar;
Zyn dierb're Bruid moet niet verzagen,
Zy blyft in Hem en hy in haar.

Dus laat ons op den Heere hopen,
En doen op 't Hemelryk geweld,
Den loopbaan kloek ten eynde lopen,
Want in zyn arm is hulp beſteld.

Dring aan, dring aan verliefde krachten,
En blyft niet in 't *Beginzel* ſtaan.
Men moet 'er in om 't heyl te wachten,
Dat nimmer, nimmer zal vergaan.

N. N.

Korten inhoud , en aan-een Schakeling
van alle de Zinne-beelden , zo als
ze na een volgen.

- G** Eraakte Zielen ! die van verr' de flickeringen
Ziet , van *Gods innig Ryk* , vast door de nev'len dringen
Van d'algemeene fleur , (den geestelyken nagt ,)
En die God daar op 't hert ten tempel en ter woning
Hebt toegewyd , op dat Hy daar in heersche als Koning ,
Bediend u van de Schets , terwyl ge op 't lighaam wagt.
- 1 Een Schets , die u doet zien , hoe 't *afgetrokken Ooge*
Des dwazen Schutters , 't werk verydeld van den Boge ;
Daar elk de schaad'lykheid der Onkunde uit kan zien.
 - 2 Die u doet zien , hoe 't losse en dwase *eenzydig keuren* ,
Doet missen Merk en Einde , en in ellende treuren ,
En waar men tot behoud , moet vlugten , en tot wien.
 - 3 Hoe 't *edelste Geschap op aarden* , zelfs van allen ,
Te met ontaardende , ten quaadsten stand kan vallen :
Dat nooit als door veel pyn en smerte word herbaard.
 - 4 *Hoe strydigheden nooit* ('t zy wat mer af mag meenen)
Gelyk als Vuur en Vogt te zamen regt *verëenen* ,
Ook zoo geen Mensch met God , ten zy van eenen aard.
 - 5 *Hoe d' eenvoud , als ze dooldt* , nog eind'lyk vind een open ,
Vind laaff'nis voor 't gemoed , na lang en pynlyk loopen ,
En God aldus in 't hert die buÿten wierd gesogt.
 - 6 Hoe een *die quist weer mist* , zeer haast , zyn eed'le gaven
Van God verkregen door veel leed en sweet en slaven ,
Helaas ! tot schande en scha te wonder slegt bedogt.
 - 7 Hoe dat een *stage vlyt* , in arbeid , bidden , waken ,
Vereyscht word om ten top te raken van 't versaken :
Of staat men stil , den Steen rold flux den Berg af neer
 - 8 *Hoe God* , als 't rein verstand den will' heeft overwonnen ,
Sels hands staat aan 't werk , van Hem in ons begonen ,
En dus *Syn beeld herteeld* , en geeft 'et leven weer.
 - 9 Hoe een *die 's Hemel leer door 't swerk is opgetreden* ,
Nog niet mag blyven staan , maar zien moet na beneden ,
Of d'aarde in 't oog verkleynd , en dus of hy nog ryft.

Korten Inhoud,

- 10 Hoe dat men 't zichtbaar Land moet laten, en bevaren,
Door waar geloove, liefde en grondverfakings baren,
De zalige overkant, die ons de wysheid wyft,
- 11 Hoe dat een Reyser op den weg ter valte ruste,
Moet altyd voort en voort, schoon 't hem wel anders luste,
Om eens veel ruimte en beil te zien, na smal en steil.
- 12 Hoe dat men onbesogt en onbedogt, de paden
Tot God waant kort en sagt: en, gaande, dus beraden,
Zig ziet misleid: maar vind by Hem nog heul en heyl.
Moet na den Oorsprong toe, den Schepper aller dingen,
Om zo te rusten, in ons wezens Grond-begin.
- 14 Hoe (schoon men jong en teer in stryden is, en kragten,
En ligt geraakt om veer) men kragt mag van Hem wagten,
Die ze elk, wie daar om bid, stort van den Hemel in.
- 15 Hoe God, door lyden ons van 't aardscbe weet te rukken:
Gelyk men Rotsen sbeurd en slaat met kragt aan stukken,
Nadien 't Natuurlyk vast maar door geweld en scheid.
- 16 Hoe me egter waarlyk los moet wezen, zal men spoeden:
En dat nog Zyl nog Wand, nog gunst van Wind en
Vloeden,
Iets baat, daar 't Schip nog vast voor Wal of Anker leyd.
- 17 Hoe dat een ziel, nu los, moet altyd opwaart spoeyen,
Of 't rusten zal terstont haar meer en meer vermoeyen,
Wyl valsche lust en rust nooit vaste ruste baard,
- 18 Hoe zulk een vrye ziel van stoff'lykheid ontheven,
Op 't Lugje van Gods Geest, word Hemel waard gedreven,
En boe veel minder aard met zo veel meerder vaard.
- 19 Hoe dat die loutre ziel, Gods beldre Liefde stralen
Ontfangt, en weêrglans geeft, zo haast alsfe in haar dalen:
Gelyk ze doen in al wat voor haar openstaat.
- 20 Hoe dat die ziel dus leerd door waarlyk ondervinden,
De kragt en goedheid Gods en Jesus haars beminden.
En ziet dat zelf geniet, voor 't onderzoeken gaat.
- 21 Zy ziet de schaad lykheid der ongetoomde zinnen;
Dies keerdsfe weynig uit, maar houd haar kragten binnen:
Hoe pynlyk en boe bang, ook d'eerste prang mag zyn.

van alle de Zinne-Beelden.

- 22 Een zoete en sterke trek (vergode zielen eygen)
Doet haar altyd na God (haar ware Noorden) neygen.
En zegt dus, *elk bet zyne, ik trekke en zoek' na 't myn.*
- 23 Zy zoekt en vind en keurt God, als het alderbeste,
Ze ontsluit *haar band en grypt*, versmaende d'ydle reste,
Die luydkeels zelve roept: *Maar een van tweeën of geen.*
- 24 Zy spiegeld haar met lust in God, de Bron der ligten:
Die aller levens Zon, daar zuivere gezigten
Haar licht uit scheppen, ook tot nut van t' algemeen.
Dien gadeloofen glans: dien onbeswalkbren luyfter,
Beftralende haar grond, verdryvende alie duyster,
Ryft op ten vollen dag, na 't lieve Morgen-rood.
En dan zweeft *deze ziele en leeft in 't waar geniete*
Van Gods uitvloende kragt, dieze in haar neêr voeld schieten,
En haar het leven geeft, *naar voorgegane Dood.*
- 25 Een Dood, *die 't Vlees* (wel noode, en egter) *moestelyden*,
Moest lyden 't zy met hand en voeten af te snyden,
Of 't hindrende ooge lid, te rukken uit het hoofte,
Den gansch ontaarden aard van kragten te berooven,
Het ingeschapen vuur, te dompen sonder dooven,
Een vreugt van dat me aan God en synen Zoon geloofte.

Dus word dit Werk aan een *geschakeld als een keten*:
Van Sangen, goed van stof, van lessen nut geweten,
Die leerzaam, kort en klaar, opwekk'lyk zyn en zoet.
't Zy rym of rymeloos, 't bestaat in al zyn deelen
Uyt paarden, eêl gesteente en dierbre pronk-Juweelen,
Van een regtschape ziel en God gezind gemoed.

C. v. E.

Op de
B E G I N Z E L E N
V A N
G O D S K O N I N K R Y K
I N D E N M E N S C H .
K L I N K D I C H T .

HOe heerlyk is een Ziel door 's Hemels Zon bestraald,
Daar Godsvrugt is haar doel, en 't goede haar vermaken,
Wiens lust en heyl steeds in de Godgeweyde zaaken,
't Beginzel van Gods Ryk, gestadig zegepraald.

Dit heeft hier HUIGENS Pen naar 't leven afgemaald,
Wiens doelwit is het hert een's ieg'lyks te geraaken,
Door deze blaân, en dus verstrekkende een baaken
Van 't Geest'lyk heyl, op ons genadiglyk gedaald.

Lust u, verheugd in God, en in bespiegelingen,
En opgetogentheyd, eens Gode lof te zingen,
Hier vind gy keur van stof, en schoone zielen spys.

Zoekt gy, ô Sterveling! uw Ziel staag op te beuren,
Dit is een Stof die steeds een ieg'lyk waard zal keuren,
Waar door gy werd geleyd naar 't Hemels Paradys.

J. VERHEYDE *de Jonge.*

VOOR

V O O R R E D E

Tot den

L E Z E R of S A N G E R.

BEminde Lezer, dit kleine Boekje, word u met genegendheid opgedragen, op hope, dat de Goddelyke goedheid geven zal, dat het aan uwe dierbare ziele eenig voordeel mogt doen, om in waarheid deel te mogen hebben aan en in *Gods Koninkryk*.

En 't geen ik voor af te zeggen heb, is zeer weinig, namelyk, dat ik niet als een volstrekte Auteur hier van kan aangemerkt worden. Want behalven dat ik door een ander d'aanleidinge tot deze Zinnebeelden &c. gehad heb, zo heeft het ook een myner lieve Vrienden, meer in de Poësy ervaren als ik, gelieft, op myn verzoek, een hand van correctie en byvoeging merkelyk daar aan te leggen.

Maar van meerder belang acht ik, dat U L. gelief te weten, als hier en daar iemand sprekende word ingevoerd, niet myn Persoon eigendlyk, maar eener die zo bestaat, moet worden verstaan; by voorbeeld, pag. 9. vf. 2, en 3. en andere plaatsen meer: als die garen en van herten met schaamte bekenne, dien stand noch niet bereikt te hebben; Waarom ik ook hope, dat dit Boekje voor myne ziele, gelyk als voor d'uwe, een Spiegel van goede on-

Voorreden tot den Lezer of Zanger.

onderwyzengen zal zyn, en dat de goede God ons te samen verwaardigen zal in Jesus Christus hoe langer hoe meer bequaam te maken om als kindertjens *de Beginfelen*, de Voortgang, en de volmaakte Bezittinge van Gods Koninkryk in den *Mensch* met alle toegenegendheid des herten te ontfangen, om 'er gewisselyk in te komen.

Indien gy lieden daar iets in vind, waar door uw gemoed, als door een gezegend middel, tot God en 't goede bewogen word, dankt Hem daar voor die alle lof en eere toe komt.

En gy alle, die eeniger mate heilige handen tot den God des Hemels en der Aarde kond opheffen, zyt myner gedachtig, als gy de Aanspraak-plaatse syner heiligheid in Jesus synen Zone naderd, op dat het syne grote ontfermingen en d'ingewanden syner Barmhertigheden gelieven sich zodanig over my uit te breiden, dat ik onder de schaduwe syner liefde-vleugelen een veilige schuil-plaatse vinde ten dage des quaads en U.L. met alle heiligen hier na mag ontmoeten in 't Ewige Zalige Koninkryk. Amen.

*In Amsterdam,
den 10 Augustus 1689.*

P. HUIGEN.

DE

Hoe lange binkt gy op twee gedachten? Zo de Heere God is, volgt hem na, en zo het Baäl is, volgt hem na. 1 Kon. 18. 21.

*110e de Ziele des Mensche zo jammerlijk van God tot zich
zelve en de schepselen is afgeweken, en daar door
den Schepper niet kan vinden nog
gewaar worden.*

STEM: Gy die den naam van Christen draagt.

ONvaste Schutter! die dus nooit
Of Doel of Doelwit trefte!
Maar loffer ziel! die staag verstroot
God zoekt en nooit beseft.

2 Daar 't all', zo Aard', als Vuur en Vogt,
Lugt, Zonne, Maan en Sterren,
Zijn eind bewerkt, en in haar togt,
Nooit keeren, staan, nog werren.

3 En daar elk Diertje, ook hoe klein,
Kan 's Scheppers oogwit vinden:
Zult gy, begaafder Mensch! alleen.
Dan dwalen als de blinden?

4 Daar God is 't eenig Ziele doel,
En Jesus 't pad ten leven:
Word gy door wind van 't aardfch gewoel
Dus van uw streek gedreven?

5 En Mikt gy niet op dat gy Trefte?
Vliegt zo uw Pijl ter zyden?
Ach, Schutter! ziet eens, en beseft,
Wat schade gy zult lijden;

De Beginselen van Gods Koninkrijk

- 6 Met dus uw Pijlen, moeit' en tyd
In 't ydel te verspillen;
Sie tog eens beter toe, eer gy 't
Vergeefs zult anders willen.
- 7 O blinde Schutter! voeld gy niet
Wat d'oorzaak is van 't missen?
Het aardsche schoon, dat ligt verschiet,
Helaas! doet u vergiffen.
8. 't Is Wellust, Eere, Staat en Schat,
Die 's herten Oog vervoeren,
Die zyn 't beletsel, waarom dat
Gy niet op 't Wit kond loeren.
- 9 Die doen 't dat gy God nimmermeer
Kond raken nog gevoelen.
Wel spaar 't vergeeffsche werk, en keer
By tijds van 't ydel woelen.
- 10 En zoekt gy God? zoek staag en regt?
En daar hy is te vinden.
Heff 't oog in ernst naar Hem, en hegt
U aan zyn Welbeminden.
- 11 Op Hem alleen, op Hem alleen
('t Mag nimmer zijdwaards zwieren)
Mik, Schutter, om de Pijl daar heen
Door d'ydelheid te stieren.

12 So Treft gy dat gy garen had,
So Raakt gy 't Wit in 't Midden;
O Christen Schutter, voel en vat
Eens, dat ootmoedig bidden;

13 Gelove, Liefde, Lydzaamheid,
En diergelyke zaken,
De Pylen zyn, regt aangeleid,
Die God in 't herte raken.

Van de diepe onkunde des Mensch.

NAdien 'er voor den Mensch geen onwetenheid onbetamelyker of schadelyker is, als die, waar door hem onbekent is het Einde daar hy iets om doet, dewyle dat het eerste moest zyn, 't welk hy behoorde te weten, om, by gevolg, zig in alles daar na te voegen, gemerkt hy zonder deze kennis niet als by geval iets na behoren kan uitwerken.

So is nog veel onbetameliker het ware Einde daar men om is, en den waarom van zyn Schepping niet te weten, daar nochtans alle onze uit en inwendige werken daar na moeten mikken, als de Pylen van een Schutter na 't wit dat op den Doel staat: en daarom brengt deze onwetenheid met zig een ongelofelyke schade der ziele aan 't gantsche beloop van 't menschelyke leven.

Welk leven anderzins zeer uitnemende zou zyn, indien het aangeleid wierd volgens het oogmerk des Scheppers, die in alles wat hy ooit voortbragt, een

zeer heerlyk einde voorheeft; en met den Mensch zo veel heerlyker, als hy voortreffelyker is als alle andere fchepfelen onder de zonne. Want daar geen van die haar Schepper kennen, noch kunnen kennen, daar is de Mensch inwendig en uitwendig niet onbetuigt gelaten van dat grote voorwerp der zielen, namelyk de Heere zynen God, die zyn oorsprong is, en die den Mensch verzien heeft met zo veel bequaamheid om hem te kennen en lieven.

Maar wat is 't! Alle fchepfelen, van de minste tot de meeste, zo wel de onredelyke als de ongevoelige, bereiken al te famen het Einde van haar leven en wezen, ook de eigen plaatse daar zy horen, en zy keren zich derwaarts in alle gewesten der waereld, volbringende zeer volmaaktelyk alles daar zy van God toe gefchikt zyn.

Alleen de edele, de waardige Mensch is onwetende van het Einde daar hy om is, en waarom hy in deze waereld gefeld is, daar hy nochtans boven alle andere fchepfelen met deze kennis moest vervuld zyn: want daar wy gefchapen zyn om *den Heere onzen God uit geheel ons herte, uit geheel onze ziele, uit geheel onze kracht, en uit geheel ons verstand lief te hebben*, en alzo in hem als ons Einde geheel te rusten, zo zyn wy dwaaffelyk met onze liefde gekeerd tot de fchepfelen, alwaar wy doch nooit ware rust en vernoeginge vinden kunnen.

Hierom. *ô hemelsche Heere!* doe onze ogen open, op dat wy onze grote dwaasheid zien mogen, en hoe verre wy van u vervreemd zyn; geef ons een oprecht en boetvaardig herte, om onze fchuld en zonden voor u van herten te belyden en te betreuren; verleen ons genadelyk een fterke wil en begeerte om voortaan op te houden van zondigen, en leg ons kragten by om dien ouden mensch in ons te kruifigen; op dat alzo de weg gebaad worde, om door gehoorzaamheid uwer geboden onze zielen te bereiden tot het zoeken en

in.

vinden uwer lieffelyke bywooning en vereniging.

O Heere ! keer uw aangezicht niet af van onze mismaaktheid, maar ontferm U onzer ellende. Wasch ons in het bloed en d'offerhande uwes lieven Zoons.

Onze Vader! *wy hebben gezondigt tegen den Hemel en voor U, en zyn niet waardig uwe Zoonen genaamd te worden, maak ons als uwe baurlingen*: want waarom zouden onze zielen verloren gaan, onze waarde onze dierbare zielen. Heere, gedenk onser na uwe grote barmhertigheid.

Stort in ons van de wysheid die by uwen Troon is, en bekleed ons met ware ootmoedigheid! Laat uwe heilige vreze ons vervullen, en uwe tegenwoordigheid ons eerbiedig maken. Laat uwe liefde ons tot U lokken, en alle uwe weldadigheden ons diep verwonderd doen staan.

Barmhertige Vader! versmelten moeten onze zielen van verwondering over uwe langmoedigheid, en onverdrote lydzaamheid, in't verdragen van onzen schandelyke afwykingen van U, in't afwachten van ons wederkeren tot U door bekeeringe, in zo veel onopgevolgde overtuiging, in zo veel wederstrevingen, in zo veel zwakheden, Heere, en waar in niet al!

Gelooft zy uwe oneindige liefde, geprezen en verheerlykt uwe trouwe in ewigheid. Geen schepsel zal die ooit na waarde uitspreken, want zy is ondoorgrondelyk; alle Engelen moeten U daar ewig voor loven, en alle geheiligde zielen zonder ophouden U daar voor roemen. De Heere zy groot gemaakt in't binnenste onzes herte. Hy beware ons voor alle afwykingen; Hy doe ons Hem hertelyk liefhebben, en bevestig het goede voornemen aller der genen die Hem zoeken; Hy make onzen wegtot Hem voorspoedig, opdat wy noch struikelen noch vallen, maar met vaste en wakkere treden tot Hem met ons herte naderen, en eindelyk zyn lieffelyk aanschyn vinden, en ons ewig daar in verlustigen.

Helaas ! een dwaas en zot verkiezen ,
Doet rust en lust in God verliezen.

Werpt van u weg alle uwe overtredingen , waar door gy overtreden hebt , en maakt u een nieuw herte en eenen nieuwen geest , want waarom soud gy sterven , o Huis Israels ! Want ik en heb geen lust aan den dood des stervende , spreekt de Heere : daarom bekeert u ende leeft. Ezech. 18. 31 , 32

*Hoe de Ziele, tot haar verderf, zich door d'Ydelheid der
waereldfche en vergankelyke dingen bedriegen laat.*

STEM: *Als 't voorgaande. Of, Is 't hoop van aards
gemak of heyl.*

- W**El wat brengt deze Toren my
(Van hemel-hoge tinnen
Een vreemd Gezicht, vol woelery,
Voor 't ooge van de zinnen!
2 Maar Hoger God? Die my verhoogt
Verr' boven damp en winden,
My 't inning wezen klaar vertoogt
Der enkel aardfch-gezinden.
3 Wat zie 'k! nu 'k zoo verheeven ben,
Met zuiver geestelyk' ogen,
En 't all' in aart en waarde kenn',
Wat zie 'k 'er veel' bedrogen!
4 'k Sta van verwondring als verrukt,
(Niet zonder van te grouwen)
Te zien hoe dat elk fcheurd en plukt,
Om 't hebben en om 't houwen.
5 En hoe dat elk zo slaaft en draaft,
Doorkruift de woefte baren:
Ja tot in 't hert-der aarde graaft,
Om fchatten te vergaren.
6 Hoe dat de fchelle krygs-trompet
Staag klinkt aan allen oorden,
En ider spiets' en zwaarden wett'.
Tot fteken, slaan en moorden.
7 'k Zie 't all', ontaarde wegen in,
Met losse tomen, rennen,
Om dat z'haar 's wezens Grond-begin,
Noch Einde niet en kennen.
8 Men zoekt de ruft in quel-ftoff': maar
Helaas! al vruchtloos woelen.

10 *De Beginfelen van Gods Koninkryk*

- Hoe meer van streek, hoe min men waar
Vernoegen kan gevoelen.
- 9 Ach! wie? wie toond u eenmaal recht,
(O dierbaar' Adams kindren!
De duifterniffen daar j' in legt,
En wat zy u verhindren.
- 10 Want d'Eindens uwer fchepping zyn
Niet d'aard, en diersche lusten;
(Baarmoeders ooit van ramp en pyn)
Maar in God moet gy rusten.
- 11 In God is vreugde zonder maat,
En welluft zonder fmerte.
Dus keer, ô! keer in God, en laat
Hem ook weerom in 't herte.
- 12 Indien gy zaagt de Vis uit 't Vocht
Opfchieten na de Bomen,
En 't Pluimgediert van uit de Locht
Neerduiken in de Stromen;
- 13 Wat zoud gy zeggen? zoud gy niet
Terftond, en wel, besluiten,
Dat d'een moet ftikken in de Vliet,
En d'ander ook daar buiten?
- 14 Nu; wat is d'Hoofstloff', daar gy moet
In leven, zult gy leven?
Is dat niet God, wiens innevloed
Uw ziel moet adem geven.
- 15 Ja gy kond veel min als de Vis
Het Water, God ontberen:
Waarom 't wel dobbel-nodig is,
Nooit van Hem uit te keren.
- 16 En gy behoeft zyn liefde-Lucht,
Om wel in ftaat te blyven,
Meer als een Vogel, tot de vlucht,
De Lucht om op te dryven.
17. Wel waar toe dan deez' ydelheen,

Dat

- Dat netten zyn, dat strikken
Dat poelen zyn en woeste zeen,
Daar duizenden in stikken.
- 18 Waar toe dan noch iets nagegaan,
Daar niets uit is te hopen?
Ach! 't is te lang, zo slinkse paân,
Dus blindling, ingelopen.
- 19 Daaromme keer bytijds, ai! keer,
Verdoolde Mensch, keer weder,
Tot God, tot Jesus uwen Heer;
Daal in dien Heil-stroom neder.
- 20 Daal neêr in dien genaden Vloed
(Van God eerst uitgevloten)
Des zuivren Lams onschuldig bloed,
Zo trouw voor elk vergoten.
- 21 Hoor Jesus stem, zie hoe Hy staat.
En wagt met ziels verlangen:
Ja bei zyn armen open slaat,
Om ieder Mensch t'ontfangen.
- 22 Verlegen herten, kom, zegt Hy,
'k Zal geen, hoe klein, versmaden,
Kom al wie zucht, gevluht tot My,
Ik zal uw'ziel ontladen.
- 23 Leer slechts van My d'ootmoedigheid,
Leer waarlyk nedrig wezen,
Zo word uw'ziel ter rust geleid,
En grondelyk genezen.
- 24 Vat op myn Jok, dat ligt en zoet,
Dat wel is om te dragen:
Wijl ik 't wilvaardig trouw gemoed
Met kragt zal onderschragen.
- 25 Dus klinkt zyn troostbre stemme, maar
Blyft gy noch echter dralen,
Zo zult gy, dwaze Mensch, hier naar
Die schade nooit herhalen.

Van de grote verkeertheid des Menfche.

't IS zeer aanmerkelyk 't geen de Propheet David, Pfal- 14. 2. 3. zegt: *Dat de Heere uit den hemel nedergezien heeft op de Menfchen kinderen, om te zien of iemand verftandig ware, die God zogte: maar zy waren alle afgeweken i'samen waren ze flinkende geworden, daar was niemand die goed dede, ook niet een.* O wonderlijke verkeertheid! daar nochtans alle Menfchen gefchapenzyn, op dat zy den Heere zouden zoeken, of zy Hem immers tasten en vinden mogten.

Maar helaas! wy zijn alle van onze geboorte aan in de gevoeligheid en 't zoeken van rust en vermaak in 't uitwendige en in d'outerlyke zinnen opgegroeit, zodanig dat onze aardfche en dierfche menfch veel eer geleeft, en zijn fterkte en wasdom bekome heeft, als de inwendige en geeftelyke, welke eerft lang daar na in den volwaffen, groven en uitwendigen heeft begonnen door een klein zaadje van goddelyke kennis, overtuiging en wroeging op te willen waffen, maar vindende zo ouden en fterken vyand, die met zo groten kracht dat klein en zwak beginfeltje tegenftaat, zo gebeurd het doorgaans aan alle menfchen dat de oufte de overhand houd; te meer, om dat het opwaffen van de inwendige menfch met veel pijn en fmert, ja de dood, voor den uitwendige vergezelschap gaat, en die niet anders gewoon is, als al wat van die natuur is, op 't hoogfte te vlieden.

Maar ô ellendige en droevige ftaat! daar 't Goddelyke van 't menfchelyke, 't Geeftelyke van 't natuurelyke en 't Ewige van 't tydelyke overwonnen word: daar 't nietige het AL, het droevige 't Blijde, en d'onrust de Vrede te machtig is! En 't geen

geen alles in jammer te boven gaat, dat men in deze staat zich noch zo vry, zo rustig en zo vrolyk vind, ja die voor de beste en uitgelezenste verliest, en niet wil toelaaten, dat God of mensch ons daar in ongeruft of bekommert maken.

Grijp Gy, ô Allergoedertierendste, ons eens in 't herte, op dat wy van die onuitsprekelijke verkeertheid overtuigt mogen worden, en zien hoe wy verzadinge zoeken in 't geen ons de weg baand om ewig te hongeren, hoe wy laaffenis zoeken in 't geen een onleffelyke dorst zal veroorzaken, en hoe by U alleén, en in U, is te vinden 't geen waarlijk vergenoegt,

Heere! Heere! help ons doch! onze nood is zo groot, 't kost dagelykx zo veel zielen der menschen. Lieve Vader, wek ons op, om U te zoeken, U te vinden, en U Ewig te behouden, om Jesus wille.

Hier toe is ons zeer nodig uit alle onze ontfange krachten te pogen een ingetogen en aandachtig leven te leiden, nadien de ziele daar door bequaam word om diepe gedachten van God, van de dood, van 't oordeel en van de Ewigheid te kunnen voeden, en daar door een indruk en kracht gewaar te worden om het herte van al 't vergankelijke af te trekken, en zyn lust te neemen in beter dingen die blyven zullen als al dit zienelyke vergaat.

Gelukkige zielen die hier toe geraken! Laat ons haasten, laat ons geen tyd meer verliezen; dit oogenblik zy een standvastige aanvang, door Gods genade, om onze ziele Gode geheel op te dragen.

De Beginfelen van Gods Koninkryk
 All' wat van goed tot quaad vervalt,
 Geeft d'allergrootfte Wangestalt

Als myn herte opgeswollen was , en ik in myne niere geprikkelt wierd , toen was ik onvernuftig , ende en wiste niets : Ik was een groot Beest by U. Psal. 73. 21, 22.

De Mensche die in waarde is , en geen verstand en beest , word gelyk als de beesten die vergaan. Psal. 49. 21.

Jesus zeide : En hebbe ik niet u twaalve uitverkoren ? ende een uit u is een Duyvel. Joh. 6. 70.

*Hoe de Mensch door zonden het menschelyk en Goddelijk
Beeld verliest.*

STEM: *De geest en kan in 't kruis , &c. Of : Die 't al
met reden eyscht , &c.*

1 **O** Mensch ! ô eêl geschap ! zo herelyk geschapen !
Een Engel na den geest, zo rijk van God begaaft!
Hoe kond gy u aan 't vleesch zo jammerlyk vergapen,
Dat gy uw hert en ziel daar aan geheel verslaapt?
2 In u behoort het Beeld eens waren Mensch te wezen,
Van liefde, vriendlykheid, oprechtigheid en deugd,
Van hoop. geloof op God, en kinderlyke vreze,
Van ootmoed, lydzaamheit, verzelt met heilge vreugd,
3 Maar nu woont in u 't Beeld der Duivelen en dieren,
De wreede is een Leeu, de gulzige een Zwyn,
De loze lykt een Vos, de gierigaard de Gieren,
En vele tonen dat ze Duivels kind'ren zyn,
4 Met God, en goed en deugd, te last'ren en te vloeken,
Met niet als quaat te doen, en daar in hare lust,
Als of 't haar leven was, geduriglyk te zoeken,
Tot dat het eenmaal word in 't helliche vuur gebluft.
5 Rampzalig kind ! zo wijd, zo ver van 't pad getreden!
Zo jammerlyk ontâard van alle menschelykheid !
Waar is uw eerste Beeld? en wie toont ons op heden
Eens tusschen Duivel, dier of Mensch regt onderscheit?
6 Waar heen, waar heen, ô Mensch ! de dieren
moeten sterven,
De Duivelen haar deel is niet als ramp en pijn;
Verlaat haar beider aard, op dat uws Vaders Erve,
Wanneer gy Godlyk word, uw ewig deel mag zyn.
7 Diog'nes, met uw licht zelf by de lichte zonne,
Die midden onder 't volk zocht na een mensch-
lyk Beeld,
Zoek nu noch Menschen: Maar, ô Jesus, levensbronne !
Kom 't

Kom, s'chep en vind in ons het Beeld van U geteeld:
 8 Dat overeed'le Waas, dat Goddelyk gezinde,
 Dat allerliefyxt deel, zo Heilig en zo Zoet,
 Dat rein en zuiver hart, ei kom, ô ziels Beminde!
 Kom, zoek en vind in ons zo louteren gemoed.

Van de Wedergeboorte.

Men kan niet ontkennen, dat den Mensch geschapen is om hier op aarde een Pronk-beeld van Gods goedheid, macht en wysheid te zyn, zo door het navolgen van Gods liefde, barmhertigheid, weldaaidigheid en lankmoedigheid met het allerinnerlyxte van zyn gemoed, als door 't wel en heilig gebruiken van alle de vermogens en kragten van geest, ziel en lichaam tot zulk een einde, en alzo door de uitmuntende kennis waar mede de goedheid des Schepers hem zo rykelyk verzien heeft, als van verre enigzins na te volgen het diep beleid en d'ondoordergrondelyke voorzichtigheid Gods.

Dus zou de mensch een navolger Gods zyn als een geliefd Kind, en wandelen in de liefde, gelyk Christus hem lief gehad heeft; maar, helaas! byna alles wat in en aan hem is; is veraard en ten quade verandert; zyn goedheid in boosaardigheid, zyn macht in strengigheid, en om zyn naasten te beschadigen, zyn wysheid en kennis in doortraptheid, en schalkheid om te bedriegen en te misleiden, en een uitvinder te zyn van quade dingen. En aldus blykt het waarheid te wezen 't geen de Prediker zegt cap. 7. 29. *Dat God den mensche recht gemaakt heeft, maar zy hebben vele vonden gezocht.*

Hierom is ons niet nodiger, zullen wy gelukkig worden, als dat wy alie wederkeren van onze boze vonden

en aangename quaadaardigheid, en weder trachten te worden lieve Kinderen Gods, door ons te laten wederbaren van Godes Woord en Geest, op dat wy also Erfgenamen worden van alle onze Vaders goederen.

O laat ons hertelyk en ernstig verlaten en verzaaken alle boosaardigheid, hovaardigheid en leugenachtige eigenschappen, innerlyk en uiterlyk, waar door wy de boze Duivelen gelyk zyn geworden, alle wreedheid en hardigheid des herten, die ons een Leeu en Beer schenen te maken; alle overdadigheid in spys en drank, en alle ontuchtigheid, die ons het Beeld van een Zwyn deeden dragen; alle bedriegelykheid, geveinstheid en loosheid, op dat wy niet meer Vossen en schynen; alle inhalendheid en lust tot overtollige bezittinge der aardfche dingen, om niet de geest der Gieren te vertonen, en alle nydigheid en afgunstigheid, om die van de Honden niet na te volgen; maar door het tegendeel, de goedertierenheid, de liefde en goedaardigheid het Beeld der heilige Engelen uit te drukken, en door zachtmoedigheid, matigheid, kuisheid, oprechtigheid, eenvoudigheid, vergenoegzaamheid, weldadigheid en goedgunstigheid, dat aanminnige, dat liefelyke, dat uitverkoren Afdrukzel en beeld Gods Jesus Christus, te vertonen.

Heilige en gezegende Heer! die ons, als wy zo diep vervallen waren, van God zyt geworden, *Wysheid, Rechtvaardigheid, Heiligmaking, en Verlossing*, wy roepen U aan, laat ons genade vinden in uwe ogen, op dat onze zielen leven en niet en sterven; maak ons wys, om U, uwen Vader, uwe heilige Wil, uw Woord, uw Geest en ons zelve wel te leren kennen; maak ons vry van alle zonden, door vergeving, quyttschelding en verzoening by uwen Vader, door en in uwe bloedige offerhande: geef dat wy waarlyk heilig worden, doende en volbrengende door de kracht uwes Heiligen Geestes

tes uwe heilige Wil, die uwe goedheid verzorgt heeft dat uwe getrouwe Gezanten ons in de Boeken des Nieuwen verbonds hebben nagelaten.

En inzonderheid, ô Allergoedertierenste, zo heilig doch eens den innerlyxten grond van onsen geest, Heer, daar bidden wy U om, op dat wy alzo, volkomen verlost en vry gemaakt van de hand aller onzer Vyanden, u alleen dienen zonder vreze, in heiligheid en gerechtigheid, alle de dagen onzes levens, en door die innerlyke verlossing der zonden, verzekerd worden dat 'er de verlossing van de ewige dood en 't verderf gewisselyk op zal volgen, en Gy ons stellen in die staat daar men bevindelyk uit zal roepen *De Dood is verslonden tot overwinninge: Dood waar is uwe prikkel? Helle waar is uwe overwinninge? Nu is onze Grote Verlosser uit Sion gekomen! nu zyn de Godloosheden van Jacob afgewend! nu heeft God zyn Volk bezogt met den opgang uit de Hoogte! dit is de Dag des Heeren, laat ons blyde zyn met volkome blydschappen, want de ewigheid is daar, ende zaligheid onzes Gods is verschenen! nu zullen wy in zyn ligt wandelen, tot in alle ewigheid!*

O zalige hervorming! welks uitkomst zo overzalig is! wie omhelst u niet? wie zoekt u niet, van de eerste ure aan dat hy eenige kennis van u heeft? O laat ons wederkeren van onze verbafterden aart, eer het te laat is, om alzo van nieuw en van boven wedergeboren te worden; laat ons haasten, want onze tyd zal gewisselyk heel kort zyn.

Heere, help tot deeze Wedergeboorte door d'ingewande uwer ontferming op dat wy spruiten en planten worden uwer gerechtigheit, lieflyk groeiende en bloeiende in 't ontsloote Paradys, 't welk ons uw lieve Zoon zo genadelyk geopend heeft en ingewyd door het Voorhangsel, dat is zyn Vleesch, en ons aldus door die grote herstelling uit den Dood in 't Leven overgezet, om ons ewig te doen leven het ware Leven dat uit U is.

't Geen we van U, ô Vader, bidden, is immers tot
uwe

uwe Eere, op dat Gy in ons verheerlykt zoud worden, en daarom vertrouwen wy op U en op uwe on-eindige liefde, dat het U behagen zal onze Bede te zijner tijd genadelijk te vervullen, om uwes zelfs wille en om uwes Heiligen Naams wille, Die ge-prezen zy in ewigheid, Amen.

Jesus antwoorde ende zeide: Voorwaar, voorwaar zegge ik u, 't en zy dat iemand wederom gebooren worde, hy en kan het Koninkrijke Gods niet zien.

Voorwaar, voorwaar, Zo iemand niet gebooren en word uit Water ende Geest, hy en kan in het Koninkrijke Gods niet ingaan. Joh. 3: 3, 5.

Volkomen een, altijd gemeen.

Indien wy zeggen dat wy gemeenschap met Hem hebben,
 en wy in de duisternisse wandelen, zo liegen wy, ende en
 doen de waarheid niet, I Joh. I. 6.

Dat den Mensch wel behoorde te weten, dat de Verëening der Ziele met God niet toelaat in de Zonden te blijven leven.

STEM: *O zalig heilig Bethlehem! Of geen ding het hert zo zeer verbind. Uyt Rooleuws Rijmen.*

1. **A**L wat zig vind van eenen aard
Verëenigd zonder tegen zeggen:
De Vlam en Rook gaan opperwaart,
En 't grove deel blijft ewig leggen.
2. Die van Gods Geest ontfangbaar leeft,
Laat zig ook licht van Hem bewerken,
En daar die 't hert ten zetel heeft,
Daar zal men 't uit de vruchten merken.
3. Een Gods kind heeft een Gods natuur,
Als van zijn Vader, die hem teelde;
Gelijk als 't Yzer, van het vuur
Geheel doorgloeid, het Vuur verbeelde.
4. Zo lang het Yzer, doof en koud,
Den aard des Vuurs niet kan vertonen,
Is 't dwaasheid dat men echter houd
De kracht des Vuurs daar in te wonen.
5. Maar, waarde Menschen! die gelooft
Dat gy verëenigd zijt met Gode,
Zie of uw Ziele gloeid of doofd
In liefde Gods en zijn geboden.

6. Zie of den ouden mensch verdwijnt,
 Zie of den nieuwen word geboren,
 Zie of in u Gods Beeld verschijnt,
 Dat door uw zonden was verloren.

7. Zie of gy hebt den aard van 't Lam,
 Den naam zijt van Gods kind'ren waardig.
 En of zijn zuiv're Liefde-vlam
 U met God een maakt en een-aardig

8. De Lucht blijft ewiglijk vervreemd
 Van 't heerlijk hemels Licht der Zonnen,
 Zo lang men Mist of Damp verneemt,
 Die haren Glans beletten kunnen.

9 Zo onze Zielen ook van God,
 Dien heil'gen Vader aller Lichten,
 Zo lang de schepselen ons tot
 Haar liefde, buiten Hem, verplichten.

10 Of schoon al 't een en 't ander ding
 Elkander naakt'en nooit vergaarde,
 't Bleef ver noch van Verëeniging,
 Daar eigen aard met eigen paarde.

11 Ook zo, die maar met eene kracht
 Der Zielen kan tot God genaken:
 Vergeefs hy zig verëenigd acht,
 Om God volkomentlijk te smaken.

12 O Jefus! die zo vuurig bad,
Dat w' alle mogten eenig wezen,
Met zulk een Eenheid als Gy had
Met uwen Vader hoog geprezen.

13 Kom, maak ons een in eenen Geest:
Met U en uwen God en Vader!
Op dat wy ewig houden feest,
Verëenigd met des Levens ader.

Van de Heiligheid en Verëeniging der Ziele met God.

Zyt heilig, want Ik ben heilig, zegt de Heere onze God: waar meede niet alleen te kennen word gegeven, dat men heilig moet zyn, maar ook met eenen, dat men daar door tot Gelykaardigheid met zyn God, en gevolgelyk tot Verëeniging met Hem kan komen: nadien gelyke dingen zig lichtelyk verëenigen. Hierom is de Mensch de ware kenniffe, beneffens de gewiffe betrachtinge en verkryginge der heiligheid, ten allerhoogften van noden, indien hy zal komen tot de staat der Verëeniging.

Dewyl nu de Heere, zyne heiligheid den Mensch voorfteld, als een Voorbeeld om na te volgen, en de Heere gezegend volkomen en in alles heilig is, zo blykt dan, dat ook van den Mensch, een volmaakte heiligheid in al zyn wandel geëifcht word, die, gelyk ze voor een groot gedeelte in de Heere onze God bestaat (voor zo veel wy tot zyn Navolginge en Gelykaardig-wordinge geroepen worden) in een ongekreukte rechtvaardigheid, trouheid en

oprechtigheid, beneffens een geheele en eeuwige affonderinge van alle bedrog, geveinftheid, quadaardigheid en boosheid, als welke niet kunnen vallen in Hem die de liefde, goedheid en ewige waarheid zelf is, zo is met eene waar, dat het bekomen en bewaren van deze uitnemende en zalige eigenschappen, geen gering deel van onze heiligheid uit zullen maken.

Want door de regtvaardigheid of vaerdigheid tot altyd recht te doen, is men bevryd van ooit met wil of weten, God, of Mensch, of zig zelf t'onthouden 't geen elk toekomt, zynde dit de grondslag van alle billykheid, vrede en eendracht. Door de Trouheid worden alle verbonden en beloften onverbrekelyk, en de rust en veiligheid ten ewige Troon gevoerd. d'Oprechtigheid is die edele voedster van alle onderling vertrouwen, en een schets van 't hemelsche leven, daar d'ongeveinsde herten voor alle ogen bloot zullen leggen, en 'er niet anders in gezien worden als alle oprechtigheid, trouheid, liefde, heiligheid, goedheid en waarheid.

Maar als hier bykomt de heiligheid Godts, zo als Die Menschlievende zig in en door zyn welbeminnden en uitverkooren Zoon ontdekt heeft, zo vol van goedheid, lankmoedigheid, en vergeefflykheid, barmhertigheid en brandende liefde: wat navolging en hoge top van heiligheid word dan niet van ons geëifcht?

O Vader! ó Zone! heiligt ons, en wy zullen geheiligd zyn! want hier zwichten alle onze tot noch toe ontfangen krachten, hier verstommen alle monden, hier verdwynen wy voor uwe heilige Majesteit.

Zend ons uwen Geest, en wy worden herschapen na uw Beeld, in ware gerechtigheid en heiligheid, en bequaam om, U aanhangende, een Geest met u te worden in ewigheid.

Hee-

Heere! Heere! wat zyt Gy beminnelyk! wat zyt Gy begeerelyk! en wie dorst niet na uwe heiligheid en zalige Verëeniging? O! dat voortaan alle onheiligheid in ons voor ewig onderga en versterve, en 't leven dat uit U is, alleen in ons opga en overblyve tot in ewigheid! Uwe zwakke schepselen roepen U hierom zo ernstig aan, nadien zonder die Verëeniging noch heil, noch vrede, noch vreugde, noch zaligheid in onze Ziele kan genoten worden. Heere! Almachtige Vader! haast U tot onse hulpe, en laat de Bede uwes Zoons waar worden, dat wy alle, die aan Hem geloven, met elkander, met U en met hem Een worden en blyven in alle ewigheid.

Wy bekennen van herten, dat uwe goedheid ons alles, wat tot dit verëenigde *leven behoord, geschonken heeft, door de kennisse des genex, die ons geroepen heeft door heerlykheid en deugd*: maar dat wy onachtsaam zyn geweest, *om daar toe ook alle naerfligheid te voegen*, en dus is veroorzaakt dat ons den ingang in uw geestelyk Koninkryk ook niet overvloediger vergund is; maar, heilige en genadige Vader! onze bede is tot U, *op dat Gy ons geve, na den rykdom uwer heerlykheid, met kracht versterkt te worden door uwen Geest in den inwendige Mensch, op dat Christus door 't geloof in onze herten wone, en wy in de liefde geworteld en gegrond moogen zyn*, en alzo bestindeger en vaster geworden zynde, bequaam bevonden worden door uwe genade, *om ten vollen te konnen begrypen met alle Heiligen, welke de breete, en lengte, en diepte, en hoogte zy, en bekennen de liefde van Christus, die de kennisse te boven gaat, op dat wy vervuld worden tot alle de volheid van U, onzen groten God! Die magtig zyt, meer als overvloedelyk, te doen boven al dat wy bidden of bedenken, volgens de kracht die in ons werkt: U zy de heerlykheid in de gemeente, door Jesus Christus in alle geslachten tot alle ewigheid. Amen.*

Die enkel uit onkunde dwaald,
 Word van God weêr te rug gehaald.

De ellendige en nooddriftige zoeken Water, maar daar en is geen, baare tonge versmacht van Dorst: Ik de Heere zal ze verboren. Ik de God Israëls en zal ze niet verlaten. Ik zal Rivieren op de boge plaatsen openen, en Fonteynen in 't midden der valleije. Ik zal de woesteyne tot een Water poel zetten, en bet dorre land tot Watertochten. Esai. 41. 17, 18.

Hoe de goede God den onnozel dwalende Mensch op den weg des Levens leid; en hoe wy ook God en niet de Schepselen moeten lieven en zoeken, om ware Ruste te vinden.

STEM O Kersnacht! Of, Wel aan myn Ziel: Uit Rooleuws Gezangen.

1 **M**Yn oog zag eens een Onbedochte,
Die Water tot verquikking zochte,
Een reisde daarom ver van huis:
De Waereld door, berg op berg neder,
Dog keerde zonder vinden weder,
Vermoeid, aamächtig, na zijn Kluis.

2 En ziet? Gods liefrijk mededogen,
Ontsluit des moeden Zoekers ogen
Die zien, ja zien zeer diep verheugd,
In 't midden van zijn Kluis opwellen,
Een zoete Bron, een Water welle;
De Moede drinkt met grote vreugd.

3 Verquikt in 't diepste zyner zielen,
Looft God, en d'ootmoed doet hem knielen,
De handen na den Hemel heen,
Maar meest zijn hert en ingewanden,
Die gantsch ontfonkt in liefde branden,
Met nat betraande ogen-leên.

4 O mensch! waar moogt gy hene dwalen,
Om laff'nis voor uw ziel te halen?
De alverquikb're Vloed is nu
By lang zo ver niet eens te zoeken,
Weer slechts uw blindend, oogen-doeken,
Zoek u in God, en God in u.

5. Want als de Ziel zig in de zinnen
 Uit stort, en wil de Scheps'len minnen,
 Zo valt ze tot het diers-geniet, ^{sch.}
 Om daar te rusten, daar te leven:
 Maar, laas! hoe meer dus aangedreven,
 Hoe meer de ruste van haar vlied.

6. Dus leer, ay! leer na binnen keren:
 Leer alles na waardy waarderen:
 Leer God, leer God alleen ten Grond
 En Voorwerp uwer liefde kiezen:
 Of anders zult gy 't Al verliezen,
 Schön gy de gantsche Waereld wont.

7 O wech dan Schepselen, wech Beelden!
 Wech die mijn ziele kracht verdeelden,
 Gy zijt mijn Levens-bron dog niet,
 Geen lasenis, nog herts verquikken,
 Maar vol van angels, netten, strikken,
 Is 't al wat gy mijn ziele bied.

8. Ach Jesus! laat uw liefde-stralen
 Op ons afschieten, die dus dwalen,
 En zoeken daar geen Water is.
 O levendige Spring en ader!
 Wy nad'ren U; ach! kom ook nader
 Tot onser Zielen lasenis.

9. Ay, kom en well op in ons herte,
 By na van dorst versmacht, vol smerte,
 Zo dor, onvruchtbaar en zo schraal;
 Ach! wild dog eenmaal in ons komen,
 Fontein, die ewig Vreugde-stromen
 Laat springen uit uw Hemel zaal.

10. Op dat zig onze zielen baden
 In 't rijk genot van u genaden,
 Verworven door uw heilig bloed,
 Dat lieflijk tot ons neêrgezegen,
 Verquikt, gelyk een zomer-regen,
 Het dorstig land van ons gemoed.

Van de Ruste die wor't Volk Gods is overgelaten

AL tijd onzeker om te zwerven, is een zeer groote last en gedurig, daar men hoopte rust en veiligheid te vinden, bedrogen uit te komen, is verdrietig: en dat gebeurd onze Ziele, en zal ze blijven gebeuren, zo lang als wy het zoeken daar het niet te vinden is: Even of iemand op de woeste baren der zee een altijd-durende rust zocht, om dat ze nu of dan eens zeer effen en liefelijk zig aan hem had vertoond.

Alles wat men ziet is de verandering en vergankelijkheid onderworpen. De wil en genegendheid der menschen is teffens buiten onze macht, met alle wae-reldsche eer, tijdelijke goederen, en 't vermaak van 't dierfche lichaam: en derhalven is in deze dingen geen ware of bestendige rust te vinden.

Maar nadien de goede en rechtvaardige God geen honger in den Mensch heeft geschapen, of Hy heeft daar ook voedsel voor bereid, en geen dorst, of Hy heeft daar ook met eenen drank en lasenis voor gegeven; zoo heeft die Meschlievende ook verzorgt in zijn lieven Zoon, dat die goede en sterke begeerte, die onuitblusselijke honger en dorst, die in alle menschen is ingedrukt en opgewekt om namelijk tot vergenoe-ginge, vrede, rust en vreugde eenmaal te komen, geen overvloed van spijs en drank tot verzadinge en zou ontbreken.

Doch

Doch om dat die overvloed geestelyk en onzienelyk is, en met het dierelyke geen gemeenschap en heeft, en ook door gehele andere middelen en wegen verkregen word, zo gebeurd het dat de Mensch het al ave-rechts opvat, en zoekt daar 't niet te vinden en is.

O Ziele! ô edele en dierbare Ziele! men gelooft dat gy 'er zijt, en men ziet u echter niet met het lichamelijke oge; Laat ons ook geloven dat gy ons beste deel zijt, en dat uwe spijs en drank, uwe wellust en ware vreugde ook onzienelyk en geestelyk is, en uit onzienelyke oorzaken ontstaan moet, en met eenen, dat die nergens anders gevonden en worden, als by Hem, die gezegt heeft: *Leer van My (want Ik ootmoedig en nedrig van herten ben) en gy zult ruste voor uwe ziele vinden* Matt. 11. 29. *Ik ben het ware Brood dat uit den Hemel neder gedaald is, die van dit Brood eet, zal in ewigheid niet hongeren.* Joh. 6. *Die van 't Water dat Ik geven zal, zal drinken, zal in ewigheid niet dorsten.* Joh. 4.

O hemels Brood! vervuld onzen honger. O hemels Water lesch onzen dorst. Die zo gewillig U zelve mededeelt, als maar de mond van onze ziele open en ons herte begerig is om U te ontfangen.

O mijn Ziele! gy hebt nu zo veele jaren te vergeefs uwe Ruste gezocht, en zo veel dwaalpaden in en uit gewandeld, gy behoorde zo zat en zo moe te zijn van die ydelheid, dat het u walgde zelf daar eens meer aan te gedenken, en met een vermoeide geest, ziel en lighaam u zelve geheel en al aan God over te geven, in een ernstig verlochening van u zelve, in een sterk geloof, in een brandende liefde, en in een vrolijke hoop op en tot God, met een ware onderwerping en hertelyke gehoorzaamheid. Want daar alleen is ware rust en verzadinge te vinden.

Daar zal 't oneindige zig opdoen, 't volmaakte zig vertonen, en ewige goederen, bevrijd van verderf en
mot,

mot, u in den schoot uwes herten overvloedig ingestort worden. Daar zal een vrede, die alle verstand te boven gaat, u vervullen, en alle uwe begeertens rusten, door eene volkome vergenoeging van God en 't ewige gevonden te hebben. Daar zal uwe liefde verzadigt worden, door uit de fonteyne der liefde gedurig te drinken. Daar zal vaste veiligheid en gewisse gerustheid op onwankelbare pylaren steunen.

O Ziele! ô Ziele! ô al te diergekochte Ziele! wat weêrhoud u nog hier van? 't Zijn ongestadige, verderfelijke en pijnelyke driften, onversturve wilde gedachten en bewegingen, 't zijn vergankelijke, kortdurende en quellende vermakelijkheden; 't zijn schoon-schijnende, bedriegelijke dood-appelen. Helaas! helaas! wat zal 't eynde hier van zyn? bitterder als bitter. Keer weêr, keer weêr, al lang genoeg met veel schade te vergeefs gezocht.

Liefelijke Heer en Almachtige Koning! buig onze wederstrevende en stribbelende wil door uwe krachtige Geest eenmaal onder uwe rechtvaardige Scepter, op dat wy ontlast worden van ons zelve en teffens van alle onrust, en overgaan tot U, die ons alleen kond ruste geven.

Wy zijn des omzwervens moede, en wenschen deel te hebben aan de ruste van uw uitverkoren volk, hier en in ewigheid.

Vergeef ons dat wy zo lang, met een gewaand vermaak, de dood voor 't leven, de zonden voor de gerechtigheid, de Bozen en ons zelve voor U, ô Algenoegsame, gezogt hebben. Uwe barmhertigheeden en hebben geen einde, dat Gy ons ook nog op dit ogenblik tot U roept.

Geloofst, geloofst zy de Heere in ewigheid. Dat alle Engelen den Heere prijzen, dat die reine Geesten Hem verheerlijken, Die leeft en regeert gezegend zonder einde. Amen.

Wie,

Wie quist, die mist.

Gedenkt waar van gy uitgevallen zijt, ende bekeert u, en doet de eerste werken. Apoc. 2. 5.

Ziet toe voor u zelven dat wy niet en verliesen 't gene wy gearbeid hebben, maar eenen vollen loen mogen ontfangen. 2 Joh. vf 8.

. Dat

*Dat wy zo lichtelik, en in een korten tijd, konnen quijt raken
en verliefen, 't geen we met veel moeiten en tijd,
door genade, verkregen hadden.*

STEM: *Sont mille Tormenti.*

Of: *Laat krijgen en schanden.*

1. **E**llendige Slaven! in kommer begraven,
Die woelen, en lopen, en draven:
Die nacht en dag moeten, met handen en voeten;
Gedachten, en krachten, hier wroeten.
2. En dat om een winstje te mogen bekomen:
Kond gy tog uw lusten betomen!
Uw lusten, die 't haastig weêr doorbrengen konnen,
Dat gy nu zo zuur hebt gewonnen.
3. Want als gy zes dagen, in wroete en zweten,
U dapper en wel hebt gequeten,
En heb dus een Penning in handen gekregen,
Ten lone, ten loon en ten zegen.
4. Zo ziet men (in plaats van het wel te besteden
Ten goêde van lichaam en leden)
Uw 't zelve weêromme ten eersten opmaken,
En kond dus uit d'armoê nooit raken.
5. O Dwaze! maar dwazer, wy zeer onbedochte:
Die, 't geen men zo zuurlijk bewrochte,
Den aandacht, den yver en 't vuur in ons herte,
Weêr storen en smoren, tot smerte.

6. Die

- 6 Die t'elkens verstrooijen, door buiten waard keren,
In 't ydel en zondig begeren.
En dus, of door zien, of door horen, of smaken,
Ons Schatje der herten quijt raken.
- 7 Wel is dat niet droevig, en zeer te bewenen!
Met yver en hertelijk menen,
Het padje ten Hemel eerst opwaards te stappen,
En eindlijk weêr gantsch te verflappen.
- 8 O schade! met schanden, met wringen der handen,
Met huilen en knerfing der tanden,
Hier namaals te boeten, die tijdig niet omme
Tot Godwaarts zig keren en kommen.
- 9 Dus laat ons 't weêr yvrig al t'samen opvatten,
En streven na d'ewige schatten.
Dat waereld of lusten ons nimmer beroven
Dien zegen, dien zegen van boven:
- 10 Op dat onze trouheid in alles mag blijken,
En Hy ons, en Hy ons verrijken,
Die rijk was maar arm om ons is geworden:
Uit liefde die Hem daar toe porde.
- 11 Laat ons Hem natreden, en nimmer verflouwen,
Zo zal ons Dien Goeden, Dien Trouwen,
Zijn krone, ten lone, voor ewig doen erven:
Als 't all' moet vergaan en verderven.

12 Dat dan toch, ó Hoge! voor ons heen getogen,
Uw'ogen, zo vol van meêdogen,
Op ons zien als zwakke, als blinde, als armen:
Wiens leven is in uw ontfarmen;

13 Wiens kracht in uw sterkte, wiens troost in uw
bloede.

Wiens rykdom in uwe armoede,
Wiens zien in het lichje; dat gy moet ontfonken,
O Christus! zo mild ons geschonken.

Van de Standvastigheid.

NAdien het God behaagt heeft, dat de Mensch uit twee strydige delen bestaan zou, waar van 't eene na de aarde en zig zelve, en 't ander na God en den Hemel zou neigen, zo ontstaat 'er een gedurige twist, tusschen die zo zeer verschillende partyen, 't welk duurt tot dat de eene of de andere de overhand verkrygt, en zyn partye t'ondergebracht en gedood is.

En schoon de Geest de gelukkige overwinning over 't zondige Vleesch, door Gods genade, mogt hebben bekomen, zo blyft noch altyd over, dat 'er vyanden zyn, die hem dit geluk wel hevig benyden waarom zo wel Duivelen, als boze Menschen, niet zelden daar op zullen toeleggen, datze dien gelukkigen, door allerhande voorvallen van verzoeking en verlokkingen, en al wat God, om hem te beproeven, haar zal toelaten, zullen trachten van dat zalige goed te beroven. Hy zal ook haar konsten en listen wel krachtig ondervinden, en gevaar lopen om verleid te worden.

Hier tegen komt hem nu ten allerhoogsten, de Volftandigheid en Standvastigheid te pas, om door geen vreze voor zyn vyanden, hem te laten verschrikken, noch door geen beloften en schoonfchynende aanlokfelen, te laten aflokken maar altyd voor ogen en in 't herte te hebben, de woorden van zyn Zaligmaker, *die volftandig zal blyven tot den einde, die zal zalig worden*, Matth. 10. 22.

O Standvastigheid! ô deugd der deugden! en kroon van alle goed! die u bezit, klimt onverschrikt na de zalige ewigheid. Die u in zyn binnenste heeft, geniet een fontyn waar uit het geloof, de hoop en liefde haar laven. Wie zal u verkrygen? Wie zal u behouden! Wie anders als de gene, *die eengoede en getrouwe dienstknecht is in 't weinige*, en daarom van zyn Heer, *over veel zal gezet worden?*

Jefus Christus! standvastige Voleinder des geloofs, kom ons zo zeer zwakke fchepselen te hulp, op dat wy in en door U standvastig mogen zyn, en de ftryd des geloofs gelukkig ten einde brengen.

Gy hebt een goed werk in ons begonnen, volëindigt het tot op uwe toekomst. 't is uw heilig gebod, dat wy tot den einde volherder zullen.

Zyt gy by ons, in onze gedachten, woorden en werken; en geef, ô Heere! dat wy doch in geen goede en U behagelyke dingen en verflappen; doe ons op onze hoede zyn en waken. Leer ons de lagen van onze vyanden kennen, en de zelve ernstig en voorzichtig te boven komen.

Wat zal 't een vreugde voor des Menschens ziele zyn! God ten einde toe standvastig gediend, gëeerd en gelieft te hebben, en te gevoelen dat een oneindig ewigheid der eewigheden aanftaande is, waar in men zonder te kunnen vervallen, zo ewig vast en onbewegelyk zal gesteld worden

in alle heil en zaligheid, als onze gezegende Vader zelf is, en ons belooft heeft door zyn lieve Zoon Jesus Christus.

Ach! oneindige goedheid! wie zou niet ernstig pogen in uwe liefde standvastig te zyn, daar gy zo standvastig zyt in ons liefde hebben, te waarfchouwen, aan te moedigen en gedurig aan ons herte te kloppen, op dat wy U daar in zouden laten, en ons alzo met U verëenigen.

Gewiffelyk, wy zouden van veel trouloosheid en wispelturigheid met recht te beschuldigen zyn, indien wy U ooit verlieten; Ach of wy U nooit verlaten hadden? Want wy moeten tot onze fchaamte, en echter met waarheid, bekennen, dat wy U menigmaal verlaten hebben, en geenfins zo gedurig, gestadig en standvastig U zyn by gebleven met al ons herte, gedachten en krachten, als het ons wel betaamde; en zouwe standvastige liefde ons niet eerst was voorgekomen, en ons weder opgezocht en tot U geroepen had, wie weet waar wy niet toe gekomen zouden zyn!

Ach! dat dit afwyken, en deze onze onstandvastigheid doch eenmaal ophoude, door uwe genade! Want dan zullen wy eerst weten, wat goederen gy weggelegd hebt voor uwe vrienden, als wy U gedurig en standvastig aanhangen, om dat gy ze ons dan als getrouwe en beminde zult deelagtig maken.

O Heere! geef ons toch een diepen indruk van uwe heilige tegenwoordigheid, op dat die ons gedurig in ons herte vast zette, en ons alle onoplettelykheid, ongestadigheid en onstandvastigheid beneme, en brenge tot een diepe aandagt, opmerkelykheid, eenparigheid en volherdinge, ter eere uwes grooten en heiligen Naams, door Jesus Christus, Amen.

Zuur verkregen , licht ontzegen.

Houd dat gy hebt , op dat niemand uw krone en neme.
Apoc. 3. 11.

Als nu Jeshurun vet wierd, zo sloeg hy achter uit, en hy
liet God varen, die hem gemaakt heeft, en versmaade
de Rotsteen zynes heils. Deut. 32. 15.

*Hoe nodig het is, gedurig na den Top der Evangelische
Volmaaktheid te streven.*

STEM: *Pfalm 8. Of: Een Koopman die, &c.
Of: Indien de hoop en 't vuurige verlangen.*

- 1 **E**En eed'le Ziel, beluſt om God te vinden,
Moet zig veel moeit'en arbeid onderwinden:
Niet anders, als hy, die een zware Steen,
Ten Topwaarts rolt, eens hogen Heuvels heen.
- 2 De zware Laſt, en ſtaag dus op te ſtygen,
Doet menigmaal hem na zyn adem hygen.
De zware Laſt, van 't laſtig vleefch en bloed,
Des klimmers geeſt fomtyds weêr deinzen doet.
- 3 Maar, Klimmer, ach! den Steen te rollen laten,
Dus hoog gebracht, wat zal u 't rollen baten?
Zo gy hem niet zo hooge rolt en dryft,
Tot hy op 't Vlakk' van zelf ſtil leggen blyft.
- 4 Wat zal het zyn, al rold gy duizend malen
Den Steen zeer hoog! als gy hem weêr laat dalen
Om dat gy moed', of traag, of acht'loos word;
En u den geeſt niet geſtadig dryft en pord.
- 5 Neen, Ziele, neen! niet 't meer dus te vertragen;
Die ſtadig jaagt, zal eind'lyk 't Wild bejagen;
Die ſtadig rold, raakt eind'lyk op den Top;
Maar die bezwykt, en komt 'er nimmer op.
- 6 Standvaſtige volharding moet 'er wezen:
Geen hoogt ontzien, geen arbeid immer vrezzen;
Tot dat gy komt zoo hoog in God en 't goed,
Dat u die hoog'oneindig ruſten doet.

7 O steile Berg! wie zal, wie zal my voeren
Tot uwen top? wie zo myn geesten roeren,
Dat z'onvermoeid en mann'lyk rollen, tot
Ik hoven ben, en rusten mag in God?

8 O Hoeksteen Gods! O steen die zonder handen
Den Berg ontscheurd, vermaald' all' uw vyanden,
En zelf nu zyt een Berg, (ô zeldsaam ding!)
Die 't aardryk dekt, en vult zyn ommekring.

9 O! Gy, nu dus geklommen tot den Vader,
Help my die klim! help my! op dat ik nader
Tot Hem in U opklimme (zonder schroom)
En, door uw Geest geholpen, by Hem koom.

10 Gy Hoofd des hoeks, verpletter en vernietig
't Geen op U valt, en uwen Geest verdrietig
En lastig is, in my te zien, ô Heer!

Op dat myn ziel zig veilig t' uwaards keer.

11 Ja, Sions hulp! val zelf op alle zonden,
Verlos, maak vry genees, der zielen wonden.

Beloofde Zaad! vermorsel, maak tot niet,
't Gif, dat de slang ons in de vers'nen schiet.

12 Uw jok is zoet, uw last zeer licht te dragen
Voor onzen Geest, wild Gy die onderschragen.

Dus kom, ô God! en toon U goed en sterk,
Volbreng in ons, en kroon uw eigen werk.

13 Toon eens uw kracht! uw kracht, die's afgronds
kolken,

Die 't steil gebergt, wiens kru yn zig heft ten wolken,
Met schrik doortreft, en tot in 't herte roert,
Verplet, verzet, en van zyn wortel voert.

14 Ay! toon uw kracht, en ruk ons uit de kaken
Van eigen wil, leer ons ons zelf verzaken,
En leid, en houd ons op het smalle pad,
Welx End'zig end in uwe vreugde-stad.

Van 't gedurig Waken.

ALs'er een Mensch was die byna alles wat'er is tot zyn vyanden had, welke onophoudelyk toeleiden om hem te verderven, en dat die Mensch zelf iets in zig had, dat door bedrog en verlokking, gaaren met die dood-vyanden tot zyn eigen verderf aanspande; zou de zodanige niet met grote vlytigheid gedurig moeten oppassen en waken, indien hy niet overrompeld en gedood wilde zyn? Zou hy niet met duyzend ogen moeten toezien, en die neiginge, die in hem was, om met zyn vyanden op d'een of d'andere wys over een te stemmen, zeer verdacht houden? Zou hy niet in grote vreze en gedurige voorzichtigheid moeten wandelen, en op alles nauw letten, om toch niet onverhoeds overvallen te worden? Zou hy niet trachten de veelheid, de listen en doortraptheid van die vyanden te kennen, en wel degelyk overwegen de schade die zy hem zouden kunnen toebrengen? en door wat wegen en middelen hy hare lagen zou kunnen ontvlieden en te boven komen? Gewisselyk ja.

Met een Christen ziele nu, of die tracht een Christen te worden, is het even zo gesteld. Alles wapend zig als een held om die onnossele te overvallen en te doden. De waereld met al wat'er in is, zyn vleesch met al zyn hertstochten en zinnen, de Duivel met alle zyn bedriegeryen en uit en inwendige verzoecking: alles wil hem aan de aarde vast maken en doen zondigen, met zorg, met verlangen, met hoop en vreze vervullen; 't wil hem God doen vergeten, en gedurig doen denken op 't vergankelyke! hem

door tegenspoed wanhopig en onverduldig, en door voorfpoed hoogmoedig en welluftig maken, en met grote bekommering, voor 't geen het lichaam hier waant van noden te hebben, gedurig in de aardfche flavernyen bezig houden.

In hem is 't onfturve vleefch, met zyn heimelyke neigingen, fomtyts fterk tegen den geest gekant, en zou met al die vyanden, wel wat vriendfchap willen maken, ja 't heeft menigmaal, al eerder als men 't denkt, een begin daar van gemaakt, en zou de ziele doodelyk wonden, indien dat verderfelyk werk zo wat duurde.

Hoe nodig en overnodig is ons dan te betrachten, 't geen de getrouwe Herder onzer zielen ons belaft heeft! Marc. 13. 37. *'t Gene ik tot u zegge, zegge ik tot allen, Waakt.* Ach! wat behoorden wy dan te waken, en malkander daar toe te vermanen, nadien het onze zielen anders voor ewig zal moeten kosten. 't Zyn geen geringe fchatten, die wy te bewaren hebben, maar ewige ziele-fchatten. 't Zyn geen laffe onkundige vyanden en rovers die daar op loeren, maar onvermoeide en doortrapte: 't zal niet een ander in onze plaatze gelden, maar een iegelyk zyn eigen ziele, die waardiger is als duizend waerelden.

Gy hebt ons, Heere! zo veel toevertrout, zo veel fchone tyd om ze wel te befteden tot uwe eere, zo veel goede gelegenheid om U te konnen kennen, zo veel gezondheid om die tot uwen dienft te gebruiken, zo veel menfchen, die met haar woorden en fchriften ons menigmaal door uw genade, het herte hebben geraakt, zoo veel flichtelyke voorbeelden, van Broeders en Zusters in den Heere, zo grote overvloed van uw heilig Woord, zo veel innerlyke werkingen van uwen goeden geest, die ons overtuigde, opwekte, vermaande, beftrafte, aanporde, fterkte en verquikte.

Hoe menigmaal hebt Gy uw liefelyke zon over ons
doen

doen opgaan ! hoe dikmaals hebben wy spys en drank, zo vaderlyk en mildelyk, van uwe hand genoten ! In veel perykelen te water en te land, in stormen en ziekten, hebt Gy ons wonderlyk gered en bewaard, en menigmaal meer gegeven als wy van U begeerd hadden.

Ach onzen goeden Vader ! hier danken wy U van herten voor, en bidden U, dat wy bequaamheid mogen hebben, om wel te konnen waken over zo veel aanvertrout goed, op dat wy het al te famen wel bewaren, en tot winst en woeker, voor uwen heiligen Naam getrouw aanleggen, ten einde, als gy zult komen om rekening te houden met ons uwen dienstknechten, wy ons Pontje en Talent op twee mogten gebracht hebben.

Heere Almachtige God ! die nooit en slaapt of sluimert, waakt Gy voor ons en in ons, op dat wy met U en door U mogen waken. Wy hebben zo menigen hevigen aanval onzer vyanden op onze zwakke ziele ondervonden, en zo menige loze en listige bekrui- pingen, en 't behaagt U, ten onzen beste, dat die nog niet voor ewig zullen ophouden.

Wel Allerbeminnellyxte en Liefelyxte ! zyt doch aan onze rechterhand, op dat wy niet beweegt en worden, maar, gewapend zynde *met uwe volle Wa- penrustinge, staan mogen in den bozen dag, en alles ver- richt hebbende staande blyven.*

En wy danken U, ó Allergoedertierenste ! dat Gy ons zo menigmaal gesterkt hebt, in onze diepe zwakhe- den: 't zyn uwe barmhertigheden dat wy niet omgeko- men en zyn, en 't zullen uwe barmhertigheden blyven, waar door wy staan moeten tot den einden. Heere ! Heere !

Zonder God de wagt te houden,
Zal den Wachter weinig baten :
All' die op haar zelf betrouden,
Vonden haar in 't eind verlaten.

God schiept en teeld, volmaakt zyn Beeld.

Ende God schiep den Mensche na zynen Beelde, na den Beelde Gods schiep by hem. Gen. 1. 27.
 Ten dage als God den Mensche schiep, maakte by hem na de Gelykenisse Gods. Gen. 5. 1.

Waar

Waar in 't Beeld Gods bestaat.

STEM: O Kersnacht. Of, Wel aan myn ziel: Uyt
Rooleeuw.

- 1 **D**Aar Will' en Macht elkaander sterken,
En tot een zelvig einde werken,
Word licht iets sonders uitgevoerd:
Maar noch veel meer, daar 't Al vermogen,
Ontrent en in des menschen pogen,
Den lust verwekt en geesten roerd.
- 2 Dus, of ik nu Gods Afdruk misse,
'k Verwacht noch eens zyn Beeltenisse,
In my hersteld te zien met kracht.
En als VERSTAND, MEMORIE, WILLE,
Niet meer met mynen God verschillen,
Dan is dat grote werk volbracht,
- 3 't Is waar, ik ben zo zeer onaardig,
En alle hulpe Gods onwaardig;
Ja van dien Goeden zo vervreemd,
Dat my, door al myn gantsche leven,
Het minste niet is bygebleven,
Dat na zo lieven Vader zweemt.
- 4 Maar, ziel! hou echter moed, daar is 'er
Een die wil helpen, trou en wisser,
Als gy nu wel geloven kond:
Het Beeld, het Beeld, den Zoon, des waren
En groten Gods, wil u weêrbaren,
Door 't krachtig woord van zynen mond.
- 5 Die allerscheps, len Eerstgeboorne,
Opzoeker, Liever van 't verloorne,
Hersteller der vervalte ziel,
Verzoener tusschen God en Menschen,
Die ooit vervuld' al 's herte wenschen
Van die zig dichte by hem hiel.

6 Hy zal 't VERSTAND u wel verlichte,
 Uw neêr gebogen geest oprichten,
 En drukken daar zyn kennis in,
 Zo diep, zo hoog, zo zeer te pryzen,
 Ver van 't bereik der waereld-wyzen,
 En al wie leeft in aardsche min.

7 Die stralen zullen u verquikken,
 En klaar vertonen al de strikken
 Des Duivels, uwen hoofd-vyand,
 Des Waerelds, welkers valsche luister,
 Veel herten lokt, terwyl z'in 't duister,
 Haar strikken zet en netten spand.

8 Hier door zal uw MEMORIE, wakker
 En levendig, gelyk een akker,
 Die wel beploegd, bezaaid, beplant,
 Staag opweld in zyn vrucht te geven,
 Zeer krachtig worden aangedreven,
 Als door een Goddelyke hand.

9 Die 't merg der heilige gedachten,
 Daar in gedrukt, doet verder trachten:
 Om hoger opgevoert te zyn,
 Daar d'Opper godheid word gevonden,
 Daar de gedachten als verflonden,
 Gantsch-rusten buiten angst en pyn.

10 Ja weggerukt, den goeden WILLE
 Ook met haar voeren, zoet en stille,
 En teffens werpen onder God:
 Zo wel in hebben, als in derven,
 In voor en tegen, leven sterven,
 Der Zielen hoog en zalig lot.

II Dat dan, ach Vader vol van glorie!
 In ons VERSTAND, WIL en MEMORIE,
 Uw kracht gedrukt zy, naar uw Beeld,
 Zo zijn wy van U weêrgeboren,
 Zo blijft uw Beeld niet meer verloren,
 Maar word van nieuws in ons geteeld.

Van de Vernieuwinge des herten.

ALS de Menschen zo vervallen en ontaard waren, dat ze alle gezondigd hadden, en de heerlijkheid Gods derfden, zo wilde de Mensch lievende Vader niet dat zijn dierbare schepfelen, van Hem geschapen om zijn kinderen te zijn, langer van hem vervreemd zouden blijven; maar Hy zond zijn eigen Zoon op dat zy alle aan hem zouden geloven, om niet gerechtvaerdigt worden door de verlossinge in zijn bloed, en, bevrijd zijnde van de vreeze des doods door de hope des cwigen en zaligen levens, eindelijk tot het bezitten van het eeuwige leven zelf, door de opstandinge uit de doden en de deelachtige wording der verheerlijkte lichamen, zouden overgaan.

Zou nu de Mensch namaals tot dat vreedzaam, hemels en heilig Leven, kunnen ingaan, zo moest in hem, daar toe een bequaamheid des herten zijn: hy moest verlost zijn van verderfelijke eige wil, en gewillig en diep gebogen onder zijn Schepper zijn, nadien in dat hemelsch Koninkrijk, niet anders als de hoogste vrede, en allerliefelijxste vereeniging in ewigheid zijn zal. Hy moest ook vol liefde tot God en zijn even mensch zyn; en verlost van alle haat, toorn, nijdigheid, en afgunstigheid, of anders zou het geen lieffelijke en hemelsche by eenwoning kunnen uitmaken, maar 't zou een hel zijn en poel van gruwelen, gelijk het hier op aarde by de meeste alzo gevonden word.

En daar uit blijkt, hoe nodig het is, dat wy in dit leven een goed *Begin* hier van maken, en uit al ons vermogen

arbeiten, om in die Verniewinge des gemoeds, voor alle dingen te vorderen, ten einde wy bequaam worden om by onzen God en Vader, met Hem ja door en in Hem te kunnen leven, en alzo *verandert te worden, van beerlykheid tot beerlykheid, als van des Heeren Geest: Gewiffelyk*, al wie op deze Rotfe boud, zal niet wankelen in ewigheid, nadien *de reine van herten God zullen zien.*

En warelyk, dat hemelfch leven hier naby te komen, is zeer lieffelyk, want zal het hier na zalig en gelukkig zyn, daar deel aan te hebben zo is hy hier de zaligste en gelukkigste, die daar nu het dichtste by is.

Maar, ô Vyanden! ô Vyanden van onze zaligheid! hoe garen zoud gy ons wys maken, dat het met ons na dit leven wel zou zyn, fchoon wy hier geen deel gehad hadden in de noodfakelyke reinigheit des herten: dat wy nanaals met heiligheit zouden bekleed worden, alhoewel wy die hier niet hadden nagejaagt noch verkregen: dat wy dan vol liefde en vrede zouden gevonden worden, daar wy hier in haat en twist geleefd hadden: dat wy dan God, het Lam, alle geheiligde, rechtvaerdige en reine Geelten tot ons liefgezelschap zouden vinden en ewig genieten, niet tegenstaande wy hier niet veel werk van haar hadden gemaakt.

O neen! ô neen! de tyd van verandering des herten is nu en niet dan. Dan zal wel alles verhoogd, verheerlykt, gelouterd en voor ewig vast en onbeweglyk gemaakt worden, buiten alle aandoening der vyanden; maar hier moet dat waare moftaart zaatje van dien grooten Boom al gezaait zyn, en zyn wasdom, zo als het in deze tyd van God door zynen Zoon ons geordineert is, bekomen hebben: anders heeft de Heere gezegt: *uit u en worde geen vrucht meer in ewigheid.*

O zware fententie! waardig om 'er van dit ogenblik zo voor te vrezen, dat wy, *wetende dien fchrik des Heeren, ons bewegen laten tot het gelove, en door een ware vernie-*

wing des herten onze zaligheid werken met vrezen en met beven.

Laat ons nu arbeiden, om met Gods hulpe zodanige te worden, als wy dan zullen wenschen te zyn; laat ons hier beginnen hemelsch te leven in dit aardfche vleefch, als Enoch, die met God wandelde; als Moses, die zig hield als ziende den Onzienelyken: als d'Apostelen en zo veel duizend vrome Christenen gedaan hebben, die haar selven bereiden, om deel te kunnen hebben in de Erve der Heiligen in 't licht, door hier deel te hebben aan hare heilige gestalte des gemoeds.

Gewiffelyk, uit zulk een grond welden die aangename woorden: *Ik hebbe begeerte om onthouden te worden en met Christuste zyn, want dat is zeer verre het beste: Philip. 1 vs. 23. Ik heb den goeden stryd gestreden, ik heb den loop geeindigd ik heb 't geloof behouden; voorts is my weggeleit de krone der rechwaerdigheid: 2 Timot 4. vs. 7. 8.*

Den wille Gods gedaan te hebben, word gevoegd met het wegdragen der zalige beloften, en het zien Gods met het najagen van vrede en heiligheid, ja de grondslag van Gods Koninkryk, is Gerechtigheid: en die ten leven wil ingaan, moet de geboden houden.

Maar, om dat het den ontaarden en onversturven Mensch, zeer zwaar valt deze dingen te behartigen, zo is nodig, dat hy van de geboden, gebeden maakt, en den Heere vurig en onophoudelyk bidde, dat het zyne goedheid geiieve krachten te geven, om den weg zynen geboden te kunnen lopen, en dat Hy zelf ons herte doch wil louteren en reinige, vernieuwen en hermaken tot een Tempel zyns goeden Geestes, op dat Hy alzo in ons wone en wandele, en wy met Hem in zynen Zone Jesus Christus, gemeenschap hebben en houden in ewigheid.

O! dan zullen we navolgers Gods zyn, als geliefde kinderen en volmaakt, gelyk onze hemelsche Vader volmaakt is.

Wie

Wie rust met half voltrokken werk,
Mist licht zyn wit en ogemerck.

Een ding doe ik, vergetende het geene dat achter is,
en strekkende my tot het geene dat voren is, jage ik na
het wit tot den prys der roepinge Gods, die van boven
is in Christus Jesus, Phil. 3. 14. Dat

Dat men uit het te rug zien op zyn voorig leven, kan weten of men op den Weg ten Hemel vordert of niet.

STEM: O Kersnacht! Of, Wel aan myn ziel,
Uyt Rooleeuw.

- 1 **O** Ziel! ô ziel! van Satans kluiſter
Eerſt los geraakt, en uit het duifter
Van 's waerelds kerker uitgegaan.
Die vaſt van quaâ tot beter zeden,
Uw voeten ſchikt, om wel te treden:
Ziet hier een Leeder voor u ſtaan.
- 2 En wat (naar heilig overleggen)
Wat wil toch deze Leeder zeggen?
Welx Onder-end op d'aarde ſtaat,
En 't Top-punt na den Hemel henen?
Een leer-beeld is ze voor den genen,
Die Godwaard op van d'aarde gaat.
- 3 Waar op, ô Ziel! gy, wat geklommen,
Nu denkt, ik ben al verr' gekomen:
Ik rake gantſch geen Aarde meer.
Ik ben al uit 't gewoel der volken,
Ik nader vaſt al Zwerk en Wolken;
En dus het einde van de Leêr.
- 4 Maar zaagt gy, Dwaze, naar om lage!
't Is een bedriegelyk behagen,
Waar meê gy, laas! u zelve vleid:
Gy zyt noch niet zo verr' van de Aarde:
Neen! 't is de moeder die u baarde,
En ſtâag noch door haar zog verleid.
- 5 Zy kleeft u aan, en trekt u neder,
Zy ſtuit uw vaart: en ſchoon gy weder
Uw koets hervat, zy doet het meê.
Die vyand wil u niet verlaten,
Uw Klimmen doet hem u meer haten.
Dit baard u menig ach! en wee!

- 6 Om dan de waarheid recht te treffen,
 Zo mag uw oog zich wel verheffen
 Om Hoog, uit zucht tot uwen Heer:
 Maar om uw vordering te kennen,
 Moet gy u nu en dan gewennen,
 Te zien weêr na de Aarde neêr.
- 7 Dat zal u zekerſt onderwyzen
 Uw ſtil ſtaan, dalen, of uw ryzen;
 Want zo gy ſtadig Klimpt om hoog,
 Moet d'aard' hoe lang hoe meer verdwynen,
 En aan uws ziels gezicht verſchynen,
 Als ofze weg uit 't herte vloog.
- 8 Dan moet haar liefde, met de zonden,
 Die uwe ziel aan d'aarde bonden
 By u zyn als een reizend man,
 Die 't Vaderland, zo lief voor dezen,
 Nu vlied, als 't meeft voor hem te vrezen,
 En zoekt een ander Canaän.
- 9 O Heer der Heeren! die om hoge
 Uws Vaders ryk zyt ingetogen,
 Zo verr' van hier, en boven d'aard,
 Ach! daal met helpend' handen neder,
 Of wy bezwyken op de Leeder
 Van onze ſteile Hemelvaart.
- 10 Leer ons de kennis van ons zelve.
 Leer ons al 't aardſch bedrog doordelven.
 Leer ons den weg na 't zalig Erf.
 Leer ons gedurig daar op ſpoeden.
 Leer ons voor ſlaap en ſluim'ren hoeden:
 En vliên ons ewig ziel-verderf.

Van 't gedurig Toenemen en Opklimmen der ziele tot God.

GElyk het den kinderen Iſraëls niet genoeg en was,
 om in 't land van beloften te komen, dat zy Egypten
 hadden verlaten, dewyl dat maar een begin was,
 om

om daar heen te geraken, zo is het ook niet genoeg voor onze zielen, hier of daar om Gods wil iets verlaten te hebben, en dan te denken, dat het met het overige wel zal uitkomen: Oneen! dan zal onze ziele maar in de woestyne, met het ongelovige en trage Israël, omkomen, zonder ooit een voet in 't zalig land te zetten.

Is het begin, volgens onze gedachten, voor onze zielen heilzaam geweest, laat ons voortvaren, 't midden zal noch beter zyn, en 't einde allerbest. De jaloesche en yverige God, kan geen behage hebben in traagheid en lafhertigheid. Hy die volmaakt is, wil niet dat wy in de beginfelen zullen blyven rusten, maar, met zyn hulpe, tot de volmaaktheid voortvaren.

Als van den zaligen Hemel geroepen word, dat wy al nader zullen komen tot dat heilig licht, zullen wy dan de oren stoppen voor zo aangename stemme, buiten welke ons geen lieffelyker ooit kan in de ooren klinken? Dat ons dit toch nooit gebeure.

Wanneer een aller lief hebbenste vader, zyn teder bemind kint uit een leeuwen kuil riep, daar het anders gewiffelyk zou verflonden worden, 't en ware dat het zich daar spoedig en zeer ver van daan maakte!! en dat nu dit kind weinig agt gevende op zyns vaders roepen, zich ter naauwer nood, na lang dralen, even uit de kuil begaf, en terftond voor de mond van 't hol geruft ging nederzitten, in duizend perykelen, om eens schielyk overvallen en verscheurd te worden, wat zou dit voor 't vaderlyk herte een diepe droefheid zyn! Hoe rechtvaardig zou ook het kind in zyn eigen schuld omkomen, en niet te klagen hebben, als over zich zelve, nadien het, zo onophoudelyk gewaarschouwd, en zo vriendlyk; eroepen, de minnelyke stemme zyns lieven vaders, veracht en verworpen had?

En zo doen wy, als Gods oneindige liefde ons opwekt en blyft opwekken, om het verscheurde moordnest der zonden te verlaten, en wy ondertusschen

naulyx de grofste zonden ontvloten zynde, ons heel dichtjens op den oever der helle weder nederzetten ; en wat onze Vader in onze confcientie roept , dat het daar niet zeer veilig is te rusten, wy echter geen gehoor en geven , maar liever noch wat vermaak nemen in 't vreeslyk aanschouwen der verflindende menigte ; daar wy met een ewig afscheiden , en angstig vlieden en vluchten, haar zo snel en ver ontlopen moesten, als wy immers konden ; en zo wy 't niet en doen , wie zullen wy ons omkomen anders wyten als ons zelve ?

Ach ! laat ons lopen en vlieden , zo ver wy kunnen , van alle quaad , en al wat ftryd voert tegen onze ziele. Want hoe verder van de zonden , die altyd met angst en wroeginge loont , hoe nader aan de deugd , die de ziele altyd met goed en vreugde bekroont. Hoe verder van de bedriegelyke en snode Aarde , hoe nader aan de zalige Hemel met al zyn heilige inwoonders. Hoe dieper in ootmoed by ons zelve neêrgezonden , hoe hoger van God uit genade verhoogd : hoe nietiger en onwaardiger in onze eigen ogen , hoe groter en aangenaamer by God. Hoe verder van zich zelve afgefcheiden , hoe dichter aan Hem die alles in allen is.

Als de Mensch eens rekenschap zou geven van de jaren , die hy geleefd heeft , na dat hy kennis van de Goddelyke wil bekomen heeft ; hoe zeer hy gevordert is of niet , en wat ondeugden hy nu al met wortel en tak quyt is of niet : wat godvruchtigheid hy verkregen heeft , en hoe ver hy daar al ingekomen is : hoe vreemd en afgefturven hy zyn zelve is : en hoe eigen hem de deugd en 't goddelyk leven al geworden is : hoe 't geloof is toegenomen : of in tegendeel , hoe eigen hem noch de ondeugd en 't ongoddelyke leven is : hoe hy noch in zyn eigen wil staat , en in 't ongeloof of klein geloof : zo is te vrezen , dat sommigen van ons niet veel voortgang ten goeden , maar veel achterwaards gaan ten quaden zonden bevinden , en dat de ernstige voortgangers en toe-
ne-

nemers in 't goede, zeer weinig zouden zyn; daar wy alle nochtans, wegens tyd en gaven, zeer verre in 't goede moesten gevorderd zyn.

Wat staat ons dan nu anders te doen, als de trage handen en flappe kniën, in alle ernst weder op te rechten? en een rechten loop met onze voeten te doen, op dat het gene kreupel is niet verdraaid, maar veel eer genezen worde. Onze goede Vader geeft ons ook noch tyd om yverig en ernstig te worden, ja Hy geeft ons den tyd nergens anders toe: Ach! of wy dit wel begrepen! Hoe zouden wy ze ook enkel hier toe, als tot zyn uiterste einde, besteden. O! dat wy toch niet te laat en wenschen om een jaartje en een maandje levens, 't geen zo menig Mensch al te laat is overgekomen.

Zeker persoon, die zyn tyd in ydele dingen doorbracht, als hy daar over aangesproken wierd, gaf tot antwoord: *Wat zou men met zyn tyd doen, men moet immers wat tyd verdryf hebben, de tyd is anders zo lang.* Maar kort daar na van de Heere in 't ziek-bedde geworpen, en in die ziekte zeer weinig by zyn verstand zynde, zo kwam een Leeraar by hem, en als 'er een gebed zou gedaan worden, zeide de zieke die toen voor een kort tydje zyn verstand weder had, *maakt het kort, want ik heb geen tyd*, voelende dat zyn verstand weder haast zou weggaan, gelyk gebeurde, want naulyx het Vader onze gebeden zynde, zo was hy weder buiten kennis en sturf also henen.

O! hoe kostelyk was hem toen de tyd! toen was ze niet te lang, toen wist men wel wat men 'er mede doen zoude, namelyk, bidden. En wie weet hoe menig Mensch dit wel overkomt, die de schoone tyd nu in plaats van ze, om in 't goede toe te nemen, te besteden, zo jammerlyk in d'ydelheid doorbrengt. De Heere verhoede ons dit! Maar laat ons ook wel toezien, om het met Gods hulpe zelf te verhoeden.

*De Beginfelen van Gods Koninkryk
Aan d'overkant, is 't zalig land,*

*Maakt u op en gaat benen; want dit land en zal de ruste niet zyn:
om dat het verontreinigd is, Mich. 2. 10.*

*Dat de ziele des Menschen, door 't verlaten en 't verliezen,
van alle aardfche en zondelyke beelden en liefde, tot
het vinden en genieten, van den onzienelyken
Schepper komt.*

STEM: *Courante Labare.*

Of: O volheid van ontfermenis!

1 **H**Oe dwaalt een ziel! hoe dwaal ik meê!
En meen in 't Land der zinnen God te vinden;
Daar zich Dien Hoogen en Beminden,
Niet eer verтоond, voor dat men door de Zee
Van waar Geloof en reine Min,
Verzaking van verkeerden aart en zin,
En aller fchepfelen is heen gevaren,
Aan d'ander zy
Der woefte Baren,
Voor en tegen Ty.

2 In 't Overzeefche ftille Land,
Daar d'Eige wil gefonken is ten gronde,
Daar gantsch geen liefde word gevonden,
Dan die uit God, en weêr tot God ontbrand,
En daar 't geloof de ziele voed,
In hebben, derven, voor-en tegenspoed;
Daar 't al eenmoedig word van God ontfangen,
In diep geduld,
En al 't verlangen
Word met God vervuld.

3 Daar een zeer diepe rust in 't hert,
 (Naar alle Beelden zyn daar uit geweken)
 Een helle klaarheid door doet breken,
 Waar in dan God wel haast gevonden werd,
 Gantsch vol van vriend'lykheid en licht;
 Zo dat de ziel, in zulk een heil-gezicht,
 Volmaakter kennis krygt van haaren Vader:
 Die Zonne-schyn
 Leerd haar veel nader,
 God een Geest te zyn.

4 Dus moet gy, ziel! niet blyven staan,
 En slechts alleen tot aan den Oever komen.
 O! schrik niet voor de woeste Stromen,
 Ga rustig sloop, en Hy zal met u gaan,
 Die eertyds op het water gong,
 En storm, en golf, en wind, en alles dwong.
 Neem Hem mee sloop, en gy bezeild de Haven,
 Door nood en dood
 (Het eind van 't slaven)
 Heen, in Abrams schoot.

5 Ach! liefste Jesus! kom en help
 Uw zwakke leedjens, die U nochtans minnen.
 Ay! laat ons door uw kracht verwinnen;
 Dat ons geen Golf: hoe groot, en overstelp:
 Maar wy in 't hemelsch Vaderland,
 Voor ewig landen, en een zoeten band,
 Van zuiv're liefd' ons voelen aan U binden,
 Myn Bruidegom!
 Myn Hoog beminden!
 Kom! ô Jesus! kom.

Hoe uit het Sterven een Leeven komt.

EEn Zaad dat droog op de Zolder bewaard word, en zal geen Blom of ander Zaad voortbrengen, 't en zy dat het door versterving in d'aarde, zyn eerste uitwendige wezen verlieze; door welk verliezen de onzienelyke verborge kracht des Zaads zich ver-toond, en levendig geworden zynde, onder den zegen van zonnescbyn en regen, opwaft uit de aarde na den Hemel, en zo schonen vrucht te voorschyn brengt, als de wyze en goede Schepper daar uit ge-ordineert heeft te zullen verschynen, en onze ogen zo menigmaal gezien hebben.

Even zo is het met den Mensch, zo lang hy op zyn zelven blyft, in zyn eiger natuurlyke en aardfche wil, zo kan in hem die schone, geestelyke en godde-lyke vrucht van het lieffelyke nieuwe schepsel niet te voorschyn komen, noch uitspruiten, alhoewel de ver-borge kracht Gods, tot zulx al in het gemoed des menschen opgesloten legt.

Maar, komt dat mostaart-zaadje eens van zyn eigen-wil af te staan, en kan het door Gods genade resolve-ren, om in den vrugtbaren akker van verlooghening zyn zelfs te vallen, zo komt daar haast een ander we-zen te voorschyn; namelyk, een lieffelyk, groenend, goddelyk spruitje, belovende volkome vrucht van de heerlyke Wedergeboorte; en dagelyx behoud wor-dende den gunstryke Hemel, en beschenen van de nooit ondergaande zonne des Heeren der heerlykheid zo waft het gedurig op, en word groter en sterker, maar 't neemt ook met eenen, hoe langer hoe meer af, in opzicht van zyn eerste uitwendige grove we-zen, 't welk eindeling geheel versterft en vergaat, tot dat'er niets meer van te vinden en zy, en dus groeit het op tot de volkomen wasdom en rypheid, brengen-de zeer schone, aangename, en overvloedige vrucht-ten te voorschyn, vruchten van een sterk geloof en

vertrouwen : vruchten van eene ongeveinsde en brandende liefde , en van een zeer levendige en vrolyke hope , waar door het wel hondert en duyzend fout beloond word, voor 't verliezen en afgaan van zyn zelve.

En daarom behoorde de mensch met al zyn kennis en krachten , zo veel moogelyk was , van zich zelve uit te gaan , en na God en zyn heilige wille zo als Hy ons die genadelyk in zyn woord geopenbaart heeft , toe te neigen en heen te gaan , en niet te ontzien zyn eerste quade wegen , al was het op een zeer smertelyke en pynelyke wyze , te verlaten, om dat toch anders van ons geen goede vrucht in ewigheid kan te voorschyn komen.

O ewige Konink! die gezegt hebt: *Voorwaar voorwaar, indien het tarwe graan in de aarde niet en valt ende sterft, zo blyft het zelve alleen: maar indien het sterft, zo brengt het veel vrucht voort. Die zyn leven lief heeft, zal het zelve verliezen: en die zyn leven haat in deze waereld, zal het zelve bewaren tot het ewige leven, Joh. 12. 24, 25.* Kom ons te hulp; want daar is ons Mensch en niet eigen der, als ons zelve aan alles te leven, aan goed en aan quaad, aan meê en aan tegen, aan geestelyke en aan naturelyke dingen.

Help ons, Heere! en verlos ons van ons zelve geheel en al. Want als Gy ons door uwe genade, al verlost hebt van dat grove en boze leven in de zonden en ongerechtigheid, en overgebracht hebt, na een zekere mate, tot het leven in het goede, zo zou onze schalke en altyd-zich zelve-zoekende natuur, op een heimelyke wyse, zich wel weder hier in willen openbaren, door zo veel bedekte wegen en listige strikken.

En derhalven, ô Herder onzer zielen! zo behoed en bewaar ons voor ons zelve, op dat wy U toch in alles oprechtelyk en eenvoudig mogen leven, en Gy also, in een ewig afsterven onzes zelfs, ons eenig en ewig leven word.

Dan zullen wy eerst weten wat het te zeggen is, *Indien*

dien dan de Zone u zal vry gemaakt hebben, zo zult gy waa-
lyk vry zyn, Joh. 8. 36. En wederom: Dat Gy voor al-
le gestorven zyt, op dat de genen die leven, niet meer
baar zelven en zouden leven, maar Dien die voor haar
gestorven en opgewekt is, 2-Cor. 5. 15.

Allerlieffste Heere Jesus! mochten wy door uwe
goedheid tot die stand eens komen! zy is zo beminne-
lyk, en zo lieffelyk, en 't is zulken levendigen schets
van 't hemelsche leven, daar men niet anders zal kon-
nen, als geheel en al voor uwen Vader, en voor U le-
ven: En volgens die weinige ondervindinge, die wy
daar van hebben, zo kunnen wy wel begrypen, dat in
U, en uwen Vader onderworpen te zyn, al des Men-
schen heil en zaligheid gelegen is; om dat dan alle
quaad, dat is, al des menschen eigen en vleeschelyke
wil, rust, die nooit anders als quaad kan zyn, en 't ee-
nige quaad is, en dat, op dat rusten en stil zyn, uw
goddelyk werk, vol zegenryke stromen van allerhan-
de zaligheden en heil, in en op sodanige ziele moe-
ten nederdalen, nadien het uwe lust is wel te doen,
en U zelven, met alle die des onfankelyk zyn, ge-
meen te maken. In welke gemeenzaamheid (ô Fon-
teine des levens!) het ware Leven des Menschen is.

Wy hopen dan op uwe goedheid, dat ook ons dit
ware Leven, noch eenmaal genadelyk zal worden ge-
schonken, en wy met alle Heiligen (onder haar een
geringst lidje maar zynde van dat grote en heerlyke
lichaam) U worden toegevoegt, om ewig uwen hogen
en heiligen lof te zingen, met alle hemelsche heirscha-
ren, voor alle uwe weldaden aan ons bewezen, en in-
zonderheid voor de tegenwoordige weldaad, die dan
op zulk een levendigen wyze zal genoten worden, en
daar uit niet anders als verheerlyken en loven zal kon-
nen ontspringen: O Heere! laat ons toch dit zalig ein-
de, door uwe grote barmhertigheid bereiken. Amen.

Na ruim en vlak, een heilloos rak.
Na smal en steil, veel ruimte en heil.

Leert my, Heere uwen Weg, ik zal in uwe waarheid Wandelen,
Psalm. 86. 11

*Ik hebbe myne Voeten geweert van alle quade Paden, op dat
ik uw woord zoude onderhouden,* Psalm. 119. 101.

*Ik heb verkoren den Weg der waarheid, uwe rechten hebbe ik
my voorgesteld,* Psalm. 119. 30.

*Van de hinderpalen en beletselen die den Mensch op den Weg
ten Hemel ontmoeten, en hoe hy echter zyn gemoed daar
door niet moet laten bewegen om niet voor te gaan.*

STEM: *Ik ging op eenen morgen.*

- 1 **E**En Reizer langs de Wegen,
Schoon of hy 't rechte Pad
Zeer wel is ingeslegen,
Word daar op wel eens mat,
Of slaat een quade by-weg in,
Of ietwes houd hem tegen,
En stuit zyn eerste zin.
- 2 Somtyds wil hy wat rusten,
Somtyds wat zachjens gaan,
Somtyds zyn 't vreemde Kusten,
Die hem wat stil doen staan,
Somtyds ook valt hem d'engte bang,
En roept, vol van onlusten,
O my! wat duurt dit lang!
- 3 Somtyds keert hy eens weder,
Door smert of tegen lust,
Hy voelt hem zwak en teder,
En kiest zyn oude rust;
Dat moey'lyk reizen, vol verdriet,
En staag berg op berg neder
Te gaan, gevalt hem niet.
- 4 O Spiegel overschone!
Voor die God waarlyk zoekt,
En streeft na 's levens Krone,
Op dat hy zig bekloekt
Den rechten Weg staag op te treên,
En nooit te laten tronen
Naar eenig Zyd-pad heen,

De Beginfelen van Gods Koninkryk

- 5 Schoon 't vleefch, te wederftrevig,
 Somtyds wat ruste zocht,
 En ons de zinnen hevig
 Afmaanden van de tocht,
 Als waar die laft ons nodeloos,
 Hou maar uw voeten ftendig
 Op 't fmalle Pad altoos.
- 6 En fchoon veel flinksche Paden
 Door 't ziel verlokk'lyk groen,
 Ons vleyen, en ten quaden,
 't Vermaak der Zinnen voên:
 Schoon ons de waereld derwaarts nood,
 Ach! laat u niet verraden,
 Want z'einden in de dood.
- 7 Maar 's levens Weg te lopen,
 Geeft ware ziele-vreugd,
 Want daar uit mag men hopen,
 De vruchten van de deugd,
 By God in 't zalig Ruste-dal,
 Daar zig een ewig Open,
 Vol heils ontfluiten zal.
- 8 Wel, Heere! geef dan krachten,
 Stort wysheid in ons hert,
 Op dat wy 't al verachten,
 Wat ons van U ververt.
 Geef ons een ziel die driftig is,
 En nimmer wil vernachten;
 In 's waerelds wildernis.
- 9 Zo zullen wy eens komen,
 Daar Gy, ô Goede! zyt,
 Alwaar men zonder fchroomen,
 Zich, Heer! in U verblyd.
 Zich koefterd in uw Liefde Zon,
 En baan zal in de ftromen,
 Van 's levens Waterbron.

Dat men den goeden en Evangelischen weg nooit moet verlaten.

ZAl altyd waarheid bevonden worden 't geen onzen Heiland zeide, dat 'er weinige waren, die den smallen weg des levens vonden. Ende of de genen, die ze al vinden, noch niet veelyds te rug keren, of stil blyven staan, is zeer te beduchten: want dewyl de afpaden zo veel zyn, de listen der vyanden zo menigvuldig en subtiel, en ons gemoed zeer lichtelyk uit zyn ernst min of meer wat kan geraken zo gebeurd het niet zelden, dat de beginfelen tot verflappinge in 't herte gezaait worden.

Ende onder alle de hinderpalen en grond-oorsaken, waar door iemand, die wel begonnen heeft, wederom afdwaalt, en is geen van de geringste dat wy ons best niet genoeg en doen om te volharden: wy willen dien schat al te goeden koop hebben, en 't en lust ons niet op alle tyden en plaatsfen de zelfde te zyn.

Dit is een gemeen gebrek, en daarom komt 'er zo zelden iemand tot het rechte einde: want indien wy alle onze naerstigheit aanwenden, en door klein verstand al wat omgingen, wy zouden noch al eindelijk weder op den rechten weg komen, en haar zalig einde bereiken.

Want door dat kloek en vlytig oppassen, t'allen tyden en plaatsfen, zou noodzakelyk onze quade en zondige natuur onderdrukt worden, en ten laaften versterven; en over zulx, de geest met gemak over 't vleesch d'overhand behouden: ook zou God ontwyfelyk, om die getrouheids wille, helpen en genade geven, om boven alle beletsfelen te komen.

Maar helaas! hier zyn wy byna alle gebrekkelyk, omdat wy noch al te veel, met de verkeerde en dwaze liefde onzes zelfs bezeten zyn, en daarom ons ontzien te doen, 't geen wy weten, dat voorgaan moet, om stand-

vastig te kunnen volharden; of ook, om dat wy, onkundig zynde van de dingen, niet en meinen, dat 'er zulk een naauwen waarnemen zyns zelfs vereifcht word, eer men ten einde kan komen.

En voorwaar, 't is een mensch qualyk wys te maken, wat 'er al door te gaan en door te staan is, 't en zy hy zelve den Weg gegaan heeft: gy en kan niet begrypen, dat 'er zulk een geheelheid zyns zelfs, en zo groten gedurigheid en gestadigheid zonder eenig onderlaten, vereifcht word. Wy lezen het wel in 't Evangelium, en 't word ons daar klaar genoeg gezeid, maar wy nemen den Weg al korter en gemakkeliker: want de gelykenis van een Koopman die schone Paerlen zoch; van de Schat in den Akker, en 't geen de Heere, gezegt heeft *Die niet alles en verlaat, en kan myn discipel niet zyn*, en by gevolg ook niet op den goeden Weg volharden: dat al te famen leerd zeer klaar dat hier alles moet overgegeven worden.

Hierom is 'er grote ernst, waken, vasten, bidden, stryden en kampen van noden, en voor al, de hulpe Gods, zullen wy komen, daar wy garen waren.

En wat zal het ook doch anders met ons wezen? De lusten, die ons de Dwaalwegen deden wandelen, zullen vergaan; de knaging en wroeging zal blyven. De vreugde der zonden zal kort en gering zyn, de straffe langdurig en zwaar. De vreze voor de dood zal ons gedurig op de hielen volgen, en wy zullen ze niet kunnen ontvlieden. De oordelen Gods zullen ons treffen, en menigmaal als het te laet is.

O dat wy wys waren! wy zouden dit vernemen, wy zouden op ons Einde merken. Deut. 32. 29. Ons is beden voorgesteld het leven, ende het goede; ende de dood, en het quade. Den zegen en den vloek. Den zegen, wanneer wy horen zullen na de geboden des Heren onzes Gods: Maar den vloek zo wy niet horen en zullen

na de geboden des Heeren onzes Gods, en afwyken van de wegen, die Hy ons heeft geboden, Deuteron. 11. 26, 27, 28. en cap. 30. 15.

Laat David dan en alle andere Heiligen ons opwekken om in de wegen des Heren te wandelen. Hoe vermaken zy haar daar in! hoe pryzen zy die! en wat zoetigheid betuigen zy niet daar in gevonden te hebben! zeggende: *Ik ben vrolyker in den weg uwer getuigenissen, als over allen Rykdom*, Psal. 119, 14. *Doet my treden op het pad uwer geboden: want daar in heb ik lust*, v. 35.

De barmhertige en milde Gever alles goeds, geve ons alle door een ware vurigheid des geelts, dat wy nooit verflappen, of moede worden in zyn heiligen dienst; dat wy nooit den weg zyner geboden verlaten, dat wy alle afpaden schuwen en vlieden, en alzo eindelyk Hem vinden, Hem genieten, en ewiglyk behouden. Amen.

*Een Weg die feileloos, den Reizer leid ten enden,
In wenschelyken stand, was ooit all' wie bem kenden,
(Schoon anders hard en steil) een lieflyk wandel-pad.*

*Den Weg ten hemelwaard, is elk die 't recht bevat,
Voor 't vleesch, wel smal en scherp; maar, om de ryke vrugten
Die 't bert van verre ziet, vol ware ziel-genugten;*

*Langs heen met jeugdig groen met rozen geschakeert,
Zeer net en dicht beplant: zo dat men, ongedeert,
In zoete lommering, beschut voor bitte en winden,*

*'t Zy boe de zonne brand, van 't woën der aardsch gezinden,
't Zy boe 't 'er kluist en ruist, van bitt're smaad en spot,
Die veilig kan betreën, en nad'ren zo tot God.*

Wel waàrom dan gesuft, wanneer men wil beginnen?

Al is by smal voor aan: wat verder en van binnen,

Daar word by ruim en vlak, daar word by lief en groen.

Want God geeft meer en meer, ons kragten onder 't doen.

Niet om den zwaren weg, blyft onze reis ooit naar:
Maar wan lust in de reis, maakt's Heeren wegen zwaar.

Onbezocht, Onbedocht.

Myne gedachten en zyn niet uw lieder gedachten, ende uwe Wegen en zyn niet myne Wegen, spreekt de Heere. Want gelyk de hemelen hoger zyn als de aarde; also zyn myne Wegen hoger als uwe Wegen, ende myne gedachten dan uw lieder gedachten. Efa. 55. 8. 9.

*Hoe de Weg en de Reize van d'aarde na den Hemel, van
zich zelven tot God, van de schepselen tot den Schepper,
en van het tydelyk tot het ewige, zo kort niet en is, als
men zich somtyds inbeeld.*

STEM: De Geest en kan in 't kruis, &c.

TOen my den weg tot God, eerst onder weinig zaken,
Wierd voor 't verstand gebracht: riep ik (maar
onbezocht)

O! dat's een lustig pad, om tot dien stand te raken!
Dus maakt' ik my gereed ten ongewone tocht.

2 't Was maar, verzaak, verlaat, keer om uw hert en zin-
Geloof, en hoop op God, verëenig u met Hem, (nen;
Door zuiv're liefd', en Hy zal u weêrom beminnen:
Al woorden van een zoet' en zegenryke stem.

3 Maar nu ik mynen voet heb op dien weg begeven,
Vind ik ze ryk van stof, en in beteikenis
Van wyden ommetrek, vol geest, en kracht, en leven
Door merg en ziel te gaan, van 't hert dat raakbaar is

4 't Verzaken heeft veel in, verlaten en versterven,
Gelove, liefd' en hoop, verreischen wonder veel.
Volmaaktheid sluit in zig veel hebben, en veel derven.
Verëeniging met God, is heilig, hoog en eêl.

5 't Ging my als een die zag den gantschen kloot der
aarden,

In 't klein wel afgemaald, en 't een en 't ander land,
En schein niet wyd van een, en des welaan t'evaarden
De waereld door te gaan van d'een tot d'ander kant.

6 Hy dacht, in 't kort kan ik doorreizen alle ryken.
Maar lieve mede-mensch, het was zo wyd gefaalt,
De moed begon hem haast en dikmaal te bezwyken,
De weg was veel te lang, en hy niet min verdwaald;

7 Hierom, ô lieve Heere! en allertrouste Vader!
Zo Gy ons niet en helpt, wy blyven in den stryd
Op dezen langen weg, ach, kom! wy komen nader,
En reik ons uwe hand, en breng ons daar Gy zyt.

8 Daar Gy zyt: en daar zy, die haar in U verloren,

(Met U vereenigd) haar voor ewig vinden weêr,
In 't zelschap uwes Zoons, daar't heider Engel Choren
't Oneindig nieuw lied speeld, uw Majesteit ter eer.

9 O! nooit bevatte vreugd! ô bron der zaligheden!

Ach, ach! wanneer geniet ik U volmaakt, myn God!
Ach! wanneer zal myn ziel haar laatste trede treden

Op deze reis des tyds? wanneer, myn zalig Lot!
10 Wanneer, myn eenig End! koom ik noch eens ten
enden?

Wanneer (myn Bruidegom! myn zoetste Jesus, ach!)
Zult Gy van uwen troon d'Archanglen nederzenden
En ik dien heil-glans zien, van uw doorluchten dag?

Van de volmaaktbeid en wyd-uitgestrektbeid der Evangelische geboden.

DE wyl de Almagtige, de menschen door zyn Zoon, tot de volmaaktbeid en volkomen ouderdom wilde brengen en herscheppen, zo heeft Hy gezegend, niet alleen door dien Zoon alle het oude, als daar zyn alle de schulden wegens de gedane zonden, willen vergeven, en de zwakke eerste beginselen der Wet, met alle voorschaduwten, die daar onder waren, wegnemen, en de menschen van dat ondragelyke jok verlossen: maar heeft daar en boven een wet des geests en des levens haar willen voorstellen, en in haar herte inschryven, behelsende de allervolmaakste geboden van liefde tot Hem en den naasten, een volkomen en kinderlyk vertrouwen op Hem, als op een allertrouste, goedertierenste en almachtige Vader, beneffens een gehele afsterving en verzaking van alle onze eigen wil en verkiezen, met een voltrekte en ewige overgift en opdragt van alles, aan zyn lieffelyk welbehagen. Zodanig dat de mensch niet meer hem zelve zou leven, maar den genen, die voor hem gestorven en opgewekt is.

Alle deze dingen nu, begrypt dat goddelyke en dierbare woord, in korte en bondige reden; van *God liefste hebben boven alles, mit geheel zyn herte, ziele, verstand en kracht,*

en den naasten als zich zelven: Alles te verzaken om Christus wil, zyn kruis op te nemen, en Hem na te volgen.

Maar wat dit al in heeft, en hoe diep en ver dit zich uitbreid, zodanig, dat als men komt, daar eerst het geestelyke oog ten uitersten zien kon, men al weêr verder en verder ziet, dat moet de mensch onder de hand door ondervindinge leren.

Gewisselyk, daar't gehele hert, ziele, alle kracht en verstand geërscht word, met versakinge van alles, daar en blyft voor den mensch om te behouden niet meer over: Daar de maat van de liefde des naasten genomen word van de liefde onzes zelfs, daar is de proeve naauw gezet. Daar 't kruis dagelyx moet opgenomen worden, blyven niet veel uren om onlydzaam of wellustig te zyn. Daar men dien heiligen en barmhertigen, dien matigen en kuischen, dien gehoorfamen en vernoegden, die volmaakten Voor ganger, Jesus Christus, zal navolgen, daar is het uit met alles wat tegen dat heilig Voorbeeld aanloopt.

Hier zou onze siele moeten beswyken, indien sy zien sou op de weinige kragten, die een beginnende gevoelt.

Maar 't oge slaande op de kracht des Almachtigen Gods, en op de overvloedige en getrouwe beloften van hulp, en lieffelyke ondersteuning, den zwakken worstelenden mensch belooft, op het getrou in 't werk stellen van die krachten, die hy alreeds heeft, zo ontluikt zy als een roos met het opkomen der aangename zonne: en zy wend deze heilige en hoge geboden, in vurige en gedurige gebeden na den Troon des genen, die ze haar bevolen heeft: en spreekt met een waarachtig herte.

Myn Heer en myn Heiland, Jesus Christus! ik arm en worstelend aardwormpje, zie en leze uwe volmaakte en heilige wille, in 't woord dat Gy my verkondigd hebt, en bevinde my zo zwak en onvermogen, om dien hogen eisch te voldoen, dat ik ten ui-

tersten uwe geest der sterkte en der kracht van onden heb: en daarom breng ik uwe geboden in gebeden tot uwe Goddelyke Majesteit, op dat het uwe Goedheid behage, die in my door uwen Geest tot de daad en betrachtinge te brengen, en my dat geheiligde vermoegen by te leggen, waar door ik niet een weter alleen, maar een waarachtig dader van uw Woord mag bevonden worden, en also gelukzalig zyn in dat doen.

Getrouwe Herder van myn ziele! Verlaat my toch niet, schoon ik U wel heb verlaten; lei my toch op uwe wegen, en als ik wat afdwale, zo breng my in uwe onbedenkelyke liefde weder te recht. Als ik moedeloos worde, zo ondersteun my; als ik door de lankheid des wegs slaau zou worden, zo verquik my, en toon my op een levendige en gevoelige wyze, hoe haast Gy my misschien zult t'huis roepen, en dat dan het einde van myn wandeling, worsteling en pelgrimagie daar is.

En derhalven, ô goedertieren Heere! leer my maar slechts moed houden, nadien het einde van den stryd zo haast gekomen zal zyn, en dat dan uwe grote liefde met een ewige Vrede myn ziele zal bekronen, een Vrede die alle geleden leet wel duizendmaal sal versoeten.

Schoon dan uwe heilige geboden zich wyd uitbreiden, en ver henen reiken, uwe heerlyke beloften gaan oneindig verder: want behaagt het uwe hoge Majesteit ons gehele herte te eischen, 't lust U ook wederom, om zo te spreken, uw gehele herte, ja U zelve geheel en al aan ons te geven, nadien Gy ons erfgenamen van uw ewig Koninkryk wilt maken.

Moet men hier alles verzaken; Immers is dit rechtvaerdig, om dat niets ons eigen toebehoort, en dat uwe onbegryplyke goedheid ons ook alles op een bysondere en geheiligde wyze wil wedergeven: *Want: alles is onze, het zyde waereld, het zy leven, het zy dood, het zy tegenwoordige, het zy toekomstige dingen, alles behoord ons toe, als wy maar U toe behoren en eigen zyn, gelyk Gy uwen*

Vader toebehoord en eigen zyt, 1 Cor. 3. 21. 22. 23.

Eifcht Gy dat wy U en uwen Vader zullen lief hebben boven alles: gewiffelyk, Heere, dit is een liefde van U, diē wonderlyk is in onze ogen; ja een allergrootfte eere voor ons dat wy U *mogen* lief hebben; wy namelyk, die niet als haat en vyandschap, om onzer sonden wille, waardig waren, en wel verdiend hadden, nooit aan U met genoegen te mogen gedenken, veel minder U lief te mogen hebben, en dat met ons gantsche herte en alle onze krachten; want in U lief te hebben, is het hoogste vermaak, de diepste vreugde en allergeoegelyxte wellust.

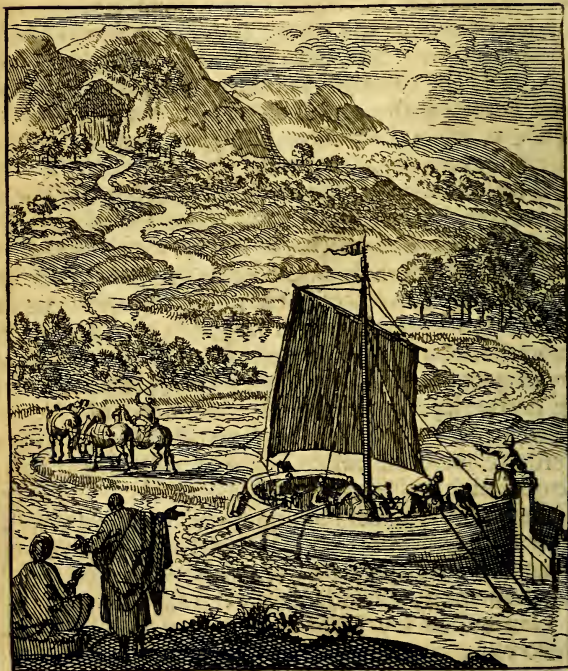
Is de inhoud van uw gebod onze naasten lief te hebben als ons zelve, dit is menigmaal maar al te billyk, nadien hy dikmaal veel beter is als wy, minder gezondigd heeft, en derhalven U veel aangenamer is en buiten dat, altyd onze liefde en onferminge waardig, als een lid van 't grote lichaam der menschen, om welk te behouden Gy uit liefde voor ons gestorven zyt, als wy nog vyanden Gods waren, en Gy, Heere, deze onze liefde altyd met een veel groter weder liefde vergeld: en dewyl 'er geen aangenamer ding is, als in de liefde te staan en lief te hebben, zo vergeld de liefde ook zich zelve niet weinig.

Dat dan, ô Gy zeer beminnens Waardige, uw heilige en wyd uitgestrekte geboden zich tog door uwe grote kragt in ons ook uitbreiden, onse herte geheel vervullen, innemen, en zodanig maken als 't U behaagt.

Dan zullen wy ware onderdanen zyn in uw Koninkryk, levende onder 't rechtmatig bestier van uwen rechtvaardigen Scepter, en genieten de vrede en blydschap des heiligen Geestes, als gevolgen van het betrachten der gerechtigheid.

Ach! Heere, help alle uwe strydende en lydende zielen door worstelen en overwinnen, tot uwe ewige eer en heerlykheid. Amen.

Geen rust-gewin, voor lust en minn',
Als enkel, in ons Grond-begin

Met gansche geslachte der menschen is gemaakt, op dat zy den Heere zouden zoeken, of zy Hem immers taste en vinden mogten; boewel by niet verre en is van een iegelyk van ons; Act. 17. 20.

*Hoe de ziel , door de Stroom der Schepselen , nederwaards
gedreven word , maar daar doorbrekende , en 'er zig
tegen op begevende , eindelyk tot God haar
Oorsprong komt.*

STEM: *Wilhelmus van Nassouwe.*

DUs komt het Scheepje nader
Aan d'Oorsprong van den Vliet:
En wy tot onzen Vader,
Als onze lust maar niet,
Met sterk' neêrgaande Stromen,
Ons weêr dryft naar beneên,
Maar wy die wel betoomen
En dringen opwaards heen.
2 Hoe sterk zet z' af, en gaat ze,
De Stroom waar in wy zyn!
Wie houd hier stand en plaatse?
Maar wie zal (schoon met pyn)
Dien Afvloed wederstreven,
'Tot hy den Aanvang vind?
't En zy sterk opgedreven
Van Goddelyke Wind.
3 Ach! Oorsprong der Reviere
Van 't zichtbaar groot beslag,
Ach help ons roeijen, stieren,
Zo lange, tot men mag
Het Scheepj' in U vertuijen,
Voor Edens vaste wal,
In 't ewig zoete Zuijen,
By 's levens Water-val.
4 Hoed ons voor 't rugwaards dryven,
Schoon of noch voor de Boeg
Veel hinder golven blyven,
En elk om 't felste sloeg.

Want helpt Gy niet, wy zakken
 In 's waerelds Oceaan
 Van ramp en ongemakken,
 En, eind'lyk, wy vergaan.
 5 Maar, mensch! hoewel uw krachten
 Hier zyn te zwak en teer,
 Hou moed, en blyf verwachten,
 Gods hulp en is niet veer.
 Zo gy zyn mildigheden,
 En uwe noden kend,
 En des met hert gebeden
 U t'zynen Trone wend:
 6 Hy zal ons wel versterken,
 Ja trekken opwaards a'n,
 Gestadig mede werken,
 En maken dat men kan
 Het Scheepje, na zyn wille,
 Opvoeren, tot ons heil,
 Wanneer Hy zoet en stille
 Een Luchje blaast in 't Zeil.
 7 Hy zal ons wel bewaren,
 Men ruste maar op Hem,
 Wat ons mag wedervaren,
 Want daarom heeft zyn stem
 Haar vrind'lyk laten horen
 In Christus, dat Hy zal
 Nooit laten gaan verloren
 Zyn Uitverkoren Tal.
 8 Men zoeke maar te spoeijen
 Naar onzen Oorsprong heen,
 Die gunstryk neêr komt vloeijen,
 Men houd zich aan gebeên.
 Met, Matigheid, met Vrede,
 Met Weldoen, met Geduld,
 En diep, Ootmoedigheden,
 Zy hert en ziel vervuld.

9 Men veste verder d'ogen
 Op d'aangeboden Kroon,
 Het ewige verhogen,
 En 't zitten op de Troon,
 Waar voor d'Archang'len knielen:
 Een heil, van ewigheid,
 Den doorgestrede zielen,
 Ten deugden-loon bereid.

Van den Heere onzen God te zoeken, en te vinden.

DE goedertieren hemelsche Vader, heeft door zyne getrouwe Dienstknechten, den sondigen en afgeweken mensch, seer lieffelyk en vriendelyk, tot zich geroepen, met beloften, dat, als zy tot Hem quamen, Hy dan ook tot haar wilde komen, seggende: *Naakt tot God, en Hy zal tot u genaken: ende, Zoekt den Heere, terwyle Hy te vinden is.*

Hier door nu word de verdwaalde, en uitgekeerde mensch, niet alleen vermaand en geboden tot zyn Schepper weder te keren, maar ook met eenen te kennen gegeven, dat om Hem te vinden, grote vlyt en een ernstig pogen gedurig moet aangewend worden, gelyk iemand die ergens zeer na zoekt, nadien hy in de natuur en zonden staande, met alle zyne zinnen, krachten en hertstochten van God is afgekeerd tot de schepselen, waar mede hy gedurig en snellyk, als een Vloed, nederwaards word gedreven, om met zyn liefde en gedachten door alle schepselen te lopen, en den geest, die met haar verëenigd is, word gedwongen haar te volgen, als een Schip dat in den Stroom legt; en dus is de gehele mensch lichtelyk neërwaards en uitwaards vlietende.

Maar zo hy zyn geest tot God opwaards keren wil, dat is tegen Stroom, want de genegenheid zyner zinnen is hem gedurig nederwaards trekkende na de aarde, en het kost hem moeiten en arbeid zonder ophouden.

den, indien hy tot God, door liefde en gehoorzaamheid, met fyn gantsche herte en alle fyne krachten zal gera- ken, en 't is noodzakelyk, dat hy vast voor hem neme, gedurig in de weer te zyn, altoos werkende tegen de Vloed van zyn onversturve en zondige natuur, de wel- ke hem, zo haast hy aflat, achterwaards dryft van den Schepper tot de fchepselen, en te niet doet, 't gene hy te voren, met veel arbeid, gewonnen had.

Ja indien wy het wel aanmerken, de mensch, die zich tot God keert, heeft groter naerftigheid en zorgvul- digheid van doen, als die een Schip tegen Stroom wil opvoeren: want hy moet niet alleen het Schip zyns geests, maar ook de gehele Revier zyner zinnen, krach- ten en hertstochten zelve, tegen Stroom opwaards dwingen; want de geest alleen, zonder de hertstoch- ten, en vermag niet met allen: en gelyk de geest (de hertstochten zich met en door de zinnen uitwaards kerende) volgen moet, zo moeten zy ook den geest volgen, indien hy zich tot God wil keren.

En hier toe word een overgrote naerftigheid en vly- tigheid verëischt, met al het vermogen, zonder onder- laten: welke naerftigheid, als de mensch eerst begint, noch te ernstiger en gestadiger wezen moet, om dat hy geheel anders gewend is te leven, en noch geen vastig- heid bekomen heeft, al is 't dat hy, met veel ge- weld, zich tot God nu gekeerd heeft.

Welke gedurigheid van zyn zelve zo waar te ne- men, den gehelen mensch verëischt na alle zyne moog- elykheid. Doch dewyle alle des menschen gestadig- heid noch al te ongestadig, en al zyn vermogen noch al te onvermogene is, zo is des Heeren hulpe hem ge- reed op getrouheid en gebeden: maar om dat 'er weini- ge zo getrouw en gedurig den Heere God zoeken, daarom is 't dat 'er ook zo weinige Hem vinden.

En derhalven, ô allertrouste Vriend onzer ziele! Je- sus onze Heere, onze Hulp en Toeverlaat in den bitter-
ren

ren ftryd, die wy hebben tegen ons zelven; kom ons by met uwe grote kracht, en herfchep ons, op dat wy, van ons zelven en de fchepfelen los gemaakt, vinden mogen Den genen die ons gefchapen heeft, die niet verre van ons is met zyn liefde en gunft, maar wy zyn verre van Hem geworden, door zo veel aanneemingen van verkeerde liefde, vreze, hoop en blydfchap omtrent vergankelyke dingen, welke, als beletfelen voor onze oogen, ons verhinderen Hem, te befchouwen: want zouden wy Hem zien en vinden, zo moesten wy alle des waerelds liefde, luft en wysheid verfmaden en vliede, nadien daar door de bequaamheid, om Hem te kunnen zoeken en vinden, zeer fterk aangroeid.

Ach, Allergoedgunftigfte! of wy eens met waarheid konde zeggen: *Ik heb den Heere gezocht, en Hy heeft my geantwoord, en my uit alle myne vreze gered*, Pfal. 34. 5. Dan zou de vreugde onzes herten groot zyn, als wy Hem, dien Algenoegfamen gevonden hadden; die onze ziele zo lief heeft; en Hem konden vast houden, zonder te laten gaan, dewyle Hy ons herte ingenomen heeft door zyne alleruitnemenfte uitnemenheid.

O fchat der fchatten! waarom graven wy niet naar U, als naar goud? waarom zyt Gy ons niet zoeter als honig en honigfeem? en wat is de oorzaak dat wy nog niet met ons herte gedurig tot U uitroepen: *Wien heb ik (neffens U) in den hemel? neffens U en lust my ook niets op der aarde, bezwykt myn vleefch en myn berte, zo is God de Rotsteen myns herten, en myn deel in ewigheid*, Pfal. 73. 25. 26.

Ach, Leer ons, Vader! door de fchors van alle dingen,
Tot in het pit en merg met onze ziele dringen,

En vinden U daar in, als Schepper en als Heer

Die dit, en duizendmaal meer wond'ren, t' uwer Eer,
Voorbrengen kond, en zult in aller ewigheden.

Zulx dan ô Heer! van U te bidden, steund op reden.

Jonk en teer, licht om veer.

Wy moeten niet meer kinderen zyn, die als de Vloed beweegd en omgevoerd werden met alle wind der Lere, door de bedriegerye der menschen, door arglistigheid om listelyk tot dwalinge te brengen: maar de waarheid betrachtende in liefde, alles ins opwassen in Hem die ons Hoofd is, (namelyk) Christus, Eph. 4. 14. 15.

Dat

*Dat de Ziele niet moet wanhopen, schoon zy in 't begin der
Bekeringe zich beel onvermogene bevind, maar haar
hoope op Gods krachtige hulp moet vestigen.*

STEM: *Bedrukte herteken wat moet, &c. Of, O Christen
Menschen, bedenkt dat Ende. Uyt het Kruythofje.*

- 1 **O** Swakke Ziele! noch zo jong en teder,
Hoe haast verliest gy wat van 't geen gy had:
Hoe licht bekruipt u noch den Vyand weder,
En roofd u iets van uwen besten schat.
- 2 Hoe ongewoon is u dat stadig waken!
Hoe menigmaal word gy noch wel verrast!
Hoe zult gy 't all' noch eens te boven raken!
En houden u aan God in Christus vast.
- 3 Om onbeweegt, als op een vaste Rotse,
Te bouwen 't edel huis van uwe ziel,
Om Wind, en Waterstroom, en al te trotsen,
't Zy wat 'er op, 't zy wat 'er tegen viel.
- 4 En vast te staan in Hem, die onbewogen.
(Wyl Hy geen schim zelfs van verand'ring kend)
Van ewigheid, in endeloos vermogen
Bestaat, en dus bestaan zal zonder end.
- 5 Hebt goeden moed, allenxkens komt gy verder,
Uw swakheid strek u maar een sterker prang,
Dat gy aan Jesus, uwen goeden Herder,
En Hy daar door aan u te vaster hang.

- 6 Want schoon men uwen staat wel mag gelyken
Met water, zo beweeglyk van natuur,
Dat zonder Dam, dat zonder Wal of Dyken,
Moet Storm op Storm verwachten t'aller uur.
- 7 En daar door licht wat heen Vloeit uit zyn Palen,
Wanneer de wind het jaagd, en dryft, en pord,
Hier ryzen doet, en elders weder dalen,
En dus dat Vocht wat uit zyn plaatse stort.
- 8 Of dit uw Ziel te met eens mogt gebeuren,
Hou echter moed, verflauw niet, zyt maar sterk;
Laat wanhoop, laat een al t' onmagtig treuren,
Geen hinder doen in uw goed ogemerk.
- 9 Die 't alles schiep, zal u zo wel bewaren,
Die 't goede werk in u zyn aanvang gaf,
Zal 't voeren uit, en doen den Storm bedaren,
Al raast de wind, al blaast hy noch zo straf.
- 10 Hy zal uw Ziel, eens vaster als te voren,
Met Dam en Dyk verzien, zo dat geen Vloed,
Hoe sterk, haar zal de zoete ruste storen:
Of 't minste deel ontroven van haar goed.
- 11 O! laat ze slechts maar aan den Heere kleven,
In ware liefd' en in gehoorzaamheid,
Zo hoeft ze noch voor dit noch dat te beven,
Zo is haar voet een veilig Pad bereid.

Van een beginnend Christen.

AL wat jong en teer is, word lichtelyk gequest en gebroken, en zo is 't ook met een Mensch, die eerst uit het vleesch en de waereld begint uit te breken; zyn goed en heilig voornemen is wel, om in alles sich na den wille Gods te schikken, en die ernstig te beleven, maar het ontschiet hem noch zo licht hier of daar wat. Hy is die maniere van leven zo ongewoon, en 't oude wil zo gaern weêr eens boven komen; ja hy bevind sich noch zo onvast en swak, als een Water dat zonder Dyken legt, 't welk zeer lichtelyk, door de minste Wind of Storm, aan alle kanten kan uitvloeijen, tot dat het een Diepte in de aarde bekomen heeft, waar in het besloten blyft.

Ende daarom moet een beginnend Mensch, insonderheid zyn krachten der zielen, met alle mogelyke naerftigheid, waarnemen, en by een houden, tot dat zy in zyn herte, als in een Diepte, vergaderd worden, en voorts aan blyven rusten.

En niemand, dien het recht ernst is, en behoeft al te verbaast en verschrikt te wezen, al moet het hem veel arbeid en moeiten kosten, en al bevind hy, dat het hem zeer swaar valt, ja dat hy somwylen struikelt en valt. Hy moet maar weêr kloekelyk opstaan, en voortgaan, al viel hy menigmaal, en niet denken van te blyven leggen, of dat hy met Gods hulpe, niet sterker zou kunnen worden.

Want gelyk een klein Kindje, niet zonder struikelen en vallen, een volwassen Mensch word, zo gaat het ook met een ernstig beginnend Christen, dien mede niet zelden zulx ontmoet, doch met de tyd moet hy toenemen, en worden 't geen hy te voren niet en was.

En gelyk een Kindje, gevallen zynde, schreid en weent om opgehopen te zyn, en niet ophoud van we-

nen, tot dat het weder opgeholpen is, en daar henen loopt, zo moet ook onze ziele doen tot God, als wy gevallen leggen; en eindelyk zullen wy sterker en voorzigtiger worden, en door Gods kracht kunnen staande blyven, zelfs op hobbelachtige slimme wegen.

En dit eischt de Heere van ons, dat wy *niet meer kinderen souden zyn, die als de Vloed beweegden en omgevoerd worden met alle Wind der lere*, en met alle voorvallen; maar dat wy *opwassen souden aan Hem, die ons Hoofd is. Jesus Christus.*

Laat het ons dan niet verdrieten in de *beginselen* wat te fukkelen, schoon wy ons ernstig trachten te dragen. Zonder *begin* en is 'er geen einde, zonder stryd geen overwinninge, en zonder overwinninge geen kroon.

Een Vrouwe, als haar ure gekomen is, heeft droefheid, maar wanneer zy het Kindeken gebaart heeft, zo gedenkt zy de benauthed niet meer, om de blydschap dat 'er een Mensch te waereld gebooren is. Dan heeft zy haar genoeg en vreugde in dat kindeken.

En zo zal 't u ook gaan, ô bange en benaude Zielen! die tot de Wedergeboorte en de voortbrenginge van het nieuwe schepsel arbeid, met veel angst, wee en droefheid over uwe zonden, om daar van verlost te worden, en met veel stryd en stribbeling om den wille Gods te doen en te lyden. Als uwe lieffelyke vrugt daar is, zult gy 'er u meer in verheugen als in zonen en in dochteren. Uwe droefheid zal in blydschap, en uwe angst en wee in vrede en vrolykheid veranderd worden.

Heeft een liefhebbende Moeder sulc een onuitbluffelyke genegendheid tot haar nieuw geboren Kintje, dat ze haar niet en ontsiet, nacht en dag daar mee te hobben en te tobben, om het te voeden en wel te doen; laat ons geen minder zucht dragen, tot het voortreffelyke *Beginnel* van ons wedergeboren gemoed, om dat wel te koesteren en zeer zorgvuldig op te queken, en niet te ontsien, wat sorg en moeite daar ook aan vast is.

Is een Moeder zo bedroeft, als haar Kindje eenig gebrek heeft of overkomt, (daer dat gebrek menigmaal al zo voordelig als schadelyk voor des Kinds zaligheid is) wat behoorden wy dan niet bedroeft en ontroerd te zyn als we gewaar wierden, dat ons nieuwe schefsel eenig letfel of eenige mismaaktheid had, waar door wy zekerlyk gevaar lopen, van in Gods ogen ongevallig te zyn, en verworpen te worden.

Zoekt en tracht een Moeder door alle middelen van medicynen en anders, dat gebrek tegen te gaan en te genezen, schoon ze daar veel geld en moeiten toe moet aanwenden: hoe moesten wy dan in zulk een geval, onze geestelyke Medicyn-meester, Jesus Christus, zoeken, en gewillig zyn, om zyne gewiffelyk helpende Medicamenten in te nemen, en ons gebrek door Hem te laten genezen.

Ach! laat toch de liefde, zorge en moeite van een Moeder voor haar Kind, de liefde en bekommering, die wy voor onze zielen moeten hebben, niet overtreffen. En zo wy dit doen, 't is vastelyk te geloven, dat wy na den geest, door Gods zegen zullen opwassen en toenemen, en eindelyk, na veel sukkel, de ware Wedergeboorte bekomen, met zyn volkomen rypheid en ouderdom.

O allerheerlyxte vrucht! en allerschoonste geboorte! daer het Beeld Gods in den Mensch te voorschyn komt! Gy zyt waardig boven alles bemind te worden! nadien de ewige God uw Vader is, en het heilige en hemelsche Jerusaleem, dat boven is, uwe Moeder!

Dat men dan maar arbeide, om met de Goddelyke genade alles uit en door te staan; 't is toch om een heilige en reine ziele, om een ewig, oneindig en zalig leven te doen, om God te zien, om met Christus gemeenschap te hebben, en om met alle Heiligen en Rechtvaerdigen, by God in 't zalig ligt, ewig te wonen.

't Natuurlyk-vaft en fcheid men niet,
Voor eige-will' geweld gefchied.

Ende de Heere zal de Egyptenaars dapper ftaan, ende genezen: ende zy zullen haer tot den Heere bekeeren, en Hy zal fief van ben verbidden laten, ende Hy zal ze genezen. Jefai. 19. 22.

De Rechtfvaardige fla my, het zal weldadigheid zyn, ende Hy beftaffe my, het zal olie des hoofts zyn, Pf. 141. 5.

*Hoe de Ziele niet los kan worden van de natuur en zonden,
waar aan zy vast is, als door veel te lyden en door te
staan, en dat zy over zulk haar niet van dat
lyden moet onttrekken.*

STEM: *Hoe werkje niet Leeuwerk?*

1 **H**Oe vast zyt gy, ô Steen!
Aan uwen eigen Wortel,
Wie klooft u dus van een,
En beukt u gansch te mörstel?
Is 't niet een Kracht des Heeren,
Die u met zulk geweld
Afscheid tot zyner eren,
En dus in vryheid steld?

2 Steenachtig was myn hert,
'k Liep ongevoelig henen,
Zeer vast en diep verwert,
Wel waardig te bewenen,
Tot dat Dien hoog Beminden
In zyn ontferming quam,
Myn bange Ziel ontbinden;
En in bescherming nam.

3 Losmaker van de Ziel,
Aan 's lichaams lust geketend,
Die haar beneden hiell',
't Hoog-ewig heil vergetend;
Al is het ons een smerte,
Die vleesch en bloed betreurd,
Als Gy, door tucht, het herte
Van 't sichtbaar Trekt en Scheurd.

Zo willen wy, ô Heer!
 Daarom U niet verlaten,
 Maar liever, meer en meer,
 Ons zelve leren haten,
 En 't heilzaam, trouw kastyden,
 Omhelzen van uw roê.
 Ja gansch gewillig lyden,
 Tot aan ons einde toe.
 5 Want nadien ons gemoed
 Niet los en vry kan wezen
 Van al dat hinder doet,
 't En zy het is verzezen
 Heel uit den dood der zonden,
 En dit niet kan geschiên,
 Als door veel smert en wonden,
 Zo willen wy 't niet vliên.
 6 Sla dan, ô Jesus! Sla,
 't Zyn zoete liefde-Slagen,
 't Komt toch uit uw gena,
 O laat het U behagen,
 Daar niet van op te houden,
 Tot wy gansch los en vry
 Zyn, van al 't quade oude,
 In een nieuw leven bly.

Van de Reiniging der Ziele.

GElyk het Goud veel moet lyden, en de scherpe
 proeve van Vuur en Sterkwater doorstaan, eer het
 tot zuiverheid en louterheid geraakt, zo moet ook
 een Ziele, om tot de uitzuivering van alle onreinig-
 heid te komen, niet minder lyden passeren: want de-
 wyle zy met veel vuiligheid der zonden, des vleeschs,
 en der eigen wil bevangen en door en door begroeid
 is, zo kan dat alles niet afgescheiden en verteerd wor-
 den, als door een pynlyk sterven, versaken en doden,
 Daar-

Daarom, al wie tot de reiniging der Ziele garen zou geraken, die diendfich de Smeltkroes van de Goddelyke wil voor te stellen, waar in hy fig werpende en geheel overgevend, in 't vuur der liefde Gods zal geraken, 't welk hem gedwee, tot versmeltens toe fal doen worden, verliefende al fyn oude hardigheid en eerstefatfoen, met enen quyt wordende alle vuiligheid, en al 't geen minder is als ware deugd van eenbeproefd geloof, en doorzuiverde innige Godvruchtigheid.

En indien hy, als een dapper held, die pynelyke proeven wel uitlyd, en niet te vroeg moede en word. maar, in sich dus te laten louteren, volhard, tot dat alle onaardigheid verflonden is, zo zal hy zeer schoon en heilig, *als goud, beproefd, komende uit het vuur*, voor den dag komen; en hoe aangenaam en lieffelyk zulk een Ziele in de reine ogen Gods en zynes Gezalfden is, en kunnen geen Menschen noch Engelen tongen na waarde uitspreken.

Hoe overeenkomende en verëenigd met God, de zodanige sich menigmaal, op een levendige wyze, volgens 't Goddelyk welbehagen, bevind, is onbeschryfelyk wat een aangename vrede, lieffelyke ruste, diepe vergenoeging, grondige verliezing zyns zelfs, verliefde versmelting, hooggaande blydschap en hemelsche vreugde, moet hier uit in het herte wel ontstaan! Wat een heilige aandacht! hoe groten eerbiedigheid en hertelyke dankzeggingen! hoe wakkeren lust tot gerechtigheid en waarheid! hoe onuitblufelyke en gloeyende liefde! wat grote sterkte inwendig! hoe veel hemelsche wysheid! wat diep inzien in de wonderen van Gods Wet! wat levendigheid des gemoeds! wat vurigheid in 't gebed, en hoe vrolyken hope komt hier niet al uit voort?

O wonderlyke en alleen bevallige schoonheid! die u bereikt, klimt boven de glans der zonne, en blinkt helderder als het fynste goud.

Zal onze lust, dan niet krachtig opgewekt worden, om aan deze Goddelyke en heerlyke reiniging, ons zelve geheel en al gewillig over te geven? zal 'er iets beters voor onse edele Ziele kunnen bedagt worden? immers neen. Het fchone is gewiffelyk beter als het vuile, het gereinigde, als het bemorfte, en het gelouterde en geheel gezuiverde, als het vermengde en bevleete.

Word 'er dan geen moeite in de waereld ontzien, om iets, dat hoog en dierbaer geacht word, met veel arbeid en kofte van zyn befmettingen te zuiveren, op dat het gevallen zy in de ogen der aanschouwers, laat ons noch veel minder ontzien allerhande arbeid en koften aan te wenden, tot reyniging van onze dierbare Ziele, op dat die de ogen des Allerhoogften aangenaam zy, in Christus Jesus.

En dewyl die Liefhebber onzer ziele, tot afwafchinge en zuivering van der zelve, fyn dierbaar bloed heeft laten vergieten, zo betaamt het ons door geduurige gebeden hem aan te roepen, dat Hy genadelyk, het begonnen werk in ons ten einde brenge: Hem, gezegend, in ewigheid geen weg voorftellende, waer door Hy ons zal heyligen, maar in gelatenheid ons in zyn hand geheel overgevend, om volgens zyn liefste wille, door zulke wegen, uit-en inwendig geoeffend en gelouterd te worden, als zyn Majesteit zal behagen, 't zy voor of tegenspoed, ziekte of gezondheid, ere of onëre, vrede of twilt, inwendige dorheid of vreugde; geheel geen verkiezinge makende, als alleen deze, dat wy de genade mogen verwerven, om zyne wegen in alles te kunnen volgen, en het voor een allergrootste ere te achten, dat zyn oge van liefde en genade fch verwaardigd op ons arme Menschen neër te zien, en fch onzer aan te nemen, en dat het ons wel zal zyn, een dorre woefstyn door te wandelen, om in 't heilige Land der beloofde rufte te komen, als zyn aanzicht maar zal gelieven met ons op te trekken.

Hy onze grote Verlosser, Heiligmaker en Zaligmaker, zy dan gedurig met en in ons, Hy loutere en zuivere, hy reinige en wassche ons, op dat wy waarlyk heilig bevonden worden, als *Hy ons gereinigd zal hebben, met het bad des waters door het Woord; Hy stelle ons Hem zelven heerlyk voor, als een uitverkoren gemeente, die geen vlek of rimpel en heeft, of iets diergelyx, maar heilige ons geheele al, en beware onse geest, ziel en lichaam, onberispelyk tot syne heerlyke toekomst* om dan als syn beminde Bruid, van Hem ingehaald te worden na zyns Vaders ewig Paleis, onder het hemelsch vreugde-gefchal aller heilige Engelen.

Dan zal de volkome vrucht van alle pynelyke en door gestane reiniging, eerst recht genoten worden. Dan zullen zy, *die uit de grote verdrukkinge komen, en hare lange klederen gewasschen hebben, en wit gemaakt in 't Bloed des Lams, voor Gods troon zyn, en dienen hem dag en nacht in zynen Tempel: en die op den troon zit zal haar overschaduwten; zy in zullen niet meer hongeren, noch zy en zullen niet meer dorsten, noch de zonne en zal op haar niet vallen, noch eenige hitte; Want het Lam, dat in 't midden des troons is, zal ze weiden. ende zal haar een leidsman zyn tot levende fonteyne der wateren: Ende God zal alle tranen van hare ogen afwasschen.* Apoc. 7. 14, 15, 16, 17.

Dan zullen Israels zegeningen op 't allervolkomenste vervuld worden: *Want de Beminde des Heeren zal dan zeker by hem wonen: Hy zal Hem den ganschen dag overdekken, Deut. 33. 12. Verzadigd zullen zy zyn van des Heeren goedgunstigheid, en vol van zynen zegen, v. 23. De ewige God zal haar dan een woning zyn; en van onder ewige armen; Israel zal zeker alleen wonen. Welgelukzalig zyt gy, ó Israël! wie is u gelyk? Gy zyt een volk verlost door den Heere, den schild uwer hulpe, en die een swaard is uwer hoogheid.* v. 27, 28, 29.

De alleen goede God, geve ons allen, dat wy zo veel genade in zyne ogen mogen vinden, dat onze zielen hier eenmaal deel aan mogen hebben, Amen.

Ontbind, en spoed, u van de Wal:
Zo Wind, en vloed u baten zal.

Ende veele fcharen gingen met Jefus, doch Hy hem omkerende, zeide tot haer, Indien iemand tot my komt, en niet en baat zynen Vader, ende Moeder, en Wyf, en Kinderen, en Broeders en Zusters, ja ook zelfs zyn eigen leven, die en kan myn Discipel niet zyn, Luc. 14. 25, 26.

*Dat ons Herte waarlyk los moet zyn van de schepselen, zal
het tot God kunnen naderen, en hoe licht wy ons hier
kunnen bedriegen.*

STEM: *Pfalm 99.*

1. 't **Z**Y wie sich ten Tocht,
Veerdigd, over't vocht,
En sich des betroud,
Op het driftig hout:
Of hy Ty en Wind
Hem al gunstig vind:
Zal hy wat verrichten.
't Anker moet hy lichten.

2 Dus, myne Ziele! ziet
Wat dit Schip bedied.
Het verbeeld een Mensch,
Die zyn lust en wensch
Steld in zynen God,
Maar die noch niet tot
Hem en konde spoeden,
Door versakings vloedden.

3 Als die noch te Vast
Aan de ziele last,
Dezer snode aard,
Waar meê hy gepaard,
Alles niet versmaad,
En van herten haat,
Altyd iets wil houden
Van het zondig oude.

De Beginselen van Gods Koninkryk

4 Schoon hy sich gereed
 Maakt, en 't Schepe treed,
 Of hy 't Land verliet,
 Och! dat baat hem niet,
 Voor hy 't Anker wind,
 En sich dus Ontbind,
 Van al wat hem hind'ren
 Mogt, en vaart vermind'ren.

5 Los moet onze Ziel,
 Vlot moet zyn de Kiel
 Van des herten grond,
 En dan zal terstond,
 Daar 't Geloof, als Mast,
 Houd Ziels Zylen vatt,
 't Schip sich wel bewegen,
 Door Gods Geest en zegen.

6 Die de Zylen doet
 Zwellen, tot de spoed,
 Van die Ziel, die haar
 Vlytig spoeid, om klaar
 (Na verzakings pyn)
 Voor den Heer te zyn:
 En aldus te wachten,
 't Luchje van Gods krachten.

7 Op dat zy haar spoê
 Na de Haven toe,
 Haven van de rust,
 Haven aller lust,
 Daar men 't al in al
 Ewig hebben zal,
 Daar men 't al zal smaken
 In een hoog vermaken.

8 Daar men 't al geniet,
Daar men 't alles ziet,
Daar men ewig vind,
Daar men ewig mind,
Hem, Die ons de reis
Uit het zondig vleisch,
Rustig heeft doen wagen,
Om Hem te behagen.

9 O! dat elk nu noch
Angstig waak', om toch
Nooit te rusten, in
Enig deel, dat min
Als 't geheel uitmaakt,
Maar het al verzaakt,
Om eens wis te vinden
Onzen ziel-Beminden.

10 Jesus, Godes Zoon!
Gy die 't al gevloën
Hebt, wat hier beneën
Waard en lieflyk scheen,
Maak ons als Gy waart
Ook hier op der aard,
Op dat wy na dezen,
Als Gy mogen wezen.

11 Dat ons Zielen-Schip,
Nergens aan een Klip,
Sich aan stukken stoot,
Weest Gy de Pyloot,
Breng ons veilig t'huis.
Door veel Zee-gebruis,
Stormen, Vloën, en tevens
In de Baay des levens.

Van de vryheid en onaankleeffelyheid des gemoeds aan de aardfche dingen.

HEt Herte des Mensche is, of aan sich zelven, aan de aarde en de fchepselen, of aan God en 't ewige onzienelyke vast. En hier van kan een iegelyk doorgaans wel kennisse hebben; want de overvloed zyner gedachten, woorden en werken, zullen zulx wel aan hem openbaren, dewyl niemand kan onkundig zyn, waar van hy lieft en meest denkt, spreekt, en meê bezig is; en 't geen daar in de Mensch sich het werkelykxte bevind, daar liefd en leefd hy in, of ten minsten daar is hy met ftryd aan vast.

Hierom is ons niet nodiger noch profytelyker voor onze Ziele, als dat ons Herte, door Gods genade, los worde van alles, want onze Ziele toch niet en kan helpen, maar veel eer verdrukken, beroven en altyd met angst en met berou belonen.

Die eens gekomen was tot die edelheid des gemoeds, van een vryheid te zoeken, als daar ze waarlyk te vinden is, die zou weten, wat heil die staat der ziele hem zou verschaffen.

Niemand wil gevangen zyn, en alle byna, zyn wy vrywillig de grootfte en ellendigfte slaven, de eene van deze, en d'ander van gene lust, zonde, vrese of driftige hertstocht, menende dwaafelyk in d'opvolginge van die harden dienst en dat ondragelyke jok, de ware vryheid te zullen bekomen: maar helaas! hoe meer die wrede Heer gediend, hoe verder en meerder van alle vryheid berooft.

Heeft de edelmoedige Mensch dan lust tot ware vryheid, hy zoeke die daar ze is, namelyk, in God te dienen, volgens fyne heilige wil, door Jesus Christus geopenbaart; Die gezegt heeft Joh. 8. 31. 32. *Indien gy lieden in myn woort blyft, zo zyt gy waarfelyk myne discipelen, ende zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vry maken-*

maken. Indien dan de Zone u zal vrygemaakt hebben, zo zult gy waarlyk vry zyn, vs. 36.

Want door dien Zoon, dien Verlosser, word de Mensch vry van alle zonden, alle vreze, dood en verdoemenis, als hy maar waarlyk in zyn Woord blyft. Hy word geruft en vergenoegt met het ewige goed, en maakt sich een klein onderwind van alle de nooddruf-tige dingen des lighaams. Ja verheugt sich hoe hy al verder van die slavernye sig kan los maken, om zo veel te meerder in de vryheid en dienst zynes Gods sich te kunnen ophouden en overgeven. Hy kan de aarde met 't geen aardsch is vergeten, en met zyn innerlyxte grond de vryheid der heerlykheid der Kinderen Gods nagaan en omhelzen, en dus in voorsmaak en hoop bezitten dat allerwenschelyxte goed, 't geen het Koninklyk volk des gezegenden Zaligmakers eigen is.

Laat dan, hier toe te komen, onze stryd zyn die wy hier stryden; alles wat ons hier in belet, de Vyanden die wy hier verslaan en overwinnen: en de vaste bezitting van de zalige vryheid, de Kroon die wy hier behalen.

Die hier met Gods hulpe toekomt, overtreft de edelmoedigste en onvertsaagste krygsmann der waereld, nadien hy een heerlyke overwinnaaris van de allermachtigste Vyanden, een bezitter van de Kroon aller kronen, de Krone des ewigen en zaligen levens, en hy gekomen is tot de alleredelste en Goddelyke vryheid: syn geluk is onuitsprekelyk, en zyn goed onwaardeerlyk.

Maar allerlieffste Heere Jesus! schoon wy dit met ons verstand bevatten en toestemmen waarheid te zyn, zo en hebben wy het daarom noch niet in ons herte. En hoe wy het klaarder en kragtiger begrypen, hoe het ons meer doet treuren, als wy zo waarden schat moeten derven.

En derhalven nemen wy onze toevlucht tot U, die ons ken en wil vry maken en verlossen, van alles dat onze zielen verhinderd en belet om U in een helder en opgetogen gemoed, gedurig voor ogen te houden.

Quaade lust , nimmer rust.

Die den Heere verwachten , zullen de kracht vernieuwen , zy zullen Opvaren met vleugelen gelyk de arenden : zy zullen Lopen en niet moede worden , zy zullen Wandelen en niet mat worden , Esai. 40. 31.

Want wy Wandelen door geloof , en niet door aanschouwen , 2 Cor. 5. 7.

*De ziele spreekt , boe zy niet mag rusten haar herte tot
God baren Oorsprong , gedurig op te beffen.*

STEM: *O schoonste Personagie!*

1 JA Rufter! gy word moede,
Uw kracht komt weêr door stille zynenrusten,
Om dan weêr heen te spoeden
Ten top des Bergs, met nieuwe moed en lusten:
Maar onze kracht
En lust, veracht
Uw rust; als enkel hinder
In op te stygen,
Voor die wil zyn een blyde Gode-vinder,
En Dien verkrygen,
Waar by hy 't all' waardeert oneindig minder.

2 En d'oorzaak, lieve broeder!
Van rust'en spoed, is myn staag opwaard treden,
Door 't Rusten word ik moeder,
Maar nieuwe moed met meer kracht in de leden
Om mynen God
En zalig lot
Te vinden en te smaken,
En nooit te derven,
Bekom ik door 't ervinden en genaken:
En stadig sterven
Van d'oude mensch, leer ik door 't Rust verzaken.

3 Uw afgesloofde krachten,
Verquikken door natuurlyke dingen,
En d'onze door Gods machten,
Die ziel en herten geeft, en al doordringen.
Waarom dan mat
Ten halven 't Pad?
O! neen want dien getrouwen

Wil niet gedogen,
 Dat wie Hem ewig vinden wil en houwen,
 Zal sluimer-ogen,
 Veel min, in lust en yver, heel verkouwen.
 4 Ach onvermoeide Minnaar!
 Maak onvermoeid al die zich tot u nad'ren,
 Dat elk, door U verwinnaar,
 De Kroon verwerf, doch niet van lauwre blad'ren;
 Maar die G'ons kocht,
 En daar door brocht
 Ter hoogster waardigheden,
 Van Konings kronen,
 Om 't Konings ampt en 't Priesters te bekleden,
 En dan te wonen
 Hier na by U, in 't ewig land van vreden.

Van het nimmer rusten der God-zoekende zielen.

EEn ernstige God-zoekende ziele, die zich boven
 het vergankelyke tot God begint te verheffen, is als
 iemand die een Berg opklimt: maar echter met dit on-
 derscheid: Dat de gene die met het lichaam op een Berg
 klimt, hoe hy meer en langer klimt, hoe hy meer arbeids
 en moeiten doet, en derhalven moe'er word, en daarom
 moet hy ettelyke reizen ophouden van klimmen, en
 wat rusten, waar door hy verquikt en versterkt word,
 en bequamer om verder op te klimmen.

Maar heel anders is 't met den genen, die met den
 Geest sich verheft en tot God opklimt, want deze, van
 dat zyn ogen open zyn, moet altyd en gedurig klim-
 men, ende en mag nimmermeer rusten, want in het op-
 klimmen tot God, is het *niet rusten, rusten*, en die rusten
 wil, word moede, ende en kan naderhand zo wel niet
 klimmen: ja 't gebeurt somtyds, als hy wat lang rust,
 dat hy zo moede en verlyft word, dat hy geensints
 naderhand meer klimmen en kan.

Daar-

Daarom, indien de geest sterk loopt, zo is 't genoegelyk, gaat hy traag, zo word hy moeide, indien hy rust, zo verliest hy al zyn krachten.

De reden van dit verschil, tusschen deze twee Klimmers, is, dat de gene die een naturelyken Berg opgaat, groot geweld moet doen, om het zware ligchaam, tegen syn naturelyke genegendheid, in de hoogte te verheffen, en daarom word hy daar van moede, en door het rusten word hy vermaakt en versterkt.

Maar de geest, die tot God opklimt, is in zyn eigen aard licht, en heeft een naturelyke trek en genegendheid om in de hoogte te zyn, en in God te rusten; en daarom word hy van het klimmen minder moede als het lichaam van het dalen, maar word daar door verquikt en versterkt. En in tegendeel, als hy ophoud van klimmen, om dat hy dan noodzakelyk wederom valt tot de naturelyke dingen, en het leven in de uiterlyke zinnen, ja ook wel in zonden en eigenwilligheid, al 't welke hem zeer onbequaam maakt, om naderhand wederom wel en vaerdig te kunnen klimmen, zo blykt daaruit, dat hy door het stil staan, en te willen; van klimmen wat ophouden, niet verquikt en versterkt, maar belet en verachttert word in zyn opklimmen tot God.

En daarom is 't ons best, al die valsche en quade rusten te verlaten en te verachten, en met allen ernst te lopen, zonder moede te worden, te wandelen, en niet mat te worden, en op Hem te steunen, *die den moeden kracht geeft, en de sterkte vermenigvuldigd, dien, die geen krachten en heeft* Esai 40. 29. *Standvastig onbeweelyk en altyd overvloedig te zyn in 't werk des Heeren, als die weten dat die arbeid niet ydel en zal zyn in den Heere,* I. Cor 15. 58.

Het opklimmen nu des geests tot God bestaat in, zo veel men kan, syn herte, ziel en geest, af te trekken van alle ongeregelde liefde en genegendheid tot de schep-

felen, en met alle fyne krachten zich te verheffen tot den onzienelyken, almachtigen en ewigen Schepfer, in geloove, liefde, hoope, gehoorzaamheid, gelatenheid, aankleven, aanhangen, vertrouwen, verlangen, en zich in Hem, als te verliezen; waar door in 't gemoedophouden alle twyffelingen en angstvalligheden in nood en dood, alle koelheden en laauheden in de liefhebbende uitgangen des herten tot dien God der liefde, alle overtollige en onnutte gedachten, woorden en werken. 't Lighaam en de geest worden vreedzamer, stiller en geruster, en alle hertstochten geraken in een lieffelyke bestieringe van ordentelyke en Goddelyke regeringe.

Maar in 't dalen of 't rusten des geests, word alles troebel, verstroot, verwert, onaandachtig, zwak, buiten zyn perk en palen, wild en zonder onder onbehoorlyk gebied te staan: De gedachten woest, zonder bezadigdheid; de woorden veel en buiten nut en nood; de werken onzedig, eigenwillig en quaad, de zinnen los en ongebonden, zeer moeijelyk om te bedwingen: en uit deze klare kentekenen kan men bevinden, op wat Weg, en in wat staat onze ziele is.

Gewisselyk, zo de Mensch hier wel op achte, hoe ras zou hy gewaar worden, of hy iets in zyn eigen verkiezinge en wil of om Gods wille bedacht, sprak en werkte: Of hy in duisternisse of in 't licht wandelde, en of alle zyne in- en uitwendige werken in God gedaan waren of niet.

't Komt met den Mensch al heel zelden daar toe, dat hy zo waarlyk en van herten in alle het beste zoekt, en zonder zich bedriegelyk te flatteren, hem geheel aan God wil overgeven, en daar in voortgaan en volherden.

O Heere! geef ons dit te zien, geef dat we U alleen met geheel ons herte zoeken, en daar in standvastig blyven en toenemen ten einde toe.

En al wat ons op onzen weg ontmoeten mag, ô Almachtige Vader en Lief hebber der menschen! laat het ons toch, door uwe genade, niet verhinderen in onzen voortgang tot U. Dat wy het alles in U mogen te boven komen en overwinnen. Ach! laat ons met U, onzen God, over de muren der zonden springen: met U op dien fellen en briesschenden Leeuw treden, die om ons te verslinden, rontom gaat, en op d'adden, die ons in de versenen zouden steken.

Maar: ô Lankmoedige en Goedertierne! hoe menigmaal zyn wy zo schandelyk tot luiheid en traagheid vervallen! Hoe dikmaâl hebben wy U vergeten, die ons verlost had! Ons oge heeft zich tot d'ydelheid gewend, wy hebben ons tot rusten gezet, en 't en ware uwe liefde ons opgewekt had, wy zouden nooit opgestaan zyn, om den Weg tot U weder op te stappen.

Vergeef ons dit Genadige Vader! en sterk ons toch, om in 't toekomende niet meer zo schandig te bezwyken. *De Heere verhore ons in den dag der benautheid! De Naam des Gods Jacobs zeite ons in een hoog vertrek! Hy zende zyne Hulpe uit het Heiligdom, en ondersteune ons uit Sion! Hy gedenke aller onzer spys-offeren, en make ons brand-offer tot asche! Hy geve ons na ons herte, en vervulle alle onze raad, Pf. 20. 2. 3. 4. 5.*

Ach Heere onse God! of het U behaagde, om uwes selfs wille, en om uwes lieven Zoons en syne offerhande wille, ons hier op te antwoorden, met een gevoelige en kragtige ondervindinge in onze ziele: *En vrees niet, want Ik ben met u, en zyt niet verbaast, want Ik ben uw God. Ik sterke u, ook helpe ik u ook ondersteune Ik u met de rechterhand myner gerechtigheid. Want Ik de Heere uwe God grype uw rechterhand aan, die tot u zegge: En vrees niet, Ik helpe u. En vrees niet, gy wormken Jacobs, gy volken Israels: Ik helpe u, spreekt de Heere en uw Verlosser is de Heilige Israels, Esai. 41. 10. 13. 14.*

Hoe minder Aard', hoe meerder Vaart.

Och dat my iemand vleugelen , als eener duive , gave ! ik zoude benen vliegen , waar ik blyven mogte. Ziet ik zoude verre weg zwerven : ik zoude haasten dat ik ontqname , Pfal. 55. 7 , 8 , 9.

Dat

Dat de verhevendheid des gemoeds de Ziele zeer noodzakelyk is.

STEM: *Wanneer het hert nu klaar van zonden, &c.*

1 **O** vlugge Menschgeest ! wiens wonder groot vermogen

Zig uitbreid hoog en ver, ja klimt ten Hemelwaards,
Zo vry van stofflykheid, zo luchtig opgetogen,
Wanneer de Geest het vleesch verwint, met al het aardfch:

En dat 'er niet, de Ziele meer
Weêrhoud of stuit in hare Vaart.

Die z'Opwaard zet naar haren Heer:
Op dat ze met Hem word gepaard.

Hoe vry, en bly, kan zy, dan by haar Oorsprong wezen,
Zo wyt, van stryd, verblyd, bevryd van angst en vrezen.

2. Een Pluimpje, hoe het min zal 't Stof der aarden raken,

Hoe 't lichter in de Lucht en op de Winden zweeft:
't Gemoed hoe 't minder werk van 't Schepsel komt te maken,

Hoe 't ook bequamer blyft, en in den Schepper leeft,
En hoe de Wind van Godes kracht
Daar meer in Blaast, hoe 't hoger stygt;
Ook hoe men d'Aarde minder acht,
Hoe z'op ons minder voordeel krygt.

O vlied, dit Niet, om 't Iet, dat ewig is, te erven:
Ja wilt daarom niet een, maar duizend doden sterven.

3 Verhef u dan, myn Geest, dring op met al uw krachten,

Ontfla u van dit aardfch en ydele gewoel,
Wilt na een beeldeloos en geestelyk leven trachten,

Ver boven 't geen ik met myn dierfche zinnen voel :

O! dat het Pluimpje uwer ziel,
Gewasschen in uws Heilands Bloed,
Sich voortaan rein en zuiver hiel;
Op dat het met een sneller spoed

Om hooge vloog en toog door d'boog der wolken
henen,

Zo zou die Goede zig met u volmaakt verêenen.

4 O Gy! ô Gy! Die ons het grootste Goed der goeden,
Zo enkel en voor all', te zoeken, hebt geboôn,
Ach Heer! ach help! in 't werk, geef, om te meer
te spoeden,

Geef dat 'er aan de ziel steeds groot en grooter toon.

Ach! wek, en trek, en wys, en lei
Ons opwaard aan door uwen Geest,
Tot ons een zalig' Eng'len rei,
Verwelkom op het hemelsch feest.

Daar zy, en wy, gantsch vry, en bly elkâar verzellen,
En heilig, heilig, heilig, uit ons hert' opwellen.

Van a'Opgetogentheid.

ALwie den Heere, volgens den inhoud van 't Evangelium, dienen wil, zal wel haast gewaar worden hoe nodig hem d'Opgetogendheid zy, als waar door hy zich bevind in een zekere soort van onaankleeflykheid aan de schepselen, in een gemakelykheid en vaerdigheid om zyn gemoed op geestelyke voorwerpsels te kunnen vesten, en bequaam om daar een tyt lang in te kunnen volharden. En dewyl de goederen van een Christen geestelyk zyn, als daar is de gevoelige gunste Gods, zyn liefde, vrede, vertroosting zyn sterkte inwendig, de hoop, de toeneming in de kennis van de Goddelyke wil, en de verborgendheid van 't Evangelium, het smaken van de krachten der toekomstige Eeuw, de beloften van d'opstanding uit den doden

doden en 't ewige zalige leven, zo gevoeld hy wel, dat, als 't gemoed gedurig met aardfche luft en beelden vervuld is, alle deze dingen zeer weinig kracht op hem hebben, en flauwe indrukfels in zyn herte overlaten.

Maar hoe hy in d'Opgetogendheid gefladiger is, hoe ook alle defc treffelyke dingen nader en klaarder voor fyn Geest komen, waar door zyn herte in grooter liefde tot de ziele-fchatten als dan ontfonkt word, en opgewekt in een ernftige luft, om die te verkrygen, met nevens-gaande diepe verwondering en hertelyke dankbaarheid over dit alles aan den milden Gever: En daarom is ons geboden *te zoeken dat daar boven is, daar Christus is zittende ter regterhand Gods, te smaken dat bemelfch is, en niet dat aardfch is, onzen wandel in den hemel te hebben, en den Heere aan te hangen.*

Deze Opgetogendheid nu, beftaat in een herte te hebben, dat een ware genegendheid heeft tot alle de genoemde dingen, voelende in zich een ware kleinachting of veragting omtrent alles wat vergankelyk is, ontftaande uit de kennis van 't grote onderscheid tusfen 't eene en 't andere: welk herte dan, na gelegendheid en ontfangen krachten, zich afkeert van 't eene en toekeert en opheft tot het andere, ja fomtyds door Gods genade, op zulk een levendige wyze, dat het voor een tyd, al 't vergankelyke kan vergeten, als of het niet meer en was, en zich vind overgegaan en geheel opgelieven tot het onvergankelyke, en dan met waarheid uitroept, *'t Is my goed naby God te zyn, ik ftelle myn vertrouwen op den Heere, Heere, om alle zyne werken te vertellen; wien heb ik neffens U in den hemel; neffens U en luft my ook niet op de aarde.* Pfal. 73.

Hier door word het gemoed dan krachtig gevoed, de hertfchichten gelouterd, en 't herte meer en meer geheilgd tot een Tempel des heiligen Geests. Hier door word de eigen-will' verflonden, de gehoor-

zaamheid volmaakter, de kennisse klaarder, en alles heiliger en heerlyker.

De middelen nu hier toe noodzakelyk, zyn van de zyde des Menschens, zo veel hy kan door Gods genade, de naerstige bewaringe der uitwendige zinnen, de matigheid, de lydzaamheid, de zachtmoedigheid, de bedachtzaamheid, de stilte der gedachten en tonge, d'ootmoedigheid, de vrede des herten, de vergenoegzaamheid, d'eenzaamheid, 't gebed en de dankbaarheid; welke alle, door Gods zegen bekrachtigt, den Mensch in een diepe aandacht stellen! zo dat hy in een zeker NU, of gedurige tegenwoordigheid begint te leven, zonder gelyk voorheen byna niet als in 't onherroepelyk gepasseerde, of in 't onzekere toekomende, met zyn gedachten bezig te zyn.

Door welke tegenwoordigheid den Mensch als t'huis is, en het kloppen aan de deur zyns herten, horen kan, om dien lieffelyk-kloppende Heiland, in te laten, en alzo avondmaal te houden met dien zaligen Zaligmaker.

En hier op volgen dan, na dat het de Heere gelieft te geven, van Godes zyde, de uitnemenste opgetogendheden en verrukkingen, waar door de Heere verheerlykt word, die te pryzen is in ewigheid.

Dog schoon men deze stand hier al, voor een groot gedeelte, mogt bereikt hebben, zo kan men die zo lichtelyk, door slofheid wederom wat verliezen, en eindelijk, door niet ernstig te waken, en in vrezen en beven voor den Heere te wandelen, wel geheel quyt worden.

Want de aarde legt ons zo na, 't minste dat het herte daar van inneemt, kan een oorzaak sijn van verslapping, en ons onbequaam maken, om ons herte in vryheid tot God op te heffen. Ons vleesch wil zo garen ook zyn deel hier wat zoeken. De tydelyke nooddriftigheden en zorgen; de Mensch en haar ommegang, dringen somtyds sterk aan, om ons van d'opgetogendheid af te trekken.

Maar

Maar, ô Heere Jesus Christus! onze Rotsteen en onze Borg! onze Schild, op welke wy vertrouwen! tot U is onze toevlucht, in onze grote nood, en in zo vele aanvallen onzer Vyanden. Ach Heere! dat niet onze vyanden en zeggen: *Wy hebben haar overwonnen*, en onze geestelyke tegenpartyders sich verheugen, wanneer wy zouden wankelen. Dat veel eer uwe weldadigheden wonderlyk over ons worden, als Gy ons bewaart als het zwart des ogen appels, en ons verbergt onder de schaduwe uwer vleugelen.

Laat uwe goede Geest ons sterken, om d'opgetogendheid lief te hebben, en die wel te kunnen beoeffenen; om menigmaal! met onzen geest by U te zyn, en te smaken dat Gy, Heere! vriendelyk zyt. Om het vergankelyke wat te vergeten, en 't onvergankelyke te naderen; en alzo getrouwe Zaligmaker! te ondervinden dat Gy, gezegend ook onze Zaligmaker zyt, die schoon wy hier in 't ligchaam noch omzwerven, ons Vaderland echter al nader komen, en dagelyx toenemen, in onze koers door uwe goedheid, derwaarts heen te wenden.

Ach mogt dit zyn! mogten onze zielen zo veel genade genieten, dat wy enkel een ding van den Heere begeerden, en dat zo zогten, dat wy het ook gewisselyk verkregen, namelyk, *dat wy alle de dagen onzes levens in Opgeogendheid mogten wonen in het huis des Heeren, om de lieflykheid des Heeren te aanschouwen, en te onderzoeken in synen Tempel*, Psal. 27. 4. *Dan zouden onze zielen als met smeer en vettygheid verzadigt worden, en onze monden zouden Uroemen met veel vrolyk zingende lippen*, Psal. 63. 6.

De alleen goede God, geve ons genadelyk, dat wy hier aan deel mogen hebben, en dat alzo zyn *Koninkryk van gerechtigheid, vrede en blydschap door synen Geest*, in ons opgerecht worde, om daar door verzekert te zyn, dat het Koninkryk van ewige zaligheid, ons heerlijk lot, met alle heiligen, hier namaals zyn zal. Amen.

Gods Liefde-zonne fchynt en gaat,
In all' wat voor haar open staat.

By U, ó God is de Fonteine des levens : in uw Licht zien wy bet Licht, Psal. 36. 10.

Jesus zeide : Ik ben bet Licht der waereld : die my volgt en zal in de duisternisse niet wandelen, maar zal bet Licht des Levens hebben, Joh. 8. 12.

*Hoe de ziele, als zy het helder Schynfel der Goddelyke
Genade-zon genieten zal, de wolken van alle Eigen-
wil, &c. weg moet doen.*

STEM: *Pfalm 72. Of, Geen swaarder kruys.
Uyt Rooleeuw.*

1 **O** Helder Luchje ! dat de Stralen
Der lieve Zon ontfangt,
Die in u neêr van boven dalen,
Om dat in u niet hangt
Of Wolk of Nevel, die beletten
Het schynfel van dat Licht,
Maar u geheel en open zetten
Voor 't Zonne-aangezicht.

2 Gy beeld ons af den staat eens Menschen,
Gezuiverd van het quaad,
En los van aardfche hoop en wenschen,
Die bloot en louter staat,
En geen belet heeft om de Vonken
Van 't Godd'lyk Liefde-vuur,
Die ooit in zuiv're zielen zonken,
t'Ontfangen t'aller uur.

3 Geen wonder ? wyl Die Overgoede
Zo teer en veer bemint,
Dat Hy in vollen overvloede
Aan die Hem, als een kind,
Gelooft en lieft en aan blyft kleven,
Zich wonder maakt gemeen,
Een voorsmaak geeft hier in dit leven,
Van 't hoogst' en zaligst' Een.

4 Waarom

De Beginselen van Gods Koninkryk

- 4 Waaron dan, steld men voor dees Klarheid,
 Het hert niet op en bloot?
 Op dat der zonden duist're naarheid,
 Daar uit gantsch henen vlood:
 En 't quaad gewect, oft 't ongelove,
 Niet langer plaatse von':
 Noch iets dien eed'len luister dove,
 Dier Goddelyke Zonn'.
- 5 Die Zonn', dat held're Licht des levens,
 Aan allen toegezeid,
 Die Christus volgen, en dus tevens
 Als Hy, ook zyn bereid,
 Zich diep te buigen onder Gode,
 En alle eigen-wil
 Te kruicigen en gansch te doden,
 En wezen Gode stil.
- 6 O! dat die dikke damp verdwene,
 Die 's herten lucht besmet:
 Die quade will'! die (als voorhene)
 Noch deze Zonn' belet:
 Zo dat haar lieve Glinsteringen,
 Staag blyven uitgekeerd!
 Die nooit ten grond des herten dringen,
 Voor 't quaad gansch is geweert.
- 7 Ach Heer! ach! waar die booz' en oude
 Verkeerde drift eens dood:
 Die 't goede, dat men bouwen zoude,
 Zo licht om verre stoot;
 Op dat uw lieffelyke vrede,
 Het diepste van de ziel
 Bewonen mogt, en daar haar stede
 In ewigheid behiel.

Van de Genietinge en Verbindingen der Genaden Gods.

NAdien de Heere onze God, door zyn ondoorgrondelyke goedheid, zich zo garen gemeen maakt aan de Ziele des menschen, die in een levendig geloof en liefde tot Hem komt, ja zich zo weinig onthoud van den zodanigen als de Zonne kan nalaten hare Stralen in de open en klare Lucht te schieten, of een vloeyend Water, te lopen in een Vat dat recht onder de vloed staat, of de Lugt te vervullen, den geuen die haar den Mond opend, en daar door die in zich trekt; volgens zo veele getuigenissen der H. Schrift; zie Psal. 25. 12. 14. *wie is de man, die den Heere vreeft? Hy zal hem onderwyzen in den Weg die by zal hebben te verkiezen. De verborgendheid des Heeren is voor de genen die hem vrezen; ende zyn verbond om hen die bekent te maken. Psal. 84, 12. God de Heere is een zonne ende schild, de Heere zal genade en eere geven: Hy sal het goede niet onthouden den genen, die in oprechtheid wandelen.*

Zo moet het derhalven gewisselyk volgen, als de Ziele de genade, het gevoelen en de vertroosting Gods, niet met 'er tyd, in een zekere mate, volgens 't believen Gods, gewaar en word, dat 'er dan gebrek van geloof, liefde, gehoorzaamheid, of gelatenheid de oorzaak van zy, die, als een Wolk of Nevel voor de Zon belet dat 'er Stralen niet neder kunnen schieten; en daarom mag niemand iets anders, als alleen zig zelve, de schuld geven van deze Duisternisse; maar hy moet opregtelyk onderzoeken, waar de oorzaak zit, die hem zo aangename en lieffelyke liefde Gods doet derven: en hy diend ernstig daar na te staan, om met de hulpe Gods, die oorzaken weg te doen; of anders gedenken, hoe ellendig de staat zyner ziele zy, in zulk een jammerlyke afgescheidendheid van God; en met eenen, hoe hy zelf daar de oorzaak van is, als een die zyn Venster sluit voor de aangename Zon des hemels, en daarom in ellendige duisternisse blyft; als een die

die zyn Vat geflopt houd in den algemeenen Waternloed, en derhalven groten dorst lyd, als een die zyn Mond fluit voor de lucht, en uit die oorzaak in veel bangigheid leeft.

En men behoorde geen ander teken van den staat fynner ziele te begeeren, om te weten hoe het met ons gelegen is, en vast te stellen, als ons zulke duifterniffen ontmoeten, dat wy dan met ongeregelde liefde onzes zelfs, of der Schepfelen, bezeten zyn, en dat minder of meerder, na dat wy de geestelyke Zonne, of veel of weinig genieten: even gelyk imand merkt, dat het venfter minder of meerder toe is, na mate dat hy op den klaren middag het Licht min of meerder in zyn Kamer gewaar word.

En dit is een kort en klaar teken, en onzer velen behoorden met recht beschaamt te worden, die nooit of zelden de nabyheid en vriendelyke ontmoetingen Gods gewaar worden, daar dat nochtans het geene is daar wy alle toe moesten komen.

En wy mogen ons zelve wel vragen: of wy ooit in oprechtigheid en gelatenheid, ons aan den Heere geheel hebben overgegeven, en niet terftond ook enigfins zyn gunftige Liefde-Stralen zyn gewaar geworden? gewiffelyk, wy zullen moeten getuigen, dat ons die op d'overgifte gevolgt zyn, als de fchaduwe het lighaam, en dat wy nooit zyn vrindelyk aanfchyn hebben moeten derven, dan wanneer wy zelf door overtredinge, ons van God vervreemd hadden. Daarom is'er ook al voor zo vele jaren gezegt; *O Ifraël! uw verderf is uit u.* En wy mogen, noch kunnen de fchuld, en ware oorzaak van duifterniffe en onttrekkinge der genade Gods, niemand wyten, als ons zelve.

Want de Heere onze God, en kan zich, volgens fyn liefhebbenden aard, niet onthouden van zyn Schepfel wel te doen, als maar het Schepfel zich zo aanftelt, dat het wel gedaan kan worden, en dat het Gods weldaden niet van zich weert en wegwerpt.

En nadien wy alle, dit zo menigmaal onvoorzichtelyk gedaan hebben, en dat wy echter moeten getuigen, dat Gods Liefde-zon daarom sich niet geheel en heeft onttrokken, noch ons in onze eigen-veroorfaakte duisternissen laten zitten, 't welk Hy zo rechtvaerdig hadde kunnen doen maar ons syn lieffelyke Dageraad, en d'aangename Stralen syner goedertierendheid al wederom heeft laten aanbreken, en ons zo onophoudelyk genodigt, dat wy, als kinderen des Lichts, in syn Licht zouden wandelen, zo zyn wy door zulk een overgrote lankmoedigheid, en onuitsprekelyke goedheid, zo krachtig en zo sterk overtuigt van deze waarheid, dat ons niets klaarder is als dit; en met enen, zo dient het ons tot een allersterkste beweegreden, om daar na te staan, dat wy eens tot dien wenschelyken stand mogten komen, dat wy ons zelve nooit meer in de weg en stonden, en ons door overtredingen en zonden, van dat al verquikkende en heilige Licht Gods, voortaan nimmer en beroofden. Dan zouden wy niet alleen een dubbelden Dag, maar een ewigen en altyd durenden hebben.

Dan zou onze Zonne niet meer ondergaan, en onze Mane en zou haar licht niet intrekken, want de Heere zou ons tot een ewig Licht wezen, en de dagen onzer treuringe zouden een einde nemen. Esai. 60. 20.

O ewige God! en eenig Licht onzer ogen! bestraal ons duister gemoed, en geef ons in uw aangenaam dag licht te wandelen, waar in wy U, ons zelve en de schepselen, eerst recht beschouwen kunnen. *Want by U is de fonteyne des levens, in uw Licht zien wy het Licht.* Psal. 36. 10. Op dat wy van alle duisterheid des herten verlost zynde, *de heerlykheid des Heeren, met ongedekte aangezichten als in een Spiegel aanschouwende, na het zelve Beeld in gedaante veandert worden, van heerlykheid tot heerlykheid als van des Heeren Geest,* 2. Cor. 3. 28.

Leert 't onderzoek ons iet:
Veel klaarder 't zelf geniet.

Ende daar geloofden 'er veel meer om syns Woords wille,
ende zeiden tot de Vrouwe, wy en gelooven niet meer om uwes
zeggens wille, want wy zelve hebben Hem geboort, en weten
dat deze waarlyk is de Christus, de zaligmaker der waereld,
Joh. 4. 41., 42.

De ziele onderwyft haar zelven , hoe by de verstandelyke
kennisse Gods , die zy uit het heilige Woord Gods be-
grepen heeft , diend gevoegd te zyn de onder-
vindelyke kennisse.

STEM: *Bella Iris*. Of: 't Is goed Kapucyn te zyn.

1 **K** Voele klaar in myn Natuur,
Datze in de Lucht moet leven,
Of ze zou den geest haast geeven,
En uitdoven als het vuur:
'k Voel ook wel in myne Ziele,
Dat in God haar leeven is,
Die, 't en zy Hyz' onderhiele,
Zonk in haar verderffenis.

2 Maar hoe leev' ik in de Locht?
Moet ik die wel ooit gaan zoeken
Wyds en zyds in alle hoeken?
Neen: dat waar verkeerd gezocht:
Want nu 'k in haar ben en blyve,
En zy in my: als ik haar
In-en uit-waard trek en dryve,
Kenn' ik best haar hoe en waar.

3 Die met 't zienlyk Element,
't Zy met Water, Vuur of Aarde,
Om te zien, sich niet en paarde,
Maar heel anders word gekend:
Want die 't Licht, of Hitt', of Koude,
Welk sich door de Lucht verspreid,
Voor de Lucht aanmerken zoude,
Was in 't oordeel zeer misleid.

4 z'Is niet tastbaar, z'is niet grof.
z'Is niet zienlyk, als all' d'and're
Elementen met elkand're:

De Beginfelen van Gods Koninkryk

z'Is ganfch van een and're ftof,
 En men leerdz' ook anders kennen,
 Allerklaarfte wel door Genot,
 Byna zo men fch moet wennen
 Om te kennen fynen God.

5 Want die kan men allernetft,
 Door Bevinding leren kennen,
 Al wat Godgeleerde pennen
 Ons ooit hebben voorgefchetft,
 Van Gods goedheid en ontferming,
 Van Gods ondoorgrondlykheid,
 Van fyn liefde en erberming,
 Aan den Menfch te koft geleid.

6 Dat omhelz' ik en geloof't:
 Maar als Weten het Geloven
 Door Genieten fchynt te doven,
 Zo de Zon het Maan-licht dooft,
 Als wy Godes goedheid Smaken,
 En dat fyn ontfermenis
 Onze ziele diep komt raken,
 Weten wy beft wat God is.

7 Schoon zo veel in 't heilig Boek,
 Van Gods trouwe word gefchreven,
 En hoe Hy fyn Geest wil geven,
 Zo men door gebeên Hem zoek',
 Hoe fyn woorden zuiver waar zyn,
 Vol van diep geheim en pit,
 Vol van wysheid, leerzaam, klaar zyn,
 Hoe daar 's levens kracht in zit,
 8 Niemand is des recht bewuft,
 Als die 't kend door 't waar genieten;
 In wiens ziel Gods ftromen vlieten,

Die syn God, en God hem, kust,
Daar het hert rust in Gods wille,
Daar de Mensch is als ontmenscht;
Daar men lieflyk, zoet en stille,
Vind in God al wat men wenscht.

9 Heere! help dan onze Ziel,
U, d'Onzienlyken beschouwen,
En U tegenwoordig houwen,
Ach! datz' U nooit af en viel!
Maar in U haar adem hale,
Als waar in ze is en leeft,
Dat ze sich in U bepale,
Die geen end noch palen heeft.

Hoe nodig d'innerlyke Onderzindinge zy.

DE Mensch pleeg op twe'erleye wyse tot kennis van saken te komen, namelyk door enkel verstandelyke bevattingen, ontstaande uit bedenken, redenkavelen en overleggen: waar door hy dan tot vaststelling en geloof van 't een en 't ander komt, schoon hy het nooit met syn ogen gesien of ondervonden heeft: Want zo gelooft men dat 'er Oostindien, Turkyen, &c. is (alhoewel men 'er nooit geweest is) om al de ontwyfelbare bewyzen die daar van zyn. Dus stemt men in zaken van religie toe, dat 'er zulk een Knige, Ewige Almagtigen God is, als de Schrifture ons leert, en dat 'er voor ruim zestien en een halve eeuw, Enen op aarden is geweest, die genaamt wierd Jesus de Christus die wy voor de ware Messias houde: als mede dat de Boeken van 't Oude en Nieuwe Verbond, waarachtig en Goddelyk zyn, om dat 'er voor alle deze dingen, zo veel redenen en bondige bewyzen zyn, dat een oprecht en

na de waarheid overhellende gemoed, niet kan nalaten die by te vallen en aan te nemen.

Maar ten anderen, men geraakt ook aan kennis door ondervindinge en ervaringe: by voorbeeld, zo weet men by ondervinding, dat men leeft, hertstochten, honger, dorst, pyn, droefheid of blydschap heeft: En in 't Godsdienstige, of wy in wroeging of vrede met onze consciëntie staan. Of we, biddende om kracht tegen de zonden die verkrygen of niet. Of we veel of weinig liefde tot God hebben. Of ons de Wille en Eere Gods ter herten gaat of niet. Met wat smaak en lust wy zyn heilig Woord lezen. Hoe zeer wy daar van geraakt worden. Wat overlegginge en gedachten ons meest by zyn. Of ons de Beloften Gods, ten goeden aanmoedigen, en of de dreigementen ons van 't quade afschrikken. Of wy zo vergevordert zyn, dat wy den Heere onzen God, op een kinderlyke wyze, beginnen lief te krygen. Of de wortel der zonden in ons begint te verfterven, dan of ze door de eerste of tweede beweging tot zonden, noch toont dat ze leeft. Of de hoop en de nabyheid Gods, en des ewigen levens, ons nader komt. Of d'ewigheid ons in onzen geest groot begint op te gaan. Of wy de sterke kracht der zonden en des Duivels wel kennen, en gewaar zyn geworden, en daar tegen de werkelyke en levendige kracht Gods, die door syn Geest, in de Godvrezende sterker bevonden word, als de gene, die in de waereld is. Of wy gevoeld hebben en noch gevoelen, *dat de liefde Gods in onze herten uitgestort is door den heiligen Geest.*

Of wy alleen, om dat de heilige Schrift getuigt, dat God goed, wys en almachtig is, zulx geloven, dan of wy het ook by ondervinding, in onze Ziele op een levendige wyze zyn gewaar geworden. Of wy veel van 't Evangelium houden, alleen om dat 'er zulke heerlyke dingen in worden voorgesteld, dan of ook de wa-

re deelachtig wording dier zaaken, voor zo veel ze in dit leven kunnen genoten worden, ons tot die hoge waardering heeft doen overgaan.

In 't kort: of wy alle deze en diergelyke dingen in 't Woord Gods lezende, alleen daarom geloven, dan of wy 't ook zo in ons herte bevinden, gewaar worden, gevoelen en smaken, en derhalven mede door ondervindinge weten *de dingen die ons van God geschonken zyn.*

Waarlyk dit onderscheid is zeer groot! Alleen te redenkavelen en daarom te geloven, zonder het ooit bevonden te hebben, dat Brood het herte des menschen sterkt, en dat Wyn, het zelve verquikt, dan door 't eeten des Broods, en 't nuttigen des Wyns het in sich zelve krachtig t'ondervinden. 't Is heel wat anders, alleen te horen, en met het verstand na te gaan, de sterke en beroerelyke liefde, die een Moeder tot 'er Kind heeft, of zelf een Moeder te zyn, in die tedere bewegingen der liefde te gevoelen. Van de hitte des vuurs te horen, hoe verterende het is, en wat smertelyke en doordringende pyn het kan veroorzaken, als men het te na komt, zonder nochtans ooit vuur gezien of gevoelt te hebben, is heel wat anders, als het zo te kennen, gelyk wy 't alle nu door d'ondervindinge weten.

Dus is het ook gelegen met het geestelyk voedsel der zielen, het Brood des ewigen levens, Jesus Christus: met de Wyn des heiligen Geestes: met by redeneering alleen, of ook by Wedergeboorte en ondervindinge een Christen te zyn. De Helle en Hemel te kennen, alleen door lezen, of daar en boven ook door eerhelsche en hemelsche stand enigermate geproeft te hebben. De Godsdienst te handhaven en waar te nemen, als een Dienstmaagd het kind van haar Vrouw doet, of als de Moeder. Het vuur der liefde Gods te voelen, en in sich te hebben of 'er alleen van te spreken.

D'eerste prang, valt zeer bang,

Indien uwe hand, voet of oge u ergert, bouw ze af, en trek ze uit; het is u beter verminkt, kreupel, en maar een oge hebbende tot het leven, en in het Koninkryke Gods, in te gaan, dan twe banden, twee voeten, en twee ogen hebbende, geworpen te worden in de belle. Marc. 9. 43, &c.

Hoe dienstig het zy de uitlopinge der zinnen te betomen.

STEM : *Gelyk de Salamand'r in 't vuur kan zweven.*

1 **W**Anneer m'een Ros , noch vreemt van Zaal en
 Sporen ,
 Door Toom en Breidel , zal
 Heen leiden in de Stal ,
 Het slaat en wringt , het rekt en strekt syn oren ,
 Het springt en synyt van achter en van voren :
 Maar kan men 't d'Ogen blinden ,
 't Zal sich te met wel overweldigt vinden.

2 Als ongetoomt de losse zinnen zwieren ,
 En 't geen haar komt te voor.
 In Ogen en in Oor ,
 In Smaak en Reuk , en zy als domme dieren ,
 Haar leven daar in vinden en na gieren
 Met liefd' en vergenoegen ,
 Schoon veel verselt met overtuigend wroegen :

3 Zo word de Ziel , die door de liefd' aan Gode
 Moest wezen vast gehecht ,
 Des vleesches slaaf en knecht ,
 Welx will' zy niet , (hoe zeer van God verboden
 En aanbelast te kruisen en te doden ,
 Om in den geest te leven
 Het leven Gods door Christus voorgeschreven)

4 Welx will' zy niet kan na genoegen tomen ,
 Om eens , vry van de zond ,
 In haren diepten grond ,
 Gods liefd' en vreed' , in 't herte te bekomen ,
 En 't nagespook der zonden niet te schromen ,
 Der Beelden en gedrochten ,
 Die 't hert met angst en persing steeds bevochten ,

- 5 Hier is geweld en grote kracht van noden,
 Die alles Toomt en Dwingt,
 Hoe zeer 't ook woelt en wringt,
 Den ouden mensch, gevoelig in dit doden.
 Waar liefst dien last en 't smertelyk leed ontvlooden:
 En wil geen wet ontfangen
 Van 's levens Vorst, maar gaan syn eigen gangen.
- 6 Hy moet nochtans den Geest, syn wettig Heere,
 Gehoorzaam volgen, zal
 Dien groten ryken Al,
 De ziele met haar ewig heil verëren,
 En door syn tegenwoordigheid, haar leren
 De volheid syner goedheid,
 Die met sich brengt een zoetheid aller zoetheid.
- 7 O laat ons Doof! ô laat ons als een Blinde!
 (Die door 't geloof niet ziet
 Op 't dierelyk geniet,
 Maar op syn God, Dien waardigen Beminden,
 Om ewig Hem tot troost en heil te vinden.)
 Den aard-klomp ommedragen,
 Zo zal de Geest den Schepper best behagen.
- 8 Gelukkig, die door sterven en verworpen
 Dat ware leven smaakt,
 En sich in God vermaakt!
 Gelukkig hy! wiens Geest zo vurig porde,
 Dat, schoon den aardsche mensch daar door verdorde,
 Den nieuwe wierd geboren,
 Ten Lieveling van Christus uitverkoren.
- 9 Dat dan, ô Heer! 't uitwendig aan 't inwendig.
 Zich onderwerp'en voeg',
 En zo in U genoeg',
 Die 't alles zyt, op dat wy 't Al bestendig
 Eens vinden, als dit vluchtig en elendig
 Ons eind'lyk zal begeven,
 O Bron van heil! O ewig zalig leven!

Van de schade , die 't gemoed lyd , als de zinnen baar wil hebben.

GElyk de Aandacht een voedsel voor de ziel is , zo is de Onverftrooitheid , een voedsel van de aandacht , en 't geen de Onverftrooitheid krachtig bevordert , is de betominge der uiterlyke zinnen .

Die alles maar onbedacht wil aanzien , vergaart veel verftrooyende Beelden ; die alles zonder onderscheid tot fyn oren inlaat , word lichtelyk inwendig ontrouert ; die de smaak te veel toegeeft , vervalt haast tot overdadigheid ; en zo is 't ook met de andere zinnen en hertstochten ; en in tegendeel , die fyn ogen nau bewaart , keert onverhinderd tot geestelyke beschouwingen ; die goede wacht houd ontrent fyn oren , verkrygt veel vrede des herten , die 't onnodig onderscheid van spys en drank verwerpt , en de bescheidene nooddrift alleen plaats geeft ; is altyd veel bequamer om met lighaam en ziel God te verheerlyken .

En derhalven zo blykt het , hoe groten schade het gemoed lyd , door de uiterlyke zinnen te veel toe te geven : ja als men 'er wel op let , zo zal men bevinden , dat het gemoed daar door fyn kracht verliest , zwak word om fyn vyanden tegen te staan , niet wel kan waken en op fyn hoede zyn , haastelyk tegen wil en dank overrompeld word , in veel stryd moet leven , de vrede der zielen derven , de reinheid des herten voelen bevlecken , de vrymoedigheid tot God zal ook verminderen , 't gebed verflauwen , de dankbaarheid ophouden , de lust tot Gods Woord te lezen , verkoelen , de liefde des naasten verzwakken , het ewige leven zal men niet zo klaar kunnen beschouwen , men zal God beginnen te vergeten , fyn zelven lastig te worden , de waereld sterk en aanlokkelyk op sich voelen werken , fyn tyd niet al te wel te besteden , Gods toorn in plaats van liefde te gevoelen , voor de hel-

le te vrezen, voor de dood te schrikken, en somtyds zeer bang te zyn.

Dit alles, en noch veel meer, zyn in een ziele, die in 't Goddelyke geoeffend is geweest, de vruchten van die ongeoorloofde toegeeflykheid. En deze schade is zo groot, dat ze onuitsprekelyk is: de Duivelen verheugen sich 'er in, het goede word 'er door gelaftert, de ergernissen vermeedert, de loop des Evangeliums in andere gestuit, en 't Koninkryke Gods verhindert te komen.

Hoe zeer behoorde men dan zo groten quaad te vlieden! en door Gods hulpe met alle macht sich 'er tegen te kanten; te meer, om dat de stryd hier zo gevaarlyk is, nadien men gedurig moet blyven omgaan met dingen; en die by sich behouden, die, uit den band gesprongen (waer toe ze byna gedurig sterk genegen zyn) ons zo geweldig kunnen benadelen: Want dewyl niemand geoorloft is syn ogen eigentlyk uit te steken, sich alle gehoor te benemen, en 't onmogelyk is de andere zinnen teffens uit te roeyen, zo lang men hier in dit lighaam moet omzwerven, zo is 't klaar, dat het werktuig van verleidinge, ons zo lang by is, als wy hier zyn, en derhalven de stryd zeer gevaarlyk.

't Gaat met des menschen uiterlyke zinnen, in dit stuk, als met een Paard, dat uit de Stal gebroken, lang in 't wild heeft gelopen, 't welk men al qualyk wederom in de Stal kan krygen, om dat het nu een tyd lang geleefd hebbende na syn zin in vryheid, een afkeer en schrik heeft van wederom besloten te worden: als men het al brengt tot by de deure van de Stal, zo verschiet het, en springt wederom achterwaards en wil den dorpel niet passeren; maar wil men het stil en vredig doen ingaan, zo is van noden, dat men het de Ogen blinde, en dan leid men het zonder moeiten waar men wil.

Even zo is 't met den Mensch, die hem afscheidende van 't innerlyke en geestelyke leven, en van de verëninge

ginge met syn God, sich zelve met ongeordineerde liefde tot de schepselen heeft uitgestort, waar door syn zinnen en verstand zo zeer verwildert zyn geworden, zo zeer verward in de schepselen, en vervreemt van 't leven dat uit God is, dat hy daar toe niet weder kan gebracht worden, 't en zy die woeste zinnen en 't wilde verstand betoomt, en als blindelings gevangen geleid worden, door de vreeze Gods, tot de gehoorzaamheid van Christus.

En dit is gansch noodzakelyk, wil men syn ziele veilig bezitten, want indien iemand gedurig in 't midden van Leeuwen, Wolven en alles wat verscheurende is, moest verkeren, en dien bozen aard der dieren alleen kon temmen, met 'er Ogen te blinden, en 'er Oren toe te stoppen, zou die Mensch niet in een gedurige wakkerheid omtrent dat blinden, &c. moeten bezig zyn, indien hy veilig en geruust zou leven? gewisselyk ja. Dus is 't ook met onze lusten en vleeschelyke begeerlykheden, die tegen de ziele kryg voeren om ze te doden.

Doch hier word het voorbeeld van Abraham nagevolgt, die den Bok slagte, maar den Zone liet leven, dat is, de zondelyke lusten worden gedood, maar het ware menschelyke en Goddelyke blyft in 't leven, en dan is men veilig. Ja 't geen ons te voren somtyds tot een strik, en een steen des aanstoots voor onze ogen was, zal ons dan den Schepper ontdekken in syn schoonheid, goedheid, wysheid, macht, oordeel en bestiering; en zo word het dodelyk fenyn door verstervinge, een heilzame medecyn: Want gekomen zynde tot den staat van God waarlyk lief te hebben, zo werken ons alle dingen mede ten goede. Ja alles word dan het onze tot heil en zaligheid, 't zy de waereld, het leven, de dood, de tegenwoordige en toekomstige dingen, dewyle wy dan door geloof, gehoorzaamheid en heiligheid, Christus tot ons hoeft verkregen hebben en God het Hooft van Christus synde, zo komen wy in en door Hem, tot God onzen gezegenden Oorsprong.

Elk na 't Zyne, Ik na 't Myne.

Als nieuw geboren kinderkens, zyt zeer begeerig na de redelyke onvervalschte melk, op dat gy door de zelve moogt opwasfen, indien gy anders gesmaakt hebt dat de Heere goedertieren is. 1 Pat. 2. 2, 3.

*De ziele leert, dat de Ruste des Gemoeds, alleen in God
en syn beilige Wil te vinden is.*

STEM: *O schoonste Personagie;*

1 **O** Trekking der Naturen!
Maar eens geraakt, en stadig na het Noorden!
Waarom kond gy niet duren,
En staan ook stil aan alle kant en Oorden?
Of is uw Rust
Juist aan die Kust
Des waerelds, bar en koude:
Dat, wie die trachte
Te wederstaan, of ommekeren woude,
Gy 't niet zoud achten,
Maar uwen Aart en Neiging blyven houden?

2 Ach! of 't Gemoed niet minder
Trok na syn God, als na syn rechte Noorden!
En dat geen ramp, noch hinder,
Noch waereld ons beletten of bekoorden:
Dat lust en zin
Nooit rust', als in
Tot Godwaarts heen te neigen,
Met al ons herte,
Om eind'lyk Hem voor ewig te verkrygen,
Daar wy met smerte,
Hier noch in 't vleesch, na zuchten en na hygen.

3 Zie hier! hier is de Plaatsfe
 Van Rust! dus rust van zoeken zonder vinden:
 Verlaat die vreemd' en haat ze:
 Alleen in God, dien Hogen, dien Beminden,
 Daar staat men Stil,
 Met al syn wil,
 Al 't ander is Omzwerven,
 Dat niet kan baten,
 Als men de ware Ziele-Rust moet derven;
 Door het verlaten
 Van Hem, in wien men z' enkel kan beërven.

4 Dat eens, ô! Rust der ziele,
 De bange Ziel van zwerven rusten mogte!
 En dat het U gevele,
 Uw Bruid, uw Ondertroude, Duurgekochte,
 Van leed en kruis
 Ontslaan, en t'Huis
 In Abr'ams Schoot te halen,
 Om U te loven,
 By 't Geestendom, met hoog vergoder talen,
 Welx klank, hier boven,
 Den Hemel vuld, met all' syn Opperzalen.

*Van het yffelyk Omzwerven der Ziele, zo lang zy buiten
 God Ruste zoekt.*

NAdien des Menschen Herte, altyd eenige Rust en
 vergenoeginge begeert, om dat het een groot ver-
 driet is, geheel zonder eenige vergenoeginge te leven,
 zo gebeurt het, dat elk die Ruste zoekt, daar hy ze
 meend

meend te vinden, volgens die drift of begeerte, die hem meest dryft tot opvolging: en hierom zyn 'er by na zo veelerhande zoekingen en Rusten, als 'er Menschen zyn. Doch in alle die verscheidenheid komenze echter daar in over een, dat ze haar zelve en haar lusten, tot 'er Doelwit hebben, gelyk ze ook daar in accorderen, dat ze nooit de ware Rust en vinden, die van niemand, als van de ware God-zoekende gevonden en word.

Want dewyl de waereld niet kan geven als Wellust, Eer en Schat, en de Wellust veelyds quellust word, de Eer zeer naa te wagten is, en licht gequetst word, de Schatten lastig te verkrygen en te bewaren zyn, zo heeft dit alles zo veel moejelyke gevolgen, dat in alle die dingen, veel meer onrust als Rust, veel meer onge- noegen als waar vermaak, en veel meer stryd als vrede te vinden is; behalven dat den genen, die deze dingen al zeer vurig zoeken, het verkrygen menigmaal niet en mag gebeuren, 't welk dan zo veel meer verdriet veroorzaakt, als de begeerte heftiger was, waar door dan den armen Mensch, hongert zonder eten, dorst zonder drinken, begeert zonder verkrygen, quynt en vol verdriet is, gejaagd en gedreven word van berg tot heuvel, van 't een na 't ander, vol hoop en vreeze, altyd de waereld, met al dat 'er in is, bedriegelyk bevindende, wel veel belovende, maar weinig of niet, ja doorgaans veel verdriet gevende; daar nochtans des Menschen herte, vastheid, bestendigheid en volkomen vervulling in al syn begeertens zo zeer bemind.

Doch om dat die edele begerende Vonk iets Goddelyx is, zo wil ze zich met recht, niet laten pajen, in een vol genoegen, met 't geen haar toch niet en kan verzadigen, dewyle zy alleen ware Ruste kan vinden, in 't geen ewig en volkomen vermaakt, en dat niet vindende in enig Schepsel, noch in enige lust of zonden, daar ze het al vergeeffsch in gezocht heeft, zo is ze al gedurig wat anders en weêr wat anders begerende, niet ge-

ovende, dat in 't geen ze noch niet geproeft en heeft, de zelfde onmogelykheid is om waarlyk verzadigd te worden, als in den overvloed der ydelheid, die ze nu al gefmaakt heeft.

En dit is dat ellendige jammer, waar door den Mensch (die zo zelden bytyds waarlyk wys word, om eenmaal de Rust der ziele te leren zoeken, daar ze zekerlyk te vinden is) van een dwaze hope gedreven, fyn leven in dit ydel zoeken doorgebracht hebbende, zonder tot de ware Rust der Ziele gekomen te zyn, eindelyk zo rampfelig heen reift na de onveranderlyke Ewigheid.

Maar wat gedachten zullen wy hebben van zulk een afscheiden? daar de Mensch al fyn vermaak, al fyn lust en ydelheden, die hem noch in dit lichaam zynde wat konden verzetten, de aanstaande rampen doen vergeten, en een valsche vreugde verlenen, teffens moet derven, en sich gesteld vinden in een staat, daar alle die dingen geen plaats en hebben.

Wat nare bangheid knaging vertwyfeling en ellende dit moet veroorfaaken, is onbeschryvelyk. Altyd te zinken zonder ooit grond te voelen, altyd te vrezen zonder ooit te kunnen hopen, en kan niet anders als ach! en wee! veroorfaken. En dit zal den staat moeten zyn der genen, die hier van daan scheiden, zonder haar begerende kracht waarlyk tot God gewent te hebben.

O yfelyke grouzaamheid! ô nooit door denkelyke en schrikkelyke rampen! waardig om 'er zo voor te vrezen, dat die vrezē een onberouwelyke bekeringe tot zaligheid in ons alle, door Gods genade, mogt werken.

Wie schrikt niet, als hy al fyn leven op een stuk hout, nacht en dag in storm en onweêr, op de woefte baaren zou moeten omzwerven? Wie sidderd niet, als hy in een grondelozē poel, van vuur en zwavel, zou geworpen worden?

Maar laat ons nu zo vrezen, laat ons nu zo schrikken
en

en sidderen voor den Weg die derwaards leid, eer het te laat is, op dat wy, als onze laatste uure daar is, met alle Heiligen Gods, van den Heere in vrede mogen gevonden worden. Dan zal onze Ziele geen ach! en wee! maar een liefelyke stille Ruste ontmoeten. Dan zal geen bitter en vergeefs naklagen beginnen, maar een vrolyk en ewig Haleluja.

Hoe groot zal dit grote onderscheid zyn! en wie zal het na waarheid kunnen uitspreken? Gave God, dat het ons na zyn grootheid ter herten ging! en stelden wy ons zo aan, dat het de Heere ons konde geven. Hoe sterk zonden wy dan zyn! en met wat een brandende yver onttoken worden, om den quaden Weg te vlieden, en met alle ernst ons op de goede te begeven!

Ach Heere Jesus Christus! het behage U ons eenmaal daar toe te brengen! Dog wy weten dat het U behaagd; maar wy en zyn menigmaal daar toe noch niet geschikt en bequaam. Wy hebben de Wegen noch niet gewandeld die ons derwaards zouden leiden, en dat is d'oorzaak waarom wy ook noch niet gevonden en hebben, 't geen eerst verkregen word aan 't einde van die Wegen.

Want dit belyden wy voor uwe alwetende Majesteit, dat wy menigmaal in ons gemoed, die lastige en moeilijke Omswervingen en Onrust, wel zyn gewaar geworden, en hoe zeer zy ons in de opheffinge des herten tot U verhinderde; maar dat wy echter door quade gewoonten, en niet genoeg gedode en versturve heimelyke begeerte en lust, als in een zekere soort van onvermogen ons bevonden, die ons dan de bequaamheid, deden derven om dat groot onderschyt op een levendige wyze te gevoelen.

Verlos ons dan, ô grote Verlosser! van die quade oorfaken, die ons zo veel goeds en zoets verhinderen, en geeft dat wy ons zelve, door uwe kracht, gewillig afsterven en los maken, van alles wat ons van U verhinderd, en ons van U laten los maken, om alzo te komen tot U, onze enige Ruste. Amen. Maar

Maar een, van tweeën, of geen.

Niemand en kan twee Heeren dienen, want of by zal den eenen baten, en den anderen liefbebben, of by zal den eenen aanhangen, ende den anderen verachten. Gy en kond niet Gode dienen ende den Mammon, Matth. 6. 24.

Hoe dat in de Ziele des Menschen op eenen tyd, het vergankelyke, en onvergankelyke niet teffens, en geheel, kan plaate hebben.

STEM: *Repicavan.*

Of: *'t Aardsche wezen los en verkeerlyk.*

1 **E**En Volle Hand en kan niet Vaten
Iets anders, zo zy 't eerste niet Verlaat,
En dan, als ledig, na wat beters Vaat,
Om dat dan vast te houden,
En 't Oude

Te laten varen, als verwerplyk quaad.
Goê keur te maken,
En dus te raken
In veel beter staat.

2 O Volle ziel! na heil begerig,
Waar zult gy bergen 't geen u God Aanbied!
Laat gy niet varen uw gansch yd'le Niet,
Maar blyft, als een gevangen,
Noch hangen

Aan d'Oude lust, de bron van hert-verdriet
En ziele wonden,
De vrucht der zonden,
Die geen oge ziet.

3 Laat varen, ja Stort uit al 't quade,
Gryp aan het goed, dat u word aangeboden,
Van God in Jesus synen liefsten Zoon,
Die u het Ewig Leven
Wil geven,

Vol zaligheid, in syn veheven Troon,
En 't nimmer sterven
U laten erven,
Ten genade-loon.

4 Uws herten Vat moet ledig wezen
Van Schepselen, zal'er den Schepper in:

Van d'Aarde, zal 'er Godes hemels-min,
Hoog en heilig rusten,

Met lusten,

En 't Engeldom, het hemels Huisgezin,

Zich diep veryreugden,

In uwe deugden,

En uws ziels-gewin.

5 O! dubbel wys, die nu recht keuren,

Te minnen 't geen haar lieve Vader mind,

Gezind te zyn gelyk Hy is gezind,

Hem alles op te dragen;

Te wagen

Ook 't leven zelfs, om Hem, als een trouw Kind.

Zich zo verliezen,

In God te kiezen.

Zalig die Hem vind!

Van d'onmogelykheid, om den Geest en het Vleesch, te gelyk, te kunnen dienen en liefhebben.

DEwyle de Mensch bestaat uit een inwendige en uitwendige Mensch, en dat elk deel zyn byzondere begeerte, lust en liefde heeft: het eene na God, de Ewigheid, de deugd en oprechtheid, en 't ander na zich zelve, de tydelyke dingen, de zonden en ongerechtigheid, zo gebeurt het, dat den Mensch op eene tyd, in beide die zo zeer tegenstrydige deelen, nooit krachtig en geheel kan leven, nadien het eene het andere zodanig in de weeg is, dat het zich nooit te samen kan voegen of vereenigen, en zo weinig gelykheid heeft als Water en Vuur. 't Een wil het ander niet lyden, maar overheren, en t'onder brengen: en daarom heeft onzen Zaligmaker, en waren Leeraar, gezegt: *Niemand en kan twee beeren dienen, want of hy zal den eenen haten en den anderen liefhebben, of hy zal den eenen*

eenen aanhangen ende den anderen verachten. Gy en kond niet Gode dienen en de Mammon, Matth. 6. 24. En dit kan men ook zeggen van den uitwendigen zondigen Mensch, en van den inwendigen geestelyken Goddelyken Mensch.

Maar hoe gelukkig zouden wy zyn, indien wy dit zo krachtig geloofden, dat het de vereischte vrugt der heiligmakinge in ons te voorschyn bragt, en ons deed overgaan, met alle onze krachten, tot het *goete deel*, en dat wy het zo met Maria verkoren hadden, en bleven verkiezen, dat die zalige uitspraak onzes Heilands ook ons ten deele wierd, namelyk, *dat het van ons niet zou weg genomen worden*, Luc. 10. 42.

Gewisselyk, het gemoed kan ook zo haast gewaar worden, dat Vleesch en Geest, Duisternis en Licht, Christus en Belial, de Aarde en den Hemel, niet samen kunnen wonen: want als de begeerte der ydelheid wat plaats wort gegeven, zo gaat de begeerte en smaak der Ewigheid voor zo ver weg. Als de aanrading van het vleesch word opgevolgd, zo gaat de liefelyke en aangename vrucht van den Geest onder. Als de Ogen des lighaams met een dierelyk genoeg gaan weiden in de Schepselen, zo verdwynt het heilig Gezicht van d'inwendige ogen, die anderzins Gods wonderen van wysheid, goedheid en macht in de Schepselen zien uitgestort, en voornamelyk in d'ontdekkinge van de groote werken Gods, in Jesus Christus geopenbaard. Wanneer 't Gehoor, met een vleeschelyke genegendheid, zich laat strelen van ydele gezangen, woorden en snarenspeel, dan word het innerlyke en Goddelyke Gehoor doof en onbequaam, om Gods woorden, zyn heimelyke aankloppingen, en stille Herte spraak te horen. Indien de Smaak der tonge ons tot wellust en overdaad verrukt, zo verliezen wy het lieflyk Smaken van de Vriendelykheid en Goedertierenheid des Heeren, en van de Krachten der toekomstende Eeuwen.

Het Veritand gedurig vervuld zynde met waereldsche zaken, en ingenomen met quade indrukfelen van een al te hogen waardye der vergankelyke dingen, zo beneveld het de overleggende krachten omtrent het Goddelyke en de zaligheid der zielen zodanig, dat alles wat 'er noch in zulk een geval overblyft, onmagtig is om ooit tot de grond van 't herte te kunnen nederdalen; waar door dan in den Geest, noodfakelyk veel quaad veroorzaakt word; als daar is verftrooitheid, hardheid en ongevoeligheid des gemoeds, veel fchadelyke Beelden, onbequaamheid en luiheid tot het ware inwendige Gebed, 't welk nochtans de Mensch om in de verzoekingte ftaande te blyven, ten uiterften van noden is.

De Gedachten koel-lievig dwalende, brengen zeer ras te weeg, dat den yver aan 't fluimeren raakt, en d'inwendige Mensch byna geheel bezwykt; welks leven bestaat in ernstige en bestendige liefde-gedagten tot dien groten God en zyn heilige dienst, en in het innerlyk genieten der gunst van dien Gezegenden, waar door het herte opvlamd in heilige bewegingen, en alles zich fchikt om den Schepper te verheerlyken.

Als de Hertstochten der liefde, hope, vreze, blydschap en bedroeftheid, zich tot het vergankelyke uitstorten, zo worden ze afgewend van God lief te hebben, 't vertrouwen op Hem allcen te stellen, zyn vreze onze achtertocht te laten wezen, in Hem verheugd en verblyd te zyn, en bedroeft over onze en andere zonden en gebreken.

Wanneer het Herte, de plaatse daar God wil wonen, met kopers en verkopers vervuld is, dan houdt het op een bede-huis te zyn, en 't word een kuil, waar in menigmaal de ziele veel dodelyke wonden ontfangt, en onvoorzichtelyk aan andere zwakke gemoederen geeft.

Indien 't gebeurt dat de Aandagt vervliegt en weg raakt,

raakt, zo is men haast uit de tegenwoordigheid Gods, en al het heil van eerbiedigheid, ontsag, aankleven aan Dien alleen Goeden, en 't genieten van zyn vriendelyk aanschyn, gaat met eenen op de vlucht.

Dit alles hebben onzer veelen maar al te dikmaals ondervonden, en met veel smerten geboet. En ach! of dit een einde mogt nemen, door een gedurig waken, en een onverdiende gunst en kracht Gods van boven, waar door wy machtig wierden, om staande te kunnen blyven in den bozen dag der verzoeking, en alzo met onbewolkte ogen, de heerlykheid onzes Heeren als in een Spiegel gedurig mogten blyven aanschouwen: En met een scherp inwendig ore, de woorden des Levens horende, in 't herte inlaten: met een onbedurve ziele-smaak en tonge de goedheid en vriendelyke vriendelykheid Gods proevende, daar door aangezet worden om niet op te kunnen houden in 't begeren van *dronken te worden van de vettigheid zynes huis, en gedrenkt te worden uit de Beke zynner wellusten*, Pf. 36. 9. Het verstand vol zynde van God, zyn uitnemende eigenschappen, en die van zyn dierbare Zone Jesus Christus, met alles wat men daar van kan weten en verstaan, het als gesloten te vinden voor alle andere overtollige, onnutte en schadelyke wetenschappen en kennissen der ydelheid en zonden. De gedachten zo Goddelyk, verheven en opgetogen te hebben, de hertstochten zo gezuivert en tot den Schepper uitgestrekt, het herte zo geheel met God en 't goede vervult, en d'aandagt zo wel bewaart, dat uit dit alles eindelyk te voorschyn quam, *Een mensche Gods, volmaakt; tot alle goed werk volmaaktelyk toegerust*, 2 Tim. 3. 17.

O goede Heere Jesus! verleen ons dit door uwe groote liefde, en wy zullen bequaam zyn, om hier een waarachtig begin te maken van dien ewigen Lof, die wy U en uwen Vader in ewigheid hopen toe te brengen. Amen.

Gods aangename Zon
Is aller levens Bron.

Het volk dat in Duisternisse zat, heeft een groot Licht gezien: en den genen die zaten in den Lande en schaduwte des doods, den zelven is een Licht opgegaan, Matth. 4. 16.

*De ziele verheugt haar in de Zonne van Gods genade,
Jefus Christus.*

STEM: *'t Herte door uw liefd' bevangen. Uyt Rooleeuw,
Of, Al die woont in 's Hemels Tronen. Of, Psalm 86.*

1 **H**Elder Licht vol lieflykheden!
 Ons bestralend hier beneden,
 Daar wy in de Duifternis,
 Niet en Zien wat om ons is:
 Want in uwe Glinfteringen,
 Opend zich den Grond der dingen,
 Zo vol nuts, en zo vol zoets
 Voor ons Oge des gemoeds.

2 Schoon en helder is uw Wezen.
 Rein en zuiver, uitgelezen,
 Alles wat men in U vind:
 Maar zo schoon niet als het Kind
 Van Dien Sterken, van Dien Schonen,
 Welk zich in dien Zoon der Zonen,
 Die zo lieflyk blinkt en straalt,
 Na zyn Aart heeft afgemaalt.

3 Aart, waar in wy kunnen lezen,
 Wat het Wezen aller Wezen,
 Wat dien Groten Vader is,
 Niet als diep' Ontfermenis,
 Niet als Vriendlykheid en Zoetheid,
 Niet als Liefde, niet als Goedheid,
 Voor elk, die van liefde brand,
 t'Hemwaards in dat Liefde-Pand.

4 In dien Zoon, waar in Gods waarheid
 Zich ontdekt, in volle Klarheid,
 Als een Zon, die onder dwang
 Nimmer stond van Ondergang;

Als een Zon, die allen 't Leven
Mild en vriendelyk wil geven;
Als men maar ter Ziel inlaat
't Schynfel van dien Dageraat.

5. Kom dan Stralen uit den Hogen,
Tot Verlichtinge der Ogen
Onzer eed'le, dierb're Ziel,
Die zo diep in zonden viel,
En daar door in Duisternissen,
Die haar 't lieflyk Licht deê missen:
't Licht waar door Gods vreugd en kracht
In de Ziele wierd gebracht.

6 O hoe heilig moet men wezen!
En van 't quade gansch genezen,
Om die volle Bron van goed
Te genieten in 't gemoed,
En zyn alverquikb're Stralen
In het hert te voelen Dalen,
Door gelykheid met dat Licht,
't Geen zo zeer vermaakt en sticht.

7 Broeders van dien groten Heere,
Die tot hoogheid, door verneëren,
Als een eeuw'ge Zon Opklom,
Broeders in dien Bruidegom,
Die ons ook wil op doen klimmen.
Boven deze waerelds kimmen,
Om als Zonnen in zyn Ryk
Meê te blinken Ewiglyk.

8. Laat ons lopen, laat ons trachten,
Laat ons hopen, laat ons wachten,
Stadig zien op Hem alleen,
Hy is 't eenig, eenig Een,

Dat de ziele kan genezen,
 En ontslaan van alle vrezē,
 Hy is d'Een'ge Medicyn,
 Buiten Hem al dood en pyn.

*Hoe nodig ons het Licht des Levens is, en door wat
 Wegen men dat verkrygt.*

GElyk de Stralen der Zonne in een welziende Oge, den Mensch dienen in het natuurlyke, om zyne werken wel te kunnen verrichten, en zich voor aanstoten en vallen te bewaren, zo is noch veel meer het hemelsch en Goddelyk Licht, van kennis en genade, het Oge zyner Ziele van noden, om hem te brengen tot het gewenste einde waar toe hy geschapen is, en door Jesus Christus, het Licht der waereld, in 't Evangelium geroepen word.

Want als hem dat ontbreekt, en hy *in de Nacht* der onkunde en zonden wandeld, zo stoot by hem, *overmits het Licht in hem niet en is*; Maar *wandelende in den Dag* van Gods genade en heilig leven, zo *en stoot by hem niet, dewyle by het Licht dezer waereld ziet*, Joh. 11. 10. En daarom heeft onze Zaligmaker niet alleen gezegt, *dat Hy het Licht der waereld was*, dat met zyn opkomste, als een opgaande Zonne, zeer lieffelyk doorbrak, tot verlichtinge van alle, die bequaam en begerig waren, om daar van zich te dienen, maar ook met eenen, dat men, *Hem navolgende, in de Duisternisse niet zou wandelen, maar het Licht des Levens hebben*. Joh. 8. 12. Stellende zyn Navolging, tot een zeker middel, om van de Duisternisse verlost te worden, en by gevolg, het Licht des Levens te bekomen. Welke Navolging bestaat in *ook zelve also te wandelen, gelyk Hy, gezegend, gewandeld heeft*, 1 Joh. 2. 6.

De Wandeling nu des Heeren, is gansch *heilig*,

onnosel, onbesmet, en afgescheiden van de zondaaren haren weg geweest, zodanig, dat geen bedrog in zyn Mond gevonden is, en niemand Hem van zonden konde overtuigen, dewyl hy nooit gezondigd heeft. Daarom ons niet nodiger is, als dat wy, door zyn grote kragt en genade, ook Zodanige tragten te worden, en daar na, met alle ontfange gaven, in yverige gebeden, staan, op dat het zyne Goedheid behage, ons zulk een bequame gesteldheid des herten, eindelyk te schenken, dat wy ontfankelyk worden van dat hooge, dat waardige, en alverquikkende Licht des Levens.

Want nadien 'er noodzakelyk; een zekere mate van gelykheid en overeenkoming moet wezen, tusschen ons Gemoed en dat Licht; zal het 'er in kunnen nederdalen, zo is 't billyk, dat onze bekommering meer zy over de verkryging van die Bereidinge, als enkel over het ontfangen en genieten van dat Licht; dewyl het tweede wel zal volgen, als het eerste maar wel is voorgegaan. En daarom is ook alle Poginge, om dat Licht te hebben, zonder die voorgaande bereidinge, vergeefs en ydel, niet anders, als of men trachte, dat onze hand, die daar gansch geen bequaamheid toe heeft, de Zonne zou zien, daar onze Ogen, om dat zy met de Zonne eenige gelykheid en klaarheid hebben, alleen, onder alle onze leden, bequaam zyn, om de Zonne-stralen, gelyk zy hier op aarde schynen, t'aanschouwen. Welke Ogen, nadien zy geen genoegsaame klaarheid en overeenkoming met de Zonne zelve en hebben, daarom ook niet en vermogen die in haar volle kragt en grote glans zelf te beschouwen.

En dit is ook de reden, waarom de Mensch, welke Jesus Christus, die Goddelyke Zonne der gerechtigheid, en dat ware Licht des Levens (die een onbevleete Spiegel aller zuiverheid is, en een Licht in 't welke

welke gansch geen duisternissen en zyn) garen aanschouwen en genieten zou, op die volmaakste wyze, gelyk Hy op deze waereld aanschout en genoten kan worden, van noden heeft, dat hy Hem in zuiverheid en reinheid des levens, zo naby kome, als dit leven toelaat.

Want, gelyk men dit naturelyk Licht niet en kan zien, als met een klaar en zuiver Oge, zo en kan ook God en zyn lieve Zoon, niet aanschout worden, als met een zuiver en rein Herte. Doch zulk een Herte ontbrekt ons niet zelden, en daarom zyn wy dan als blinden, die na de wand taiten, en weten niet waar wy henen gaan, want de duisternisse heeft onze Ogen verblind.

Heeft dan een lighamelyke blinde tot den Heere des Lichts, om de opening van zyn naturelyke Ogen zo ernstig kunnen roepen, dat de genen die hem daar over bestrafden, als sporen waren, waar door hy aangedreven wierd, om zo veel te meer te roepen; en (eenige meerder hoop verkregen hebbende om van zyn Blindheid verlost te worden, door dien de Heere Jesus belaste, dat men den blinden roepen zou, om die tot Hem te leiden) zyn mantel kunnen daar henen werpen, en tot zyn Helper lopen, met een wegrukkende blydschap, en een gelovige en ernstige begeerte om ziende te worden, *Marc. 10. 6. &c.* Wel! behoorden wy dan niet zeer begerig te zyn om van Hem te verkrygen *verlichte Ogen onzes verstands, om te weten welke de hope zy van zyne roeping, en welke de rykdom zy der heerlykheid zyner erffnisse in de heiligen, en welke de uitnemende grootheid zyner kracht zy, aan haar die geloven, na de werkinge der sterkte zyner macht.* Eph. 1. 18, 19.

Hy zelve make ons daar toe zo begerig, Hy opene onze Ogen, Hy brenge ons tot hem, op dat wy van zyn Licht deelachtig worden, en daar in leven met alle heiligen in ewigheid, Amen.

't Wil zo nood', in den Dood.

Die Gestorven is, die is gerechtvaerdigt van de zonde. Indien wy nu met Christus Gestorven zyn, zo geloven wy, dat wy ook met Hem zullen Leven. Rom. 6. 7, 8.

*De Ziele word onderwezen , hoe zy den ouden mensch
moet Afsterven , gelyk als eenen , die op een bange
wyze den naturelyken Dood sterft.*

STEM : *Nerea , &c. Of , Staat op myn Bruid , &c.*

- 1 **W**El Swaar en Bitter valt het Scheiden ,
Alwaar natuur de banden sloot :
Maar allerfwaarft , daar een van beiden
Moet einden in de naare Dood.
- 2 Wat lyd hy bange naare Vlagen ,
Die op het Sterf-bedd' legt en wroet !
En onder 't zuchten , duchten , klagen ,
Vast met zyn noodlot worst'len moet.
- 3 Hoe rekken , trekken alle pezen !
Hoe jaagt de pols ! hoe klopt het hert' !
Het klamme fweet , en 't aak'lyk wezen ,
Zyn tuigen van een doodsche fmert.
- 4 Hoe hygt en haalt ! hoe hoord m' hem stenen !
Hoe neêrgeflagen ! hoe verbaaft !
Wat gaat 'er veel ach ! ach voorhenen !
Eer hy den laatsten Adem blaast.
- 5 Nochtans dit Padje diend getreden :
't Zy bang of niet , elk moet 'er aan.
Den Vromen zelf , na 't land van vreden ,
Moet ook hier door ter ruste gaan.
- 6 Nu , 't Sterven van den Eigen-wille ,
Heeft hier meê vry al wat gemeens :
En 't baard ons , in 't verborgen stille ,
Ook menigmaal veel hert-geweens
- 7 Den ouden Mensch , wil Eerst-geboren ,
Wil oudste zone zyn van 't huis ,
Wil van geen ftryd noch lyden horen ,
Veel min het Sterven aan het Kruis.

- 8 Hy gaat verzelt met lust tot zonden,
Met geldzucht, eerzucht, hovaardy,
Met duizend listen, uitgevonden,
Om 't recht te krygen op zyn zy.
- 9 Schoon hy word overstemt door reden,
Verkeerde will', te redeloos,
Is Heer en Meester in de leden,
En eigen-aard te sterk en boos.
- 10 En, zo men hem poogt aan te tasten,
Met waap'nen van een ander kracht:
Met arbeid, waken, bidden, vasten,
Dan hoord men niet als klacht' op klacht.
- 11 Dan Treuren alle diersche Zinnen.
Dan Quaynt de gansche menschlykheid.
En eigen liefde schuilt daar binnen,
Die vast voor 't vleesch al bid en pleit.
- 12 Die wil vooral ook blyven wonen,
En is het vleesch zo toegedaan,
Dat zy ook alles kan verschonen,
Wat immer daar van word bestaan.
- 13 Maar echter 't moet, daar helpt geen kermen,
Men achte Klachte, Schrik, noch Pyn:
't Is onbarmhartig hier t'ontfermen,
En enk'le wreetheid, zacht te zyn.
- 14 Hier moet men 't eigen-zelven haten,
En t'effens worden neêgedrukt.
Hier moeten eigen ledematen,
Of afgesneên, of uitgerukt.
- 15 Hier moeten 'sherten slinksche tochten,
In zek're Dood en Ondergang,
Al krimpt het vleesch in hondert bochten,
Verzonken in een Doodlyk bang.
- 16 Het Weiten graantje moet Versterven,
Schoon 't in den akker word gezaaid,
Eer 't groeid, en bloeid, en zyne gerven
Vol zegen, worden afgemaait.

- 17 Het Sterven van de diersche lusten,
Moet voortgaan, zal het Godd'lyk Zaad
(Dat eerst wat stiel in 't hert' wil rusten,
Al eer 't in werking overgaat.)
- 18 Zal 't Godlyk Zaad zyn wortel schieten,
En vruchten dragen, daar 't gemoed
Kan heilsaam voedsel uit genieten,
Tot wasdom in 't begonnen goed.
- 19 Zal 't goed Beginsel hope geven
Van vollen groei, en weêr, daar uit,
Een innig, vredig, vreugdig Leven:
Zo mag daar niet zyn dat het stuit.
- 20 Maar hoe toch zal men eens geraken,
Tot zulk een trap van Overgift?
Tot zulk een grondig al-verzaken,
En dood van aangeboren drift?
- 21 Hoe zal hy die zo vast gepaard is,
Met zulk een lighaam, dat zo grof,
Zo loom, zo zwaar, ja aardschen aard' is,
Zich heffen zo verr' boven 't stof!
- 22 Wat raad? (wel eer gekruisten Heere,
Maar nu) geduchte Majesteit!
Als dat men uit uw voorbeeld leere,
En volg' uw' Geest, waar hy ons leid.
- 23 Wat raad? als dat uw' gunstig' ogen,
Eens neêrwaard zien, van 't Hemel-welf;
En Gy ons door uw' Alvermogen,
Tot Uwaards trekt, van uit ons zelf.
- 24 Gy hebt de will' in ons ontsteken,
Ey! voeg 'er tog de krachten by,
Om eenmaal zo verr' door te breken,
Tot dat uw werk het onze zy.
- 25 Tot dat het U zo wel behage,
Dat Gy 't hier uyt genaad' beloont:
En eind'lyk, Heer! in genen dage
Met d'onverderflykheid be kroond.

*De Ziele word aangemoedigd, om geheel en al haar
zelve af te Sterven, op datze Gode leve.*

Slaande mede op het voorgaande Zinnebeeld.

STEM: *Myn Vrienden, die hier zyt.*

1 **H**Oe bang valt hier een Mensch,
De laatste Snik te geven!

En zich geheel en al
Op t'off'ren aan de Dood,
Al 't geen hier voorgaat, is
Slechts maar bereidenis

Om eindeling te Sterven;
O dit uurtje, schoon niet lang,
Valt doorgaans zo Hard en Bang!

2 Nochtans 't moet eenmaal zyn,
Zal ziel en lighaam Scheiden,
Op dat men, van die band
Ontknoopt en los gemaakt,
Genieten zou de Schoot

Van Abr'am, daar de Dood
Ons heen laat gaan in vrede,
Als men in den Heere Sterft,
Deze rust men zeker erft.

3 Maar als hier d'Oude Mensch
Ophouden zal te leven,

En 't zondige lighaam
In al zyn leden Sterft,
Dat is veel banger nood,

Een Dood, een zware Dood,
Wat moet hier niet al Sterven,
Dat zo garen leven zou!

Schoon men 't drukt en onderhou.

4 Maar echter 't moet zo zyn,
Zal onzen Geest recht leven,

Het ware Leven Gods,

Waar door men ewig leeft,
En alles, alles heeft,
Schoon m' alles overgeeft,
Ach! overzalig Sterven,
Was uw laatste Snikje daar,
Wat en wierd men niet gewaar!
5 Wat vreugde in den Heer!
Wat blydschap in de Ziele!
Wat vreed' in 's herten grond!
Wat liefde tot zyn God!
Wat opgetogenheid
En was 'er niet bereid!
O! wat verborgentheden
Zou men smaken, horen, zien!
Die dan God de Ziel zou biên.
6 Maar, ô gekruisten Heer!
Wie zal zo kunnen Sterven,
't En zy Gy kracht verleent,
Op dat men deze Dood
Vrywillig onderga?
Ach! kom toch Heere, ja,
En leer ons door uw voorbeeld,
Hoe Gy willig voor ons leed,
Tot de Dood en 't bloedig zweet.
7 Op dat wy, 's Levens Vorst!
U wederom ontmoeten,
Gekruisigt aan de zond'
De waereld en het vleesch,
Als uw vyanden, Heer!
Die dan in ons niet meer
En leven, maar verwonnen
Door uw heilig Bloed en Dood,
Dat Gy aan het Kruis vergoot.
8 Schoon 't laatste Snikje dan
Het bangst' wel is van alle,
Laat ons 't niet weig'ren, 't is

Het zaligste met een ;
 Al wie wil veilig zyn ,
 Ontzie geen Stervens pyn ,
 Hoe spoediger hoe beter :
 Die de vrucht van Sterven kend ,
 Zich 'er vlytig henen wend .

Van de volkomen Afsterving zyns zelfs.

HET Leven is ons alle naturelyk eigen en aangenaam, de Dood verschrikkelyk en vreselyk. Voor zyn Leven zo lang te kampen als men kan, komt met de ingeschape neiginge overeen. Het leven in smert en pyn vrywillig over te geven, is ons tegen. En dewyle wy alle zo zeer diep ingedompeld leggen in 't Leven der Nature, en 'er een groot geweld gedaan moet worden, zal men daar van uitgaan, zo komen 'er ook zo weinige tot de overgank in het Geestelyk Leven, dat uit God is; 't welk nooit in vigeur en kracht opgaat, (schoon 't het ware menschelyke Leven is) voor dat het zondige en eigenwillige in ons ondergaat, en dat alzo niet wy, maar de Heere, door zyn heilig Woord en Geest, in ons Leeft en regeert.

Hierom moet noodzakelyk in de Ziele, in welke het Koninkryke Gods van gerechtigheid, vrede en blydschap zal opgerecht worden, dit Ondergaan en Versterven voorgaan. waar door de Mensch te niet word, aan al dat gene 't welk hy t'onrecht aan zich had genomen, en het alles opdraagt en overgeeft, aan den genen die het warelyk toekomt.

En voorwaar, gelyk om in het zalige Koninkryk der Hemelen namaals te komen, van noden is, dat de Mensch den aardschen rok van vleesch en bloed, die dat Koninkryk niet beërven kunnen, aflegge en sterve (ja de Here zelve zegt: *en moeste de Christus niet deze dingen lyden*, [dat is, voor ons ook eindelyk de Dood ster-

sterven] en alzo in zyne Heerlykheid ingaan?) zo is even zo nodig, dat hy de zonden, en 't lighaam der zonden, Afsterve op een geestelyke wyze, zal hy hier in dat geestelyke Ryk komen.

Den gene nu die zich zelve Afgestorven is, zal niet meer zyne wil, maar alleen de Goddelyke plaats geven. Geen eigen verkiezinge meer volgen, maar alleen ruste in het Goddelyke welbehagen, en altyd van herten met Christus kunnen zeggen: *Vader, niet myne wille, maar de uwe geschiede.*

En daar zyn zo vele redenen, waarom wy ons zo in alles behoren af te Sterven, en ons geheel aan God over te geven; niet alleen om dat wy van ons zelve niets en hebben, en dat ons lighaam, Ziel en Geest God toekomt en eigen is, en wy derhalven onrechtvaardig zyn, als wy den Heere het zyne onthouden; maar ook om dat de Heere oneindig wyzer is als wy, om dat Hy ons veel grondiger kend als wy, en ons ongelijk liever heeft, als wy ons zelve kunnen hebben, en derhalven kunnen wy duizendmaal veiliger aan zo wyzen, machtigen en goeden Vader, ons overgeven en vertrouwen, als aan ons zelve, die zo onvoorzichtig zyn in al onze voorzichtigheid, zo dwaas in alle onze wysheid, zo swak en nietig in alle onze sterkheid.

O gelukkig Afsterven! daar men van 't geringe vleesch tot de dierbare Geest, van de vervloekte aarde tot den gezegenden Hemel, en van het nietschepsel tot den algenoegsamen Schepper overgaat. Maar ach! alleronzaligst leven! daar 't leven een grouzame Dood veroorzaakt, en alles 't geen noch eenige vreugde zou willen toebrengen, in alsem een bittere bitterheid gedurig opbreekt. Laat ons daer hier leren Sterven dat Zalige Sterven, om hier al te beginnen te Leven dat Zalige Leven.

O Heere Jesus! ontferm U onzer, en help ons, om dat uw bloed niet vergeefs voor ons gestort zy, Amen.
Amen.

t'Zamenpraak tusschen Jesus en een aangevochte Ziel.

STEM: *Het glas van myn geneugt, is afgelopen.*

D E Z I E L E.

- 1 **A**Ls 't Hemelwelf betreft
 (Die Lugte Zalen)
 Met wolken, zo bedekt
 De Zon haar Stralen:
 Een nare Duisternis
 Heeft d'aard omvangen.
 Zo is nu ook myn Grond
 Benevelt door de zond.
 Ay my hoe bange!
- 2 Trouwe Samaritaan,
 Hier is een gewonden:
 Wild d'ogen op my slaan,
 'k Ben half verslonden:
 De Moorders van myn Ziel,
 In haar wreet wezen,
 Ontkleden my dus naakt,
 O Heer! ik ben mismaakt,
 Wilt my genesen.
- 3 Liefryke Jesus! sta!
 Born van myn zugten!
 U roept geen Vyand na.
 Waarom dog vlugten?
 Myn afgematte Geest
 En kan niet verder.
 De Wolf komt op my aan,
 Zult gy nu niet bystaan,
 Myn goeden Herder!

J E S U S.

- 4 Hoe moedeloofse Ziel!
 Hoe dus verslegen?
 Nu dorheid op u viel

In zware wegen :
Geen dikke duisternis ,
Of Moorders daden ,
Noch Wolf, hoe wreed en fel ,
Ja Duivel, dood, noch hel ,
En zal u schaden.
5 't Is waar, myn Dienaar moet
My 't kruys na dragen.
'k Leed ook in 't vleesch ten bloed
Na Gods behagen ,
Op dat gy, waardste Bruyd ,
Myn Uitverkoren ,
Deez' hand nooyt wierd ontschaakt,
Heb Ik u vry gemaakt
Van 's Vaders toren.
6 'k Ben Sions sterkt' en trooft ,
Wilt niet verflouwen ,
Maar, in uw hulpeloost ,
Digt aan my houwen ,
Al schyn Ik weg te gaan ,
'k Zal weder komen ,
Ewige rust en vreê
Brenge u myn liefde meê ,
Wilt dog niet schromen.

D E Z I E L E.

7 Godd'lyke Bruydegom ,
Uw minn'lyk spreken ,
Maakt dat myn Geest weêrkom ;
'k Was schier besweken.
Wel aan , hoe hoog 't ook gaat ,
'k Wil nimmer vresen ,
Nu Gy , myn Borgt en Schilt ,
My helpen kond en wilt ,
Hier en na dezen.

Ewigheids Erinnerung.

STEM : Wanneer het hert nu klaar van, &c.

O Zalig' Ewigheid! ô nimmer eindig Ende!

O! grondelozen Grond van onbegryplyk heil!
Hoe duizeld my den Geest! wanneer ik d'ogen wende
Uw diepte neêr te zien, zo verre buiten peil!

Wie doold in u niet met vermaak?

En wie vergeet zich niet; als hy

Verwonnen is van 't voorgesmaak

Van uw deurzoete lekkerny?

Wat man, toch kan, iets van, of an u recht gedenken?
Diens zin, zelf in 't begin, van min, niet zal verdrenken.

2 O Ewigheid! wat vreugd stort gy in zulke Zielen,

Die 't aardfche recht versmaân, en Gode toegewyd,

Hier uit haar zelve gaan, voor d'Opper godheid knielen.

Hoe word naar u gezucht! hoe lang valt haar den tyd!

Ach! wanneer zal men uit de zee

Des waerelds, vol verdriet en leet,

Eens ank'ren op u stille Ree:

Daar m'ewig van geen stormen weet.

O my! hoe vry, en bly, of wy, noch in u zullen
Onshert, ontwerd, en verd van smert, met blydschap vullen.

3 O Ewigheid! wat kracht hebt gy op zuiv're zinnen!

Hoe zoet, ja overzoet is uw gedachtenis,

Hoe meer ik om u denk, hoe meer de Geest van binnen,

In uwe liefd' ontbrand, om u bekommert is.

Dien gloed die uit uw vuur ontstaat,

Verteerd in my al d'aardfche lust:

Het voedsel dat gy schaft, verzaad

My zo, dat ik in Gode rust.

O! wat is dat een Schat! ter Stad te mogen raken:

Daar geen geweên, hoe klein, ooit een van ons zal naken.

4 Wel nu myn Ziel! wild gy in 't land van vrede landen;

Zet koers na d'Ewigheid, houd d'Ewigheid in 't oog:

Laat 't anker uwer hoop in d'Ewigheid verzanden:

En stel ter waereld niet als d'Ewigheid zo hoog.

't Zy wat gy doet, 't zy wat gy lyd,

't Zy hoe, 't zy waar, wanneer, door wien,

Denk dezen tyd is gansch geen tyd

By d'Ewigheid : Denk boven dien ,

't Geen hier zo dier, ja schier uit 't vier moet zyn gekregen ,
Daar van, krygt dan, een man 't recht an den hoogſten zegen.

Ewig! Ewig! Ewig! Heer dacht ik altyd hierom ;

Ewig! Ewig U te loven in U hemels heiligdom.

Trooft voor een treurig Gefelſchap.

STEM : *Hoe bang valt hier een Mensch.*

1 **M**Yn Vrienden, die hier zyt
In 's Heren Naam vergadert,

Laat ons gezamentlyk

Opheffen het gemoed,

Tot God in 's Hemels Troon,

En zyn verheven Zoon,

Ons Levens Vorst en Koning,

Welkers Lof zy uitgebreid,

Nu en tot in ewigheid.

2 Laat ons als met een mond,

Des Heren daden roemen,

Niet altyd dof Getreurt,

Men heeft ook Lovens ſtoff.

Gods goedheid eindigd niet

In 't geen ons oge ziet,

Maar leyd op vaster gronden.

Ewig! ewig is en leeft,

Hy die Zielen-zegen geeft.

3 Mild voed Hy 's lichaams kracht,

Verquikt in Angst en Noden,

Versterkt ons door Geloof,

Hoop, Liefde, Lydzaamheid ;

Verblyd u in den Geest,

Al die den Here vreeft,

Help Eng'len, help ons loven ;

Goed, almachtig, wys en meer,

Is ons driemaal heil'ge Heer.

4 Hoort kinderlyk zyn ſtem,
 Die ons in deez' Woefſtyne,
 Zoo vaderlyk verzorgt,
 't Geen Hy heeft toegefeyd;
 't Verborge Hemels Brood
 Deyld Hy ons in den nood,
 En zal ons nooyt begeven.
 Want zyn goedheid daalt en ſtraalt
 Eyndeloos en onbepaalt.

5 Kom hier vermoeyde Ziel,
 Zyg neer in Jesus armen,
 Hoor wat Hy heeft beloofd
 Voor die zyn Wetten houd,
 'k Wil ewig by uw zyn,
 Verfaag niet in uw pyn,
 'k Zal u geen wezen laten,
 's Levenskrone is bereid
 Hem die hier volſtandig ſtryd.

6 Laat Cains voorbeeld u
 Noch min noch meer beſmetten;
 Gods goedheid is te groot,
 Volhard maar in 't gebed:
 Sta trouwlyk op de wagt,
 Let neerſtig op de klagt,
 Die uw Conſcientie dede,
 Als gy ooyt de minſte ſtreek
 Van des Levens Pad afweek.

7 Zo heerſt men over all's,
 Zo raakt den Vyand onder,
 Zo krygt men vreê met God,
 Zo word men Christus Bruid,
 En breekt met d'Eng'len uyt
 In 't Hemels Lof geluyd
 Van onzen groten Koning,
 Alle lof en heerlykheid
 Is ons Gods in ewigheid.

R E G I S T E R

van d'Inhoud der Liederen.

- Hoe de ziele des menschen zo jammerlyk van God tot sich
zelven en de schepselen is afgeweken, en daar door den
Schepper niet kan vinden noch gewaar worden.* 3
- Hoe de ziele, tot haar verderf, sich door d'ydelheid der
waereldsche en vergankelyke dingen bedriegen laat.* 9
- Hoe de Mensch door zonden het menschelyk en Goddelyk
Beeld verliest.* 15
- Dat de mensch wel behoorde te weten dat de verëeniging der
ziele met God niet toelaat in de zonden te blyven leggen.* 21
- Hoe de goede God den onnozel dwalende Mensch op den weg
des Levens leid: en hoe wy ook God en niet de schepselen
moeten lieven en zoeken, om ware ruste te vinden.* 27
- Dat wy zo lichtelyk en in een korte tyd, kunnen quyt raken
en verliezen, 't geen wy met veel moeten en tyd, door
genade verkregen hadden.* 33
- Hoe nodig het is, gedurig na den Top der Evangelische
volmaaktheid te streven.* 39
- Waar in 't Beeld Gods bestaat.* 45
- Dat men uit het te rug zien op syn vorig leven, kan we-
ten of men vordert of niet op den Weg ten Hemel.* 51
- Dat de ziele des menschen, door 't verlaten en 't verliezen
van alle aardsche en zondelyke beelden en liefde, tot vin-
den en genieten, van den onzienelyken Schepper, komt.* 57
- Van de hinderpalen en beletselen, die den Mensch op den weg
ten Hemel ontmoeten, en hoe hy echter syn gemoed niet
moet laten bewegen om niet voort te gaan.* 63
- Hoe de weg en de Reize van d'Aarde na den Hemel, van
sich zelven tot God, van de Schepselen tot den Schepper,
en van het tydelyke tot het ewige, zo kort niet en is,
als men sich somtyds inbeeld.* 69
- Hoe de ziele, door de Stroom der Schepselen, nederwaarts
gedreven word, maar daar door brekende, en 'er sich te-
gen op begevende, eindelyk tot God haren Oorspronk komt.* 75

- Dat de ziele niet moet wanhopen, schoon zy in't begin der Bekingē sich geheel onvermōgende Bevind, maar haar hope op Gods krachtige hulp moet vestigen. 81
- Hoe de ziele niet los kan worden van de natuur en zonden, waar aan zy vast is, als door veel te lyden en door te staan, en dat zy overzulks haar niet van dat lyden moet onttrekken. 87
- Dat ons herte waarlyk los moet zyn van de Schepselen, zal het tot God kunnen naderen, en hoe licht wy ons hier in wat kunnen bedriegen. 93
- De ziele spreekt, hoe zy niet mag rusten haar herte tot God, haren Oorsprong gedurig op te heffen. 99
- Dat de verhevendheid des gemoeds de ziele zeer noodzakelyk is. 105
- Hoe de ziele, als zy het helder Schynsel der Goddelyke Genadezon genieten zal, de Wolken van alle Eigen-wil, &c. weg moet doen. 111
- De ziele onderwyft haar zelven, hoe by de verstandelyke kennisse Gods, die zy uit het heilige Woord Gods begrepen heeft, dient gevoegt te zyn de ondervindelyke kennisse. 117
- Hoe dienstig het zy de uitlopinge der zinnen te betomen. 123
- De Ziele leert, dat de Ruste des Gemoeds, alleen in God en syn heilige Wil te vinden is. 129
- Hoe dat in de ziele des Menschen, op eenen tyd, het vergankelyke en onvergankelyke, niet teffens, en geheel, kan plaatsē hebben. 135
- De Ziele verheugt haar in de Zonne van Gods genade, Jesus Christus. 141
- De ziele word onderwezen, hoe zy den ouden mensch moet afsterven, gelyk als eenen, die op een bange wyze den natuurlyken Dood sterft. 147
- De ziele word aangemoedigt, om geheel en al haar zelven af te sterven, op dat ze Gode leve. 150
- i' Zamenspraak tusschen Jesus en een aangevogte ziel. 154
- Ewigheids Erinnerung. 156
- Troost voor een treurig Gezelschap. 157

Register van 't begin der Liederen.

Al wat zich vind van eener aard.	21
Als d'Hemel zich betreft.	154
Daar wil en macht elkander sterken.	45
Dus komt het Scheepje nader.	75
Een eed'le ziel beluſt om God te vinden.	39
Een Reizer langs de wegen.	63
Een volle Hand en kan niet vaten.	135
Ellendige Slaven! in kommer begraven.	33
Helder licht vol lieflykheden.	141
Hoe bang valt hier een Menſch.	150
Hoe dwaalt een ziel! hoe dwaal ik meê.	57
Hoe vaſt zyt gy, ô Steen.	87
Ja Ruſter! gy word moede.	99
Myn oog zag eens een onbedochte.	27
Myn Vrienden, die hier zyt.	157
O helder Luchje dat de Stralen.	111
O menſch! ô eêl geſchep, zo &c.	15
Onvaſte Schutter, die dus nooit.	3
O trekking der Naturen?	129
O vlugge menſche-geeft, &c.	105
O Zalig' Ewigheid! nimmer-eindig Ende.	156
O ziel, ô ziel! van Satans kluifer.	51
O zwakke ziele! noch zo jong en teder.	81
Toen my den Weg tot God, eerſt, &c.	69
'k Voele klaar in myn natuur.	117
Wanneer m' een Ros noch vreemd van Zaal en Sporen.	123
Wel wat brengt deze Toren my.	9
Wel zwaar en bitter valt het ſcheiden.	147
t Zy wie zich ten tocht.	93

Register van d'Inhoud der Profaas.

<i>Van de diepe onkunde des Menschen.</i>	5
<i>Van de grote verkeertheid des Menschen.</i>	12
<i>Van de Wedergeboorte.</i>	16
<i>Van de Heiligheid en Vereniging der ziele met God.</i>	23
<i>Van de Ruste die voor 't Volk Gods is overgelaten.</i>	29
<i>Van de Standvastigheid.</i>	35
<i>Van 't gedurig Waken.</i>	41
<i>Van de Vernieuwinge des Herten.</i>	47
<i>Van 't gedurig toenemen en op-klimmen der ziele tot God.</i>	52
<i>Hoe uit het sterven een leven komt.</i>	59
<i>Dat men den goeden en Evangelischen weg nooit moet verlaten.</i>	65
<i>Van de volmaaktheid en wyd-uitgestrektheid der Evangelische geboden.</i>	70
<i>Van de Heere onze God te zoeken en te vinden.</i>	77
<i>Van een beginnend Christen.</i>	83
<i>Van de Reiniging der zielen.</i>	88
<i>Van de Vryheid en onaankleeflykheid des gemoeds aan de aardse dingen.</i>	96
<i>Van het nimmer rusten der Godzoekende zielen.</i>	100
<i>Van d'opgetogendheid.</i>	106
<i>Van de Genietingen en Verbindingen der genaden Gods.</i>	113
<i>Hoe nodig d'innerlyke ondervindinge zy.</i>	119
<i>Van de schade, die 't gemoed lyd, als de zinnen haar wil hebben.</i>	125
<i>Van het ysselyk omzwerfen der Ziele, zo lang zy buiten God ruste zoekt.</i>	130
<i>Van d'onmogelykheid, om den Geest en het Vleesch, te gelyk te kunnen dienen en liefhebben.</i>	136
<i>Hoe nodig ons het Licht des Levens is, en door wat wegen men dat verkrygt.</i>	143
<i>Van de volkomen afstervinge zyns zelfs.</i>	152

Einde der Registers.

ALLEENSPRAAKE

Met

G O D,

Door den Auteur van de **BEGINZELEN VAN GODS
KONINGRYK IN DEN MENSCH.**

AMSTERDAM,
By **JACOBUS VERHEYDE.**

ALPHABETICAL INDEX
G O D
G O D

Et behage U, ô Opperste Majesteit! dat een arme aardworm uyt het stof tot u spreke. Dat een bevleete tonge sig roere, om voor u, die onbevleete zyt, iets voor te brengen. Laat een overstelpete Ziele, die nergens rust heeft konnen vinden, tot u, haar eenig rustpunt naderen.

ô Levens Spring-fontein, myn moegejaagde en afgematte herte schreeuwt na U. Hoe vriendelyk zyt gy! hoe Zielverquikkende! hoe nodig is my uwe nabigheid gedurig te gevoelen, en hoe menigmaal mis ik ze, en met haar al die noodige ondersteuning.

ô Myn Zielebeminnaar, wiens enkele lust het is by uw Schepsel tegenwoordig te zyn. Uwe goedheid gebied my uw aangesigt te soeken: (a) *Ik soek uw aangesigt, myn God, verberg uw aangesigte niet voor my.*

'T is alleen om U te vinden, myn Schepper, dat uw Schepsel sig tot u keert. 't Kan nergens, nóg in sigselve, nog in iet anders rusten, en daarom is het immers geen wonder, dat het U zyn oorspronk soekt. Hoe gaarn zou het tot uwe gemeenschap en verëninging sig voelen overgaan.

Maar waar loopen, ô God, myn gedagten? Ik met U, ô Reyne te verëningen! Kont gy niet met waarheid tot my roepen; sta verre, sta verre, ô onreine, ô besmette; en wat zou ik U antwoorden? Immers niets. 'T sou daarom ook verre van my zyn, die hooge verëninging te begeeren, indien niet uwe ondoorgrondelyke menslieventheid, my zelfs tot U riep, die rein zyt, om my onreine te reynigen, en dan een met U te werden. Gy gebied my zulks, ja 't is U genadig welbehaagen, en dit is de eenige grondveit van dese vrymoedigheid.

Maar als gy aan myn Geest vertoont, hoe Zalig dat dit voor my is, hoe kan ik dan nalaten, ô myns levens-bron, tot U alleen te naderen! zal een Visch het Water, een Vogel de Lugt soeken, en zou ik U, in wien ik alleen myn adem haale, dan niet sterkeleyk begeeren.

'K voele my door alles tot U aangedreven, en og of ik zulks gevoelde! Kan hy rusten van verder tot U in te dringen, die U maar heeft beginnen te smaaken? Uwe verzadiging verwekt nog grooter begeerte, om U, ô eenige volmaakte, volmaaktelyk te kennen; om U, ô enkele suyvere liefde, ook enkel en zuyver lief te hebben.

En dewyl gy weet, dat dit de innerlyke begeerte myns herten is. Zoo laat het U behaagen, die levendiger te ontfonken, en daar in te storten een groote lust en geen minder bequaamheid, om door alleenspraake over uwe Eygenschappen, my nader tot uwe kennisse en teffens tot uwe liefde en gemeenschap te doen overgaan.

Maar myn herte sinkt weg, myn God! ag of het geheel in U weg fonk, als ik uwe grootheid, myne kleinheid; uwe hoogheid, myne laagheid; uwe alheid, en myne nietigheid beschouw. Dog Gy, die gewoon zyt het swakke, het onëdele, het dwaase na den vleesche te gebruyken tot uwe eer, op dat geen vlees zou roemen voor U, kont my met uw almachtige hand ondersteunen, door uw wysheid verstandig en door uwe kragt levendig maken.

Gy, ô uytbreyder der heemelen! kont myn herte uytbreiden, myn Ziele roeren; en daar in laten daalèn, 't geen U tot eere zy. 'K stel my in uwe hand, als een klomp kley in de hand des pottebakkers. Werk in my, soo als 't U behaagt. Bezit, Regeer en bestier myn herte, gedagten, tonge en penne.

En og! of het U beliefd eene ander min onwaardig en

en onbequaam hier toe te gebruyken! Giet uwe genaade in een ander overvloedig uit, als ik maar, ô myn alles-verquikker! een druppeltje van uwe Heemelsche dauw op myn dorre Ziel mag voelen nederdaalen. Doe met my en alle die U haar Oorspronksoeken, soo als 't goet is in uwe oogen. Wy zyn dog alle Leeden van een Lichaam, waar van elk lid sig verblyd, als 'er een verheerlykt werd.

Hier ben ik, myn God, zoo goed en zoo quaad; zoo sterk en zoo zwak, zoo wys en zoo dwaas als ik voor u sta. Ik ben niet anders als ik voor U ben, maar ik kan door U haast anders worden.

(a) Gy hebt Sauls herte in een oogenblik verandert, behaagt het U, zoo verander ook het myne, en ik bid U, ô formeerder aller herten. ja met ernstige aanhoudingen bid ik U, laat het U dog behaagen Dryf 'er alle Schepselen uyt, ô Schepper van alles, en vervul het met uwen Geest geheel en al. Verbant 'er alle Eyge wil voor eeuwig uyt, en plant 'er de uwe alleen in. Neem alle myne gedagten gevangen, en werp alle hoogte, die sig tegen U verheft ter neder. Dat ik alles vergeete, uytgenome U alleen.

En nadien het U behaagt, dat de vleeselyke rok myns sterfelykheys nog voor een tyt een belet zy, om U gezegent aangesigt in volle heerlykheid te aanschouwen, soo rust ik in dit uw welbehagen alleen bid ik met Moses, (b) dat dog alle uwe Goedigheid en heerlykheid voorby myn aangesigte heenen ga, en dat ik U myn God zelf voor de ooren myns herte, uwe heerlyke Name hoorende uytroepen, in een wedergalm, die myn Ziele op uwe kragtige stemme, niet kan nalaten te uyten, heede tot U enkel wedergallemende, antwoorde:

A 3

Toon

(a) 1 Samuël x. 9.

(b) Exodus 33. vers 18. &c. en 34. vers 6, 7.

Toon my een veylige plaats by U, op een verheve en vaste Rotse der aandagt, en verberg my, myn God, en verberg my in een diepe klove van afgescheidentheid der Schepfelen; om voor myn schielyke invailen wel bewaart te zyn, zoo leg zelf uwe heylige en kragtige hand, als een zegel op myn Ziele, op dat ik in deze diepe stilte, en ontoegankelykheid voor alle ydele dingen, U, ô God, met alle uwe heerlykheid en goetheid, voorby my heenen gaande, mag naooogen.

(a) Ley my in uw Heyligdom, daar gy alleen woont, kom daar neder tot my, verschyn heerlyk tuschen de Vleugelen der Cherubynen, myn uytgestrekte vlugge Hemel-begeertens, de Wieken myner Ziele; laat my uwe stemme daar hooren, en antwoord op myne smekingen. (b) O Heere, laat Moses lot, my niet geheel missen, maar spreek ook tot my, van aangesigte tot aansigte, gelyk een man met zyn vriend spreekt. Want hoe ben ik magtig, iets waardigs van U voort te brengen, zoo gy U niet eerst zelf aan my ontdekt?

O eenig licht myn 'er oogen ontdekt U dog, open myne oogen om U te zien, myne ooren tot het hooren uwer stemme, leer my U kennen in uwen Zoon en niet alleen in Moses.

(c) Als Moses, als Elias al heerlyk aan my verschenen, soo roept gy dog, dat ik uwen Zoon zal hooren, ach of ik hem hoorde. Neem het deksel van myn herte weg, op dat ik U aanschouw in U eeniggeboorn vol van genade en waarheid, dat beelt van uwe zelfstandigheid, dat afstraafsel uwer heerlykheid.

Geef myn God, geef verligtinge der kennisse uwer heerlykheid in 't aangesigte van Jesus Christus, op dat ik

(a) Exodus 25. vers 24.

(b) Exodus 33. vers 17.

(c) Luc: 9. vers 30. &c.

ik met een onbewolkt ooge myn 'er Ziele, de heerlykheid des Heeren, als in een Spiegel aanschouwende, door de weerglans uwer heerlykheid, na uw beelt in gedaante verander, van Heerlykheid tot Heerlykheid, als van uwen Geest.

Jesus Christus, Zoone des levendigen Godts, laat uwe wonderen geen eynde op aarde hebben. (a) 'K hoor het geruys van uwe voorbygang in myn blindheid, en ik roepe, *Jesus, Zoone Davids ontferm u myn 'er*. Maar zoo haast als ik roepe, roepen die onverstandige Schepfelen dat ik zwygen zal. Ja willen my nog door bestraffingen afschrikken van tot U te roepen, maar 't zy verre. 'K weet hoe noodig my 't gesigte is, 'k wil zoo veel te meer roepen, *Zoone Davids, Zoone Godts ontferm u myner*. En gy kont door u stilstaan, en belasten dat men my zal roepen alle die te vooren tegenstrevende beletters veranderen in helpers, moet-gevers dat se seggen, *dat ik op zal staan en moet hebben om dat gy my zelf roept*.

Ik werp op uwe roep, myn beletteden mantel, de flordige aarde en zondelyke lusten daar hene, loopende tot U daarboven met een wegrukkende blydtschap, en sta voor U, met verfoek, dat ik ziende mag worden. Indien gy dan myn oogen o-pent, dat ik U myn Verlosser zien mag, zoo zal ik U ook op uwe Weg navolgen, en uwen Vader en U verheerlyken op de aarde.

Open myne ooren dog, dat ik uwe Woorden begrype, en uwen Vader kenne, zoo als hy sig door en in u zynen Zoon openbaard, want niemand kent den Vader dan den Zoon, en dien het den Zoon zal willen openbaaren.

Laat dan ó Zoone, d'ondekkinge uwes Geests, my uwen Vader leeren kennen, op die uytnemende

wyfe, zoo als hy zig door U in zyn Woord ontdekt heeft, op dat ik den weg ten leven insla, in uwen Vader, dien eenigen waaragtigen God te kennen, (a) en U, van hem hier toe gezonden.

Myn Heyland, myn Zaligmaker, ach was ik by u. Geef my vleugelen om tot u te vliegen. Ik zugt nog onder de ydelheid, kom my te hulpe, myn ziele begeert U met veel verlangen en Traanen, ach of ik U nog eens genieten mogt. Verquik myn balsingfchap, reinig my in uw bloed, wasch my in het Bad uwer genade, heylig my tot heylige gedagten, op dat myn Geest daar door, U en uwen Vader nadere.

Ik draage U ô goede Heer, myn gansche herte op, al myn verstand, wille, gedagten, hertstogten, Lichaam en alles.

Dat het van nu af niet meer myne zy, maar uwe en uwes Vaders. Gy zyt het die my Gode met uw bloed gekogt hebt, om my te maken voor myn God, tot een Koning en Priester, heerschende op aarde. Voltrek nu sulx in my.

Laat my ô Zaligmaker! onder de Geestelyke Priester-stamme van Levi gerekent worden, die geen Erfdeel op aarde ontvingen, want de Heere de God Israels zelfs, was haar Erfdeel. Die hebt Gy, ô uytdeelder van Godts onnaspeurlyke Rykdommen uytgewrogt, als gy my een Erfgenaam Godts en uwe mede-erfgenaam gemaakt hebt. Neem my dan, dat bid ik met myn gansche Ziele genadelijk aan, zyt geduurig by my, en maak my bequaam, dat myn binnenste zonder ophouden uytroepe: *Hem die op den Throon zit, en het Lam, zy de danksegginge, de Eere, de Heerlykheid, en de Kragt in alie Eeuwigheid. Amen.*

Myn Enige Heer! myn Enige God! was ik een met U! en alle myne menigvuldigheid en gedeeltheid

in

(a) Joh: 17. vers 3.

in U alleen geheel verflonden, en mogt ik door U komen, tot een gestadige, loutere, enkele Eenheid en enkelheid.

Gy roept zoo kragtig van uwen heyligen Berg tot my, om my van alles tot U, alleen te brengen. (a) *Hoor Israel de Heere uwe God is een Enig Heer.* Ik hoor U myn Enige God, dit tot my roepen, en ach of ik alleen uwe stemme hoorde!

Maar hoeveel andere Goden roepen zoo geweldig en zonder ophouden, hoor Mensch hoor dog na my, laat ik uwe God zyn, my hoort gy niet alleen, maar my ziet gy ook, my tast gy. ô wat al afgoden zoeken myne Ziele, van U die myn Enige ware God zyt, af te leyden; niet alleen de God dezer Eeuwe, met alle zyne onderhoorige dienaars, die myn zinnen door ongeloof zoeken te verblinden, niet alleen de God des geldts en der gierigheidts, niet alleen dit Lichaam met alle zyne lusten, niet alleen de Weerelsche eere, die van elk aanbede Afgodinne, maar alle deze spannen kragtig samen, en willen geensins toestaan, dat gy alleen myn God zult zyn.

Elk wil met geweld een deel, hoe klein het ook zy, van myn Ziele besitten, en ik myn Enige God, mag immers haar nergens in te wille zyn, zonder U te verliezen. Nu komen se my eens opentlyk flatteren en verzoeken, en dan eens zeer heymelyk door veel listige omweegen, en zo veel bedekte strikken.

Dan zoeken zy myn tafel tot myn strik te maken, dan myne oogen, dan myne ooren en d'andere zinnen, myne liefde, haat, hoope, vrees, blytschap, droefheid, en alle hertstogten, ja myn Enige en alleen wettige Heer, niets is 'er dat dese Afgoden, myne dood-vyanden niet tegen myne Ziele opmaken.

Alle uwe heerlyke Schepfelen, veranderen zy in enkele aflokzelen, om my van uwe tot haaren dienst en liefde te doen overgaan. Zy poogen maar, dat ik se eenigfins tegen uwe volmaakte wil gebruyke, of met geen genoegzaam opfigt op u alleen, of met eenige aanklevinge buyten U.

De Weereld lokt my op duysfenderly manieren tot zig. Zy wil my haare bedriegelyke stemme doen verstaan, door alles wat zy heeft, de taalen van by na alle menschen zyn als scherpe prikkelen, om my van U af te leyden, alle tragtense my tot menigvuldigheid en verdeeltheit te beweegen, en van die alderzuyverste, en zaligste enkelheid en Eenheid met U, myn Enig en myn Al af te rukken.

Alle myne vyanden, die Goden en Afgoden, om dat ze wel weten, dat myne onverwinnelyke sterkte tegen haar alle bestaat in U met een ongedeelt hart alleen aan te kleven, en haare overwinnigen omtrent my in 't losmaken van die sterke band, zoo roepen ze elkander zonder ophouden toe,

Wie maar verdelen kan,
Die wort 'er meester van.

Zy beloven haar zelf een onfeilbare uytkomst na haar zin, indien ze dit maar bereyken kunnen, en ik heb haar gelukkige uitflag zoo onuitsprekelyk ongelukkig voor my, myn God, met zoo diepe smerten, meer als eens ondervonden. 'K weet wat ik tegenwoordig nog gevoel, en schrik voor 't toekomende. Myn vyanden zyn ô God! zoo veel en zoo sterk, ik ben enkel en alleen, en daar by zeer zwak. Ach wat lyt een enig herte! Het smert my in 't binnenste, verschrikkingen des doodts zyn op my gevallen, vrees en bevinge komt my aan, en rouwe overdekt my, och dat my iemand Vleugelen als een Duyve gave,

Heer

Heer myn God, wat stormen wort ik niet gewaar,
wat nederlagen vrees ik niet.

Ach God getrouwe God, waar wort ik heen gevoert:
Hoe is myn Geest beroert;
Hoe kan ik myne tranen
Weerhouden, dat s' U niet om hulp, om bystand
manen.

Of om standvastigheid, om kragt in dese nood,
en schoon myn Ziele nu zeer bange is, soo weet ik
wel dat gy myn Enig Heer in waarheid tot my seg-
gen kont, heb ik U niet menigmaal van de hand uwer
vyanden verlost, als zy uwe Ziele onderdrukten en
gy tot my riept? nogtans hebt gy, my meenigmaal
verlaten en andere Goden gedient, daarom zal ik U
niet meer verlossen, ga heene roept tot de Goden
die gy verkooren hebt, laat u die verlossen ten tyde
der benauthheid. Maar myn God ik heb gezondigt te-
gen den Hemel en voor U, doet gy my na alles dat
goet is in uwe oogen, alleenlyk verlos my ten dezen
dage, want ik wil de vreemde Goden uyt het mid-
den van my weg doen en U dienen. Laat dan uwe
Ziele verdrietig worden, over den arbeid van uw
Israel in my, en geef myne vyanden in myne hand,
dat ikse sla dat 'er niet een meer over zy.

Hier om vlugt ik tot U alleen, myn steun myn toe-
verlaat, verberg my veylig by U, in deze schrikke-
lyke aanval. Ruk en scheur my af van alles 't geen myn
herte verdeelen kan. Vergader myn verspreide krag-
ten ô God tot U alleen: breng ze t' samen, op dat ze
door U tegen den aanloop haarer vyanden bestaan
kunnen, en alsoo uw heylig Gebod in my vervuld
worde, om U myn Enige Heer, myn Enige God, ook
alleen liefde hebben, niet met een gedcelte myns her-
ten, maar met myn gansche herte; niet met sommige
kragten myner Ziele, maar met alle haar vermogens,
niet

niet met eenige overleggingen myns verstandts, maar met geheel myn verstand en alle myne kragt.

Hoor my myn Enige God tot u roepen, om 'een met U te zyn, want ik hoor U roepen, dat gy Een Enig Heer zyt, en dat ik U alleen moet lief hebben. O Gy die trouwe houd in Eeuwigheid, zult het ook zekerlyk doen, indien ik maar aan U getrouw ben.

Want ik zie myn God waar ik myn oogen wende, dat het uw Israel altyt wel ging, als het U alleen met verfoejinge aller Afgoden eerde. Dat zyn vyanden dan geen magt over hem konden krygen, dat een enig man van hem, duyzzende kon verjagen, dat het overvloedige van alle Zegeningen; die het eerste Israel wenschte. En geen wonder, dewyl het by U den enigen oorspronk zyns heyls bleef.

Dog zoo haast het afweek, week ook uwe sterkte en zegen terstond van hem, en dus is het ook met my, myn Enige weldoender. Als myn Ziele U alleen in alles opregtelyk aankleeft, en niets buyten U in hert of gedagten heeft. O wat sterkte tegen alle myne vyanden geniet ik dan? wat groote magt om ook met weynige, duyfende van haar op de vlugt te dryven, want gy Heere God zelve stryd dan voor my, gelyk als gy gesproken hebt: wat zeegeningen vloejen my dan in overvloed toe boven hope, boven wensche? Hemelsche en Eeuwige zegeningen: dan maakt gy my dronken van de vettigheeden uwes huys, en gy drenkt my uyt de Beken uwer wellusten. Dan gevoel ik dat gy myn hert en zinnen door uwe Vreede die alle verstand te boven gaat, bewaart in Christus Jesus: dan geniet ik een onuytspreekelyke vreugde, dan beken ik Christus liefde, die de kennisse te boven gaat, en ik werd vervuld met alle uwe volheid.

Maar afwykende van U geduurig voor my te stellen, myne oogen en alle kragten tot U alleen gekeert te hebben, iets anders heymelick in plaats van U alleen

leen gedient te hebben. O Heer! wat groote zwakheid des Geests? hoe diepe wonde! wat zware en harde ballingschappen volgen dan terstond op die afwykingen? wat blindheid en hartheid des herten? hoe ellendig wort uw Israël dan in my verstroyt.

Uwe liefelyke Hemel met alle zyne zegeningen van vroege en spade regen, van dauw uwes heyligen Geests, wort als Yfer; 't Gebed kan'er niet door, 't wil niet op. De Aarde myns herten te vooren als een gewaaterden Hof en een Sprink-ader der Wateren gebrooken, en bequaam om alle goet Zaat wel te ontfangen, wert zoo hart als Koper. De traanen tot U houden op, of zoo 'er nog zyn, het zyn traanen zoo hart als het hart daar ze uyt voort komen; 't zyn traanen meer van knaging als van vrede, meer van regtvaardige droefheid als vrede des Geests, meer van mogelykheid op my zelve, als van diepe verge-noegzaamheid in U; 't zyn geen liefelyke en zagte tranen, geen stille en van zelf opwekkende traanbronnen, maar geparste en stokkige, met gansch geen vettigheid, om dat myn aarde zoo dor is.

Myn enige Wel-bron alles goets, hoe noodig is my dan by U alleen te blyven! De droevige ondervinding heeft my geleert: ach! of ik maar geleert was. Hoe bitter en hoe bang het is van U iets af te wyken, bitterder als de dood en banger als de Helle; want men vlugt van U die 't eenige leven, van U die de eenige oorspronk aller vreugde zyt.

Wel aan myn enige Weldoender, by U voortaan alleen te blyven, wil ik ernstig verkiesen. Help my dog, want hoe kan ik zonder U. 'K weet gy zult my helpen, myn Enige hulp, myn Rotsteen, myn Ziele schreyt tot U, laten myne traanen U beweegen.

'K ben nog in het Land der Afgoden, rontom beset met haar gewillige en ernstige dienaars, het behaagt U, d'een en d'ander tot myne beproeving of ik U al
alleen

alleen liefheb, dus by my te laten blyven, gelyk gy eertyts u Volk Israël daar door beproefde. De Weereld, de onvroomen, de Zatan en myn Vlees zyn nog niet uytgeroeyt.

Maar goede Heer laat ze door uwe kragt in my overwonnen worden, laat ze aan myn Ziele dienstbaar en cynsbaar worden, gelyk de overgebleven Afgodische Volkeren in het Land van uw Israël eertyts; dan zalik, dan zal uw Israël, dan zult gy'er dienst van hebben.

Uw Volk eerde U alleen en geen Afgoden, zoo lang zyn vroomme Josua leefde, maar na zyn dood, na zyn begrafenisse, na't versterven van zyn vroom geslagt, weeken zy af, deden dat quaat was in uwe oogen; zy dienden den Bäl; zy verlieten u, en volgden andere Goden na, die rontom haar waren; zy boogen zig voor die en verwekten U tot toorn.

Maar ô Enige Goetheid, my hebt gy een Josua, een Jesus gegeven, die in Eeuwigheid leeft, en dat wel om voor my te bidden. Ach! dat myne trouw aan U en aan hem ook nooyt sterfe.

Laat myn Josua, myn Jesus, geduurig by my zyn, en zyn heylige iver tot U, my een gedurige prikkel verstreken om hem na te volgen: hy eerde U zyn Vader alleen, hy wilde U alleen aanbidden, hy weygerde de Koninkryken dezer Weereld, zyn spyse was; uwe wille alleen te doen, en de zyne de minste plaats niet te geven, en was alzoo gehoorzaam tot de dood, hy zegt U alleen en gy waart hem genoegzaam, hy ruste in U alleen, en uwe ziele ruste in hem met welbehagen.

Nu heeft hy verkregen daar hy, op aarde zynde zoo vuurig om badt, nu is hy aan uwe regterhand verhoogt, en alle magt in heemel en op aarde heeft hy aanvaart, gy hebt hem my, tot myn Heer en gezalfde Koning gemaakt, tot myn eenige Hoogepriester,

priester; aan hem hebt gy alle oordeel gegeven, op dat ik hem zoude eeren gelyk als ik U eere.

Myn God ik eere hem in U, en U in hem: niemand kan my als ik uwes Zoons Schaapje ben uyt uwe hand rukken, en die magt hebt gy ook uw Zoon gegeven, hy is een met U: ach! was ik nu een met U, een met hem, myn God, hier verlang ik na, hier na zucht ik, myn Josua na te volgen is de begeerte myns herten, help my, want dit is de enige weg om een met U, en hem te worden.

Ik hoor hoe de eerste Josua, van Israel een gansch gewillige dienst van U afeyste; en zoo 't quaat was in haar oogen U alleen te dienen, dat ze dan Goden na haar welgevallen verkiesen zouden; ik hoor uw Zoon myn getrouwe Josua ook vraagen of ik met de afwykende, mede niet wil weg gaan, maar hoe kan die weg gaan, hoe kan die andere Goden dienen, die zoo klaar weet dat 'er buyten U geen God is; dat gy die Enige zyt; niemand meer: ach! myn Ziele schrikt daar voor en roept tot U; 'tzy verre my dat ik U verlaate, om andere Goden te dienen, ik zal de Heere myn God dienen en ik zal zyne stemme gehoorzaamen.

En waar zoude ik gaan myn Josua, myn Verlofer, gy hebt de woorden des Eeuwigen levens, en met eenen de kragt en de wil om my hier en in Eeuwigheid te doen leven: ach! laat zulks U behagen. En ik neem heeden een ernstig voornemen om voor U myn Enige ook alleen en geheel te zyn.

Gy wekt my hier toe zoo kragtig op, als gy door uwe dienstknecht Mosis my soo ernstig laat waarschouwen, voor alle, ook de minste Lichamelyke of Geestelyke Afgodery; om dat gy alle man die Baäl-Peor navolgde, uyt uw Israel hebt uytgeroet, maar die U bleven aanhangen, behield gy by 't leven, dien waar 't gy na by zoo meenigmaal zy U aanriepen.

O! hoe

O! hoe moet ik my wagten en myne Ziele zorgvuldig bewaaren, om niet enig Beeld, gelykenisse of gedaante van iets dat 'er is van U te maken; ja zelf niet in myn gedagten te verbeelden, dewyl ik nooyt Beeld of gelykenisse van U gezien heb, zelfs als gy U al op het heerlykft vertoonde:

'tMoet al voorby gestapt, 't moet al verlochent wese: Indien men eenigzins tot U genaken wil! Het gansche Schepsel moet zig teffens houden stil.

Want gy Heer zyt een verteerent vuur, een iverig God, die jaloers zyt, en uwe eere geen andere wil gegeven hebben, of uw lof den van menschen herfens uytgevonden beelden. Als alle wemelingen in my op houden, als ik my zelve kan vergeten, dan vind ik U, maar als 'er aankleving is, buyten U, waar aan het ook zy, verbergt gy U.

Laaten dan Volkeren die U niet kennen, veele Goden hebben, laaten haare gedagten van de een na d'ander wandelen, en ook zoo haar liefde en vertrouwen. Ik heb nogtans maar een God, U ô Vader, uyt welke alle dingen zyn, en daarom ook tot U, vergader dan alles in my, myn Enige God tot een, geef dat alle Schepselen als stralen van U de Enige Zonne, daar zy van uytgaan, my, U haar oorspronk, ook alleen aanwyzen, hebben ze tot nog toe, my meer tot meenigvuldigheid als tot eenheid gedient: nu niet meer alzoo, gy hebt ze dog alle om uwes zelfs wil geschapen, dat ze my dan voortaan tot U en uwe wille ook alleen dienen.

MynZiele heeft zoo diep een genoegen als zy haar zelve in die stand bevint; dan ziet ze uwe wysheid in uwe Schepselen uytgestort. Zoo schoon, zoo uytnemend, in zoo heerlyken order, om die eenheid te bevorderen, dat ze met een diepe verwondering en
sterke

sterke bevestiging dat gy zyt en een enkele Een zyt, u ook enkel wil dienen.

Zy gevoelt dan kragtig, dat gy alles ten dienst en genieting van den mensch, en die ten dienst en genieting van U alleen hebt geschapen, dat alles in den Mensch eindigt, en dat de Mensch ook in U, dien Enigen alleen moet eyndigen. Dat alles uytroept, ik ben niet van my zelve, maar van myn Schepper en Eenige oorspronk; gaat tot hem. Daar is ruste, die alles in onwrikbare order houdt, om dat van U, die een Enige zyt die order is gesteld, en niemand uwe magt weeritaan kan.

Sterk my dan ô myn Enige sterkte, dat ik voor uw aangesigt geen andere Goden ooyt hebbe of eere, hoedanig die ook mogten zyn, hoe openbaar of heymelik, lichamelik of geestelik, klein of groot, of hoe ze ook ooyt myn Ziele, die zig enkel aan U alleen moet houden, mogten ontmoeten.

Dat myne Liefde gansch ongedeelt alle haare stralen tot U alleen, ô Enige Liefdebron uitschiete, in U geheel overga, in U geheel verslonden worde, ja met U eene Liefde-geest worde in Enigheid.

Hoe kan myn herte nalaten, van in innige vreugde op te springen, om dat gy myn Enig goet, het Enig voorwerp van alles wat in my is, maar een enkele Een zyt, en ik met al myn hoop, al myn verlangen, al myn begeertens en liefde, niet tot veele en door die verdeeling te slaauwer, maar tot U, die Enige met 't saam gevoegde kragten geheel en al mag naderen.

En wie zal myn blytschap uitspreeken, als gy enig gevoelen in myn herte stort, dat ik een met U ben, dat uwe wille myne wille is, uwe Enigheid de myne, uwe onsterflykheid myn Deel, uw Zaligheid myn Lot.

Maar wat Zee van genoegte zal my dan overstromen,

men, als ik in een onveranderlyke Enigheid in Ewigheid my met U vereenigt en vastgesteld zal vinden, als ik niet anders zal kunnen als met U op 't hoogste vereenigt zyn en blyven, als alles wat die alderzaligste bant kan schenden, vernietigt zal zyn, als een Ewige eveneensheid zonder schaduwe van verandering zal verscheenen zyn.

O myn Enige, wanneer zal dit zyn? hoe lange ach Heer, hoe lange! Waarom onderwerpt gy alles U nog niet? waarom blyft 'er nog zoo veel stryft, zoo veel verdeeltheid?

Laat myn oogen niet langer verfteken blyven van dat Zalige heyl te zien, dat aan uwe Zoon alles onderworpen is, dat alle zyne vyanden tot de laatste toe verflonden zyn, en dat die top der Enigheid plaats heeft, dat alles aan uw Zoon en die zelve aan U, die hem alle dingen onderworpen hebt, onderworpen zal zyn, om aan U, ô God en Vader, het Koninkryk over te geven, op dat gy alles zyt in allen.

Ik dank U myn God, ik dank U van gantscher herte, dat het U behaagt heeft, my eene onder uwe fchepzelen te laten zyn, die uwe goetheid tot die zalige vereniging met U geroepen heeft; Ja ik dank U Vader, Heere des Hemele en der aarde, en wil U blyven danken in ewigheid.

Gy hebt my U doen vinden, en ik wil U niet verlaten: Myn God! myn Ziele kleeft u agter aan, laat alles my verlaten, als ik maar een met U blyf, die alles in allen zyt, „ *Wien heb ik neffens U in den Hemel, neffens U lust my ook niet op de Aarde, bezwykt myn Vlees en myn herte, zoo zyt gy de rotssteen myns herte en myn deel in Ewigheid.*

Maak Heere, maak myn vereeniging met U daggelyks volmaakter en vaster, dat alle ongelykheid fterve. Gy hebt my het oore doorboort, 'k wil Ewig uwe zyn, houw my dog by U, en bewaart my voor alle afwykingen.

Jesus Christus getrouwe Middelbaar, myn Emanuël en vereeniger van God en mensch, kom my te hulp, en vereenig my met U en uwen Vader. Laat uw heylig bloed niet vergeefs voor my gestort zyn, dat bloed van verzoening, dat bloed van vereeniging.

Gy mynaller beminnelykste, wiens liefde zoo zeer wonderlyk is in myne oogen, zyt dog die geen, die in de bedeling van de volheid der tyden, alles tot een zout brengen in Hemel en op Aarde: vereenig my dan door uwe Geest en kragt, met alle die een met U zyn, en geef dat ik met U, myn heylig hoofd, zoo naauw vereenigt mag worden, als myn lichaam met myn hoofd, en de ranken met de Wynstok: vereenig my genadelyk met uwen Vader en mynen Vader, met uwen God en mynen God, tot welke gy opgevaaren zyt, om die vereeniging te bevorderen.

Ik bid dit Heere van U; ja myn Ziele smeekt 'er U om, met aanhoudinge en traanen. 'K weet wel 't is niet betamelik, het Brood der Kinderen, den Hondkens voor te werpen; maar medogenste, gedenk, wat uwe liefde gedaan heeft, aan eene die U antwoorde: ja Heer, dog de Hondkens eeten ook van de brokskens die van de tafel haares Heeren vallen.

En gy myn Vader, gun my, dat de overvloed van myn Kintschap en vereeniging met U, uytstrale tot uwe heyligen en uytverkorenen, die op Aarde zyn; want myn goetheid reikt niet tot U, dat ze dan tot de uwe over ga, dat ik U, om uwes zelf wille, en haar in U, en om uwent wille beminne, dat alles wat in my is, zig tot vereeniging met haar uytstrekke; dewyl uwe Eenheid my ook van zelf nodigt tot vereeniging met alle, die met U een zyn: ja ze dringt my, om te arbeiden, dat zelf alle die U nog niet kennen, een met U mogten werden; dewyl gy ons zoo naauw aan een verbonden hebt, en uyt

eenen bloede ons alle hebt geschaapen , tot dat eene zalige eynde , om U te zoeken , of wy U immers tasten en vinden mogten , en zoo alle met U vereenigen.

Dat ik dan kragtig door U bewogen worde al te doen wat ik kan , om 't geheele Lichaam des menschelyken geslachts van U alleen af komstig , en door U tot een , dat is , tot U geroepen , daar heene te leyden.

Gy zyt een God der Jooden , en de Heydenen hebben geenen anderen , alle hebben ze U evenveel gekoft , gy hebtze alle lief in Christus , indien ze maar U lief hebbe , en ze kunnen U alle lief hebben , als ze maar alle U kennen : 'k wil my dan met alle vereenigen , zoo veel ik kan ; 'k wil van nu voortaan op myn pligt in Ernst letten , en door ootmoedigheid een ander hooger agten als my zelve.

Om uwent wille , die myn enig ewig hoog ver trek zyt. Amen.

Op

G O D S E E N H E I D.

MYn Enige Heer! myn Enige God! was ik een met U, en alle myne menigvuldigheid en gedeeltheid in U alleen geheel verslonden! Mogt ik door U komen tot een gestadige, loutere, enkele Eenheid en enkelheid.

Gy roept zo kragtig van uwen H. Berg tot my, om my van alles tot U alleen te brengen. (a) *Hoor, Israel, de Heere onzen God is Eene enig Heere.* 'k Hoor U, myn Enige God dit tot my roepen, en ach! of ik alleen uwe stemme hoorde!

Maar hoe vele andere Goden roepen zo geweldig en zonder ophouden: *Hoor mensch, hoor dog na my, laat ik uwe God zyn, my hoort gy niet alleen, maar my ziet gy ook, my tast gy.* O wat al Afgoden zoeken myne Ziele van U, die myn Enigen waren God zyt, af te leyden! Niet alleen de God dezer Ewe met alle zyne onderhorige Dienaars, die myne Zinnen door ongelooft zoeken te verblinden; niet alleen den God des gelds en der gierigheid, niet alleen dit lighaam met alle zyne lusten, niet alleen de wereldze ere, die van elk aangebeden Afgodinne, maar alle deze spannen kragtig zamen, en willen geenzins toestaan dat gy alleen myn God zult zyn.

B 3

Elk

(a) Deut: 6. vers 4.

Elk wil met geweld een deel, hoe klein het ook zy, van myn arme Ziele befitten. En ik, myn Enige God, en mag immers haar nergens in te wille zyn, zonder U te verliezen. Nu komenze mycens opentlyk flateren en verzoeken, en dan eens zo zeer heymelyk, door zo vele listige omwegen, en zo veel bedekte strikken.

Dan zoeken ze myn tafel tot myn strik te maken, dan myn ogen, dan myn oren en d'andere zinnen: myne liefde, haat, hope, vrese, blydschap, droefheid, en alle hertstogten; ja, myn Enige en alleen wettige Heer, niets is'er, dat deze Afgoden, myne doodvyanden, niet tegen myne Ziele opmaken.

Alle uwe heerlyke Schepselen veranderen zy in enkele aflokzelen, om my van uwen tot haren dienst en liefde te doen overgaan. Zy pogen maar, dat ikze enigfins tegen uwen volmaakten wille gebruyke, of met geen genoegzaam opfigt op U alleen, of met enige aanklevinge buyten U.

De Wereld lokt my op duysenderley maniere tot zig, zy wil my hare bedriegelyke stemme doen verstaan, door alles watze heeft. De tale van byna alle menschen is niet als een scherpe prikkel, om my van U afteleyden. Alle tragten ze my tot menigvuldigheid en verdeeltheit te bewegen, en van die alderzuyverste en Zaligste enkelheid en Eenheid met U, myn Eenig en myn Al, af te rukken.

Alle myne Vyanden, die Goden en Afgoden, om datze wel weten, dat myne onverwinnelyke sterkte tegen haar allen bestaat, in U met een ongedeeld herte alleen aan te kleven, en haar overwinninge omtrent my, in 't losmaken van die sterke band, zo roepen ze elkander zonder ophouden toe,

Wie maar verdelen kan,
Die wort 'er meester van,

Zy beloven haar zelf een onfeylbare uytkomst na haar zin, indien ze dit maar bereyken konden. En ik heb haare gelukkige uytflag, zo onuitsprekelyk ongelukkig voor my, myn God, met zo diepen fmerte, meer als eens ondervonden! 'k Weet wat ik tegenwoordig nog gevoel, en fhrik voor 't toekomende. Myn Vyanden zyn, ô God, zo veel en zo fterk, ik ben enkel en alleen, en daar by zo zeer fwak; ach wat lyd een eenigh herte! (a) *Het fmert my in 't binnenfte: verfchrikkingen des doods zyn op my gevallen, wrese en bevinge komt my aan, en growwen overdekt my. Och! dat my iemand vleugelen, als een Duyve, gawe!*

Heere myn God! wat ftoormen word ik niet gewaar! wat nederlagen vrees ik niet,

Ach God! getrouwe God! waar word ik heen gevoert!

Hoe is myn geest beroert!

Hoe kan ik myne tranen

Weerhouden, datz' U niet om hulp, om byftand manen.

Of om ftandvaftigheid, om kragt in deze nood!

En fchoon myn Ziele zeer bange is, zo weet ik wel, dat Gy, myn enige Heer, in waarheid tot my kont zeggen: (b) *Heb ik u niet menigmaal van de hand uwer vyanden verlost, als zy uwe Ziele onderdrukten en gy tot my riept? Nogtans hebt Gy my menigmaal verlaten en andere Goden gedient, daarom zal ik U niet meer verlossen. Ga henen, en roep tot de Goden, die gy verkoren hebt: laat U die verlossen ten tyde der benautheid. Maar, myn God, ik heb gezondigt tegen den Hemel en voor U, doet gy my na alles dat goed is in uwe ogen: alleenlyk verlos my ten dezen dage: want ik wil de vreemde Goden uit het midden van my wegdoen, en*

B 4

U

(a) Pfalm 55. vers 5, 6, 7.

(b) Judicum 10.

U dienen. Laat dan uwe Ziele verdrietig worden over den arbeid van uw Israëel in my, en geef myne Vyanden in myne hand, dat ik ze sla tot dat 'er niet ene meer over zy.

(a) Hierom vlugt ik tot U alleen, myn steun! myn toeverlaat! verberg my veilig by U in deze schrikkelijke aanval. Ruk en scheur my af van alles, 't geen myn herte verdelen kan: vergader myn verspreide kragten, ô God! tot U, en brengze 't samen, op datze door U tegen den aanloop harer vyanden bestaan, en uw heilig Gebod in my vervult worde, om U, myn Enige Heer, myn Enige God alleen lief te hebben; niet met een gedeelte myns herten, maar met myn gansche herte, niet met zommige kragten myner Ziele, maar met alle haar vermogen, niet met enige overlegginge myns verstands, maar met geheel myn verstand en alle myne kragt.

Hoor my, myn Enige God tot U roepen, om een met U te zyn, want ik hoor U roepen, dat gy Een enig Heer zyt, en dat ik U alleen moet lief hebben. ô! Gy, die trouwe houd in ewigheid, zult het ook zekerlyk doen, indien ik maar aan U getrou ben.

Want ik zie, myn God! waar ik myn ogen wende, dat het uw Israelyten altyd wel ging, alsze U alleen, met verfoejinge aller Afgoden, eerden. (b) Dat hare vyanden dan geen magt over haar konden krygen, dat een enig man onder haar duyzende konde verjagen, datze overvloedigen van alle Zegeningen. En geen wonder, dewylze by U, den enigen oorsprong haars heils, bleven.

(c) Dog zo haast zy afweken, week ook uwe sterkte en Zegen terstond van haar. En dus is het ook met my,

(a) Zie Levit. 26. vers 1. tot 14.

(b) Josua 23. vers 10.

(c) Registeren 2. vers 11. tot het eynde.

my, myn Enige weldoender; Als myne Ziele U alleen in alles opregtelyk aankleeft, en niets buyten U in hert of gedagten heeft; ô wat sterkte tegen alle myne vyanden geniet ik dan! Wat grote magt, om ook met weynige, duyzenden van haar op de vlugt te dryven! (a) *Want Gy Heere God zelve stryd dan voor my, gelyk als Gy gesproken hebt.* Wat Zegeningen vloejen my dan in overvloed toe, boven hope, boven wenfen, Hemelfche en ewige Zegeningen! (b) *Dan maakt gy my dronken van de vettigheid uwes Huys, en gy drenkt my uit de Beke uwer wellusten.* (c) Dan gevoel ik, dat Gy myn herte en zinnen door uwe vrede, die alle verstand te boven gaat, bewaart in Christus Jefus. (d) Dan geniet ik een onuyfprekelyke vreugde: (e) Dan beken ik Christus liefde, die de kenniffe te boven gaat, en ik word vervuld met alle uwe volheid.

Maar afwykende van U gedurig voor my te stellen, myne ogen en alle kragten tot U alleen gekeert te hebben; iets anders heimelyk in plaats van U alleen gedient te hebben. ô Heer! wat grote zwakheid des Geestes! hoe diepe wonden! wat zware en harde ballingschappen volgen dan terftond op die afwykingen! wat blindheid en hardheid des herten! hoe ellendig wordt uw Ifrael dan in my verftroit.

(f) Uwen lieffelyken Hemel met alle zyne Zegeningen van vroege en spade regen, van dauw uwes Heiligen Geestes, wort als Yfer, 't Gebed kander niet door, en wil niet op: De Aarde, myns herten, te voren als een gewaterden Hof en een spring-ader der wateren, zagt en gebroken, bequaam om alle goed

B 5

zaad

- (a) Jofua 23. vers 10.
- (b) Pfalm 36. vers 9.
- (c) Philip. 4. 7.
- (d) 1 Pet 1. vers 8.
- (e) Ephes. 3. vers 19.
- (f) Lev. 26. vers 19.

zaad wel te ontfangen; word zo hart als koper, de tranen tot U houden op, of zo 'er nog zyn, 't zyn tranen zo hart als 't herte daarze uyt voortkomen, 't zyn tranen meer van knaging als van vrede, meer van regtvaardige droefheid als vreugde des geestes, meer van moejelykheid op my felven als van diepe vergenoegzaamheid in U, 't zyn geen lieffelyke en sagte tranen, geen rille en van zelf opwellende traanbronnen, maar geparste en stokkige, met gansch geen vettigheid, om dat myn aarde zo dorre is.

Myn Enige welbron alles goeds! hoe nodig is my dan by U alleen te blyven! De droevige ondervindinge heeft my geleert, (ach of ik maar geleert was!) hoe bitter en hoe zeer bange het is van U iets af te wyken, bitterder als de dood, en bange als de helle, want men vlugt van u, die 't eeuwige leven, van u, die d' enige oorsprong aller vreugden zyt.

Wel aan, myn Enige Weldoender, by u voortaan alleen te blyven wil ik ernstig verkiesen. Help my dog, want hoe kan ik sonder u? Ik weet gy sult my helpen, myn Enige hulp, myn rots-steen, myne ziele schreit tot u, laten myne tranen u bewegen.

Ik ben nog in het land der Afgoden, en rontom beset met haar gewillige en ernstige Dienaars. 'T behaagt U de eene en d'andere tot myne beproeving, of ik u al alleen lief heb, dus by my te laten blyven, gelyk gy eertyds uw volk Israël daar door beproefde. De wereld, de onvromen, de Zatan en myn vlees, zyn nog niet uytgeroeit.

Maar, Goede Heer, laatze door uwe kragt in my overwonnen worden. Laatze aan myne ziele dienstbaar en cynsbaar worden, gelyk de overgebleve Afgodise volkeren in 't land van uw (a) Israël eertyds. Dan zal ik, dan zal uw Israël, dan zult gy'er dienst van hebben.

Uw

(a) Judicum 60. vers 28, 30, 33, 35.

Uw volk eerden u alleen en geen Afgoden, zo lang haren vromen (a) Jofua leefden, maar na zyn dood, na zyn begraffeniffe, na't verfterven van zyn vroom geflagt, weken zy af, deden dat quaat was in uwe ogen, zy dienden den Baälim, zy verlie- ten u haar enige Weldoender, en volgden andere Goden na die rontom haar waren; zy bogen zig voor die, en verwekten u tot toorn.

Maar, ô Goedheid! my hebt gy een Jofua, een Jesus gegeven, die in ewigheid leeft, en dat wel om voor my te bidden. Ach! dat myn trouwe aan u, en aan hem, ook noyt fterve. Laat myn Jofua, myn Jesus gedurig by my zyn, en zyn heilige yver tot u, my een gedurige prikkel verftrekken om hem na te volgen. Hy eerden u zyn Vader alleen, hy wilde u alleen aanbidden, (b) hy weigerde de Koninkryken der wereld, om het hemels Canaän. Zyn fpyfe was uwe wille alleen te doen, en de zyne de minfte plaats niet te geven, en was alzo ge- hoorfaam tot de dood. Hy zegt u alleen, en gy waart hem genoegfaam. Hy ruste in u alleen, en uwe ziele rusten in hem met welbehagen.

Nu heeft hy van u verkregen, daar hy op aarde zynde zo vierig om bad. Nu is hy aan uwe regter- hand verhoogt, en alle magt in hemel en op aarde is hem gegeven. Gy hebt hem my tot myn Heer en Gefalfden Koning gemaakt, tot myn enige Hoge- priester; aan hem hebt gy alle oordeel gegeven, op dat ik hem zoude eere gelyk als ik u eere.

Myn God, ik eere hem in u, en u in hem. Nie- mand kan my als ik maar uws Soons fchaapje ben, uyt uwe hand rukken, en die magt hebt gy ook u- wen Soon gegeven, hy is een met u. Ach! was ik nu een met u, een met hem. Myn God, hier ver- lang ik na, hier na zucht ik.

Myn

(a) Rig: 2. vers 8. tot 16.

(b) Matt: 4.

Myn Jofua natevolgen is de begeerte myns herte. Help my, want dit is de enige weg, om een met u en hem te worden.

(a) 'k Hoor hoe den eerften Jofua van Ifrael een ganfch gewillige dienft aan u afeyften, en zo 't quaat was in hare ogen u alleen te dienen, datze dan Goden na haar welgevallen verkiezen zouden.

(b) 'k Hoor uw Zoon, myn getrouwe Jofua ook vragen of ik met de afwykende ook niet wil weg gaan? Maar hoe kan die weg gaan, hoe kan die andere Goden dienen, die zo klaar weet, dat 'er buyten u geen God is? Dat Gy die Enige zyt, niemand meer? Ach myn Ziele fchrikt daar voor, en roept tot u: (c) 't Zy verre van my dat ik u Heere verlate, om andere Goden te dienen, ik zal den Heere mynen God dienen, en ik zal zyne ftemme gehoorsamen.

En waar zoude ik gaan myn Jofua! myn Verlofer! Gy hebt de woorden des ewigen levens, en met eenen de kragt en de wil om my hier en in ewigheid te doen leven. Ach laat zulx u behagen! En ik neem heden een ernftig voornemen, om voor u, myn Enige, ook alleen en geheel te zyn.

Gy wekt my hier toe zo kragtig op, als gy door uwen Dienstknecht (d) Mofes my zo ernftig laat waarfchouwen voor alle, ook de minfte lighamelyke of geestelyke afgoderye, om dat gy alle man, die Baäl-Peornavolgde, uit uw Ifrael hebt uitgeroeit, (e) maar die u bleef aanhangen, behielt gy by 't leven. Die digt by u alleen blyft, zyt gy naby, (f) zo dikwils zy u aanroepen.

O! hoe

(a) Jofua 24. vers 14. tot 28.

(b) Joh. 6 vers 67. &c.

(c) Vers 16. 24.

(d) Deuter. 4. vers 3. tot 25.

(e) Vers 3. 4.

(f) Vers 7.

O ! hoe moet ik my wagten , en myne ziele forg-
vuldig bewaren , om niet enig beeld , gelykeniffe ,
of gedaante , van iets dat 'er is , van u te maken ,
ja zelf niet in myne gedagten te verbeelde , (a) de-
wyle ik noyt beeld of gelykeniffe van u gezien heb ,
zelf als gy u al op 't heerlykste vertoonden .

*'t Moet al voorby gestapt , 't moet al verlogent wesen ,
Indien men enigfins tot u genaken wil ,
Het gansche Schepsel moet zig teffens houden stil .*

Als alle wemelingen en beelden in my ophouden ,
als ik my selven kan vergeten , dan vind ik , u maar
als 'er aanklevinge is buyten u , waar aan het ook zy ,
zo verbergt gy u . (b) Want , gy Heer zyt een ver-
terende vuur , een yverig God , die jaloers zyt , en uwe
eere genen anderen wilt gegeven hebben , of uwen
lof den van menichen herfen uytgevonden beelden .

Laten dan volkeren , die u niet kennen , vele Go-
den hebben , laten hare gedagten van d'een na d'ander
wandelen , en ook zo haar liefde en verlangen : *Ik
heb nochtans maar Eenen God , u ô Vader , (c) uyt welke
alle dingen zyn , en daarom ook ik tot u*

Vergader dan alles in my , myn Eenige God , tot
een . Geef dat alle Schepselen , als stralen van u , de
eenige Zonne , daar zy van uytgaan , my u , haar
oorsprong , ook alleen aanwyzen . Hebben ze tot nog
toe my , meer tot meenigvuldigheid als tot eenheid
gedient , nu niet meer alzo . Gy hebt ze dog alle
om uwes zelfs wille geschapen , datze my dan voor-
taan tot u en uwen wille ook alleen dienen .

Myn Ziele heeft zoo diepen genoegten alsze haar
zelve in die stand bevint ; dan ziet ze uwe wysheid

in

(a) Vers 12. 15. .

(b) Vers 24.

(c) 1 Cor. 8 vers 6.

in uwe Schepselen uytgestort, zoo schoon, zo uyt-nemend, in zo heerlyken order om die Eenheid te bevorderen, dat ze met een diepe verwonderinge en sterke bevestinge, dat gy zyt, en een enkele Een zyt, u ook enkel wil dienen.

Zy gevoelt dan kragtig dat gy alles ten dienst en genietinge van den mensch, en die ten dienst en genietinge van u alleen, hebt geschapen, dat alles in den mensch eyndigt, en dat den mensch ook in u, dien Eenigen, alleen moet eyndigen. Dat alles uytroept, ik ben niet van my selven, maar van myn God en eenige oorsprong, ga tot hem, daar is ruste. Die in alles een onwrikbare order houd, om dat van u, die een Enige zyt, die order is gesteld, en niemand uwe magt wederstaan kan.

Sterk my dan, ô myn Enige sterkte, dat ik voor uw aangesigte geen andere Goden ooyt hebbe of eere, hoedanig die ook mogten zyn, hoe openbaar of heymelyk, hoe lighamelyk of geestelyk, klein of groot, of hoeze ook oyt myne ziele, die zig enkel aan u alleen moet houden, mogten ontmoeten.

Dat myne liefde gansch ongedeeld alle hare stralen tot u alleen, ô Eenige liefde-bron, uytfschiete; in u geheel overga, in u geheel verflonden worde, ja met u eene liefde geeft worde in eewigheid.

Hoe kan myn herte nalaten van innige vreugde op te springen, om dat gy, myn Enig goed, het enig voorwerp van alles wat in my is, maar een enkele Een zyt? en ik met al myn hoop, al myn verlangen, al myn begeertens en liefde, niet tot vele, en door de verdelinge te flauwer, maar tot u, die Enige, met 't zaamen gevoegde kragten, geheel en al mag naderen.

Wie zal myn vreugde uyt spreken, als gy eenig gevoelen in myn herte stort, dat ik een met U ben? Dat uwe wille myne wille is, uwe eenigheid de my-

ne, uwe onsterfelykheid myn deel, uwe zaligheid myn lot?

Maar wat zee van vreugde zal my dan overstromen, als ik in een onveranderlyke Enigheid in ewigheid my met u verënit en vast gestelt zal vinden? Als ik niet anders zal kunnen als met u op 't hoogft verënit zyn en blyven. Als alles wat die alderfalgste band kan fchenden, vernietigt zal zyn. Als een ewige eveneensheid fonder fchaduwe van veranderinge zal verfchenen zyn?

O myn Enige, wanneer fal dit zyn, hoe lange, ach Heere, hoe lange? Waarom onderwerpt gy U alles nog niet? Waarom blyf 'er nog zo veel ftryd, zo veel verdeeldheid?

Laat myne ogen niet langer verfteken blyven van dat zalige heyl te zien, dat aan uwen (a) Soon alles onderworpen is, dat alle zyne vyanden tot de laafte toe verflonden zyn, en dat die top der Enigheid plaats heeft, dat alles aan u Soon, en die felve aan U, die hem alle dingen onderworpen hebt, onderworpen zal zyn, om aan U, ô God en Vader! het Koninkryk over te geven, op dat gy alles in fallen zyt.

Ik danke U myn God, ik danke U van ganfcher herte, dat het U behaagt heeft, my eene onder uwe Schepfelen te laten zyn, die uwe goedheid tot de zalige verëninging met u geroepen heeft; ja ik dank U Vader, Heere des Hemels en der aarden, en wil U blyven danken in ewigheid.

Gy hebt my U doen vinden, en ik wil U niet verlaten, myn God! myne Ziele kleeft U agter aan! Laat alles my verlaten, als ik maar een met u blyf, die alles in allen zyt. (b) *Wien heb ik neffens u in den Hemel? neffens u en luft my ook niet op de aarde; Be-*

fwyk

(a) 1 Cor. 15. vers 24. &c.

(b) Pfalm 73, vers 25. 26.

swykt myn vlees en myn herte, zo zyt gy de Rotsteen mynes herten, en myn deel in ewigheid.

Maak Heere, maak myne vereniginge met u daggelyks volmaakter en vaster, dat alle ongelykheid sterfe. Gy hebt my het ore doorboort, 'k wil ewig uwe zyn. Hou my dog by u, en bewaar my voor alle afwykingen.

ô Jesus Christus, getrouwe Middelaar, myn Emanuël, en verënicer van God en Mens, kom my te hulpe, en verënic my met u en uwen Vader. Laat uw heilig bloed niet vergeefs voor my gestort zyn, dat bloed van verzoening, dat bloed van verëning.

Gy myn allerbeminnykfte, wiens liefde zo zeer wonderlyk is in myne ogen, zyt dog die geen, die in de bedeeinge van de volheid der tyden, alles tot een zoude brengen, in Hemel en op Aarde. Verënic my dan, door uwe Geest en kragt, met alle die een met u zyn, en geef, dat ik met u, myn heylig Hooft, zo nauw verënic mag worden, als myn Lighaam met myn hooft, en de ranken met de Wynstok.

(a) Verënic my genadelyk met *uwen Vader en mynen Vader*, met *uwen God en mynen God*, tot welke Gy opgevaren zyt, om die verëninge te bevorderen.

Ik bid dit Heere van u, ja myn Ziele smeekt'er u om, met aanhoudinge en tranen. (b) 'k Weet wel, *ten is niet betamelyk, het Brood der Kinderen den Hondkens voor te werpen*; maar medogenfte Jesus, gedenk wat uwe liefde gedaan heeft aan enen, die u antwoorde: *Ja Heere, dog de Hondkens eten ook van de brokskens die van de tafel hares Heeren vallen.*

En Gy, myn Vader! gun my, dat den overvloed van myn Kindfchap en verënicing met u, uytstrale tot uwe heylige en uytverkorene, die op Aarde zyn,

want

(a) Joh: 20. vers 17.

(b) Matt: 17. vers 22. &c.

want myne goedheid en reikt niet tot U; datze dan tot de uwen overga; dat ik U, om uw zelfs wille en haar in U en om uwent wille beminne. Dat alles wat in my is, zig tot verëninge met haar uytstrekke, dewyl uwe Eenheid my ook van zelf nodigt tot verëning met alle, die met U een zyn; ja ze dringt my, om te arbeiden, dat zelf alle, die U nog niet kennen, een met U mogten worden, dewyle gy ons zo naauw aan een hebt verbonden, en uyt eenen bloede ons alle hebt geschaapen, tot dat eene zaligeynde, om U te zoeken, of wy U immers tasten en vinden mogten, en zoo alle met U vereenigen.

Dat ik dan kragtig door U bewogen worde al te doen wat ik kan, om 't geheele Lichaam des menschelyken geslagts, van U alleen afkomstig, en door U tot een, dat is, tot U geroepen, daar henen te leyden.

(a) Gy zyt een God der Jooden, en de Heydenen hebben geen anderen. Alle menschen hebben U evenveel gekoft. Gy hebtse alle evenlief in Christus, indienze maar U lief hebben, en ze kunnen U alle lief hebben, alsze alle U kennen: 'k Wil my dan met alle vereenigen, zoo veel ik kan; 'k wil van nu voortaan op myn plicht in Ernst letten, en door ootmoedigheid een ander hoger agten als my zelve.

Maar hoe groot is myn droefheid, om dat uw volk, 't welk gy met zo veel dierbare banden aan een hebt gebonden, dat van eenen Vader, van U in uw zoon is geteeld, uyt eene Moeder, Jerusaleem dat van boven is, gebaart, met eene redelyke en onvervalste melk gesoogt, met een brood uw woord gevoed, met een water uw Heilige geest gedrenkt, geroepen tot eene erffenisse, en zelf door de zoetheid

C

heid

(a) Rom. 3. vers 29.

heid van een heilige eenigheid zo kragtig tot een gelokt, en door de bitterheid en quade vrugten der onheilige onenigheid zo zeer van alle onenigheid afgeschrikt; dat dat volk egter byna niet minder bekeerftigt, als de eenigheid des Geests te behouden, door den band des vredes.

Bewaar my, myn God, in zo groten verval, voor met haar te vallen. En voor zo veel als ik oyt deel gehad heb, of nog heb aan enige onregtvaardig oneenigheid, door klein verftand of misverftand, zo vergeef het my genadelyk, open myn ogen om het te zien, en vermeerder myn kragten om het volmaakt te verbeteren.

Geef dat ik toeneem in de Goddelyke kenniffe, dat gy geen welbehagen in enige uytwendige pligten alleen, die het herte niet veranderen, kont fcheppen, maar dat in uwen Zoon, het nieuwe Schepsel U alleen aangenaam is. Dat, (a) zo ik *U lief hebbe, die teeld, ik ook alle moet lief hebben, en met haar vereenigen, die van U geteeld, en van uwen aard zyn.*

En dewyle Gy liefde zyt, en het eynde van alle uwe Geboden, (b) *Liefde uyt een reyn herte, uyt een goede confcientie, en uyt een ongeveynst gelove*, zo bidde ik, myn alderlief hebbenfte Vader, doe my dit kragtig en klaar verftaan, dat het in uwen oordeeldag niet zal aankomen, op 't gene daar men nu meest om fcheurt en gedeeld blyft.

Dat verre van my zy, alle hooghmoed, ftyf dryven van opinien, my over een ander meester te willen maken, het alles, byna na myn zin te willen hebben, eer ik met myn naaften te vreden ben: meer te zien op't kleine en onnodige ter Zaligheid, daar myn naaften met my in verfchilt, als op't grote en nodige

(a) 1 Joh. 5. vers 1.

(b) 1 Tim: 1. vers 5.

ge daar hy met my in over een komt, het denken dat ik niet mis of missen kan, en dat myn naaften zekerlyk door insigten en vooroordeel de waarheid niet kan of wil zien.

Dat uwe lieffelyke liefde, die vriendelyke Koninginne myn ziele vervulle en regere, die lankmoedig, goedertieren, niet afgunstig, niet ligtvaardig, niet opgeblasen, niet ongeschiktelyk is, haar zelve niet zoekt, (a) niet verbittert word, geen quaad bedenkt, haar niet in d'ongeregtigheid maar in de waarheid verblyd, alles bedekt, gelooft, hoopt, verdraagt, en noyt vergaa.

Leer my, ô God des Vredes! niet meer Babel; maar uw vreedzaam Jerufalem bouwen, wiens muren heyl en wiens poorten lof zyn. Leer my het gekrookte rietje niet meer breken, en het rokende lemmetje niet meer uytblussen, en uwe Heiligen niet te besluyten binnen zekere muren, of de naam van een ceremonie, stad, mens, of voorval, maar alleen binnen die ewige muren van vrede en heilichheid; zonder welke ik U niet zien en zal.

Dat ik alle die U beminnen, ook beminne, en met de liefde uwes zoons omhelze.

Laat Elias gedagten my noyt verrukken, als of ik alleen, als of maar eenigen met my, in 't Israel uws zoons waren overgebleven, die hare knien voor Baäl niet gebogen en hadden. Als zulke verfoekingen in myn herte opwellen, zo dryfze door uw Goddelyk antwoord, *dat'er nog veel duysend overgebleven zyn, die u alleen eeren*, kragtig daar uyt; en schoon ik ze niet kenne, dat gy ze in de verborge spelonke uwer kennisse bewaart, en eens te zyner tyd wel te voorschyn sult brengen.

Dat dog noyt het opgeblase woord des (b) Phari-
feus,

(a) I Cor. 13.

(b) Luc. 18.

feus, die zyn naaften veragte, maar veel liever dat van die ootmoedige Tollenaar, *zyt my zondaar genadig*, in myn herte en gedagten mag zyn.

Dat ik dat gevaarlyke, en voor my ondoenlyke werk, om alle te willen oordeelen, U den Regter van allen overlaten; en my in die zagte ruste, waar in Gy my gesteld hebt, van meest op myzelvente letten, wel beware.

Vertoon gedurig aan myn Geest, hoe de stenen uwes Heyligdoms nu op alle straten leggen, en hoe ydel en onwaaragtig dat geroep is; hier is des Heeren Tempel, hier is des Heeren Tempel, alle andere zyn Tempelen der dwaalgeesten, der Ketteren, der Afgoden.

Laat de tale van liefde, van mededogen, en vreedzame waarheid ewig de myne zyn, welke alle voor Christenen erkent, die U, in uwen Zoon eenvoudig belyden, en welkers werken U niet verlogenen. Die die werken niet volgens eygen inbeelding, en veel minder volgens die van blinde Leidslieden, bepaalt; maar alleen volgens een alderklaarste uytdruk van U eygen woord; die gedurig onderscheid maakt, tuffen noodzakelyke voorwaarden ter Zaligheid, en 't geen als treffelyk op dat fundament kan gebouwt worden.

Die aanwyft, dat iemand al veel hout, hoy en stoppelen kan bouwen, en egter nog een Christen zyn, en Zalig worden. Die in uw Woord byna dubbeld de verdoemenis ergens over moet vinden uytgesproken, eer hy het enkel durft doen; die zyn tonge niet roert, daar gy zwygt. Die my tot een dader en geen Regter uwer Wet maakt; die my leert, dat uwe Dienstknechten U haar Heere staan of vallen. En wie ben ik, een armé Aardworm, die uwe minste Dienstknecht zou durven oordeelen.

Immers zullen 'er vele behouden worden door
uwe

uwe genade, die de blindheid en 't onverstand heeft veroordeeld, en vele regtvaardig verloren gaan, die daar van geregtvaardigt wierden.

Leer my dan, myn enige Leermeeſter, dat ik, van niemands gemoed, en 't geen niet uytwendig zeer klaar blykt, nog behoef, nog kan, nog mag oordelen, als met gevaar zelf van U veroordeelt te worden.

Maar zo myn Broeder warelyk zondigt, tegen uwe klare uytgedrukte geboden, dat dan myne eenigheid met hem daar van gevoelig zy, en zyne ellende my meer ter herten ga, als of 'er een lid myns lighaams zwaarlyk gewond was.

Dat noyt dat Cains woord in my plaats hebbe, (a) *Ben ik myns Broeders Hoeder?* Dat ik al doe wat ik kan of mag, om hem te geneſen; en onder al die heel-middelen van aanspraak, vermanen en beſtraffen, voor al het ernſtig Gebed (b) tot U voor hem, als het kragtigſte, wel waarneme. Dat ik hem met den geest der zagtmoedigheid te regt brenge, op dat ik zelf niet verſogt worde.

Myn God, om dat ik ondervonden heb, hoe regtvaardig Gy my wel hebt laten vallen, in 't geene daar van ik anderen beſtrafte, wanneer ik ontbloed was van dien geest, zo bidde ik te ernſtiger, dat gy ze my noyt laat ontbreken, op dat ik een igelyk zo handel, dat het gevoel uwer genade in my daar door toe neme, op dat ik in genade hem gehandeld hebbe.

Leer my, dat ik noit imand, door eenig onheilig ontzag, in 't quade by valle op eenigerhande wyſe, op dat ik geen gemeenſchap met de onvrugtbare werken der duyſterniſſe hebbe.

(a) Gen. 4. 9.

(b) 1 Joh. 5. 16.

Geef my wysheid die by uwen Troon is, om in alle voorvallen zeer voorfichtig te letten op alle omstandigheden, op dat ik altyd mag genesen, by een brengen en verëningen, zo veel mogelyk is, en noyt door onvoorzigtigheid de wonde' nog dieper make, maar de breuke Josephs heele, en de ongehoorsame brenge tot de voorzigtigheid der Regtvaardigen.

Op

G O D S E W I G H E I D.

At zal dog het tydelyke en eindige schefsel van U, ô Ewig levende, noyt begonne en oneindige Schepper, zeggen? Zal een druppeltje de geheele zee omvangen? Een zantje de geheele wereld? 'K ben veel te klein om het onmetelyke te bevatten, en boven al uwe ewige Ewigheid. (a) *Ziet Gy zyt groot en wy en begrypen 't niet, daar en is ook gene ondersoekinge van 't getal uwer jaren.*

Myn diepe indompeling in de tyd, waar door my alles als bepaalt en een begin gehad hebbende voorkomt, laat niet toe de stralen myns geest zoo diep neer te schieten tot in uw noyt begonne Ewigheid.

Myn geboorte heeft my als aan de tyd geklystert, en al wat ik gezien en gehoord heb, zyn als boejens die my daar aan binden.

Hierom is myn Gebed tot u, ô Ewige God, om een straaltje van uw ewig noyt begonne licht, tot opheldering van myn duystere Geest, die door aardse en veranderlyke dingen, als door een Mane, die tusschen 't gesigt myns Geests, en u haar ewige Zonne gedurig verduystering maakt, belet wort, om U in den vollen glans uwer noyt begonne en nimmermeer eyndigende

(a) Job 36, vers 26:

gende Ewigheid te aanschouwen; want 't is alleen in uw licht, dat ik U, die het ewig licht zyt, zien kan.

'k Blyf dan aanhouden, myn Ewige Oorsprong, laat het U dog niet mishagen, dewyl de duysterheid myns Geests nog zo zwaar en dik is, dat ik niet magtig ben U te zien.

Dat dog een licht van U in de woning van myn donkere Ziele inschyne, dat my kragtig aantrefse, op doe staan, en de ketenen der duysternisse verbriezelen.

'k Weet wel, ó Ewige goedheid, dat ik van deze duysternissen zelf oorzaak ben, maar ik weet ook, dat ik my zelfs daar niet van verlossen kan, en daarom roep ik u aan, myn Ewige Verlosser.

Wat zal ik zeggen, Heer! Wat zal ik van uwe Ewigheid uyt spreken! Zie ik eens daar in, tot dat myn zwak gesigt scheemert, zo overdekt my een zeer diepe verwondering: want schoon ik zonder ophouden nederdale, nog kan ik het begin van uw noyt begonne begin niet een hayr breed nader komen.

ó Myn Ewige onbegonne Oorsprong, die kennisse is my te wonderbaar, zy is my te hoog, ik en kan der niet by: En egter is het my het zekerste van alles, dat Gy ewig zyt. Hoe verlangt myn Ziele, om U, in die noyt begonne Ewigheid te kennen, gelyk ik van U gekent ben.

Zo oyt iets overwonderlyk aan myn Geest zig ver-toonde, myn Ewig goed, 't is uwe noyt begonne Ewigheid.

'k Zie U wel de wereld scheppen, en daal tot de voortbrenging der Engelen, ja 'k streef daar voorby met myn gedagten, tot toen nog geen van alle die in wezen waren! en ben dan wel ten einde van myn eindige gedagten, vindende geen voorwerp meer van tellinge by ordentelyke trappen om nog al neder.

waarts te dalen, maar in plaats van dan het einde gevonden te hebben; val ik met eenen stap in uwe onpeilbre Ewigheid in. En in die diepe afgrond zynde, roept myn geest, door de kragt van uwe, my zo sterk overtuigende, waarheid, U eerbiedig toe, (a) *Eer de bergen geboren waren, en Gy de aarde en de wereld voortgebracht had: Ja van Ewigheid tot Ewigheid zyt gy God.*

Dog dan heb ik nog by na niets beschouwt van dat onmetelyke en onnaspeurelyke, maar blyve verre beneden de waarheid, grootheid en waarheid van uwe Ewigheid, ô God.

'k Ben alleen zo ver, als't uwe wysheid behaagt heeft, dat ik in deze tyd der sterfelykheid zou komen, en als genoeg is, om U hier, als myn eenige onoorspronkelyke Oorspronk, waarlyk t'erkennen en te eeren. Maar 't oorspronkelyke kennen, en 't aldervolmaakste beschouwen, ja het door en door zien van uwe, nu voor my ten deele maar begrypelyke Ewigheid, hebt gy als schatten der Ewigheid voor 't onsterfelyke en ewige leven weggelegd.

O myn noyt begonne en onoorspronkelyke Goed, als ik uwe Ewigheid myn geest voele aandoen, zo vliegtze alle goed voor by't geen Gy in de tyd hebt goed gevonden voort te brengen, zy wil U alleen den oorsprong van dat alles.

Myn noyt begonne Wysheid! hoe snel zie ik alle wysheid der sterffelyke onder my wegvlieten, als ik in den geest verheven sta, en alleen de uwe beschou.

O Magt die noyt begonnen hebt t'zyn! wie zou U niet vresen boven alle zo kort durende, en, buyten uwe toelatinge, nietige magten.

Ik danke U, ja van gantser herte danke ik U, dat Gy myn eenig begin sonder begin, my uw schepseltje een begin hebt laten nemen, daar Gy van alle ewig-

heid zonder my, zonder eenige van uwe schepselen, U ſelven, den ewigen top der gelukzaligheid hebt bezeten, en buyten my, en die alle ewig zoud blyven bezitten.

Maar wat dankzeggingen kan ik U, tot vergeldinge weder geven, als ik uwe ewige liefde in uwen Zoon my voele omhelzen, die my uwe Zalige ewigheid zo vriendelyk aanbied. Gy, ô ewige God, ja, gy alleen zyt het, die myne Ziele een ewige vertrooſtinge en goede hope in genade gegeven hebt.

ô Hoe menigmaal verlies ik dat heldere en liefelyke gefigte der ewigheid, en nogtans is 'er buyten dat niet, daar myn Ziele in kan ruſten.

Waar ze haar ook neder wil zetten, ze word altyd heen en weer gedreven, tot datze in dat ewige ruſtpunt haar voelt overgaan.

Want gy hebt ze, ô onſterfelyke God, na uw Beeld geſchapen, en ze voelt een onverzadelyke trek, om onſterfelyk te zyn, als haar Schepper.

En 't is my, myn lieve Vader, zulken diepe ſmerſte, datze nog de kragten der toekomende ewen zo ſelden ſmaakt, dat daar haar eenige ſmakelyke vrugt is.

Hoe komt het, myn God, hoe komt het, dat myn Ziele daar zo menigmaal om ſchreyt, en egter nog zo weynig vordert.

Ontdek my dog uwe ewigheid, en doet 'er my geheel in leven, want dat alleen is myn regte leven.

Dat alle aardſe dingen my ook voorſtaan, maar als vergangelyk voorkomen, maar de Hemelſe als ewig.

Dat de wandeling myns Geeſts daar in zy, en U, den Oorſprong van dat alles, gedurig beſchou: Dat ik niet aflate bezig te zyn omtrent het aſſchynſel uwer heerlykheid, om door dien glans van uwen ewigen Zoon, myn ewig zoonſchap nader te komen, en de
ſtra-

stralen der heerlijkheid van dien Heer met een ongedekt aangezicht aanschouwende, na dat uytgedrukt Beeld uwer zelfstandigheid verandert worden van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van uwen ewigen Geest.

O! mogt ik in die standvastige verrukkinge myns geests bewaart worden, en uwe ewige weldaad in uwe H. Engelen met blydschap en verwonderinge beschouwen, als ik ze zie overgaan tot de zalige onsterfelykheid, zo datze uyt die vaste onveranderlykheid haar in zulken diepen zee van vreugde bevinden, dat dien overvloed tot een onophoudelyke lof van uwe Majesteit gedurig opwelt.

Laat Heere myn innerlyke gedagten my nu al doen verkeren onder dat onsterfelyk geselschap, om hare H. daden van diepste gehoorzaamheid, dienstvaardigheid en grootmakinge uwes H. Naams wel te leren, op dat ik, uit genade wesentlyk by haar komende, de heylige zeden van dat altyd-durend Hof-gefin volmaaktelyk mag kunnen navolgen:

Hoe liefelyk zyn uwe ewige Woningen, ô Heere der Heerscharen! myn ziele word begerig en beswykt ook van verlangen na uwe voorhoven, myn herte en myn vlees roepen uyt tot U, ô Ewig levende God, Welgelukzalig zyn die onsterffelyke inwoonders uwes huys, zy pryfen u gestadig.

Verhef dog myn geest tot haar, om door haar heilig by zyn en liefde-vuur als van d'ewigheid verflonden te worden, en uyt een gevoelige voorsmaak uyt te roepen: *O dood waar is uwen prikkel? Helle waar is uwe overwinninge?*

O schone dag der Ewigheid! wanneer zult gy aan breken? en ik waardig geagt worden in uw gezegent ligt te wandelen? ô Wanneer zal die noyt ondergaande Zonne der Gerechtigheid opgaan, en myn verlangende ziele hare aangename stralen genieten?

Onsterfelyke God , wanneer , ag wanneer zal ik in my zelve ondervinden , aan d'onsterfelykheid deel te hebben , dat Gy , myn Vader , zodanig zyt ?

Want uwe onsterfelykheid is het eenige daar myn ziele me kan versadigt worden .

Ag wanneer zult Gy , die was , die is en die zyn zult , my eens laten zien , hoe voor uw aanschyn duysend jaren zyn als eenen dag , en eenen dag als duysend jaren ? Hoe de Hemelen sullen vergaan , en gy staande blyven ? Hoe zy als een kleed zullen verouden , maar gy de zelve zyn , en uwe jaren niet geeyndigt worden : En , om , myn Ewige Weldoender , het diepste myns herten uit te drukken en alle volmaaktheid daar in te besluypen : Wanneer zal ik met u zalig leven tot in alle Ewigheid : Ag wanneer ?

Op

G O D S

K R A G T en A L M A G T I G H E I D .

Al een swak, een nietig, en onvermogen schepseltje bestaan den almachtigen Schepper aan te spreken? Wat vermogen is in 't nietige en wat kragt in 't swakke? Gy, ô Almagtige, zyt alles in allen, en alle kragt ten goede, in wieze ook zy, is van U. Hierom zal ik U nog beschouwen nogte iets vaardiglyk tot en van U spreken kunnen, als door U en uwe kragt; en gevalt het U, zo laat een heilig vermogen tot in myn herte nederdalen, op dat uwe sterkte verheerlykt worde in my, U zo zeer swak schepsel na lighaem en geest.

En wie zou 't niet lusten in de beschouwing uwer Almagt over te gaan, ten zy den genen, die 't door hoogmoet tegen was, te verstaan, dat'er een zulken Almagt was, daar alles, en ook hy, voor swigten moet. Maar Gy, die de hoogmoedigen verstroyt in de gedagten hares herten, en den nedrigen verhoogt, maak my nedrig, op dat gy my verhoge tot de beschouwinge en liefde uwer hoge magt.

ô Alle-kragt, ô ondoordenkelyk vermogen, onweerstaanlyk, noyt verminderende of verswakken-
de, wonderlyk en onbegrypelyk werkende door en in alle uwe schepselen, ook buyten en zonder die alle na uw welbehagen, nergens aan gebonden, nog aan
d'or-

d'order der natuur eenmaal van U gestelt, nog de wil en kragt van alle uwe veel duysend millioenen schepselen, Engelen, menschen, goede, quade, kleine, grote, vele, weinige, maar, verheven boven alles, alleen door uwe liefde, gerechtigheid en wysheid U zelve de palen steld.

(a) *Den Almagtigen, dien en kunnen wy niet uytvinden; hy is groot van kragt: dog [door] gerigte en grote gerechtigheid en verdrukt hy niet. Daarom vresen hem de lieden. Hy en ziet geen wysen van herten aan.*

Myn God, myn ziele is bewogen als ze uwe zo grote kragt beschouwt. O sterke Held! wie zal U tegen staan als Gy wilt werken, als Gy wilt scheppen of herscheppen, als Gy wild doden of levendig maken?

Maar hoe groot is myn verwondering, als myn geest uwe magt, ô Vader der Geesten, zo veel millioenen Engelse geesten ziet voortbrengen; als ik de goeden in uwe kragt tegen de quaden d'overwinning zie behouden, de eersten ewig verheerlykt, de laasten, schoon met al haar vermogen zig tegen U kantende, nedergestoten, en met nimmer uytKOMELYKE banden onder de duysternisse bewaart.

Leer my, ô Almagtige! in gehoorzaamheid op u vertrouwen, tot overwinning, om de zalige Engelen gelyk te worden, en leer my ook, U waarlyk vresen, die, na dat Gy 't lighaam gedoodt hebt, magt hebt, ziel en lighaam te verderven in de helle, op dat ik geen deel hebbe met de duyvelen, ja leer my U waarlyk en eerbiedig vresen.

Want indien uwe regtvaardige wrake, de liefde, die Gy tot haar, als uwe zeer heerlyke Schepselen had, heeft kunnen uytbluffen, als haar hoogmoed U tergde, en een onweerroepelyk besluit der verdoe-

me-

menis apherfte , wat zal van my worden , die in ſterkte en kragten zo zeer veel minder ben geworden , indien ik niet waarlyk U onderworpen en blyf , of door zonden van U afgeweken zynde niet weder en keer , en door grondeloze ootmoedigheid in alle getrouwigheid gehoorfaam ?

O God ! uw magt zal my vinden , ſtraffen en verbryzelen , en ik , nog geen ſchepſel , ja die alle , zulzenze nog kunnen wederſtaan nog verminderen , ja zelf niet in 't alderminſte deel af bidden , als dat laaſte vonnis door uwen Zoon over my , indien ik U niet diene , ter verdoemenis zal gevelt zyn.

Maar , myn Beminnelyke ! 't zy verre , U niet kinderlyk te vrefen en te lieven ; 't zy verre in uwe liefelyke dienſt te beſwyken . 'k Ben wel ſwak , ik ſukkel en ſtruykel wel , maar ik voele dat uwe regter hand my onderſteunt ; lang was ik het naturelyke met het geeſtelyke leven quyt , door zo veel ſtormen als op den ſwakken oever myns lighaams , en inzonderheid des gemoeds , zyn aangevallen , zo *Gy (a) myn Steenrots , myn Borgt , myn Schilt , de Hoorn myns Heyls , en myn boog Vertrek* niet geweest waart ; Ja 'k zou nog niet ſtaande blyven , Heer , zo uwe kragt my niet wonderbaarlyk onderſteunde .

Myn ziele looft U , ô God ! in uwe grote kragt aan my bewezen : myn ziele pryſt en roemt ze , want ze is ſterk aan my geweest : 't !s by my ontelbaar , myn God ! hoe menigmaal gy my verloſt hebt . Als ik geen uytkomſte zag , zo toonde gy ze ; Als alle hoop ſcheen 't onder te gaan , was uwe redding na by : U zy van alles de eer en Heerlykheid , de ſterkte en magt in ewigheid .

'k Zie , ô Heere des Hemels en der aarde ! hoe die zelve uwe Almagt gewrogt heeft , om dit cierlyke gebou

(a) Pfalm. 18. vers 4.

gebou des Aard-kloots toe te stellen, waar op't uwe wysheid behaagde ons te plaatzen, met een geest de Engelen gelyk, en egter in een leeme Hutte van vlees.

Want de dagen der werkinge uwer scheppinge bragten, op uw alles-magtige Woord, ook alles voort, 't geen U behaagde. De duysternis wiert verflonden, op uw gebod dat het licht zou worden. O dat ook myne duysterheid des herten door uw hemels licht verteert wiert.

Gy maakte, (ô onbegrypelyke Kragt!) scheidinge tusschen Wateren en Wateren, en plaaste een gedeelte om laag in zo onpeilbre kolken der zeeën, en 't overige om hoog in de losse lugt, daar dat licht bewegende, en vanzelfs na de laagte willende element, opgeschort blyft hangen, tot dat uwe zegen het op onze dorre akkers tot vrugtbaarheid neder zend, of tot straffe der zonden ten verderf door al te groten overvloed laat strekken.

O dat het uwe Sterkte behage, ook tot myne herscheppinge te werken, om alles in myn ziele te schikken tot een overschone en verwonderlyke order.

Door uwe kragt wierp de aarde op allerley kruyt, gras scheutkens en bomen. De Zon, dat al verquikkende grote Licht, door uw vermogen, ô Vader der Ligten t'zamen gesteld als een aldergrootste zee van het alderzuyverste en tintelenste vuur, begon zyn schone stralen voor d'eerste reyse neder te schieten, en dat kleine Licht, de Mane, des nagts zeer liefelyk te schynen met het onnoemelyke Heyr der flonkerende Starren.

Mogt nu dat Waaragtige Licht, uwen Zoon, die verschenen is, op dat ik niet meer in duysternis zou wandelen, zyn alderliefelykste stralen tot in myn herte schieten! want in hem is het leven, en het leven is het licht der menschen.

Op uw woord ziet men in de wateren krielen een gewemel van levendige Zielen, en het gevogelte komt te voorſchyn, vliegende boven de aarde in het uytſpanfel des Hemels.

Uwe kragtige zegening doet haar, tot een, voor ons ontelbaar getal, vermenigvuldigen. Ag! hoe dierbaar en hoe gewis zyn uwe zegeningen! Dat myn ziele dog deel hebbe aan die aldergrootſte in Jeſus Chriſtus uwen Zoon.

Zo vertoonen zig ook op de aarde allerhande levendige Zielen, het vee, de kruypende en de wilde dieren na zynen aart.

Maar als dit alles in zo ſchonen ſchik en order, in zo liefelyke en vriendelyke harmonye van U was daar geſteld, zo begind uwe magt te werken, om dat wonderſtuk den Menſch te ſcheppen na uwen Beelde, na uwe gelykeniſſe, en Gy ſchiept den Menſche na uwe Beelde, en fatzoeneerden hem uyt het ſtof der aarde, blazende den adem des levens in zyne neusgaten, en alzo wierd den Menſche tot een levende ziele.

Myn almagtige en overwonderlyke Schepper! myn Ziele roept U aan, om U als een almagtige Her-Schepper in haar te voelen, werken, op dat zy het Beeld uwes Zoons, des tweeden Adams, gelyk worde. Ag! dat eens uwen adem des levens in Jeſus Chriſtus myne Ziele aanbliet, om haar wederom levendig te maken, en al het dodelyke en zondelyke daar uyt te verdryven. Myn God! hoe nodig is my dit! Want zonder dat en kan ik tot die heerlyke herſcheppinge niet geraken.

Maar ô aller-beklagelykſte en ſware val des Menſche! als hy door 't welluſtig aanschouwen en 't droevig eten van die enige verbode vrugt, in zulk een diepe onmagt is vervallen, dat hy 't wrede geweld des Doods en des Duyvels na lighaam en geeſt niet meer magtig en was te boven te komen, ten ware uwe

wonderlyke Menschlievendheid zig bewogen had in Jesus uwen Zoon, in welke Gy, als een allersterkste Held, by wien Gy een gewisse hulpe besteld had, de dood hebt te niet gedaan, en 't leven en d' onverderffelykheid aan 't licht gebragt, en in en door Hem d'uytnemende grootheid uwer kragt uytgewerkt aan haar die gelooven, volgens de werkinge der sterkte uwer magt, die Gy gewrogt hebt in Christus, als Gy hem uyt den doden hebt opgewekt, en hem geset aan uwe regterhand in den Hemel, verre boven alle Overheid en magt en kragt en heerschappye, en alle Naam die genoemt word, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomstige. In deze kragt hebt gy, ô Almagtige! de dood des doods te weeg gebragt, den weg tot den Boom des Levens wedergeopent, en alles met licht en leven overstroomt.

Zyt dan heyliglyk en hertelyk gedankt voor de werkinge dier groote kragt der zaligheid, ja myn Ziele dankt U daar voor uyt al haar vermogen.

Wat is den mensch, den swakken en nietigen aardworm, dat Gy zyner alzo gedenkt! Myn God, in myn grote swakheid zou ik ewig weg gesonken, en een prooÿ myner vyanden geworden zyn, had uwe kragt my niet wonderlyk staande gehouden: en ten ware Gy Almagtige Heere by my geweest waart, als myne vyanden tegen my opstonden; zy zouden my levendig verslonden hebben, de stoute wateren zouden over myne Ziele gegaan zyn.

Ik lag onder een ondragelyke last myner zonden, die myne Ziele beangstigten tot de dood toe. Ik kon nog uwe goedheid nog uwe magt in myne gesigte krygen, en scheen zeer te wankelen, maar uwe hand hield my verborgen vast, en uwe onzienlyke magt onderschraagde my, en, wanneer het U behaagde, hulpe uyt uw Heiligdom te zenden, zo wierd ik wederom gesterkt.

Nu looft myn Ziele den God myns Heyls, en myn hulpe is in den Name des Heeren die Hemel en aarde gemaakt heeft.

Ag! mogt myne Ziele nu voortaan in alle duyfternis en swakheid op U, ô Heere, des ligts en der kragt kunnen vertrouwen; en al gingse, op uw believen, ook wederom in een dal der schaduwe des doods, datze niet al te angstvallig mogt vrezen, ten ware, myn God, het myne Ziele nodig ware tot meerder uytzuyveringe door zulke ontmoetingen nog verder geloutert te worden, als waar in Gy, my myne grondelose nietigheid, swakheid en onaardigheid zo klaar doet zien, en uwe kragt in diepe swakheid meest openbaar word, gelyk in alle uwe Heyligen gebleeken is.

Niet minder blykt ook uwe grote kragt, ô Almagtige! in de gedurige onderhoudinge aller uwër Schepselen, die zo ontelbaar en van zo verscheide soort, op d' aarde, in de zeen en lugt worden gevonden; *Aller vogen wagen op U, en Gy geeft hen hare spyse t' zyner tyd; Gy doet uwe hand open, en verzadigt al wat daar leeft na uw welbehagen.* Ja Heere, den overvloed tot onderhoud des levens is zo groot, dat, ten ware des menschen boosheid en overdadigheid het verwoeste en verquiste, men zou menigmaal het oude moeten wegwerpen door de overvloed van het nieuwe, gelyk Gy, Heere, uw volk Israël beloofd had.

En hier uyt beslyt myn Ziele; indien de kragt myns Gods zulk een grote overvloed tot onderhoud voor het vergankelyke heeft bereid, (welk vergankelyke dog maar is om het onvergankelyke) hoe groot dan den overvloed van het geestelyke voedsel en onderhoud moet zyn voor den genen, die U vrezen en liefhebben.

Op

G O D S HEILIGHEID.

Ndien een Dier den Berg, den H. Berg aanraakt, het zal gestenigt of met den Pyl doorschoten worden: En zal ik, die nog met het dierlyke omhangen ben, den Heere, den Heiligen God zelf durven naderen, zonder vresen van beschadigt te worden? O neen ik; dat zy verre van my. Ik wil naderen op hope van die gelukkige uitkomst, dat ik zelf hier door in het zondelyke dierlyke meer mag gedood, en alzo myn geest sterker en levendiger worden.

En indien my zulx overquam zo was myn begeerte vervult, en myn Ziele geheiligt, en ik bequaam om U, ô Heilige God! te verheerlyken, en door uw oneyndige Barmhertigheid myn herte te voegen by die Heilige Geesten die niet konden nalaten uyt te roepen, Heilig, Heilig! Heilig is de Heere der Heerscharen.

Ag myn God! hoge en Heilige Majesteit! ik voele tegenwoordig nog niet die gewenste beweginge des gemoeds, die afgescheide en gereinigde gedagten om uwe hoge Heiligheid met genoegsame eerbiedigheid te kunnen naderen. Verwaardig dog my hier toe, en vervul alzo het verlangen myner Ziele.

Immers is 't genoeg omgesworven en vervreemt

ge-

weest van uwe Heilige Troon. Laat myn smeking
in uw Vaderlyk herte indringen.

Myn God! heilig my, en wasch my in 't Bloed
uwes Zoons, op dat ik gereinigt en geheiligt tot U,
ô Heilige! mag komen.

Iets werde ik door uwe genade welgewart, maar
dat voldoed my niet, ô myn God! myn Ziele kan
daar in niet rusten, zy wil verder, om den Kon-
ning t'aanschouwen in zyn schoonheid. Ag Heer!
ontferm U myner! Wanneer zal ik uw aangesigte
zien, om voor U met diep gevoelen myn gansche
Ziele te mogen uytstorten.

Myn God! Heilige en hoge, Koning aller Konin-
gen, Heere aller Heeren, die alleen onsterfelykheid
hebt, en een ontoeganklyk ligt bewoont, hoe heer-
lyk en schoon zyt Gy, bekleet met Majesteit en
Eere: Wie en zou zig in U niet verlustigen? Wie
U niet pryfen?

Ag mogt myn Ziele verrukt worden in uwe
schoonheid, en de wonderen van uwe Heiligheid
doorgronden!

Ag konde ik geveest worden in U, en myn gedag-
ten en alle kragten tot U opgetrokken zyn!

C O P Y E.

BYfondere Vriend, ik wil niet twyffelen, of gy zult my niet weigeren die redelyke befcheidenheid, die gy voor alle menfchen hebt, om die te horen, die over ongelyk, minder faken als ik, met u te handelen hebben: want ik zal u met myn fchryven niet ongelukkiger maken, als gy u felven maakt, hoewel ik verzeekert ben, dat hoe meer gewelt Godt op ons doet, uytwendig of inwendig, en wy hem niet en hooren, maar ons herte verharden, hoe onverdragelyker wy het vinden zullen.

Dog hier van zyn de middelen onfchuldig, als middelen en geen oorfaken, nog aan de zyde van Godt, nog aan die van de menfchen.

Vind niet vrent, dat ik tuffen u en andere, moet onderscheit maken, want ik ken u, in uw Egiptis kleet (of de ongefalte daar gy in gefukkelt zyt) dat gy myn Broeder bent; en niet een Heer, maar een Slave in Egipten, leggende uwe fuyvere getuigeniffen, die gy zoo inmediatelyk van Godt in uw Confcientie ontfangen hebt, onder de bedorven gewoonten van menfchen, die u dienstbaar maken naar haren wille.

Myn alderlieffte, wat is dog willens fondigen, na dat men kenniffe van waarheid ontfangen heeft, en wat is zyn ligt onder een kooren mate verfteken, en Christus fchamen voor de menfchen, als dien staat, die ik vreefe dat voor een groot gedeelte u maar al te wel bekend is: Iffer ware genade in u gelyk het doet, waarom leerd gy niet verfaken alle wereldfche begerlykheeden, fober, matig, en regtveerdig te leven in defe tegenwoordige wereld: Of en bedenkt gy niet, dat zonder Heiligmakinge niemant den Heere zien

zien en zal. ô Wat iffer nu een makkelyken weg uytgevonden voor de menfchen, een middel-weg, den breeden te wel bekend, dat hy is den weg des doots, en den fmallen valt te fchandelyk en te laftig voor de nature; maar defen, daar fchynt men Christus alleen de Eere te willen geven (gelyk zy hem ook waarlyk toekomt maar op een heel andere wyfe) fteunende op de regtveerdigmakinge, die buyten den menfch aan 't kruys gefchiet is; en voort, men gebruykt alles met dankbaarheid, zynde onder de geloovige, zoo is den reinen alle ding rein. ô Doodelyk bedrog, een pefte der zielen; het flyk en is den reinen (nog de ongeregelde wandelingen de Christenen) niet rein: Met zoo veel biddens, als gy u by alle moogelykheid kont laten bewegen; en vergaapt uw felven niet aan dat geblankette aangesigt, 't en is geen naturelyk fchoon, en verre van die vroomheit die voor God geld, bestaande in een wefentlyke kenniffe Christi binnen in ons, en in een ondervindelyke gewaarwordinge van de vrymakinge der zonden, en een t'eenenmaale onderwerpinge aan den wille Gods, zoo verre ons die op het naafte bekend is; want hierom was Jefus van den Hemel neder gedaalt, wiens regtveerdigmakinge ik by uytfteekentheid wil erkent hebben, wel wetende, dat indien hy niet en hadde geopent een verfche en levendige weg in zyn Bloed, God geen toegang tot den menfche, nog den menfche tot God en konde hebben; want hy is Godt met ons, maar hier fie ik tegen in dat men effen foo doet als de ongelovige, dog onder een eerlyken naam en dekfel, als men zig onthoud van die zonden die tegen de burgerlykheid aan lopen, daar nochtans de vriendschap van de wereld een vyantschap Gods is, en zoo verre zy ons liefst, zoo verre behooren wy noch tot haar, want fy liefst maar het hare, gelyk God ook niet anders en liefst als het fyne.

dat is de gestalte zyns Zoons in den mensche.

Ik heb nu onlangs al dikwils gedagt, wel is 'er dan geen onderscheid tusschen vreemdelingen en Burgers van de wereld; my aangaande, ik kan de versakinge in de genietinge niet vinden, al sogt ik vry wat lange: ik gedenke aan de woorden van een Heiden, die eens zeide, menschen soek ik, en geen vuyligheit; soo heb ik ook eenige tyd gedaan, menschen gesocht onder de menschen, die alleen de naam van menschen weerdig zyn; dragende het Beeld Gods, dat in ware rechtveerdigheit en heiligheit bestaat, maar ik voele wel, 't is nodig tot myn ruste, dat ik weer in myn vorige stilte keere, alwaar ik myn God soeken en vinden kan; want men soekt dikmaal met een seker verlies een onsekere winste, en den vyand heeft veel strikken: doch daar is gezeid; Waakt, staat in 't Gelove, houd u manlyk en weest sterk: En hier in word God verheerlykt, dat wy toonen, dat wy door het Geloove en niet door het aanschouwen leven, en ter liefde van hem gewillig missen die schepselen, die buyten onzen matelyken nootdruft zyn; en dat wy een ander vaderland in 't oog hebben, niet dat ik wil seggen dat men het lichaam, zynde het werktuyg van de zonde, moet doen verswakken door het onmatig ontrekken van voetsel of dekzel, dat onzen Hemelschen Vader weet dat ons nodig is, en daarom genadelyk verleent, neen, maar dat men zyn vleesch niet moet versorgen tot begeerlykheit, en geven voor dat wy God verheerlyken in dingen die hy verboden heeft; en waarlyk wy maken onze vyand sterk, en wy verswakken van tyd tot tyd.

Hertelyk Beminde, ik soeke (met een liefdeloos herte) geen splinters in de ooge van myn Broeder, want ik heb in myn voorgaande gesegt (en seg het noch) dat indien ik u met myn sterven kon doen leven in den Heere, ik zou het doen, en 't zyn geen woor-

woorden die van onbedagte lippen komen, maar wel beproefde reden; ja'k zou gewillig myn oogen fluyten, om U (en Enige die ik lief hebbe) te doen sien de nietigheid van die dingen, die fulken swaarte over uwen Geest drukken, dat zy niet op en kan, om met onverdeelde kragten te soeken de dingen die boven zyn.

En wat hebt gy een gelegenheid, om de wereld in 't aangezigt te zeggen, dat zy wereld is, en geen God, en dat gy daarom haar uw dienst ontrekt, en dit kan niemand doen, die geen eer of aanzien by haar heeft; maar uw herte kleeft 'er nog te vast aan: want zo gy een Hooft en Voorganger waar in de zaake Christi, en in den stryd des lydens, ik verzeeker het uw, gy zout 'er anders deurslaan: dog hier leid de heele knoop. gy hebt de eere van menschen lief, en zyt een Discipel in 't verborgen, die uw bezig houdt met het doode lighaam, en waar blyft gy met die plaats, daar de Heere zegt, zo wie my schamen zal voor de menschen, die zal ik ook schamen voor mynen Vader en zyne Engelen: en och! of gy het onwetende deede, maar met zo veel ligt te doen, het geene dat gy doet, hoe is 't verantwoordelyk.

Lieve, hebt zoo veel lankmoedigheid, om dezen te leezen, als ik iever en ernst hebbe om ze weenede te schryven, want myn bedroefde Geest, geboogen onder haar eigene en een anders lasten, die moet haar eens openhertig omtrent uw uytlaten: ik hoope ik zal uw nooyt meer moeten moejelyk vallen, en vergeeft het my, zo ik een verkeerde bevattinge van uwen staat hebbe, want zoo zyt gy by my bekend, voor een mensche, die de waarheden opregtigheid, in een ander lieft (en by uytsteekenheid lieft) dog in uw zelven vyandelyk bestryt, willende wel en God, ende wereld wat te gevalle zyn. ô Neem eens een grondig onderzoek van uwen staat! en weest over-

tuygt; want het zal uw hard vallen, de versenen tegen dezen prikkel te slaan: ja weest in een geduurige allarm, want 't en is geen tyd van ruste, en daar is een geheel getrouw zaat in U gevallen, maar 't is elendig onder de doorne geraakt. Myn Vriend, hoe heeft de wereld in zo korten tyd zulken diepen en by naar onuyttrekkelyke wortelen in uw geschooten? wel hebt dog onferminge, en met u zelven en met uw eenig Kind! en toont, dat gy zyne Ziele liever hebt als zyn Lighaam; want zo hy eens lust krygt ten leven in te gaan, hoe pynelyk zal hy dien weg weerom moeten, endie verhoudende gewoonte moeten ontbeeren, die gy hem nu, of door uw bestier of toelatinge, met de gemeene vloed in de rang van de Ryke, als een stroom laat heenen vloeyen: en wy hebben wel toe te zien, want 't is nu onlangs hier in de Stad voorgevallen, dat een Dogter haar Moeder op de borst stootende, zeyde: Vrouwe wat heb ik met uw te doen, gy hebt my ten Zatan geweest, en dagtvaardeze voor Gods geregte, op haar Dood-bed: en indien wy zulke ontmoetinge eens moesten ondergaan, ziende de desperaatheid van zyn Kind, en worden beschuldigt, dat men zelfs daar d'oorzaake van is, hoe zouden wy ons houden: en zekerlyk God heeft ze ons niet gegeven tot ons vermaak, of om mede te pronken voor de wereld; en hier toe en geeft ons nog de rykdom, nog duyzende werelden zo ze 'er waaren, geen vryheid. Wy heeten Christenen, en moeten Christenen zyn, en het Christelyk leven is een lydent leven, een versprooken, veragt, en bespotelyk leven voor de wereld, maar in zich zelven het alderliefelykste, waar by alle andere maar enkele dood en duyfsteris zyn.

Myn dierbare Vriend, ontfangt myn Schryven als een vrugt van een liefde, die gy niet kend, nog aparent nooyt kennen zult, om dat gy de weerga
daar

daar van in uw zelve niet vind: gaande veel verder als die, die gegrond is op vleesch of op natuure; ja ik hebbe geen Int of Penne, om uyt te drukken de begeerte die ik tot uwe behoudenis hebbe, dan dit kan ik 'er van zeggen, dat het is als of myn Zaligheid onaffcheidelyk aan de uwe, en eenige goedmeenende gebonden was; zo dat myn oog en uw zomtyds niet en konnen aanzien als met het alderdroevigste gevoelen dat 'er ontstaan kan, in een herte, over Perzoonen die misleid en bedrogen worden: en ben tot verscheyde maalen genootzaakt geweest, uw te ontgaan: want gy zyt veel te goed, om van de wereld zo vernield te worden, te leydelyk en te verleydelyk: ik geloove ten zou U niet zwaarder vallen uw natuurelyke Broeder onder Tygers of Leeuwen te zien verslinden, als 't my doet, uw zo te zien mishandelen.

En hoe meenigmaal heb ik uwen staat voor den Heere gebragt (met geen minder traanen en ernst) als myn eigen, hebt 'er kennisse van, want gy bedroeft de Geest Gods in uw selven en in andere menschen.

En ag! of ik miste in myne gedagten omtrent ul., en dat uwen staat regt voor God was, ik zouw met Jonas niet droevig, maar wel tot in myn ziele toe verheugt zyn over uwe behoudenis; nu ik geeve ook niet voor uyt eene onfeilbare geest te spreken, of zoo een bysondere bootschap aan u te hebben, maar dit meene ik verskert te zyn, indien ik eenige bequaamheid hebbe, om geheel te proeven, of boomen uyt vrugten te kennen, dat gy in tegenheit met God wandeld, en dat 'er een nootwendige veranderinge in uwen staat moet komen.

Gy zult misschien wel denken dat ik een grote waarde stelle in de werken, maar en maakt geen verkeert besluyt: ik weet wel dat alle werken of offeranden, buyten Christo aangemerkt, maar stinkende zyn voor God, maar ik ben ook verzeekert dat wy in
Christo

Christo niet ledig voor hem verschynen moeten; want by welke deze dingen niet en zyn, die is blind, van verre niet siende; en wanneer ik naar de begeerlykheid van myn vleesch leve, zo hebbe ik geen fundament, dat de geest Gods my leid, en leid hy my niet, zo en ben ik geen kind Gods.

In 't kort alle wegen die tot ruymte strekken, zyn by my verdagt, ja myn ziele grouwelt van die grootsheid des levens, die niet uyt den Vader is, maar uyt de wereld, en ook van dien Farizeusen aart, die niet als haar mond voor God hebben, en vint menze op zaken, men vintze, indien niet slimmer, niet beter als de reste: die gemaskerde wereld, veel verderfelyker als de openbaare, pynende hare verstanden om Schrift-geleerden te worden; en behouwen nochtans veel te veel ongeregtigheden om in 't Koninkryke in te gaan, en als ik dit gewaar worde onder menschen die Broederen of Susteren genaamt worden, myn geest word als uytgebluft, en myn herte zo geperst en gepraamt, dat ik buyten myn gewoonte rake.

Nog onnutte versierfelen van huysen of lichamen, nog onmatige tafelhoudinge, nog spot reden of ydele praatjes van dees en geene, en können by my voor geen middelmatige dingen worden aangezien, maar voor ongeregelde wandelingen, van de welke ik zoude moeten afwyken, zo ik niet ontwyffelbaar geloofde, dat Godt my die oogen tot het einde zal laten houden, en ik gelegentheid en zocht om haar het tegendeel te doen verstaan; en waarlyk het zal daarnauw gaan, als men van yder onnut woord zal moeten rekenschap geven: Het oordeel nu begint aan 't huys Gods eerst, het moet of hier of zal hier naar ons afgееft worden; hier mede wil ik niet zeggen, dat ik die hoogte beklommen hebbe, ganschlyk niet; maar als ik het tegendeel in my vinde, zo kan ik niet denken het is een onherboren doel dat dog noyt sterven kan,

kan, maar drage daar leet over, en ben verzeekert, dat Christus verschenen is om de werken des Duyvels te niete te doen, en dat hy die in ons is, veel sterker is als die tegen ons komt, ja dat den gelovigen alle ding mogelyk is: Gy zult de waarheid verstaan, en zy zal u vry maken; dat uyt God geboren is, overwind de werelt, en meer plaats en, die my uyt een valsche ruste houwen.

En alzo daar tot eengeestelyke opwekkinge niet altoos vereist en word een lichamelyke tegenwoordigheid, zo is 't dat ik my diene van die middelen, die my de reetste en bequaamste zyn, om die verdrietige waarheid, die zo veel menschen zo lastig valt, u nog eenmaal voor te stellen, en niet met een heerschende geest, maar ik moet myn gemoet bevryen, anders doet het geen nut.

En zo veel menschen haar (door de genade Gods) tragten te zuiveren van deze bovengestelde buyten-sporigheden, zy zouden zo veel niet spreken van de zoetigheid van Christi jok, daar zy dikwils noyt haar schouders en hebben onder gezet, want zy wachten haar wel de werelt de voet dwers te zetten, en tegen stroom aan te komen, levende alzo, en in onkennisse van haar zelve, en in onkennis van de werelt, meinen dat zy over al los van zyn, en zyn dikmaals nergens van vry; de werelt heeft haar nog noyt een kruys geweest, nog zy de werelt, welkers kragt wy niet en kunnen kennen, ten zy wy die tragten te verlaten; nochtans is het jok des Heeren soet en zyn last ligt, maar voor niemand, als die volkomen staet in 't gelove, de liefde ende de hope, maar de andere is 't een last der lasten.

En daar word vry noch wel wat anders vereist als deze uysterlykheden; want het valt veel zwaarder sich zelve te verzaken, als de dingen die buyten ons zyn, maar daar zullen wy nu niet van spreken, en
schoon

fchoon wy dese maar en stelden neffens de dille , en het komyn , onder de wet , wy souden vinden , dat die even wel moesten vertient zyn ; deze dingen moest men doen , en de andere niet naalaten.

En nu moet ik u met zo veel goede neigingen zien verloren gaan ; ik zal dat vernoegen hebben , dat ik naar het uyerste van myn kragten , ontrent Ul. gedaan heb , ja met quetsinge van myn eigen handen heb , ik u getragt uyt het vyer te trekken (dog God zalze heelen om dat ik het in myn pligt dede) en hattendende den rok , die van vleesch bevlekt is , ben ik genootsaakt hier te eindigen : want al quam ik u dagelyks bezoeken , 't welk de staat in my God gestelt heeft , niet en zouw kunnen lyden , zonder schyn des quaats , zo heb ik anders niet te zeggen , als 't geen ik u nu geschreven hebbe.

Dit zal ik doen , ik zal u den Almagtigen bevelen ô gy kragteloze ; die geen kragten hebt , om dat gy geen gelove hebt , om dat gy niet en bidt ; en niet en bidt , om dat de plaats des begerens , die met niet minder als met God zelfs en behoorde gestilt te worden , altoos vervuld is met de dingen , die tot de tyd behoren.

Gy bidt wel , maar eveneens als een die in 't water leid , en om hulpe roept ; doch geenfins en wilt verlaten iets gerings , dat hy in de hand heeft , om de middelen aan te grypen , die men hem toereikt tot zyne behoudinge.

Ik zal my zelven niet verder aan u openbaren als in myn voorgaande ; hoewel gy wel ligt denken zult waar 't u van daan komt : dog word ik uw vyandinne om dat ik u de waarheid gezegt hebbe , dat ben ik getroost , want gelyk ik geen gunste van menschen zoeke , zo vrees ik ook haar ongunste niet , als die geen schepsels nodig hebbe , om vernoegt te zyn in God , als die , daar my God en de nature aan verbonden

den heeft, en het valt my niet zwaar iets te lyden, uyt een eerlyke oorfake, nogtans alzo, dat ik niemant de alderminste reden van verftoringe zou willen geven; maar de aanfienelykheid van de wereld is by my in geen agtinge meer: God heeft m'er de weerde van benomen, die ik in myn onwetenheid daar van gehad hebbe, waar voor ik hem danke, en behoeve dies aangaande niemand t'ontfien, om zo te fpreken, gelyk het by my leid.

Myn Vriend, het komt van herten, laat het ter herten gaan, want gy zult weten dat ik u de waarheid gezegt hebbe, en met ernstige uytdrukfelen: God geef dat gy het niet ontydig weet, maar af breekt dat aardfche gebouw, dat gy tegen hem getimmert hebt, want onmogelyk gy en kond het zo niet houden, in het wel gevallen van God de Heere, die wy immers alleen behoren naar d'oogen te zien, en geen menschen, die in dien angftigen oogeblik (als 'er niet tuffen God in onze ziele zal zyn, dan den Konink der verschrikkinge, en wy onze elendige oogen zullen moeten fluyten, met een zekere kenniffe, dat wy tot den onbevredigden God gaan) ons geen de alderminste trooft zullen kunnen toebrengen.

Nu niets, niet, om dat ik het zegge, maar zegt het u de Heere, zoo gaat niet bedroeft wech (met den Jongelink) het is den geliefden Zone hoort hem, hy zal u niet bedriegen, gelyk de wereld doet, en zo gy ooyt die Sonne gefien hebt, hoe is 't mogelyk dat gy u kond verheugen in een keerfe, die met zoo een dodelyken ftank zal eindigen.

Laat nu uwe confcientie fpreken tuffen u en my, en weeft gy eens ftille, en daar gy dan vind dat ik te verre gegaan heb of te fcherp, daar bid ootmoedlyk om vergevinge, hoewel ik mag betuygen, dat ik met een onweerftanelyken drang gedrongen ben geweest om zo te fchryven, gelyk gy gelefen hebt.

Ik mag u niet langer ophouden , hoewel myn hand veel eer vermoeit zou worden als myn geest : Myn Vriend , God zy u genadig , die in zyn magt heeft , dat wy in onze wille hebben ; de Heer omvange uwe zwacke kragten , hy make u klein , op dat gy waarlyk groot moogt worden , en doe u verliefen , op dat gy vinden meugt , (en wat zal myn ziele zeggen ?) Hy doe u ondervinden wat dat het is te leven wanneer gy sterven zult ; en verwacht niet me er van my , want ik zal voortaan moeite doen om u aan te zien met een gemeene liefde , dog zo lange als 'er een geest des gebeds in my zal wezen , zo zal ik der zulke voor God gedenken .

Stryd den goeden stryd des Geloofs : Grypt naar het Eeuwig Leven :

Want

Het Koninkryke der Hemelen lyd geweld , en de geweldigen nemen 't tot haar .

STICHTELYKE
R Y M E E N
OP

VERSCHIEDEN STOFFEN,
In TWEE DEELEN.

DOOR
JAN HUYGEN,

Met Konstplaten door

JAN LUYKEN.

Waaragter een BRIEF van een Moeder
aan haar toekomende Kind.

Te Amsterdam, by JACOB TER BEEK, 1738.

STICKNEY

THE NEW YORK

AT THE NEW YORK

NEW YORK

JANUARY

Advertisement for the New York

VOORREDEN.

Andachtige Leser, - Sangers en Sangeressen, die dit Rymwerkje in handen krygt, gelieft het selve in dese ordre en aan-een-schakeling aan te merken: dat na de waarfchouwing aan de Sangers, &c. fich voordoet of vertoont een Godfoekende ziele, dewelke seer vriendelyk van de Saligmaaker werd ontmoet, ontfangen en troostelyk aangesprooken. En gevolglyk vertoont fich een beginnent Christen, die door de vreesse Gods (het beginfel der wysheid, Ps. 111: 10.) ter bekeering in fyn herte diep geraakt is: en daarom alle naarftigheid tracht toe te brengen, 2 Petr. 1: 5. om wederom gebooren te worden, Joh. 3: 3. Dewyle in de Christelyke Godsdienst niet geld, als een nieuw fchepfel, Gal. 6: 15. foekt hy de wereld, den duivel, en fyn eigen vlees t'onder te brengen, en heer van het gemoed te worden: waar toe de hulpe van Jesus versocht word, in het eerste en tweede Lied; en in het derde d'inwooning van Jesus in 't harte, om alle ziel-beletfelen te boven te koomen. En dewyl de ziele door de vreesse in de liefde Gods gevordert is, soo word fy in liefde verliest op de Goddelyke Majesteit; waar door fy heilige Minnefangen opheft, fol. 13, &c. Verder neemt fy, als een alderwaardigste faak in aanmerking, het bitter

* 3

lyden

V O O R R E D E N .

lyden en sterven van onsen Saligmaaker aan het kruis; fol. 19, &c. Waar door sy bewoogen word om eere en lof aan de Heere Jesus te geeven, voor de vrugt en vreugde, die daar door voor haar en het gantsche menschelyk geslacht verworven is; fol. 27, &c. Maar vind sich bedroeft, omdat sy die onwaardeerelyke weldaad aan de Heere Jesus niet genoeg door gehoorzaamheid beantwoord; fol. 29. Doch voeld sich echter opgewekt om de Heere des Hemels en der Aarde te looven en te danken; met een Morgen-loffang en Avond-lied; fol. 31, &c. Verder is de ziele besig met het beschouwen van de Goddelyke Majesteit: op welkers heerlyk gesichte sy verlievende, in een brandende begeerte en verlangen ontsteeken word, om uit dit rampsalig leeven te verhuifen en over te gaan, tot en in de tegenwoordigheid des geenen door wiens goedheid sy tot een stand van behoudenisse gevorderd is. Maar word in een Tweespraak geantwoord, daar toe noch niet bequaam te zyn; fol. 36, &c.

De ziele blyft evenwel noch al staroogen op des Hemels heerlykheid; fol. 41, &c. en went ontbonden te zyn van dit aardfche lighaam; waar door sy eindelyk uitroept: *Ik ben de aarde moe*, &c. fol. 43, &c.

Maar alsoo men niet kan sterven als men wil, noch ook niet kan leeven als men wil, schept sy on-

V O O R R E D E N.

onderwyle vermaak in Gods-geheimeniffen, en in fyne feer wonderbaarelyke krachtige werkingen in de geloovigen hier op aarden, die fy ook infonderheid in de H. Martelaaren gefien heeft, en word in eigen ondervindinge daar door ook als buiten haar felve wech-gerukt in de hemelfche en geestelyke faaken; fol. 47, &c. daar in fy noch al blyft voortgaan, met haar in eenfaamheid te vertrekken in haar kamer; fol. 53, &c. om te leefen en te bidden, en om verder te befpiegelen de hemelfche faaken; maar word in die beschouwing beschimpt van een Burgerlyk Mensch; aan wien de ziele toont, hoe weinig rechtvaardigen dat 'er altyt maar op aarden zyn geweest: waarom fy hem vermaant tot boete, en bid voor hem. Echter bemind fy haar Celle; fol. 59, &c. en pryft haare faaken en gelukkige stand; fol. 60, &c. en roept de H. Engelen tot hulp om d'Ailerhoogfte voor haar geluk te looven en te danken; fol. 61, &c. En geneegen zynde tot de goede, recht fy Liefde-maaltyden aan, en fpreekt tot de Genoode van 't eene dat noodig is; fol. 67, &c. en oeffent Loffangen met haar; fol. 69, &c. daar de Heere Jesus ook in 't gefelschap word verfocht; fol. 70, &c. Waar mede het eerfte Deel eindigt.

Het tweede Deel begint met een beschryvinge van een fondig Mensch, Rom. 7. die niet geheel onbetuigt is van de wille Gods, en fyne oor-

V O O R R E D E N.

deelen; fol. 73, &c. Die daarom geraaden word
sich te keeren tot het geloove in God, en in Je-
sus Christus de Soone Gods. En gevolglyk wor-
den eenige voorbeelden van Gods aangeraakte
zielen bygebracht, in onse tyd voorgevallen,
die aangemoedigt worden om in 't goede ernstig
voort te vaaren; fol. 75, &c. Welke nieuw' Be-
keerde haaren Schepper met Loffangen trachten
te verheerlyken, en danken syne Goddelyke
Majesteit voor syn overgrootte liefde aan haare
zielen beweefen; fol. 85, &c. De Jeugd word
ook vermaand tot de deugd; fol. 89, en tot het
recht gebruik der Schepselen door een Mai-lied;
fol. 97, &c. Weesvaders en Weesmoeders wor-
den ook vermaand tot haare plicht, om met Ar-
chippus, Col. 4: 17. te sien op hunne bediening,
die sy aangenoomen hebben in den Heere, dat
sy die moogen vervullen; fol. 103, &c. Ook der
felver Weeskinderen; fol. 105. Met een be-
schryving van drie standen der soo genaamde
Christenen. En noch eenige Rymtjens, by see-
kere voorvallen gemaakt, en op verscheide ty-
den, saaken en voorvallen toegepast, &c.

Verschoon de feilen, beproef alles, behoud
het goede; en zyt my ten goede gedachtig voor
God. Die gaarn was u lieden aller Dienaar in den
Heere.

JAN HUIGEN.

Op

Op de t'Zamenbinding

Van de

STICHTELYKE RYMEN

Door

J A N H U I G E N ,

Met de Beginzelen van Gods Koninkryk
in de Mensch,

Door

P I E T E R H U I G E N .

Bind veel Blompjens by elkander,
't Eene dat verciert het ander,
Met kleur, geur en door fatzoen,
Even als de Christ'nen doen:
Want als die te zamen komen,
't Goede hebben z' voorgenomen,
't Scheel en is niet in de zaak,
Maar in gaven en uyt spraak.

d' Eene stigt door zyn gebeden,
d' Ander met leerzame reden,
Gene neemt een and're stof,
En by zingt des Heeren lof.
Zo doen ook deez' twee gebroeders,
Eenes Vaders eenes Moeders,

Yder brengt zyn gaav' in 't ligt,
Op dat hy zyn naasten stigt.

d'Een rymt zoet van 's Heeren lyden,
d'Ander kiest zig uit te bryden
Over d'ingang van Gods Ryk,
Op dat elk daar hene wyk.

't Is een vaste t'zamenbinding,
En een liefelyke vinding,
Dat twee Broeders eens van Grond,
Spreken uyt een zelve mond.

Loven t'zaam' des Hemels Koning,
Pryzen zyn verheven Wooning,
Noden ons om in te gaan,
Langs des levens smalle baan,
Geven nieuwe stof tot zingen
Van de alderwaarste dingen,
't Welk de Wereld niet en geeft,
Schoon ze al gaf wat ze heeft.

Wie dank offert, zal my eren,
Sprak weleer de Heer der Heren,
En myn heyl is voor de geen',
Die myn heylig pad betreên.
Dat dan hart en mond zig paaren,
En 't Lof-offer dus opvaare
Voor Gods Hooge Majesteit,
Daar myn ziel op Amen zeyt.

N. N.

Op de

STICHTELYKE RYMEN

Van

JAN HUIGEN.

KLINKDICHT.

Gelijk de Waereldling den Hemel minst begeerd,
Daar hy van zin berooft in de idelheid gaat
dwaalen; (kwaalen,
Verfmaad de godsvrugt al des werelts vreugd en
Om't nieuw Jeruzalem, daarze eind'loos triom-
feerd.

Zy, die naar Paulus les, wat stichtelyk luid, waar-
deerd,
En, om haar Zielprofijt uit ider ding te haalen.
Geen Gouden app'len schoon gelegd in aarde schalen
Onwaardig afwyft, daar ze 't goede mind en eerd.

Hier vint ze keur van stof voor haar bespiegelingen,
Om opgetoogen in het leezen, en in 't zingen,
Te volgen onvermoeid, der Zalige Eng'len wys.

Zo mag *Jan Huigen*, zich zyn arbeid wel bedanken,
Als hy door maatgedicht, en lieffelyke klanken,
De vroc men vrolyk leid in 't Hemels Paradys.

G: BRIT.

Op

Op de

STICHTELYKE RYMEN

Van

J A N H U I G E N .

Waar van het herte word bezeeten,
 Vervuld, als met een overvloed,
Dat zal de tong, of pen doen weeten,
 't Zy schaadlyk kwaad of heylzaam goed.
Wat overvloed het hert van Huigen
 Vervuld heeft, kan zyn stigtlyk Digt
Door geestelyke kragt getuigen,
 Gelijk de Zon zig toond door 't ligt.
De Zangers, en de Zangeressen
 Die deugd-stof uitien krygen eerst
Van hem, als een der beste lessen:
 Dat d'aandagt tog 't gemoed beheerst.
Zyn zang-lust laat zig daar op hooren,
 Als opgetoogen in den geest,
Komt Christus, dog, gekruist, te vooren,
 Als, door zyn geest geraakt geweest.
Door Christus liefde dan ontsteeken,
 Gaat 't reukwerk op van het gebed
Tot drie werf toe, ten wiffen teeken
 Hoe Jesus heeft het hert bezet.
Dan doet zig een verbeelding open
 Op Jezus, met zoo'n heylge min,

Dat,

Dat, d'onaardt weg, uit't hert geloopen,
Ruimt hem de beste Ziel-zaal in.
Nu is zyn Rym-geest opgetoogen
Tot d'eene allerhoogste God,
Hem aankleeft met zyn ziels vermoogen,
Kleynagtende al't aards genot.
Daar merkt hy Christus aan in't lyden
Met zyne waardigheid vol goed;
Zyn dood zal voor't bederf bevryden,
Zyn bloed en vlees inwendig voed.
Hier op ziet hy de Taafel dekken,
Voorzien van wyn, en heylig brood,
Dat Christus lighaam zal verstreken;
Elk heylig Christen word genood.
Daar by doet Huigen dan bedenken
Wat heyl in't Disgenootschap leyd,
Dat God door Christus die wil schenken,
Ter eeuw'ger Bruiloft toebereyd.
Zyn Rym-geest hoort men dan weer zingen
Een lof-zang van Gods grooten Zoon,
Van zyne liefde, zonderlingen
Die in zyn Kruis-dood staat ten toon.
Hier zie j' hem met de Zon verryzen,
Vroeg met Dank-offer in de weer,
Om met een dankbaar hert te pryzen
De groote gunst van d'opper-Heer.
De nagt met haare donkere vlerken
Breyd zig naauw over't aardryk uit,
Of Huigens Rym-geest is aan't werken,
Zingt op wat't dankbaar hert besluit;

*Verzeld met ziel-zugt, kragt van beeden,
Die opwaart stygen voor Gods troon,
Waar op, een heemel-gunst beneeden
AfdaaLEN komt van Godes Zoon.
Nu weederom verliefde zugten
Van eenen ziel op God gesteld,
Die alles wil op hem ontvolugten,
En door liefde als in God versmelt,
In eenen Tweespraak t' zaam gehouwen
In Gods gezinhbeyd enkele en.
Zyn Rymlust doet hier op ontfourwen
Een ziels verlangen ongemeen,
Om met de heerlykheid haars Heeren
Verheemeld, mogt zyn aangedaan,
Volstreckt haar uiterste begeeren,
Om onvermoeid daar naar te staan.
Hier is een deeltje van twee deelen,
Dat als van't heel een staaltje strekt;
't Verhaal der rest zou w maar verveelen
Vertoond ik dus wat hy ontdekt.
Terloops is hier iet aangeweesen,
Vriend Huigen van uuw stichtelyk Digt,
Wel waardig, dat het aangepreezen,
Alomm' doorleezen, alomm' stigt.
Laat sluitlyk dan myn Digt betuygen
Van uuw verheemeld rym vol zints,
Dat ik, gestigt, u dank, ó Huigen:
Gy hebt verpligt uuw vriend*

VAN LINTZ.

Op

Op de

STICHTELYKE RYMEN

Van

J A N H U Y G E N.

Kom hier oprechte schaar ! geleidt uit 's werelts duister,
Verhef uw heilig hert met vrolyk keel-gefang,
En looft Godts majesteit uw gansche leven lang,
Met een aendagtig hert, vol goddelyke luister ;
't Zy dat gy by elkaer, of ook alleen wilt wesen,
In d'afgescheidenheit, van 't bosch en groen geboomt,
Of daer een klare beek, of helder water stroomt ;
Om te overdenken, om te bidden of te leesen,
Met een verliefde ziel, verwaghtende uw Heere,
Op dat gy in uw geest zyn heilig wesen ziet,
Gewondt om uwent wil, met droefheid en verdriet:
Wilt met eerbiedigheit, hem met uw sang vereeren,
De blaeden van dit boek die fullen u betuigen,
Wat weg dat gy moet gaan : d'Auteur die zegt gewis,
Dat waere vreeze Godts de rechte wysheit is ;
Waar onder dat men zich, moet staedig neder buigen,
In diepe ootmoedigheit, met een verbryzelt herte,
En alle matigheit, met traenen en gebeên :
Vervult dus uwe ziel met goddelyke reên ;
Om door dit heilig doen, de werelt uit te terten.
't Is een onfeilbaar woort dat wy van Jesus hooren,
Dat niemant in sal gaan, in 't hemelsche palleis,
Ten zy hy anderwerf, naar Goddelyken eis,
En door des Heeren Geest, eerst weder is gebooren.
Het hert aldus bereit, is zonder schrik en vreesen,
Wyl hy Godts dienaar is, in leven en in doot,
En van der Zonden lust genadig is ontbloot,

Laat

Laat Jesus op dees wys , zyn heer en meester weezen ;
Die hem zyn hulpe bied , met rykdom van genaeden.

Een wooning by hem maakt , en voed zyn heilig hart ,
Vertrooft hem in zyn druk , verbint der zielen-smart ,
En komt hem met zyn geest , van dag tot dag verzaeden.

De ziel hier door verheugt , met geestelyke dingen ,
Verheft zich naer om hoog , met een verbroken Geest ,
En een verliefd gemoed , dat God met eerbied vrees ,
Begint met open mont , het lof van Godt te zingen.

Dog op een andre tyt wil zy het kruis beschouwen ,
Van Jesus haeren Heer , door liefd' om haar geleên :

Zy hoort zyn diep gezugt , zyn traenen en gebeên :
Waar door dat zy haar zelfs geheel aan hem wil houwen.

Zy dankt zyn Majesteit , voor zoo veel bitter lyden ,
Voor 't menschelyk geslacht en haerent wil geleên ,
En wenscht dat haeren stryt met hem mogt zyn ge-
streên ,

Dog wil in al haar doen zich van de zonde myden.

Door dit vernieuwt gemoed beschouwt ze ook den Va-
der ,

In zyn verheeven throon , zyn magt en mogenheit ,
Zyn heerlykheit en glans , en eeuwige Majesteit ,
De bron van alle goet , en miltheits vollen ader ,
Van al dat wezen heeft , in hemel en op aerde ;

Geen Eeuw die hem verdriet , geen magt die hem ver-
zet ;

Maar die aen allen geeft zyn tyt , zyn beurt en wet :

Dog het godtvrugtig hert is hoog by hem in waerde.

Naar zy hem heeft beschouwt , begint haar hert te bran-
den :

Zy wenscht met hert en ziel met hem vereente te zyn ,
Uit dit bedroefde dal , vol ongeval en pyn ;

In 't Diamante hof met hem te mogen landen.

Dog 't Goddelyke Woort dat klinkt in hunne ooren ,

Uw tyt en is 'er niet , den stryt is niet gedaen ,

Gy moet eerst loopen tot het einde van de baen :

Dan is der zielen heil , zeer vast van my beschooren ,

Dies stelt ze haar hert gerust , met hertelyk verlangen ,

Spoeid

Spoeid zy naar d'eeuwigheid , van 't allerhoogste goed ,
 En 't is haar grootste lust dat zy Gods wille doet ,
 Jae met volmaakte liefd' haar Godt komt aan te hangen .
 Leeft zy , zy leeft den Heer , en wil met hem ook sterven :
 Als 't zynen wil behaagt , en van haar 't leven eist ,
 Dan is 't , dat zy met vreugd van deze werelt reikt ,
 Om 's Hemelsch heerlykheit met hem te mogen erven .
 Nu neemtze haar vermaak in Godts geheimenissen ,
 Zy pryft zyn goedigheiten wonderbaare kracht ,
 Die hy voor langen tyt in zuiv're zielen wracht :
 Die in den grootsten nood zyn hulpe niet en missen :
 En voelt zich weggerukt , door 't eige ondervinden
 Van Godts volmaakte liefd' , dieze in haar hert geniet ,
 Voelt vreugde in haar pyn , in droefheit en verdriet ,
 Om datze Jesus vint , dieze in haar hier beminden .
 Zy zoekt de eenzaamheit of een beslote kamer :
 Beschouwt haar nietigheit , en 's Hemelsch heerlykheit ,
 En offert lofen dank aan d'opper Majesteit ,
 En word door dit haar doen , by Godt veel aangenamer .
 Schoon dat een ander lacht om dit verborge leven ,
 Zoo blyft ze onverfet , en toont met kracht van reên ,
 Dat een die op die wys niet wettig heeft gestreên ,
 Het Hemelsch Koninkryk van Godt niet word gegeven .
 Indienze maaltyt houd met uitgezogte vrinden ,
 Spreekt zy de gasten aan , met wienze overleit ,
 Wat nodig dient gedaan , en watter dient gezeit ;
 Op datze Jesus mogt in dit geselschap vinden
 Veel andere dingen meêr , die deze blaên betuigen ;
 Waar toe de autheur u nood , in dit godtvrugtig werk .
 Waar toe de liefd' hem port , en 't heilige oogmerk ,
 Pryft d'yver van zyn geest , en dankt alsoo *Jan Huigen* .

Barent Joosten Stol.

STICHTELYKE GESANGEN

Door

JAN HUIGEN.

Den wysen Salomon, quam eertyds voor te wende,
 Dat Boeken-maken doen, of schryven had geen ende.
 Een Spreuk, die beden noch in veler Mensfchen mond
 Schier als bestorven is, die steeds of t' elke stond
 Wanneerse Boeken sien, strax dese Spreuk voorwende,
 Van Salomon, dat Boeken maken heeft geen ende.
 Die anders nauwlyx vaak drie Spreuken zyn bekend,
 In 't ganssche Oude, noch in 't Nieuwe Testament.
 Maar desen Text gaan veel, net en van buyten leeren,
 Om alle oeffening van baren hals te weeren;
 Als menende dat hier den Koning daar op siet,
 En 't Boeken maken gansch veroordeeld of verbiedt,
 Daar 't soo verre is vandaan, als 't Oosten is van 't Westen;
 Maar komt hier al veel eer het tegendeel bevesten,
 Door dien hy reeds hier self syn Predik-boek beschreeff:
 Dat andersins hier meê van hem veroordeeld bleeff.
 Dat dan hier geenderwys, de saak quam goed te maken:
 Maar Salomon komt slechts de quade boeken wraken,
 Of die ten minsten vaak niet hebben veel om t lyff,
 En strekken meer doorgaans tot nadeel als geryf;
 Wyl het begin en 't slot doch is en blyf in desen
 (Hoe dat men 't wendt of keert) vroom zyn, en God te vresen.
 Dus billykt Salomon de saak in syn gebeel:
 Want goede boeken, hoe! die zynder noyt te veel;
 Maar 't is des luybeyds schuld van vele trage luyden,
 Die daarom dese spreuk des Konings gaan misduyden
 Gelyk dat soort van volk de goede Geest uytblust,
 En hebben tot de Deugd, genegentheyd noch lust.
 Die slechts niet voor haar selfs den ingang tot den leeven
 Versmaa'n, maar and'ren ook in baren loop weerstreeven:

En soo haar selven steeds in wanbedryven voên,
En 't schynt haar leed, dat elk niet soo wil mede doen.
Ja die 't gewyde selff, belasteren en smaden,
En al te droevig soo haar eygen ziel verraden.

Rampsalig dan die soo quaadaardig zyn geardt:
En droevig, die hier soo syn selven openbaardt.
Maar wys en sulig die in 't goede noyt en rusten,
Maar in de saken Gods steeds voeden bare lusten,
Het zy met mond of pen, en tot haar naastens nut:
Dat m' over al de Deugd of vroombeyd onderstut.

In welken veelen ook haar hebben wel gequeeten:
En hier diend onsen vriend, Jan Huigen niet vergeeten:
Die ons hier weer opdift, door Sang of melody,
Een keurig ziel banket, en Hemel lekkerny,
Dat beyde ons herte en oor, hier beyliglyk komt vleyen,
Om ons al singende ten hemel in te leyen.

Gelieft dan, Sanger, hier uw sanglust aan te voe'n,
Gy sult gewis hier door uw ziele voordeel doen.
Is 't werk in veel haar sin niet na den trant gesleepen
Van aardscbe swier of konst, of Schoolscbe mode-grepen;
Weet, dat m' in Christus School, niet siet na aardscbe gunst;
Eenvoudigbeyd is daar de beste Reedenkunst.

De Godsdienst is wat raars, en van een seldsaam wesen,
De wyse staan daar voor; en d' eenvoud kan in desen
Haar grond-gebeym verstaan: so dat des Heeren werk
Gaet tegen alle strook van 't aardscbe oogmerk.

Waanwyse mogen hier de buyten-streep aanraken;
Maar 't innig kern of pit, dat konnens' noyt genaken;
Dat 's voor d' eenvoudigbeyd, en 't needrig bert alleen:
Gelyk het ziel gesicht dit siet in 't algemeen.

Des sal 't om 't eeven zyn, of Aardsch-gefinde of Wysen
Dit Werk belasteren, of bovenmaaten pryzen,
Doordiense ellendig hier soo missen in de keur,
Als of een blinde sou oordeelen van de kleur.

Komt gy dan teer geslacht, dat vroom en ingetoogen,
En Gode dier gekocht, met uw diepsinde oogen.

En siet met aandacht in Jan Huigens Rym-gedicht:
Want u gesicht braveert hier alle aardscb gesicht.
En als gy gaat uw vlyt hier aan te koste bangen,
Groot voordeel sult gy doen met dese zedefangen,

En klagen nimmermeer van tyd of geld verquist ;
Maar wel dat sulken spys soo spaarzaam werdt gedist.
En weet dit eens voor al : dat ons de Wysen melden,
Gemeen goed vind men meest; maar wild-braad vind men selden.
Siet bier dan niet so seer op grootheyd of hoe veel,
Maar siet veel meer op 't kleyn, dat beylsaam is en eel.
En komt dit werk alom eenvoudig uit te scbynen,
Eenvoudig was Gods Soon, so wil by al den synen.
En toont d' eenvoud dan bier een klaar en leevend blyk?
't Is eerlyk, dat het kind syn vader is gelyk,
En kan dit werk uw bert tot Deugdlyst overtuigen,
So geeft (naast Godt) de eer, aan onsen vriend Jan Huigen,
Die dus syn schone tyd met beylsaam onderwys,
Soekt uit te kopen bier, tot synes Scheppers prys.
Gelukkig dan die haar talent-pond soo besteden
In diere Hemel-stof, en keur van wyse reden,
En des volberden dan; haar werdt dan toegeseyd:
Komt herwaarts, en ontfangt het ryk, voor u bereyd.

P. C. VRIES.

Op de

STICHTELYKE RYMEN

Van

JAN HUIGEN.

Wie zal nu zonder vreez of schroom
Voortaan de Godsdienst durven wraaken,
Als maakte zy haar minnaars loom,
En droef en treurig door 't verzaaken
Van aardse weelde en kwaë geneugt,
En deed de geest staëg ingespannen,
Het zoet genot van lust en vreugd
Te streng vrrtreden en verbannen?

Hier toont ons Huigen wiss'er baak,
Om 't oordeel bondig naar te rigten,
Wanneer zyn geest door nut vermaak
Van maatgezang, die 't hart kan stichten,
De zielen, door Gods Geest gewekt
Met vlyt te gaan op 's hemels wegen,
De regte bron en 't spoor ontdekt,
Om lust te scheppen, vreugd te pleegen.

't Zy dat hy de ouderdom en jeugd
Komt in hun pligten onderwyzen,
De ziel versterkt in zuivere deugd,
Of leert haar God en Heyland pryzen,

Of hulp te zoeken door gebeên,
Om 't kwaad kloekhertig te bestryden,
Zyn doelwit strekt om 't hert met een
In 't goed gestadig te verblyden.

Wel aan, die waare vreugd bemint,
Volgt Huigen op 't gewyde teeken,
Dat zyne geest, tot goed gezint,
Komt voor uwe oogen op te steeken;
Doorleest en zingt dus aangedaan,
Dus opgewekt, zyn zedezangen:
Zo word des Schryvers wit voldaan,
Zo boetge telkens uw verlangen.

ADR. SPINNIKER

Op de

STICHTELYKE RYMEN

Van

JAN HUYGEN.

Wat fchone keurftof difcht Jan Huygen voor ons
oogen,
Hoe finakelyk voor de ziel! wat hemels fpyf is dit
Dat menig herte treft gy hebt dus 't regte wit,
Gekozen, daar 't gemoed ftaag werd door opgetoo-
gen.

Gezang en Rymen die een deugtryk hert bekooren,
Befpiegelingen die een wareldling ontbeert
Daar wulpfche eydelheyd geftadig triomfeert,
Hier is de waare vrugt uyt Davids vollen hooren.

Kom hier, O! Jeugd vermaak u in dees rype hof,
Zoek vroeg u God, en Heer, hier hebt gy fchoone
ftof,
Tot lof en dankbaarhyd u Schepper voor te dragen.

O zoete melody de Godhyd toegewyd!
Daar g' opgetogen ftaag in Jezus zyt verblyd,
Vervrolykt uwen geest, bevryd van 't aardfche
klagen.

JACOBUS VERHEYDE de Jonge.

Mooje fang en goede stof,
Voortgebracht tot Godes lof,
Daar het hart meê fingt en queeld,
Word iets Hemels uitgebeeld.

STICHTELYKE RYMEN.

Waarschouwing aan de Sangers &c.

Toon: *Al die woont in 's Hemels &c.*

Of: *Pfalm 77. 86.*

1.

O! Gy Sangers en Sang'reffen,
 Hoor met aandacht Sangers lessen:
 Voeg 'er goe opmerking by,
 Jong of oude, wie 't ook zy.
 Grijsse Hairen, Jongelingen,
 Frisfe Maagden, die wel singen,
 Of soo gy een Rijmtje leeft,
 Schoei altijd op aandachts-leest.

2.

Singen is een hert opheffen,
 Dat ons en Godts hert kan treffen,
 Om te krijgen ons belang,
 Door gebed of lof gezang:
 Want 't is ydel, Lied of Psalmen,
 Oneerbiedig uyt te galmen;
 Daarom, als gy singt een lied,
 Doet dat sonder aandacht niet.

A

3. Waare

MEMYH 221 3. STICHTELYKE RYMEN

Waare aandacht die kan maaken,
 Dat de stof in 't hart fal raaken,
 Dat gy waarlijk word gesticht,
 En in uw' verstant verlicht:
 Dat des Heeren milde zeegen
 Op u daal gelijk een reegen:
 Daarom, singt gy ooit een lied,
 Doet dat sonder aandacht niet.

4.

Aandacht leert ons wel ter deegen,
 Doen en laten overweegen,
 Of 't in God ook is gedaan,
 En hoe't namaals eens fal gaan:
 Als men hem fal reekeningen
 Moeten doen van alle dingen:
 Daarom, wat van u geschiet,
 Doet dat sonder aandacht niet.

5

Schepje lust in heil'ge saaken,
 Om u daar door te vermaaken,
 Spiegeld u of gy bereyd
 Zijtte doen als 't dichtje seid.
 Sonder dat kon 't wel gebeuren
 Dat gy 't singen soud betreuren:
 Daarom, wanneer het geschiet,
 Doet dat sonder aandacht niet.

6.

Wanneer stem en harte paaren,
 Sullen die gewijde snaaren
 Maaken dat gy soo wel singt,
 Dat het door de sterren dringt.
 Mooije fang die streelt de ooren,
 Aandacht doetse in 't herte booren:
 Soo dan, singt gy ooit een lied,
 Doet dat sonder aandacht niet.

7.

Strengel dan en hart en handen,
 Heilig uwe ingewanden,
 Om te singen tot Godts lof,
 En al 't Hemels heerlijk Hof.
 Komje een yd'le fang te hooren,
 Stop uw' hart daar voor en ooren:
 Maar wanneer gy singt een lied,
 Doet dat sonder aandacht niet.

8.

Dan sal 't aangenaame queelen
 Nimmer God, noch mensch verveelen,
 Heilig sal zyn uw' gefang,
 Sing soo al uw' leven lang:
 Dan sult gy in 's Hemels kooren
 D' Engelen fang ook eeuwig hooren,
 En mee singen in Godts Rijk
 Eeuwig, eeuwig, eeuwiglijk,

4 STICHTELYKE RYMEN.

Ziel-verwondring in de ontmoeting
Van des Heilands lieve groeting.

Hoe trekt mijn hert na dy,
En 't uwe weêr na my!

Wie komt hier nu my dus ontmoeten,
 Met door-geslaagen hand' en voeten?
 Wie toch met bei sijn armen oopen,
 Komt daar tot my soo snel gelooopen?
 Terwyl ik op deef' eenzaam heide
 Mijn lichaam, ziel, en geest vermeide,
 En daar ik door bespiegelingen
 Den Schepper vind in alle dingen,
 Daar ik sijn kracht en heerlijk Weesen
 Soo klaar als in een boek kan leesen.
 Sou ik wel tot geselschap krijgen,
 Een, welkers Naam ik moet verfwijgen?
 Ik voel mijn liefde tot hem blaaken,
 Hy nadert vast om my te raaken:
 Sijn komste doet in my ontsteeken
 Een gloed van kracht niet uit te spreken.
 Hy is een Heer van grooter waarde,
 Daarom val ik voor hem ter aarde,
 En wil eerbiedig nederlijgen;
 Sijn toeleg is om my te krijgen;
 Ik geve my aan hem gevangen,
 Waar na wy wederzijds verlangen.
 Maar ach! wie mag, wie mag hy weesen,
 Die Overschoone en Uytgeleesen?

Antw.

'K ben Jesus Christus uwen Heere,
 Die u (gelijk ik noch begeere)
 Wel-eer het hert met mijne liefde
 Soo diep door-wonde en soo door-kliefde,
 Dat gy van Hemel-minne-vonken
 Getreft, u selven zift ontfonken.

6 STICHTELYKE RYMEN.

Ik heb veel heils voor u verworven,
Ja ben de dood voor u gestorven.
Dies wil ik met u maaltijd-houwen,
En in uw' hart mijn tempel bouwen.

Gebed tot de Heere Jesus.

Toon: *O! Karsnacht &c.*

1.

O Heere Jesus, mijn beminde!
Ik soek u Heiland; laat u vinden:
Myn steun, mijn leun, mijn erf, mijn al,
Mijn liefste lust, mijn hert-vermaaken:
O Heere Jesus! laat u naaken;
Voor u is 't dat ik needer vall.

2.

Daal needer, Heer, met uwen zeegen,
Gelijk een milde Zomer-reegen,
Op ons, hier in dit traanen-dal,
Daar wy als Pelgrims in verkeerren,
En als uitlanders ons geneeren,
Weest gy ons burgt en vaste wal.

3.

Geef dat nooit lust tot aardse dingen
Die vleijend' in de ziele dringen,
Ons herten-oog beguig'len mag;
Maar dat wy 't Hemels naartig soeken,
Met bidden, leesfen ons bekloeken,
En overdenken nacht en dag.

4. Dat

4.

Dat wy het quaad foo vlijtig weeren,
 Gelijk de vonken van de kleeren,
 Door uw hoogwaardelijk ontfag;
 En op het eeuwig falig leeven
 Met ons gedachten ftadig sweeven,
 Ook hoe men daar heen koomen mag.

5.

De fonden steeds by ons bedreeven
 Wilt toch genadelijk vergeeven,
 Of anders, Heer! hoe fal 't 'er gaan?
 Wilt gy die al na fwaarte weegen,
 Soo zijn, foo blijven wy verleegen:
 Want niemand kan voor u beftaan.

6.

Gedenk, terwijl w' hier omme fweryen,
 De duivel greetig tot bederven,
 Ons nagaat, als een leeuw die brult,
 Hoe feer uw hulp ons is van nooden,
 In ftåge wacht van Hemel-booden,
 Daar op wy wachten met geduld.

7.

Send f' eens ten dienft van uw' verkoorne,
 Door kracht van uwen Geest, herboorne,
 Met u foo tot een geest gemaakt;
 Bewaar die als dierwaarde panden,
 't Zy waar fe zijn, Heer! in uw handen,
 Dat niemand van de weg af raakt.

8.

O! dekfe met uw' liefde vlerken:
 En op dat wy ons heil bewerken,
 Laat uwen Geest ons, als een vuur
 Beftraalen met fijn heldre vonken,
 En 't hert, van Hemel-minne dronken,
 Verfellen voort van uur tot uur.

9.

Den Geest des Kindschaps (Vreugden-ader!)
 Waar door wy roepen Abba Vader,
 Laat die afstroomen in 't gemoed.
 Gaf iemand stoffe tot bedroeven,
 O! laat hem daarom niet vertoeven,
 Maar werk in ons oprechte boet.

10.

Ach Heer! verhoor ons nedrig smeeken,
 Ik kan, ik kan niet langer spreken,
 Ach sie mijn bitt're traanen aan!
 O soete Jesus! laat u vinden,
 Om onse zielen te verbinden,
 Wie'r wonden soo gevaarlijk staan.

11.

O Heere Jesus! hoor de beeden
 Van all' uw' rankjes en uw' leeden,
 Die tot u schreijen dag en nacht:
 Geef dat wy eenmaal tot dat leeven,
 Daar gy ten hoogsten sit verheeven,
 Ook moogen worden ingebracht.

12.

Daar wy den oorsprong aller dingen,
 En u het nieuwe dank-lied singen
 In eene nooit verwelkbre jeugd:
 Terwijl ontelbaar Hemel-schaaren,
 Als lijf-staffiers den Troon bewaaren:
 O nooit begrijpelijke vreugd!

Tweede Gebed tot de Heere Jesus:

Toon: *O! Kersnacht &c.*

I.

O Jesus! hoor toch weer de nooden
 Van een, die angstig komt gevloeden
 Tot u, sijn heyl, sijn heul, sijn al,
 Die swerven moet in vreemde landen,
 In 't midden van sijn dood-vyanden,
 Die staadig loeren op sijn val.

2.

Waar wy maar onse voeten setten,
 Daar is 't vol strikken, angels, netten,
 En meest bedekt met goeden schijn:
 De duivel met sijn hoovelingen
 Weet listig tot ons in te dringen,
 Als wy niet op onse hoede zijn.

3.

Hier toe gebruikt hy d'aardsche menschen,
 Die blind'lings ons verderven wenschen,
 Daar lokt hy ons, daar dreigt hy door,
 Met schat en eer, indien wy volgen,
 Met armoed' en met smaad, verbolgen,
 Als wy ons houden op uw' spoor.

4.

Hier voegt ons dertel vlees hem nevens:
 Dus van twee hoofd-vyanden tevens
 En even heftig aangrand,
 Van buiten een, en een van binnen,
 Begunstigt van de dierse sinnen,
 Hoe lichtlijk word men overmand!

5.

Daarom gy goede en al-versochten!
 Gy weet hoe een, soo aangevochten,
 Gy weet hoe dat hy waaken moet:
 't Zy uit, 't zy t'huis, geen staat, geen tijden,
 Of daar is strijd, of daar is lijden,
 Soo wel in voor- als tegenspoed.

6.

Daarom aanschouw ons met ontferming,
 En neem ons alle in uw' bescherming,
 O goede wyf' en machtige Heer!
 Op wiens genâe wy sagjes leunen,
 En met vertrouwen moogen steunen.
 Als wy voldueren in uw' leer.

7.

Hoe licht waart gy wel-eer bewoogen!
 Hoe licht'lijk bracht u 't mededoogen
 Tot weenen, als gy nooden vond,
 En dat m'er onder ging en bukte,
 't Scheen gy, als of 't u selven drukte,
 Uw' traanen niet weêrhouden kond.

8.

Ei! laat nu ook uw' liefde-straalen
 Eens troost-rijk op ons nederdaalen,
 Ter hulp in onse zielen nood;
 Wy koomen vast tot u geloopen,
 (Geloovig fiend' uw' armen oopen)
 Gelijk een kind na 's moeders schoot.

9.

Ach onsen Koning en Behoeder!
 Mee-lijdig Priester, lieve Broeder,
 Omcingel ons met Hemel-wacht,
 Die alle hoosheid kan beteug'len,
 (En dekk' ons met uw' liefde-vleuglen)
 Voor onses vyands list en kracht.

10.

Laat ons in nooden niet beswijken,
 Noch met Lots Huisvrouw ommekijken,
 Na iets nu wel van ons verfaakt;
 Maar help ons blijd' en gansch verlaaten,
 Rijkdom en wellust, eer en staaten,
 Waar door den duivel dienaars maakt.

11.

Leer ons daar tegen recht bedenken,
 Wat grooter heil gy hem sult schenken,
 Die u na uwen wille diend:
 En wat het is met uwen Vader.
 Te zyn vereenigt, en veel nader,
 Als hier ook vriend is met sijn vriend.

Derde Gebed, om d'inwooning van Jesus in 't herte.

Toon: *O! Kersnacht &c.*

1.

Zie daar, ô Jesus! 's herten-saalen.
 U toegewyd, om in te daalen;
 O! maak die self nu verder schoon,
 En heilig' u ter vaster woning,
 Op dat gy daar alleen als Koning,
 Den scepter swaaid van uwen troon.

2.

Slacht onse diersche en aardsche leeden,
 Qua lusten en genegentheeden,

Met

12 STICHTELYKE RYMEN.

Met uw foo fcherp twee-fnijdig fwaard;
 Werpfe in uw liefde-vuur ten brande,
 En laat den geur die 'r offerhanden
 Opftijgen tot u Hemel-waard.

3.

Laat onfe beede- en boete-traanen
 Daar toe een feeker toepad baanen!
 Ontvlam de ziel in dank en lof,
 In diep en innerlijk ontfermen,
 Voor al die onverschuldigt kermen,
 Als los van 't ondermaante stof.

4.

Doe 's herten-duifterniff' verdwijnen,
 Uw' zeegenrijke waarheid fchijnen,
 En lichten met een vollen dag,
 Op dat m' in defe boofe tijden,
 (Daar duifenden aftreen ter zijden,)
 Als wijfe wijflijk wand'len mag.

5.

Salf ons, gy Heer foo hoog gefeeten,
 Tot Vorften, Priesters en Propheeten,
 Met uwes Geeftes balfem-vloed;
 Dat woord' en werken liefd' uitwaaffem',
 Ons gansch gedrag een geur, een aaffem,
 Die uwe Godtsdienft lieven doet.

6.

Geef, als de dood ons wil betraapen,
 Dat wy dan wakker in de waapen
 Staan met de lenden opgefchort,
 Met lampen wel verfien in handen,
 Den Bruigom wachten onder 't branden,
 Als 's Hemels-deur ontflooten word.

7.

Op dat, als wy met reine leeden,

Dan

Dan uit genaad' in moogen treden,
 Met nieuwe tongen, toon en klank,
 Den Vader eerst, ols opper oorfaak,
 En u als Middelaar en Voorspraak,
 Voor eeuwig fingen prijs en dank.

Heilige Minne.

Toon: *Psalms 65.*

1.
Geef Heere, geef, dat ik nooit beelden
 In mijne ziele draag,
 Dan u, mijn God! de bron der weelden,
 Die mild affchiet; en staâg
 Op all' die u oprecht beminnen,
 Op u sien met geduld,
 Als op hem, die haar 't hert en sinnen
 Met waar genoegten vuld.

2.
 O! laat uw foet aanminnig weesen
 Eens daalen in de ziele,
 Mijn Godt, dat sou haar gansch geneesen,
 Indien 't, er plaats in hiel.
 Laat geene der geschapenheden
 Dese aandacht draagen wech,
 T'wijl ik mijn liefd' hier nu beneden
 Alleenlijk op u legg'.

3.
 Ach! hou nooit op van gloënde spranken
 Te strooijen in 't gemoed,
 Dat weder-liefd', om u te danken,
 Eens brand in volle gloed.

14 STICHTELYKE RYMEN.

Een hemel heb ik reeds op aarde,
En eeuwig heils begin:
Neemt gy en uwe Zoon vol waarde,
Mijn hert ter wooning in.

4.

O wat is 't een volmaakte wellust,
Te voelen in den geest,
Een fucht en trek: daar hy geen quellust
Of na berouw in vreeft.
O! seker, als uw' liefde haar stralen
Eens in mijn herte schiet,
Niets kan 'er by die soetheid haalen,
Van 't geen de weerd bied.

5.

'k Heb u dan liefd' en trouw gefwooren,
En Jesus uwen Soon,
Ten Hooftman, Heer en Vorst verkooren,
Trots alle smaad en hoon:
'k Wil my aan hem gantsch onderwerpen,
Hem volgen, bly en stil:
De boosheid mag haar pijlen scherpen,
En doen al wat se wil.

6.

't Mag al geen quaad, uw vuur der minnen,
Als dat in 't harte brand
't Heeft magt genoeg om t'overwinnen,
Wat sig daar tegen kant.
Al most ik vrouw' en kind verlaaten
(Als gy my onderschraagt)
En swerven over vreemde straaten,
Ik wacht het onvertsagt.

7.

Gy zijt de grond van al mijn hoopen,
Dus moet, dus wil ik hier.

Het pad der deugd met vreugden loopen,
 Ontsiende vlam noch vuur.
 Moet ik dus 't lijf ten offer geeven,
 Of bukken voor het staal,
 Ik wil alsoo ten Hemel streeven,
 Na Jesus Bruilofs-maal.

Heilige Minne.

Uitbreiding over Psalm 73. vers 25, 26, 27, 28.

Stem : *Bewaar my Godt, want ik vertrouw.*

1.

GY groote God, wiens Majesteit
 En soet aanschijn,
 Vol vreugde maakt en vrolijkheid,
 Die by u zijn.
 Die vreugden-zaal, waard gy'er niet,
 Wat gaffe 't hert?
 De vreugd veranderde in verdriet
 En pijn en smert.

Vers 25.

Wien heb
 ik neffens
 U in den
 heemel?

2.

Soo gy uw' zeegen tot de aard
 Niet daalen liet
 Op my, ik was van geender waard,
 Jaa heel tot niet.
 Maar ik lief u en gy weër my!
 Daar is gewis
 Op d'aard geen soeter maatschappy
 Dan my die is.

Neffens U
 en lust my
 ook niets
 op der aar-
 den.

3. Hier

16 STICHTELYKE RYMEN.

3.

Hier in dit aardfche vaderland
All' s werelds goed,
Dat wijs en fchuive ik van der hand,
Met mijn gemoed,
Dat vind noch heul noch waare ruft,
Als in u, Heer,
Te dienen met een volle luft
Naa uw begeer.

4.

Of fchoon daar door mijn vleefch verfmacht,
En 't hert verplet,
Als ik maar op uw hulpe wacht,
Word ik gered,
Uw nauwe forge my omwald
Voor pijn en leet,
Dat my geen hair van 't hoeft en valt
Dat gy 't niet weet.

26.
Befwikt
mijn vlees
ende mijn
herte, foo
is Godt de
rotssteen
mijns her-
ten ende
mijn deel
in eeuwig-
heid.

5.

Den rotssteen, daar mijn hert op staat,
Zijt gy alleen,
Mijn deel, mijn erf en toeverlaat
In eeuwighe'en.

Want die uw' wetten niet betracht,
Maar afgodeerd,
Een ander liefd en u veracht,
Word weer onteerd,

27.
Want fiet
die verre
van u zijn
fullen ver-
gaan, gy
roeit uit
allen die
van u af-
hoereeren.

6.

Die lijd gy niet voor uw aanfchijn,
Maar roeid die uit.
Met recht wilt gy de liefste zijn
Van uwe Bruid.
Daarom heb ik mijn's herten fin
Op u geleid;

28.
Maar my
aangaande

En

En lief u met een volle min
In eeuwigheid.

het is my
goed naby
God te
wefen.

7.

Want ik geniet van u veel goed
Jaa alle ding,
Naa lichaam, ziel, en myn gemoed
In zeegening.

Te recht hou ik my dicht by u,
Myn God en Heer,
En ben geheel van sonden fchuw,
En 'k foek uw' eer.

8.

Ik in vertrouwen tot u keer
Hoe 't my hier gaat,
Ik leef en 'k sweef, met u, ô Heer!
Door 't goed en quaad.
Gy zyt voor elk, die u bemind.
Een fcheutvry fchild,
Waar op de nyd (zoo ik bevind)
Haar pijlen spild.

Ik fette
myn be-
trouwen
op den
Heere,
Heere, om
alle uwe
werken te
vertellen.

9.

Myn mond is vol van uwen lof
By alle man.
Ik fmg, ik fpreek, en roem 'er of,
Waar dat ik kan:
't Is in myn geest een vreugden-feeft,
Uw' goeden aart
Al-om te melden onbevreesd,
Gy zyt het waard.

10.

Zoo lang ik 's leevens adem fchep,
En myne borft
Beweegd, en ik de lippen rep,
My daar naa dorft.

Hier tuffen hemel in en aarde,
Hangt Hy die't alles weer herbaarde,
Na hy ten offer was geflacht,
En daar toe recht verkreeg en macht.

Op Christus Lijden.

Toon: *Hoe ongelijken lot, &c.*

1.

Zie Jesus Godes Zoon,
 Ons voorbeeld en patroon
 Om na te leeven,
 Den kruis-weg vol ellend,
 Betreden tot den end,
 Daar hy moet sneeven,
 En lijden 't wreed geweld der boose Joden,
 Die hem uit haat en nyt nu fullen dooden.
 Zie hoe hy hare slaagen
 Geduldelyk gaat draagen,
 En als een Lam ter slachtbank hem laat leiden;
 Met Simon van Sireenen,
 Draagd hy sijn kruis selfs heenen (beiden.
 Naar 't Treur-tooneel, daar hem sijn beuls ver-

2.

Alwaar z'hem naakt ontkle'en,
 En spijkeren zijn le'en
 (O! bitter woeden)
 Op dat vervloekte hout.
 O! wat is hy benout!
 Ay sie hem bloeden! (waarden!
 Daar hangt hy nu aan 't Kruis, dien Heer! dien
 Wiens weldoen klonk tot aanhet eind der aarden.
 Sal 't ooge nu niet leeken?
 Ja moet het hart niet breeken,
 Wanneer't aanschouwt sijn droef en bitter lijden,
 En 't fel gemoed der Jooden,

20 STICHTELYKE RYMEN.

Die hem soo wreed'lijk dooden,
En in zijn leet haar herte noch verblijden.

3

Hoor eens. hoe hem de nijt
Veel schamp're re'en toebijt,
En hoe s' hem haaten:
Maar, ô! dat sy dien Heer
Recht kenden en zijn leer,
Sy fouden 't laten.
Sy spreekten seer verwoed, Is hy Gods Soone?
Soo daal hy af van 't kruis, nu moét hy 't toone:
Met smaad-en laster-woorden
Wil elk dat grouwel-moorden
Noch billijken, daar s' onderling al kijken.
d'Een houd hem voor rechtvaardig,
Een ander straffens waardig:
Maar Jesus, ach! moet vast in smerte blyven.

4.

Waar heeft 'er ooit geweest
Een Man soo door Gods geest
Als hy gedreeven?
Die soo veel trouw vermaan
En wond'ren heeft gedaan
In all' zijn leeven?
Wat leerd' hy vroeg en laat in Salems Tempel
Hoe menigmaal betrad hy sijnen drempel!
Wat was hy vol van reeden
Met vurige gebeden!
Ja nachten lang bad hy wel op de bergen,
Als hy des daags hem wende
'Tot menschen vol ellende.
En holp' al die hem hulp' afquamen vergen.

5.

Och ik sie dat zijn pijn
Haast afgeleen sal zijn.

De Son aan 't treuren,
 Geeft niet de minfte blik.
 Het aardrijk beeft uit fchrik,
 De rotfen fcheuren.
 Kan dit den moed der boofen niet doen koelen?
 En fal het volk daar geen berouw van voelen?
 Dan zijn, dan zijn de Jooden
 Verfteend, ja dood als dooden.
 Dat bloed fal hen en hunne na-geflachten,
 Gewis met volle froomen
 Ter wraak eens overkomen,
 Wil God de straf niet eenigfins verfachten.

Jefus aan 't Kruis.

TOON: *Wie van de menschen, heere, &c.*

1.

HOOR Jefus vol ontfermen,
 Hy bid met open-armen
 Voor 't moordse boos gefpuis.
 (Daar hy hangt aan het Kruis)
 Die hem als dulle honden
 Dus fel en diep doorwonden,
 In sijne teere leen,
 Hy bloed van top tot teen.

2.

Daar hangt dien overgoeden
 Soo jammerlijk te bloeden.
 En onder 't moorders lot,
 Verlaten van zijn God.

Het is byna ses uuren,
 Hoe lange fal 't noch duuren?
 Ach! wanneer fal de pyn
 Des doods ten einde zijn.

3.

Hoe roepty hy tot sijn Vader!
 Ach! Vader kom wat nader,
 Waarom verlaat gy my?
 Ach! sie eens wat ik ly:
 Ik ben een Man vol smerte:
 Hoe klopt, hoe jaagt mijn herte!
 Ik dorst en hygh na 't end,
 Van alle mijn ellend.

4.

Om I'srels saligheeden
 Heb ik altijd gebeden,
 Gebeên uit al mijn kracht:
 Nu is het al volbracht.
 Ach wil mijn geest ontfangen!
 Na u strekt mijn verlangen:
 Mijn geest, dat waardig pand,
 Beveel ik in uw' hand.

5.

Dus eindigt Jesus leeven,
 Sijn geest heeft hy gegeven,
 Ach! bleef die schildery
 My eeuwig, eeuwig by.
 Dat ik nooit door de sonden,
 Meer slag gaf in sijn wonden:
 Dat wens ik dat sijn smert
 Soo diep my tref in 't hert.

6.

En gy mijn ziel moet weeten,
 Dat gy het vlees moet eten,

Van deefe waarde Heer,
 Vergeet dit nimmermeer.
 Sijn bloed moet gy ook drinken,
 En passen op sijn winklen:
 Dit is de vaste grond
 Van 't kruis- en bloed-verbond.

Beschrijving van 't Avondmaal des Heeren.

Toon: *O grootheyd van Gods liefde.*

1.

ELk laat de Vreede-vaan nu los en luchtig waaijen,
 En alles wat men segt schijnt daar op uyt te
 draaijen.

In Synagoog of Kerk, en echter blyft 'er twist,
 Om dat 'er in de grond soo deerlyk word gemist.

2.

En wat is hier de grond? te doen het geen wy leesen
 In Godes heilig Woord, en God oprecht te vreesen,
 Geen menschelijke stem t'erkennen voor een wet,
 Die ons van God in doen en laten is geset.

3.

Ook niemant om verstant te bannen noch te mijden,
 Die God en sijne Soon erkent en durf belijden;
 De wereld en het vlees beid' afgeswooren heeft,
 En uit dat rein geloof oprecht en heilig leeft.

4.

Na 't voorschrift ons verthoont in d'Evangelii-
 bladen,
 Wie dese fakkel volgt vind hem op leevens paden,
 Die Baaken licht, en staat de valse leer ten trots.
 En in den Jongsten dag onwrikbaar als een rots.

5.
 Staa vast dan die foo staat! en laat u nooit beweegen
 Van deesen vasten grond, de weg tot alle zeegen.
 Laat elk dan op sijn proef aantreden tot dien Dis,
 Daar Jesus ons toe nood, en gastmaal-gever is.

6.
 Want een die hier bestond te nooden, of te weeren,
 Vergreep hem somtijds wel en trad in 't ampt des
 Heeren;

Dus gy, laat gy hem t'recht zijn gasten t'oversien,
 En den onwaardigen de Tafel te verbiên.

7.
 Rust blinde Leiders! rust, van scheiden en van
 schiften,
 Van kemels in te slaan, en muggen uit te siften,
 't Is lang genoeg de zenn' op 's Heeren akkerland
 Gewet, en voor dien oogst: rust dan, ei! rust uw'
 hand.

8.
 God heeft de proeve dan den mensche selfs be-
 voolen.
 In dit swaarwichtig stuk: komt hy hier in te doolen,
 Hy staat of valt sijn Heer: want God sal hem wel
 sien,
 Hy kan d'ontrouwe knecht in 't herte best bespiên.

9.
 Wie sonder bruilofts-kleed, en met onreine han-
 den,
 En Brood en Kelk aanvat, verwachte straff' en
 schanden
 Te sijnertyd, wanneer de Harten-kenner wil:
 Dies houden wy ons best in dese sake stil.

Set niemant buiten boord,
 Die in den hemel hoord.

't Geluk der waare Communicanten.

Toon: *Wie van de menschen, Heere, &c.*

1.

O! Salig gy genooden,
 Die waardig van dees Brooden
 Eet aan die heil'ge Dis,
 Daar Jesus 't leeven is.
 Gy word hier nu beschonken
 Met sijne liefde-vonken,
 En aan uw' ziel gevoed,
 Met Jesus dierbaar bloed.

2.

Hy hing aan 't Kruis te bloeden,
 Vol striemen van de roeden,
 Ook van de doorne kroon,
 En lee veel spot en hoon.
 Sijn voeten en sijn handen,
 Sijn zijd' en ingewanden,
 Liet hy door eifer en staal,
 Door-wroeten altemaal.

3.

Vyf wonden, die als beeken,
 Van bloed en water leuken,
 Dat langs de galge-boom
 Neervloeid' in volle stroom:
 Om in die purp're plassen
 Uw' ziel sneeuwit te wassen,
 Te wassen uw' gemoed,
 In 't was-bad van sijn bloed.

4.

Want enkel om uw sonden
 Liet hy hem foo doorwonden,
 Dit leet hy al voor dy,
 En maakten u foo vry.
 Sijn heilig waardig leeven,
 Ging hy dus overgeeven,
 Dat lei hy willig af,
 Toen hy u 't leeven gaf.

5.

Mits hy vol liefde brande,
 Was hy de Offerhande,
 Hoog-Priester, Offeraar,
 Op 't hemels hoog-altaar.
 Veel heil heeft hy verworven,
 Wanneer hy is gestorven,
 Voor 't menschelyk geslacht,
 Wanneer hy 't al volbracht.

6.

Hy is uw' vaste Borge,
 Op hem rust al uw' forge,
 Als gy na zijn bevel,
 Leeft heiliglijk en wel.
 En in het Christelyk lijdén,
 Stantvastig komt te strijdén,
 Als gy dien God en Heer,
 Geeft sijne volle eer.

7.

Doods-kelk hem ingeschonken,
 Heeft hy gans uytgedronken,
 Hoe bitter hy die vond,
 Met hef en al, ten grond'.
 En dit foo diep verneeren
 Bragt hem ten top der eeren,

Ja tot een heerschappy.
Daar niemand heericht als hy.

Eere en lof aan Jesus, voor sijne
groote liefde aan ons beweefen
door sijn dood.

Toon: *Pfalm 99.*

I.

JEsus Godes Soon,
Wiens verheeven Throon,
Aan Gods rechterhand,
Eeuwig is geplant.
Na gy hemel, aard,
Krachtig hebt herbaard;
Daar u all' die leeven;
d'Eer af moeten geeven.

Want gy sterke Held,
Hebt door uw' geweld,
Duivel, fond, en dood,
Gans van kracht ontbloot,
Als u 't boos gespuis,
Heeft gedood aan 't Kruis,
Daar gy hingt te bloeden,
't Mensdom all' ten goeden.

3.

Dies nu d'Eng'len schaar,
Al te famen haar.

Voor

Voor u, haren Heer,
 Willig buigen neer,
 Ja op uw gebod,
 Als haar Hooft en God,
 Willig met verblijen,
 Alle dienst toewijen.

4.

't Gansche menschdom,
 Valle des alom
 Neer op uw bevel,
 Voor uw voet-schabell',
 Om dat gy uw' bloed,
 Achte niet te goed,
 Voor haar weg te plassen,
 Tot het zielen-wassen,

5.

O! gekruisten Heer!
 Liefdens fucht loop veer,
 Dat gy met uw' bloed,
 's Menschen ziele voed,
 En als offer-lam,
 Haar fond' op u nam:
 Door uw dood is 't leeven,
 Onse ziel gegeven.

6.

Geef nu Jesus, Vorst,
 Dat elks ziele dorst,
 Met een liefde-kraft,
 Die de dood veracht,
 Dat elk met u ly,
 En ter dood toe stry,
 Op dat gy ons 't leeven,
 Mocht voor eeuwig geeven.

Stem:

Stem: *Pfalm 99.*

1.

Kom Heer Jesus, kom,
Zielen Bruidegom,
Neemt mijn hert heel in,
Met uw' hemel-min,
Op dat ik mijn trouw'
Onverbreeklijk houw':
Want mijn uitverkooren,
'k Hebf' u toegeswooren.

2.

En 't berout my niet,
Dat het is geschiet;
Maar het moeit my seer,
Dat ik sulck een Heer,
Als gy Jesus zyt,
Niet met alle vlyt,
Dien' en staadig cere,
Na uw herts begeere.

3.

Stort uw Geest in my,
Dat ik los en vry,
Vliege van der aard,
Op ten hemel-waard,
Dat ik al mijn goed,
En mijn vlees en bloed,
Voor uw' eer mag geeven,
Om met u te leeven.

De vroege en wakre Morgenstond
Heeft Goude Roosen in de mond.

Pſalm 90: 14. Verſadigt ons in den morgenſtond met uwe goedertierenheyd, ſoo ſullen wy juychen, ende verblyd zyn in alle onſe dagen.

Morgen-Loffang.

Stem: *Psalm 84.*

1.

NU 't lieffelijke sonne-licht
 Weer daagen komt in mijn gezicht,
 Dat alles weder doet herleeven,
 En opend mens en vee den mond,
 In dese nieuwe morgenstond,
 Om Gode lof en eer te geven:
 Want yder Schepsel na syn aard;
 Zijn dankbaarheid send-hemelwaard.

2.

Dies vind ik my op 't hoogst verplicht
 Om met mijn tong en maatgedigt,
 Mijn levens Heer, en God te prijzen,
 Die my ook heeden deese nacht,
 Als uit den dooden heeft herbracht.
 Waar uit Hy my weer doet verrijzen:
 Hy is mijn licht en leevens straal,
 In wien ik mijnen adem haal.

3.

Zijn Woord, het Evangeli-licht,
 Verhelderd hert en ziels gezicht.
 't Is een lantaaren op myn weegen,
 Een licht en fakkel op myn pad,
 Naa Gods gewyde vreugde-stad,
 Op dat ik nooit sou zyn verleegen,
 Maar altyd wand'len in den dag,
 Dat ik mynimmer stooten mag.

4.

Gelijk den dauw by somertijd,
 Dekt veld en bosschen wijd en zijd,
 En valt met paarlen op de bladen,
 Soo daalt, soo vloed Gods heil'gen Geest
 Op elk, die hem van herten vreeft,
 Met morgen-zegen en genaden,
 Die Hy vernieuwt, uitgiet, en geeft,
 Op al wat hy geschapen heeft.

5.

't Is om en om vol Godd'lijkheyd,
 Hoe wijd het oog sich ook verspreid:
 d'Aard is vol goedigheid des Heeren:
 Hy, die 't al schiep van eersten af,
 En mens en vee sijn voeder gaf,
 Wil my gewisse wijsheid leeren:
 Want hy is 't licht van alle licht,
 Die aard en hemel heeft gesticht.

6.

Goedheids fontein, O levens bron!
 O! allervreugdenrijkste Son,
 O! zalig die u mag genieten,
 En sien uw heilig aangesicht,
 En al de Burgers van dat licht,
 Alwaar des levens stroomen vlieten,
 En drinken uit des levens bron,
 En blinken eeuwig als de Son.

Avond-Lied.

Stem: *Al die woond in 's Heemels Throonen.*
 Of: *Psalm 77, 86.*

I.

NU de Sonne met haar stralen
 Naar gewoont we'er is gaan daalen,
 En sich elk ter neder leid,
 Tot de rust en slaap bereid,
 Moet ik U mijn Heere looven,
 U mijn Koning van hier booven,
 Met mijn stem door dit gedicht.
 U te looven is mijn plicht.

2.

Want gy hebt my, Heer! gegeven
 Dit naturelijke leeven,
 Door uw' kracht ik my verrep,
 En ook heb al wat ik heb;
 Daarom wil ik all' mijn leeden
 Tot uw' eer en dienst beiteeden;
 Jaa gelijk een offerhand
 Stellen, Heer! in uwe hand.

3.

Laat toch goedig op my daalen
 Uwes Geestes vuur'ge stralen,
 Dat ik uw wil-kennen mag,
 En die klaar sien als den dag.
 Ik hoop om de dood noch 't leeven,
 Nimmer my ooit af te geeven
 Van uw wil of uw gebod,
 O! mijn Konink en mijn God.

C

's Nachts

4.

's Nachts in koele soomer-tijden
 Komt Gy 't teer gewas verblijden,
 Met een Heemel-laafenis
 Van dauw-dropjens koel en fris,
 't Valt met paar'len op de blaaden.
 Heer, laat ik van uw genaaden
 Mede werden soo besproeid,
 Dat mijn ziel in deugden groeid.

5.

Sonne der gerchtigheden,
 Blijf niet langer dus beneden,
 Maar wild opgaan in mijn hert,
 Dat mijn ziel verlichtet werd.
 Dan kan ik my recht begeeven
 Tot dat soet inwendig leeven,
 Om met u te worden een,
 Een seer wonderbaar gemeen.

6.

Daarom Heer trek mijn gedachten
 In de still' eenfame nachten,
 Dat se vry en onbeswaard,
 Onbelemmerd van de aard
 Tot U stijgen in den hemel,
 By het soet en lief geweemel,
 Dat daar sweefd om uwen Throon
 En om dien van uwen Soon,

7.

Daar die vroome faal'ge zielen
 Neer, by legioenen knielen,
 Voor uw hooge Majesteit,
 Met een diep' eerbiedigheid.
 Daar de wakk're Hemelingen,
 Heilig, heilig, heilig singen

Voor

Voor uw Throon en glans en licht,
 Leggend' op haar aangezicht.

8.
 Woud gy eens mijn geest daar trekken,
 O! hoe fou my dat opwekken,
 Dan soo fou my deese nacht,
 Soeter weefen als ik dacht,
 Soeter weefen als de daagen.
 O! hoe fou my dat behaagen,
 Jaa misschien dat ook mijn tong
 Mee in lof en dank ontsprong,

9.
 En ik mijne stem fou meng'len
 Onder 't singen van de Eng'len,
 En na-neuriën haar-toon
 En mee knielen voor uw Troon:
 Doch, ô Heer! kan 't nu niet weefen,
 Als het maar mag zijn naa desen,
 Dan heb ik mijn 's herten wensch,
 En ben een gelukkig Mensch.

10.
 Kom ik schielijk dan te sterven,
 't Eeuwig leeven sal ik erven,
 En zijn in uw Koningrijk,
 U onsterffelijk gelijk.
 In uws Soons en uwe namen
 Soo vouw' ik mijn handen t' famen,
 En leg my gerust ter ne'er
 Onder uwe vlerken, Heer!

Twee-spraak van een verliefde ziel.

Stem: *Bewaar my Godt, want ik vertrouw.*

1.

Myn God en Schepper, goede Heer,
 Mijn ziele queeld;
 Uw' vreugde my hoe langs hoe meer
 In 't herte speeld.
 Als ik denk aan uw' groote staat,
 En wie gy bent,
 Dan is mijn vreugde sonder maat
 En sonder end.

2.

Had ik de veeders van de wind
 Tot mijn gerijf,
 Ik gorde die, en dat gefwind,
 My om het lijf:
 Soo 'k kon en mogt, 'k vloog met een keer
 Op van der aard,
 Uit liefde tot U, ô mijn Heer!
 Ten hemelwaard',

3.

By U en uwen lieven Soon,
 In 't Heemels-hof,
 Om ook te sitten in zijn Troon
 Vol eer en lof.

*Verliefde ziel, hoe dus verblijd?
 Jaagt gy uw' Heer,
 Al waar het maar een stipje tijd,
 Gy viel ter ne'er.*

4.

*Gy viel ter needer in onmagt
 In korten tijd:
 Uw' lieve leeven, hoe geacht,
 Dat waarje quijt.
 Gy kond niet zien Gods glans en licht,
 Dat zich verspreid
 Van zyn afstraalend' aangezicht
 En majesteit.*

5.

*Hy is des lichts en leevens bron
 Zyn wederschynd
 Doetz' alle blinken als de Zon,
 Die by hem zyn;
 Der Seraphim en Eng'len sank,
 Vol zoet geluid.
 Bromd staadig Godes lof en dank
 Soo krachtig uit,*

6.

*Dat het al dreund' hoe over-schoon,
 En vast het zy.
 Ja sijnen Diamanten throon.
 Is self niet vry.
 Gy zyt verrukt, verliefde ziel,*

C 3

Hoe

Hoe komt het by
Dat sulc begeeren in u viel?
Ai! zegt het my.

7.

Hier is verdriet, daar groot vermaak,
 Hier twist, daar rust;
 Van 't een ik vlie, naa 't a'er ik haak,
 Dat wekt myn lust.
Maar gy moet hier den weg eerst gaan
Van alle vlees.
 Als God wil, 'k wil'er gaaren aan;
 Jaa zonder vrees,

8.

Als ik hem maar ben aangenaam;
 Doch ben ik 't niet,
 Maak my dan goede God bequaam,
 't Quaad uit my wied.
 Geef dat ik u volmaakt vertrouw.
 En uwe Wet
 Versta, en staadig onderhouw,
 Heel onbesmet.

9.

Dat ik soo uwe pa'en betree
 Door d'enge poort:
 Ach help my, Heer! dat is myn bee,
 Daar toch op voort!
 Trek met uw' liefde-zeelen my
 Tot uwaard aan,

Soo hard ik veelen kan van dy
Om voort te gaan.

10.

Zyt my toch goediglyk ontrent,
Ter hulpe by.
By nacht, en dag, waar ik my wend,
Als aan myn zy.
Schiet uit uw' liefde-kooker my
Een pyl in 't hart:
Laat my gevoelen Heer! van dy
Die soete smart.

11.

Dat ik mag leggen heel doorwond,
Jaa zoo geraakt,
Dat staadig mynes zieles mond
Uw' liefde smaakt;
En datse sterker als de dood
In my geplant
Mag zijn, op dat geen kruis, hoe groot,
Breek deese band.

Een hart, vol liefde Gods gestort,
In 't danken, altijd komt te kort:
Waarom 't ten hemel in wil dringen,
Om eeuwig daar Gods lof te singen.

40 STICHTELYKE RYMEN.

Een dorstig Hart soekt om en hijgt
Soo lang tot dat het laafnis krijgt.

*Pfalm 42: 2, 3. Gelyk een hart schreeuwt na de waterstroom-
men, alsoo schreeuwt myne ziele tot u, o God! Myne
ziele dorstet na den levendigen God: wanneer sal ik in-
gaan, ende voor Gods aangesichte verschynen?*

Ziels verlangen na de heerlijkheid van Jefus.

Stem: *Hemels Oogen.*

1.

O Hoe heerlijk
En begeerlijk
Is de wooning van mijn Heer!
Daar my Jefus,
Daar my Jefus,
Plaats bereid na myn bekeer.
O dat ik daar waar,
O dat ik 'daar waar,
Nooit quam ik op aarde weer.
Nooit quam ik op aarde weer.

2.

Ja de wooning
Van myn Koning,
Is het die in zich bevat
d'Onverderflijk,
d'Onverwelklijk
Rechte wellust, eer en fchat.
O! dat ik daar waar,
O! dat ik daar waar,
Dan foo was myn vreugde groot.
Dan foo was myn vreugde groot.

3.

Alle vroomen
Zullen komen
In dat Goddelyk Paleis,
En met Jefus,

En met Jesus,
 Leeven daar tot Goodes prys.
 O! dat ik daar waar,
 O! dat ik daar waar,
 'k Wenste my op aard nooit weer.
 'k Wenste my op aard nooit weer.

4.

Want de aarde,
 Snood in waarde,
 Heeft myn Ziel dikmaal bestreên;
 Maar by Jesus,
 Maar by Jesus,
 Daar so word dat niet geleên.
 O! dat ik daar waar,
 O! dat ik daar waar,
 Dan was ik uit alle stryd.
 Dan was ik uit alle stryd.

5.

Ik verlange
 Om t'ontfangen
 's Leevens-kroon uit Jesus hand;
 Met myn Heere
 Te verkeerem,
 In het Hemels Vaderland.
 O! dat ik daar waar,
 O! dat ik daar waar,
 Dan had ik myn harts begeer.
 Dan had ik myn harts begeer.

6.

Want de Eng'len
 Singend' heng'len
 Voor Gods Troon, englans en ligt:
 Daar zy eeuwig,
 Daar zy eeuwig,

Leeven, en voldoen haar pligt.
 O! dat ik daar waar,
 O! dat ik daar waar,
 Dan was ik in d' eeuw'ge vreugd.
 Dan was ik in d' eeuw'ge vreugd.

7.

Eeuwig Weezen,
 Mocht ik weezen
 By U, en by uwen Zoon;
 Daar uw' goedheid,
 En uw' soetheid,
 Staadig afvloed van uw' troon.
 O! mocht ik u zien,
 O! mocht ik u zien,
 Gy die zyt dat eeuwig licht;
 't Al bespieg'lend aangesicht.

Hemel-sucht der Vroome op het bedde der krankheid.

Stem: *Lofzang van Maria.*

1.

IK ben de aarde moe,
 Den Heemel lacht my toe,
 Nu ik leg op mijn sterven;
 Want Godes Hemelryk
 Is eeuwig eeuwiglyk
 Myn lot, myn deel, myn erven.

2.

Ik heb nu met geduld

My-

Myns leevens loop vervuld,
 Nu, nu fal ik ontfangen
 Des leevens ryke kroon,
 Van Jesus Godes Zoon,
 Het eind van myn verlangen.

3.

Ach! hoe gloeid my de borst,
 Van God'lyk vuur, my dorst
 Naa mynen God en Koning:
 Wanneer of ik fal zyn
 Daar ik zyn foet aanschyn
 Sal zien in zyne woning.

4.

't Wit glinst'rend Bruilofts kleet
 Leid my daar al gereed,
 Om in 's Lams avondmaalen
 Te nutten Hemelspys,
 Op Goddelyke wys,
 In zyn gewyde zaalen.

5.

Daar 't gantse Engeldom ;
 Sich leeg'ren fal al-om
 Met Goddelyke klanken,
 Zoo dat Gods heilig huis
 Vervuld werd van 't gedruis
 Door 't looven ende danken.

6.

Het is of ik schier hoor
 Al klinken in myn oor
 Het choorgefang der Eng'len,
 Die om Gods gouden troon,
 En die van synen Zoon
 Al fingend' heenen heng'len.

7.

Daar 'k al de vroome li'en
 Verheer'lykt dan fal zien,
 En eeuwiglyk genieten
 Haar vriendelyk aanschyn,
 En by de Eng'len zyn,
 Daar 's levens stroomen vlieten.

8.

Daar w' onder het beleid
 Van Jesus heen-geleid
 In 't sneeuw-wit fullen treden,
 En drinken uit Gods bron,
 En blinken als de Son,
 In aller eeuwigheden.

9.

Alwaar hy eeuwig leeft,
 Die eind' noch aanvang heeft,
 Gods lief'lyk heilig weesen.
 Och! dit is my beloofd,
 En elk die recht geloofd:
 Wie fou dan God niet vreesen!

10.

Wie fou voor synen Soon
 Niet gaarne spot en hoon,
 Om weldoens wille, lyden?
 Daar God hier, op de deugd,
 Ons hart geeft fulken vreugd,
 En eeuw'lyk wil verblyden!

11.

O Jesus! myne vriend,
 U heb ik hier gediend
 En vuurig aangehangen;
 Myn Hemel-Bruidegom,
 Kom nu, ô Jesus! kom,
 En wild myn geest ontfangen.

12.

Gy die foo goedig zyt,
 Gy hebt ons ingewyd
 Gods ryk vol faligheden,
 Jaa door uw eigen bloed,
 De doornen met de voet
 Daar henen plat getreden.

13.

Myn vlees voelt wel ellend,
 Maar my is ook bekend
 Dat u meer quaad quam deeren.
 Daar gy aan 't kruis-hout hingt,
 En gal tot drank ontfingt,
 Rust ik op fachte veeren.

14.

Doch 'k leg en ziele-toog,
 Myn geest die wil om hoog,
 Na U strekt haar verlangen,
 Ach! Jesus goede Heer,
 Vol Majesteit, vol cer,
 Wild nu myn geest ontfangen.

15.

Ik leg en haal en hyg,
 En schier geen adem kryg,
 Laat my uw gunst verwerven.
 Die re'en van, Kom ach Heer!
 Wil my al meer en meer,
 In mynen mond besterven.

16.

Soo 't u beliest treed aan,
 Ach wild myn geest ontfan
 Ach wildse toch ontbinden
 Van dit ellendig vleis,
 Dat sy mag gaan op reis
 Om u myn Heer te vinden!

't Koningrijke Gods in de ziele.

Stem: *O! grootheid van Gods liefde, &c.*

1.

Van groot geheimenis en gants verborgen dingen.
Gaa ik, met aandacht, Heer! uw naam ter eeren
zingen;

Die gy aan yder mensch ter wereld niet en geeft,
Dan die sich heel ten dienst u opgeoffert heeft.

2.

Die, die alleen, laat gy uit uwe troostbron drinken,
Die uw beveelen doen, en passen op uw winken,
Daar daald gy troofstryk ne'er, in sulker hertenzaal,
En met die vroome ziel houd gy uw Avondmaal.

3.

Gelyk gy's hemels dauw laat vallen op de blaaden,
Soo valt ook op die ziel een reegen van genaaden;
Daar ebd en vloed in 't hert een hoonig-foete vliet:
Soo dat sy op der aard een Paradys geniet.

4.

(hoekje:
Dat heeft sy dikmaal meest verschooven in een
Daar f' eenzaam bid en leeft aandachtig in een boek-
je: (weid't
Daar gaat de geest te feest, daar leeft hy in, en
Sig vet, in eene beemd van suivre vrolykheid.

5.

Een hart hier van doorvoed laat blyde traanen
springen
En biggelen daar heen, wel midden onder 't zingen.
O wonder ding! ó kragt der still' en eed'le deugd!
Dat een verrukte ziel dus traanen schreid van
vreugd.

6.

(ken,
Het moet een Engel zijn, die dit in hem komt wer-
Of Godes goede Geest, die hem ter deugd wil ster-
ken; Waar

Waar van een wereldling het minste niet befind
Want niemand weet hier af, dan die het ondervind.

7.

De wereld vat dit niet, noch waanwys letter-eeter,
Die maar swetst van de deugd, en is sijns zelfs ver-
geeter;

Dit soet geheim is iets daar hy noit toe geraakt,
Maar knabbeld slegts de baft, daar hy noit pit af
smaakt.

8.

Soo wonder werkt gy God in reïne vroomē herten,
Die gy gebrooken hebt door uwe liefde-smerten;
Want met uw vinger gy dat hart ter vreugden
roerd,

Soo dat in melody de geest word wech gevoerd.

9.

(vonken,
Dat e'el gemoed bestrooid met Hemel-vreugde-
Leid in uw groote liefd' als t'eenemaal verdronken,
Daat proefd der ziele mond een hemel soet ge-
neugt,

Men is 'er soo verblyd, men smelt'er in de vreugd.

10.

Die mensch gaat in en uit, en vind staag soete weide:
Ja eeven als of gy en Jesus hem geleide.

En of schoon al de ramp hem hier en daar versend,
Soo gaat gy tog al me'e tot aan des werels end.

11.

En of het al geviel, dat hy 'er quam te sneeven,
Soo sal hy na de dood ter deeg' eerst met U leeven.
Een aards soldaat verliest. raakt hy het leeven quyt,
Een Christen overwind, als hy ter dood toe stryd.

12.

Hy heeft de keursteen, daar een naam staat opge-
schreven,

Die niemant kend als hy, aan wien se word gege-
ven, 't Ge-

't Geweeten, onbewust van quaad, waar op hy
roemt,

Dat spreekt in lyden vry, schoon al de wereld

13.

(doemt.

Waar 't hertgeheim niet is bewust van quaade ran-
ken,

Daar kan men, schoon in nood, U looven, pryfen,
danken.

Als gy in lydens uur een troostvloed giet in 't hert,
Dan word pijn haast geen pijn en lijden kleine

14.

(smert.

Dat heeft men wel gesien in veele Martelaaren, (ren;

Die midden in den druk daar door vol vreugde waa-

Op 't puntje van de dood, soo is het wel geschied.

Dat hier en elders een in 't vuur song noch een lied.

15.

(zeegen

Den Henker kond daar door somwijl sien dat Gods
Die menschen had bestort, en vluchte wech, ver-

leegen,

Verliet het moorders ampt, was met berouw door-
boord,

(soort.

En voegden hem by 't volk, by 't volkje van die

16.

(Hooven

Die fell en wreede beul, die Ann'ken uit den
Met aard' heeft overdekt, bedolven en bedooven,

Die is 't alsoo gegaan; hy, van een felle beul, (heul.

Veranderd' in een schaap, en socht by vroomen

17.

Ook heeft hy tot sijn schand en tot uw' eer beleeden,
Dat hy noch, eer hy d'aard' ging op haar lichaam

Sag dese Mart'lares in haar lief aangesicht (treeden,

Dat schoon en helder blonk, gelijk als 't Sonne-

18.

(licht.

Der Martelaaren bloed was toen het zaad der ker-
ken:

In haare brieven kan m' uw geest en kragt bemer-
ken: D Den

50 STICHTELYKE RYMEN.

Den oly komt geparft, kruid ruikt beft als men
t wrijft,

Soo is 't in lijden ook, als gy met hulpe ftijft.

19.

Daar door men kan beftaan ondoenelijke dingen,
Jaa muuren hemel-hoog daar kan men overspringen,
Geen berg is ooit te hoog, geen dal is hem te diep,
Als gy maar, God! hem helpt, gy God! die alles

20. (fchiep.
Dat eedelhoedig hert, gehart tot fwaare weegen,
Steund op uw hulp, daar van gy hem nooit laat
verleegen,

Daar op foo is hy koen, want gy hem hebt be-
Te houden, hoe het gaat, de handen booven

21.

(t hoofd.
Hy is fomwjl verrukt van vreugd gelijk verleegen,
In uw' liefde verliefd, als hy gaat overweegen,

Wie dat hy nu al is, en naamaals worden fal,

Blijft hy maar in de deugd, en onder 't faalig tal.

22.

(t en,
Als hy daar recht op peinfd kan hy fich foo vergee-
Dat hy fomwijlen denkt om drinken noch om eeten.

't Geen dat hy tijdliks doet, doet hy als in paffant,

Want hy naa U fijn God gelijk in liefde brand.

23.

Sijn hert is by fijn fchat, by U en 't foet geweemel,
Hy woond hier wel op aard', maar leefd als in den
hemel,

Om dat hy droppels-wijs uw goedheids foetheid
fmaakt,

Soo gaat hy hier fijn weg, als die geen aarde raakt.

24.

(geeven
O! gy mijn Heer en God! gy wild graag goedig
Gevoel ook by 't geloof, die na uw wille leeven.

Indien 'e hier foo foet is, hoe goed en foet wilt zijn,

Daar m' eeuwiglijk fal fien uw vrendelijk aan-
fchijn.

Toon:

Toon: *Wie van de menschen, Heer?*

1.

Die boven 't zinlijk leeven'
Sijn geest heeft opgeheeven,
En 't ondermaanse stof
Schud van sijn voeten of,
Schouwt door bespiegelingen
De Goddelijke dingen!
Die is 't die 't beste heeft,
Dat God op aarde geeft.

2.

Hy heeft veel grooter schatten,
Als d'aard' in sig kan vatten,
De glans en 't godlijk licht
Beschittert sijn gesicht:
Dies vind hy hem (met reeden)
Verblijd, en wel te vreedden,
En is altijd vernoegt
In 't geen God hem toevoegt.

3.

Hy leid een Enochs leeven,
Door Godes Geest gedreeven,
En wandelt met sijn God,
Al houd men hem voor sot,
Als hem rampspoeden drukken,
En duisend ongelukken!
't Is God die hem beheerd,
Die quaad in goed verkeerd.

Een Christen in sijn Kamer beschimpt
van een Burgerlijk Mensch,

*Hoe iemand naader is by God,
Hoe meer de Weereld hem bespot.*

Stem: *O grootheyd van Gods liefde!*

1.

Hier sit ik in de stilt', in aandacht opgetoogen,
En sie haast alle ding met mijnes harten-oogen,
Hoe't in den hemel is, en op de aarde gaat,
En denk en peyns ook op mijn' kleyn' en groote
staat.

Phil. 3: 20. Col. 3: 1, 2, 3.

2.

'k Reis d'aard en hemel door, geswind met mijn ge-
dachten,

Of ik gedraagen wierd op Serafijne schachten,
En wandel met mijn geest geheim en soo geswind,
Als had ik onder my de veders van de wind.

3.

En nogtans sit ik hier in stilte by de boeken,
Daar ik de smalle weg ten hemel tracht te soeken;
Ik loop de blad'ren door van Gods geschreve mond,
En lees sijn wyse reën in 't Oud en Nieuw Verbond.

Matth. 7: 13, 14. Luc. 13, 24.

4.

'k Hoor Jesus Godes Soon hier op de bergen preken,
'k Hoor al de Mannen Gods met hemel-tongen
spreken:

De geen die 't my beliest die brengt sijn reden voort;

En als ik wil fwijgt elk, en niemand is gestoort.

Matth. 5: 6, 7. Act. 2: 4. &c.

5.

Het zy by nagt of dag, vraag ik slegts de Propheten,

54 STICHTELYKE RYMEN.

Al is 't een God geheim ik kom 't door haar te weeten;

't Zy Mozes, Salomon, of David met zijn luyt,
Wanneer ik die beweeg soo geeft sy soet geluyt.

6.

En ben ik maar een lied gesint met hem te singen,
Veel stof tot Godes lof komt van zijn harp affspringen;

't Is of der Eng'len sang en hemel-melody,
Vereenigt met hun stem, daar sweeven om en by.

Psalm 95: 1. &c.

7.

Dit hemel-soet accoort my 't hart soo kan ontfonten,

(ken.

Dat ik door liefde Gods word in den Geest beschon-
Als ik spreek met myn God door lofsang en gebeden,
De Eng'len menigmaal daar om my heng'len heen.

Psalm 34: 8. en 36: 9. Hebr. 1: 14. Apoc. 5: 8. en 8: 3.

8.

't Gebed heeft groote kragt, het regt Godsdienstig
smeeken.

O! dat kan Godes hart, de lugt en wolken breeken.
Wie na den Hemel toe zijn ziel-gebeden schiet,
Weer van den Hemel af veel troost en gunst geniet.

9.

Hou stil myn pen, hou stil, wie komt myn rust hier
stooren,

Een Wereldling? ô ja! hy kan myn reên niet hooren:
My dunkt hy binnens monds my schamp're reên
toebyt,

Daarom myn pen hou stil; laat hooren zijn verwyt.

10.

(ren?

Wat wonderlyker taal klinkt my hier in myn ood-
Dit is een seldsaam ding dat my hier komt tevooren:
Dat een die bid en leeft in eenzaamheid, altyd
Kan wesen soo verheugd, soo innerlyk verblyd.

11 Maar

11. (zeggen),
 Maar ik geef geen geloof aan 't geen ik hem hoor
 En sijne reën sal ik in 't korte wederleggen:
 Want ik de Bijbel, ook het een en 't selve boek,
 Wel eer geleesen heb in d'een of d'andre hoek.
 1 Cor. 2: 12.

12.
 En ook wel een gebed gevoegt by 't eenfaam leesen
 Maar 't was vol naarigheid. Nu houd ik 't voor be-
 weesen,
 Ik houd niet van dat doen, dat bidden, dat gesteen,
 't Is my te droevig werk. Ik, ik ga elders heen.

13.
 Ik gaa of op de Jagt, of in myn Boomgaard snoeijen,
 En, on myn tyd verdryf, het onkruid uit te roeijen,
 En maak of kluts'er wat tot nuttelyk geryf:
 Maar dese Man sijn doen heeft niet met al om't lyf.

14. (ven
 Of gaa net groote lust myn Winst-ploeg snedig dry-
 En schryf op myn Comtoor, en tel myn harde schy-
 ven

Met een geruft gemoed, en ben seer wel te vreên
 In dit myn naarstig doen: want soo doet ieder een.

15.
 Als dit de weg soud zyn om in Gods ryk te komen,
 Het doen van dese Man, dan zynder weinig vroom-
 men.

Maar dat geloof ik niet: Ik meen op ligter wys
 Te komen in Gods ryk, in 't Hemels Paradys.

16.
 Want God de Heer is goed, vol Vaderlyk meedoo-
 gen,

En soo dat niet en is, dan zyn 'er veel bedroogen.
 Maar ligt dat dese Man een groote tegenheid
 In myne reden heeft: 'k Wil hooren wat hy seid.

56 STICHTELYKE RYMEN.

17.

(ren)
Dat raadje wel myn Vriend, 't is my een last te hoo-
Dat gy met sulken reën myn rust hier komt verstoc-
ren.

Maar soo myn antwoord u tot nuttigheid gedyd,
Soo acht ik dit verlet voor geen verlooren tyd

18.

Dat gy geen soetigheyd vind in myn heyl'ge saalen,
Is om dat gy in 't aardsch te veel u wilt vermaaken:
Dit most gy snoeijen af, en gaan by arme Liën
Uw geld en tyd besteën, en na haar nooden sen.

Jacob. 1: 27. Prov. 19: 17.

19.

(sen,
En maken soo uw Tuin van Weeuw en arme Wee-
Als gy in eenzaamheid dan bidden ging en leefen.
Soo soud een vreugden-vloed van traanen bgg'len
heen,

Uit uw verandert hart, dat nu is als een steen.

-Psal. 112: 9.

20.

(oeijen,
Maar gy gaat op het Land, met planten en uit-
Gelyk een Lanterfant, uw' geld en tyd verknoeijen.
O gy! die uwe Hof van 't weeligh hout besnoeit,
Laat toe dat in uw hart het weeligh hout opgroeit.

21.

(ren,
Uw' stomme pop hoord' u, 't geen ik u seg, te lee-
En al uw' ydelheid daar gy by wilt verkeerren:
Want als gy gaat ter Jagt, en om een maag'ren haas
Een vetten ruïn af jaagt, dat's immers al te dwaas.

-Prov. 6: 6. Job 1: 10, 11.

22.

Soo gy u niet bekeert, gelyk uw' schoone Blommen
Verstuiven in uw' Hof, soo sult gy selfs omkommen:

Want

Want gy weet uit uw' tuin het onkruid wel te wiên,
En in u eigen hart kund gy geen onkruid zien.

Pfalm 112: 10.

23.

(ven,

Gy kond met groote lust uw winst-ploeg snedig dry-
En schryven op 't Kantoor, en ramm'len in uw schy-
ven;

Maar om de Heer uw God te dienen zyt gy dood.
O ! arme ryke-man , die dwaasheid is te groot.

24.

(naaden.

't Is groot bedrog dat gy noch steunt op Gods ge-
Want gy met ydelheid en sonden zyt beladen,
En noch hoopt gy al mee te koomen in Gods ryk,
Maar op een lichter wys als ik of myns gelyk.

25.

(gen.

Want andersins , segt gy , dan zyn 'er veel bedroo-
Wel vriend ik sie u aan met innerlyk medoogen :
't Is waar , de Heer is goet , die hem ter dood toe
diend ,

Den quaaden is hy quaad : vat dit , ô lieve vriend !

Rom. 11: 22.

26.

Ik dien als op een nieuw (op hoop of 't noch mogt
lukken)

Myn pen te scherpen , om u dit wel in te drukken.
Dat der godloofen tal sal zyn in 't eeuwig wee ,
Soo menig en soo veel als 't zant leid aan de zee.

Apoc. 20: 8. Luc. 13: 28, en 16: 23, &c.

27.

(den

Daar 't bitterlyk geweest en 't wringen met de han-
Haar dan niet helpen sal, noch 't knarsen met de tan-
den.

In dit swaar ongeval sa! dan die goede God , (spot.
Met die hem nu niet vreesst , eens dryven ook den

Pfalm 2: 4. Prov. 1: 24, 25, 26. &c.

28.

Doe door de Sonde-vloed al 't Menschdom is ver-
 dronken, (ken:
 Op acht na, die in d'Ark het leeven wierd geschon-
 Al wat daar buiten bleef, soo wel van mensch als vee,
 Dat dronk sijn eigen dood in aller zee en zee.

Gen. 7: 28. &c.

29.

Toen Sodom en Gomor en d'omgelegen landen
 Van God wierd omgekeert, die 't yslyk dee ver-
 branden: (geret;
 Drie Menschen daar maar uit van d'Eng'len zyn
 En d'and'ren altemaal door hemels vier verplet.

Gen. 19: 24.

30.

Ifraëls leger groot ses hondert duisent zielen,
 Die in de wildernis al t'saam ter neder vielen:
 Een Caleb vol geloof, een Josua daar van
 Maar zyn gekoomen in het land van Canaan.

Exod. 12: 37. Num. 25: 65.

31.

En onder 't Nieuw Verbond, gaat Jesus onse Heere
 Van een seer smalle weg en enge poort ons leeren,
 Dat die ten hemel leid, die schier geen mensch en
 vind,
 Maar loopen die voorby, als waren se mol-blind.

Matth. 7: 13, 14.

32.

Maar wat mag zyn 't belet? Het kruiffen en het doo- (den
 Van onse aardse leên, dat God ons heeft geboden;
 Dat smalle pad te treên daar wil toch niemand aan,
 Niet door die enge poort ten leeven in kan gaan.

1 Joh. 2: 6.

33.

Wat dunkt u nu myn vrind? ik bid u, 't geen ik zegge,
Wild in de vreesse Gods ten rechten overleggen,
Laat 't werken op u hart. En laat my hier in vree,
Want ik hier dag'lyks bid voor u en and'ren mee.

34.

Ach! Vader, zie die Mensch doch aan met mede-
doogen,

Myn God! soo 't wesen kan, ach oopen hem de
oogen:

Ik wenste dat hy had een rein en goed gewheet,
En dat het swaard uws Woords syn hart in stukken

35.

(Ineet.

Dat syn dood-sieke hart: vol stank en etter-wonden,
Door een opregte boet ter deeg mogt zyn verbou-
den:

Tref hem en syns gelyk, foodanig met uw' roê:
Dat doch het blinde volk hun oogen oopen doe:

36.

Van's werels dolligheid ontoovert haar de finnen,
Dat sy het hemelf' goed en 't aardse niet beminnen.
Myn Vader, dan sal ik met haar zyn seer verblyd,
En looven uwen Naam in eindeloofse tyd.

Op 't bovenstaande.

Die syn celle wel bewaart,
En met syn God regt is gepaart,
Heeft hier een hemel op de aard.

Den goddeloofen is de cell'
En d'eenfaamheid een groot gequel,
Ja schuuwt en vlied die als een hell'.

Hoe mag dat zyn, dat eene faak
d' Een smert aandoet, en d'aâr vermaak?
't Is d' ongelyke trek en smaak.

60 STICHTELYKE RYMEN.

Stil en eenzaam Boek-vertrek,
Met uw deurtje digt in slot,
Ach hoe nut voor 't saam-gesprek,
Zyt gy tuffen 't hart en God.

Op 't bovenstaande.

Wat zyn die saaken waar en waard,
Jaa waarder als de heele aard!
Wel hem! die dit verstaat en doet,
En smaakt haar vrugt in syn gemoed.
Die d'aandacht krygt en wel bewaard,
Heeft hier een hemel op der aard.
Leefd vreugdig, selfs in diepen nood,
En proefd misschien wel Eng'len brood.
Haar soete rust, haar diepe vree
Is een oneindelyke zee:
Die daar in raakt soo verr' verzeild,
Dat hy nooit diept' of grond en peild;
Maar raakt hoe langs hoe meer van land,
Tot dat hy in den Hemel strand.

Op 't bovenstaande.

Toon: *Geswinde Boode van de Min.*

I.
Het nieuw Jerusaleem, geboud
Van sneeuw-witte steen,
En daar de straaften zyn van goud,
Daar men ziet doorheen,
In die stad
Is syn schat,
Ja syn God

Is sijn lot
En deel.

O die ziel! wat heeftse veel!
't Goddelijk gefang
Toef haar al te lang,
Dat in 's hemels choor.
Klinkt en dringt door hart en oor.

2.

De daagen hem als jaaren zijn,
Soo verlangd die Mensch
Na 't foet geniet van Gods aanschijn,
Dat is al sijn wensch;
Daar de Troon
Van Gods Soon,
't Witte kleed
Leid gereed:
O my!

Al die hemelf' melody
Staat na hem en wacht,
Die hem soo toelacht,
Dat hy sonder schroom,
Roept, ô Heere Jesus! koom.

Des Hemels heerlijkheid.

Stem: *O Kersnacht!*

1.

Kom Seraphim en Eng'len klanken,
Help ons, om eeuwig God te danken,
En Jesus Godes liefste Soon!
Voor sulc geluk en rijke saaken,
Daar stof en as toe kan geraaken:
Dat eer verdiend' een helse loon.

2.

In plaats van dien by God te weesen,
 Bevrijd van strijd, van kruis, en vreesen,
 En altijd, altyd eeven rijk;
 Waar druk noch armoe' kan ontmoeten,
 En 't goud getreden word met voeten,
 Gelijk m' hier doet den aardfen slijk.

3.

Al syn' en Godes lieve vrienden
 Vergod'lykt daar by een te vinden
 In Abrahams behouden schoot;
 Van aanschicht tot in 't herte binnen
 Malkander door en door te minnen,
 Van al wat liefde breekt ontbloot.

4.

Met kroon en palm te seegenpraalen,
 Te spreken Gods en Eng'len taalen,
 Met glinst'rend witte zy bekleed,
 En als gemeste kalvren springen,
 Van vreugd te lachen, juichen, singen,
 Onaangeroerd van 't minste leed.

5.

Met d'Engelschaar, soo machtig' Heeren,
 Als broe'rs gemeensaam te verkeeren,
 Deelachtig een en 't selve goed;
 Een vreugd, geneugd, staag jeugdige leeven,
 Als geesten, vlug, geswind te sweeven,
 Ontlast van 't groove vlees en bloed.

6.

Met Jesus self, die in Gods saalen
 Syn' lieve vrienden sal onthaalen,
 En setten' al te saamen aan
 De taafel, daar hy haar sal schenken
 Des hemels wyn, met weelde drenken,
 En selfs omgord ten dienste staan.

7.

Daar elk gelyk een fon fal ftraalen,
 Doorglanfig in die bruijlofts-maalen,
 Vol vreugd, foo veel hy veelen mag,
 In foet gejuich, en lieflyk fpeelen,
 Welks duurfaamheid nooit fal verveelen,
 Maar duifend jaar zyn als een dag.

8.

Ja God, die haar met eer fal kroonen,
 En al fyn heerlykheid vertoonen,
 Syn wonderlyke Majesteit,
 Die 't Al in Al is; en fal maaken,
 Dat' hem gelyk zyn in veel faaken,
 Als heerlyk- en onfterf'lykheid.

9.

Dat Eenig alvernoegend' Wefen
 Te sien, ja zelfs gelyk te wefen,
 Daar me'e altoos vereend, en dan
 Daar uit een heilgenot te fmaaken,
 Van ons vernuft nooit aan te raaken,
 Daar niemand iets toe wenfchen kan.

10.

Volmaakt'lyk alles te genieten,
 Wat van die Heilbron af komt vlieten,
 En van God meededeelbaar is;
 Doorftraalt, beftroomd met dat genoegen
 En volle vreugd, aan alle boegen,
 Dat in God felf gehuisveft is.

11.

Ai my! dien overschoonen Hemel,
 Daar 't altyd krield van foet gewemel,
 En fchaaterd van Gods lof-geluid.
 Hoe 't was, kon Gods gefand niet feggen,
 Hoe fouden wy 't dan overleggen?
 Ik ben, ik ben, ik ben d'er uit.

't Ge-

't Geluk der Vroomen.

Stem: *O Kersnacht! &c.*

I.

O Wat een overgrootte seegen!
 O wat een heil is ons verkreegen,
 Myn lieve Broeders in den Heer?
 Dat God nu is onf' lieve Vader.
 Onf' herder, hoeder en weldader:
 Doch dit sal blyken noch veel meer,

2.

Wanneer onf' Heer komt op de wolken,
 Om voor syn rechtstoel alle volken
 Te daagen, sonder onderscheid,
 En vellen een rechtvaardig oordeel,
 Waar op dat sijne Bruid ten voordeel
 Een stoet ter intree word bereid,

3.

De wolken als tot koets en paarden,
 Om snel gefwind in voller vaarden
 Gerukt by hem tot in de lucht,
 Met 's Hemels heir daar heen te sweeven,
 En trekken soo naa 't eeuwig leeven;
 T'wyl 't aardryk treurd en bange fucht.

4.

Waer op dan God de grootfte Koning
 Ons sal ontfangen in sijn wooning;
 Ons Vader, aller Heeren Heer,
 Van ver self tot ons komen naad'ren.
 Den vreugden-bron haar volle aad'ren
 Opdoen, en op ons klaat'ren ne'er.

5. Ons

5.

Ons, met een innerlyk verlangen,
 Als Jesus lieve Bruid ontfangen;
 En wy hem eeuw'lyk welkoom zyn;
 Vol vriendschap, liefd' en meededoogen,
 De traanen van ons aanschyn droogen,
 En schenken ons syn troostelwyn.

6.

Alwaar Gods kind'ren, alle vroomen,
 Die'r ooit geweest zyn, sullen koomen
 In d' onbepaalden ommekring,
 Daar w' onse stem met haare meng'len,
 Soo dat 'er 't koor der sal'ge Eng'len
 Af dreund en 's hemels foldering.

7.

Wie kan 't geluk naa waard' ontvouwen!
 Van 't heerlyk aanschyn Gods t' aanschouwen,
 Daar aard en lucht wel eer voor vlood,
 Diens Majesteit geeft sulken luister,
 Dat 't sonne-licht daar by is duister,
 En 't staag der Eng'len ziel vervrood?

8.

Den Hemel met syn schatten erven,
 En nimmermeer te kunnen sterven,
 God selfs te sien gelyk hy is:
 Hem dan tot lieve kinders wesen,
 En al syn goed'ren ons mits desen
 Te krygen tot een erffenis:

9.

Met altyd-even-frisse jeugde
 En onbevlekkelyke vreugde,
 In Gods palais en goude saal
 Te leeven soo als konings' soonen:
 Myn tonge voor soo hooge toonen
 Verstomd, en weigerd klank en taal.

E

De

66 STICHTELYKE RYMEN.

De waare liefde werkt
Haar eeven-mensch te nut,
Waar toe Gods hand haar sterkt,
Die nooit word uitgeput.

LUC. 14: 13. *Wanneer gy een maaltyd sult houden, &c.*

Welkoom-Lied.

Stem: *O! grootheid van Gods liefde, &c.*

1. (bloede,
Wees welkom foete ſchaar! van Koninglyken
 Want U hangt booven 't hoofd al's Hemelsry-
 ke goeden.

Gy zyt my aangenaam. Wees welkom, ſeg ik we'er,
 Myn broeders alteſaam en ſuſters in den Heer.

2. (ven,
 Al word gy nu verdrukt, van elk veracht, verſchoo-
 Den Weereld tot een ſpot, den moedwil tot een
 roove; (ſmaad:

Uw vrienden tot een hoon, uw maagſchap tot een
 Ik hebb', ik heb u lief om uwen ſaal'gen ſtaat.

3.
 Waar ſal ik uwe ſtaat naa waarde by gelyken,
 Mits gy draagd in 't gemoed al fulke Koningryken,
 Dat Princen, Koningen, ja Keiſers groot in ſchyn,
 Daar by maar ſlaaven, ja maar aardſche mollen zyn.

4.
 Uw broeder die is Heer van hemel en van aarde,
 Daar d' aardſe vorſten t'ſaam by zyn van geender
 waarde.

Sie, ſie uw afkomst, ſie, ô ganſch vergoode ſchaar!
 Soo elk een Chriſten is ſoo is dit ſeeker waar.

5. (ſinden,
 Dees hoog verheeven ſtaat der waare deugds ge-
 (Men ſoekſe daar men wil) is nergens meer te
 vinden; (maat,

Dan daar men klein en rein ſtip leefd naa Chriſtus
 In deeſe kleinigheid leit deeſe groote ſtaat.

68 STICHTELYKE RYMEN.

6.

(gen;

Och Vrienden! dat's de faak, hier is 't al in gelee-
 Doch of wy alfoo zyn, staat ons nu t' overweegen;
 Hier geld geen praat maar daad, geen fchyn maar
 't waare zyn,

Daar waan het oog verblind, fchuld feeker ziels

7.

(fenyn.

Die hier befoedeld is met fondens vuile fmetten,
 Sal Jefus aan fyn dis ter maaltyd nimmer fetten.
 Die by hem koomen fal in 't eeuwig faalig ryk,
 Moet hier in heiligheid hem weefen eerft gelyk.

8.

(ren.

Hier werd het eeuwig goed gewonnen of verloo-
 Och! die het niet verkrygt waar beter nooit ge-
 booren.

(vaard,

Laat ons door d' enge poort dan dringen met der
 En door het kruis naa huis. De faak is 't dubbeld

9.

(waard.

Is't hier te weefen foet ter maaltyd by de vroomen?
 Wat vreugd en melody fal ons dan overftroomen
 Ter bruiloft van het Lam, in 't nieuw Jerufalem?
 Daar is de vreugd volmaakt en 't fingen heeft 'er

10.

(klem.

Het rym wierd ongerymd, woud ik in dicht af-
 maalen

De kroon en troon en al't geen is in's hemels faalen,
 Den vroomen toebereid, waar voor myn dicht
 blyft dicht;

Want 't onvolmaakt, 't volmaakt nooit brengen

11.

(kan in 't licht.

Soo hoog loopt dit geluk, onmoog'lyk uit te fpre-
 ken;

En die 't fch onderwind blyft in 't begin al fteeken.
 Ondoenelyke faak! die niemand vat of fiet,

Voor dat men f' in der daad en waarheid eens
 geniet.

12. Jaa

12.

Ja dan soo fal men 't sien, ô! waarde lieve vrienden,
 Als gy ons en wy u onsterff'lyk sullen vinden
 In Godes Koningryk, met palmen in de hand,
 En witte kleet'ren aan in 't eeuwig Vaderland.

13.

Ik sie ons overstort van Godes milde zeegen; (gen.
 Maar vind om waardig dank-bewijs my nu verlee-
 Myn hand is van de penn', myn keel van singen moê,
 Ik ende sonder end, en sluit mijn rijmtje toc.

Op 't bovenstaande.

Loffang der Genooden.

Stem: *O grootheyd van Gods liefde, &c.*

1.

Wel overgoede God! springbron en liefden-aader,
 Gy aller Heeren Heer, maar onse goede Vaader,
 Wy senden onse stem in lof tot U om hoog,
 Door 's Hemels wolken heen, en blauw gecierde

2.

Uw wijd beruchten Naam moet lof op lof toestroo-
 men,

Van ons en d'Eng'len schar en alle waare vroomen:
 Om dat gy maaken wild (Heer!) in uw faalig rijk,
 Ons U en uwen Soon onsterffelyk gelyk.

3.

Daar Jesus ons en all' syn vrienden heeft beschei-
 den,

En des is voorgegaan, om plaatse te bereiden.
 Hy heeft het toegeseid, belooft met eigen stem,
 Dat hy we'er koomen sal en neemen ons tot hem.

2.

Want daar maar twee te saam
 Vergaard zyn in uw Naam,
 Wilt gy in 't midden weesen;
 Daal ne'er dan met uw Geest,
 Hou in ons zielen feest,
 Kom Jesus, nooit volpreesen!

3.

Gy zyt des leevens bron,
 Die klaar' en held're fon,
 Die ons soo kan verlichten,
 Dat wy door goede reën
 En vuurige gebe'en
 Malkander kunnen stichten.

4.

Dat w' in gemaatigheid
 En met goed onderscheid,
 Bestraffen de gebreeken,
 Dat eens het steenig hert
 Ter tucht gebrooken wert,
 Van die in sonden steeken.

5.

Ach! oopen onse mond,
 Dat wy van uw verbond
 Ook, Heer, foodanig spreeken,
 Dat daar door ons gemoed
 In lust na 't eeuwig goed
 Op nieuws mag zyn ontfteeken.

6.

Stort, Jesus goedertier!
 Ons hert vol God'lyk vier,
 Laat d'Englen ons omringen,
 En door de wolken heen,
 Als reukwerk ons' gebe'en
 En loffang voor U bringen.

TWEEDE DEEL.

Stand van een Sondaar.

Toon: *Dees groote woorden sprak &c.*

I.

Ach! ach! ik sondig mensch, van 't quaad ter dood
gewond,
Gehuysvest in mijn hart, gewortelt in mijn grond,
Vertaait door quâ gewoont', en pleegen van het
quaad,
Dat laas! van dag tot dag van quaad tot erger gaat;
Dat pijnlijk boesem-vuur, dat knaagende geweeet
Verkondigt my staag aan een alderschriklijkst leet.

2.

Die pijnbank en die beul die gaan my altijd na,
't Zy waar ik loop of ren, 't zy waar ik sit of staa,
Die adder die ik voê, die kronkelende slang,
Die in mijn boesem steekt, die maak'et my soo bang.
Is schand' en schadelijk te voeden 't geen men
haat,
Van sonden vol te zijn, en nimmermeer verfaad.

3.

(dorft,
Want oly bluft geen vuur, sout-water lescht geen
Maar wringt en bijt, ja brand als kanker in de borst.
Ach! ik elendige, ik overtree de Wet,
Die my en van natuur en van God is geset.
De wet is goed nochtans voor diese wett'lijk doet,
Maar ik rampsalig', ik, ik, tree se met de voet.

Ook

4.

Ook d'eenzaamheid ontdekt al mijn gedaanc quaad
 Met groot verwijt: des soek ik staag een mede-maat,
 Die eeven is als ik, die mikt na 't selve wit,
 Wellust des vleesch genaamt, die diep in't harte sit;
 Dies zyn wy veel by een, en dryven daar den spot
 Met al wie deugden lieft, met Godsdienst en met
 God.

5.

Dus sie ik dat ik ben een gansch lyf-eige slaaf,
 De sonden toe-gewyd met al myn goed en haaf,
 Die diep gevangen leid, gekluistert en geboeit,
 Daar waan en ongeloof ook dapper onder roeit.
 Dies ben ik seer benauwt, en roep gansch overluyt,
 Ach! ik elendig mensch, wie red, wie red m'er uit?

Antw.

6.

't Is Jesus Godes Soon, die kan u aan 't gemoed
 Wel sneeuw-wit wassen in syn edel, dierbaar bloed,
 Hy sal seer vriendelyk met syne sterke hand
 De kluijsters maken los en breeken boei en band,
 Als gy laat alle quaad, en doet 't bekende goed:
 Dit is het eenig een 't geen dat 'er wesen moet.

Die vergeefs met Esau schreid,
 Doet verlooren arrebeid;
 Maar die 't quaad bekent en laat,
 Is in een behouden staat.

Wech aarde! ik fucht na boven toe,
 'k Ben uw gevlei tot walgens moê,
 En voor uw' Vorst ook niet vervaard:
 Terwyl een sterker my bewaard.

1 Joh. 5: 18. *Wy weten, dat een iegelijk, die mit God is.*

Op de foo onverwachte doch seer gewenste verandering ten goede van J. D. V.

Toon: *Die door des werelds woeste baaren, &c.*

1.
Wel waarde Vriend, heeft u Gods vinger
 Getroffen in uw' ingewand?
 Heeft David u met sijne slinger
 Soo neêr-geslagen in het zand?

2.
 Of is een Steen gansch sonder handen,
 Geworpen, die u dus verplet,
 Dat gy van uwe dwaal-verftanden
 Soo t'eenemaal zyt omgeset.

3.
 Denk vry, myn Vriend, dit heeft sijn reeden,
 't Is God, 't is God, die voor u waakt,
 Het is sijn stemme, die noch heeden
 Soo diep u in het harte raakt.

4.
 In 't goed beginsel wel volherden,
 De hand geslaagen aan de ploeg,
 Sal 't werk u wel doen magtig werden,
 Daar toe is dubbel kans genoeg.

5.
 Houd u maar op de rechte weegen,
 Gewis gy sult dan in 't gemoed
 Gevoelen Godes milde zeegen,
 Die graag de graage ziele voed.

6.

Veel heil is u van God beschooren,
 Soo gy als een lyf-eigen knecht
 Uw' oor' en harte laat doorbooren,
 En vast blyft in sijn dienst gehecht.

7.

Ik ben verblyd met d'Eng'len-schaaren
 En menig vroomen, waarde Vrind,
 Om dat gy d'ydelheid laat vaaren.
 En tot het Hemels zyt gesint.

8.

Het sondig leeven is vol wroeging,
 Vol bitt're knaaging in het hert,
 Het heilig leeven vol vernoeging,
 Die staag al meer en grooter werd.

9.

Want dit zyn Jesus eige reeden,
 Myn jok is soet, myn last is licht,
 Voor die sijn ziel besit in vreedem,
 En 't eeuwig goed heeft in 't gesicht.

10.

Gy sult van God veel meer verwerven,
 Als u de wereld immers gaf,
 Ja leeven vinden in het sterven:
 Want aardse draf is al te laf.

11.

Te laf om zielen mee te sterken,
 Uw' kostelijk en waarde ziel,
 Daar Godes Geest nu in komt werken,
 En sijn gena soo diep in viel.

12.

Gy zyt gevangen, gaa ook vangen,
 Door leeren en wel voor te gaan,
 Die dwaalen in verkeerde gangen,
 En met haar selfs verleege staan.

13.

Word soo een Evangelisch Visser,
 Die wyd sijn netten open set.
 Want beter naam noch saak en is'er,
 Als zielen vangen in dat net.

14.

Sy fullen u een kroon verstreken,
 Een vreugde-kroon die nooit verslenst,
 Als God de dooden op sal wekken.
 Ten leven, dat myn ziel u wenst.

Herts-opheffinge tot God voor J. D. V.

Toon: *Indien de hoop en 't vierige verlangen.*

Of: *Psaln 8.*

1.

O God! myn God, gy aller geesten Vader,
 Des Leevens-Bron. Ach Vader! kom wat nader,
 Woon in myn hart, ja woon daar eeuwiglyk,
 Vest in myn ziel uw' hemels koningryk.

2.

Plant daar uw troon, salf my daar tot een koning,
 Ten eind' ik dryf uit myne ziele-wooning
 Al't sondig vuil, dat my van u vervremt,
 En my wal-eer soo angstig heeft beklemt.

3.

Ik wil dan, Heer, uw Naame steeds belyden,
 En met uw' hulp aanvangen dus te stryden,
 Als David dee (dien lieve harpenaar)
 Die in uw' Naam hem gaf in doods-gevaar.

4. Ik

4.

Ik wil dien Reus, den Tooren nedervellen,
 Die fchamp're gaff, die my ook plag te quellen,
 Ontwaapenen, Heer, door uw' fterke hand
 Hem klooven 't hooft, en maaken aan een kant.

5.

Den ouden mensch en mag niet langer leeven,
 Ja geen gena wil ik meer aan hem geeven,
 Maar ftryden tot hy neder is gemaakt,
 En waaken, dat hy nimmer weer ontwaakt.

6.

De fnoode fond', en 's vleefch doortrapte lusten,
 Met al het geen dat my ooit plag t'ontrufften,
 Myn fondig vleefch, al 's werelds oud-en nieuw,
 Seg ik tot in der eeuwigheid adieu.

7.

Want ik heb nu veel beter goed gevonden
 Voor myn gemoed, dat my gansch heeft verflonden:
 Dat zijt gy God, die ons uw' gunfte toont:
 Want door 't geloof gy in myn harte woont.

8.

Gy laat uw liefd' in my krachtdadig werken,
 Gy zyt dat Goed, dat my alleen moet fterken;
 Gy zyt dat Brood, dat ziele-krachten geeft,
 Door wiens genot myn ziel oneindig leeft:

9.

Ja nu al leef in 't land der Engelingen,
 Waar door myn ziel inwendig op moet fpringen,
 Tot u myn God, gy God, die eeuwig leeft,
 Die uit uw' liefd' ons allen 't leeven geeft:

10.

In 't Hemelryk, al waar de Seraphynen
 Voor 't aangezicht van uwen troon verfchynen.

Met

Met soet gefang uw' heil'gen Naam ter eer,
En uwen Soon, myn alderlieftsten Heer.

II.

Ach! laat my ook in die gemeente koomen,
By 't Lam, de wensch van alle waare vroomen,
By u, myn God! in 't hemels koninkryk,
In alle weeld' en leeven eeuwiglyk.

Aan N. N.

Toon: *'t Is goed Kapucyn te zyn, &c.*

I.
Dat 's al JONK-een dapper HEER,
Die sijn tochten kan betoomen,
En om nooit weer op te koomen,
Slaat als voor sijn voeten neer;
Houdse door Gods vrees gebonden.
Hy is wys en wel geleert,
Die sijn lusten heeft verslonden,
En hem selven overheert.

2.
Heer te wesen van 't gemoed
Is een saak de best' op aarde,
En wel d'aldermeest' in waarde,
Die besit het grootste goed;
Maar die 't mist is slaafs gevangen,
Schoon hy buiten banden gaat:
Want sijn lusten hem verhangen
Dikwils aan een sijden draat.

3. Die

3.

Die den Tooren nederveld,
 Toont veel meer en grooter krachten,
 Als die Steden, wyd van grachten,
 Wind door vleefelijk geweld:
 Maar der fonden slaaf te blyven,
 Sonder boete, sonder tucht,
 Schoon hy wonder kon bedryven,
 Kiest wel ongejaagt de vlucht.

4.

Die hem felf hier overwind,
 En dus word van nieuws herbooren,
 Schoon hy ging 'er gansch verlooren,
 Is een God-verkooren kind,
 Heeft gemak en rust en vrede,
 Waar dat hy hem keert of wend,
 Aan hem felfs en and're mede;
 Maar het tegendeel elend.

5.

Die altyd het goede doet,
 Heeft een Paradys inwendig,
 Gröote fchatten, die bestendig
 Staan in voor- of tegen-foed:
 En al waar hy komt getreden,
 Draagt altyd hem felfen mee,
 Leeft in stille rust en vrede
 Midd' in 's werelds woefte zee.

6.

Die fijn finnen wel beftiert
 En bewaard een rein gewiffe,
 Sal dat beste goed niet missen,
 Hoe de weereld woed' en tierd,
 In of mooi of buyig weeder,
 Ja in allerlei geval.

Of het lot hem gins en weeder
Slaat gelyk een ronde bal.

7.

Die vereenigt is met God
En met Jesus, fynen Soone,
Mag verwachten 's leevens kroone:
Of men hem nu houd voor fot:
Want hy kruift alhier de Weereld,
Ja de Weereld kruift hem weêr:
Dus mag hy wel zyn bepeereld
Met de name van Jonkheer.

Boetbeede, om Goddelyke troost,
voor A. T.

Twee-spraak, Klaager en Goddelyke Trooster.

Stem: *Een dorstig Hert dat voor de bonden vlied.*

Sond-rouwige ziele.

1.

Help God! ach help! sie aan uw arme maagd,
Die onder 't pak van lyden, 't welk sy draagt,
Byna beswykt, haar hart omvangt een nood,
Die 't leeven brengt op d' oever van de dood;
Jaa 't water is my aan de lippen, Heer!
Ach haal my op, of ik moet sinken neêr.
De oorzaak, Heer! dat ik soo treurig schrei,
En vol van vrees uw ongena verbei,
Is dat ik ben vol sond', van deugden bloot:
Waar uit ik wagt een eindeloose dood.

F

2. Ver-

2.

Vergeeffe my, verhoor myn droeve beê.
 Wild toch goed zyn, uw Naam die brengt het mee.
 Betoon aan my uw goedheid, goede Heer!
 Hierom val ik voor uwe voeten neêr,
 En hang, en kleef, jaa sleep U achter aan,
 En fal U ook niet eerder laten gaan,
 Voor dat gy my, ô Heer! gezegend hebt,
 En myne ziel door uwe kracht herschept,
 Door 't foet geniet van vrede en genaa,
 Waar door 'k in hoop op uwe weegen gaa.

3.

Een blikje maar, een straaltje van uw liefd'
 Vergun my, Heer! (indien het u beliefd.)
 Strooi vonkjens van uw vuur des Altaars of
 Op myne ziel, soo fingsfe uwen lof.
 Uw overvloed, verminderd daar door niet,
 En 't baat my veel in dit myn fwaar verdriet:
 Doch soo het uwe goedheid niet behaag,
 Maar wil, dat ik dit pak noch langer draag,
 Al wat gy doet, ô Heer! is wel gedaan,
 Wild my in 't eind, maar eens hier van ontslaan.

Goddelyke Trooster.

4.

*Dat 's goed, ô ziel! dat gy het soo bevat,
 Dit treuren is een ryke zielen-schat:
 Gy dwaalde seer, eer gy dus waard verneerd,
 En 't vals bedrog des werelds bad geleerd.
 Bedroeft na Godt te zyn een korten tyd,
 Daar door word gy in eeuwigheid verblyd.
 God slaat wel gaa uw traanen en gebeên,
 En teldse op, jaa licht wel een voor een;
 't Gefucht dat vlucht van u tot God om hoog
 Veel snelder als, de pylen van een boog.*

5.

Uw Hoofd, Gods Soon, is u soo voor getreên,
 Volg gy hem naa met all' syn waare leên:
 Dit leeven toch is maar een stipje tyd,
 Wanneer gy oogd op d' onverganklykheid.
 Als gy nu word uw Hoofd en Heer gelyk,
 Soo neemt by u voor eeuwig in syn ryk.

Sond-rouwige ziele.

Wat raad hier toe? G. T. Gaa willeloos tot hem,
 Die 't al vermag; Hy roept, volg maar syn stem.

Sond-rouwige ziele.

Hier ben ik, Heer! hervorm my tot een beeld,
 Waar in den aard van uwen Soone speeld.

6.

Myn smaak, myn spraak, myn gang, en oogen-leên,
 Myn wil, myn hart, laat alles zyn besneên,
 Myn hand, myn voet, myn leden, klein en groot,
 Wild die al t' faam toch brengen in den dood:
 Schoon dat dit baard in my een grooten fryd,
 Wyl 't vleesch den geest syn welvaart seer benyd,
 Den Satan ook, nu hy bemerkt 't verlies,
 Bruld als een leeuw, nu ik het best verkies;
 Maar 't schaad my niet, al is hy vol van nyd,
 Want gy myn rots en eeuwig bolwerk zyt.

7.

Uw lieven Soon die randen hy wel aan;
 Hoe foud het dan met my nu beter gaan?
 Als ik u troost maar in myn hart gevoel,
 Soo vind ik rust, al maakt hy groot gewoel.
 Sie toch myn jeugd en jonkheid goedig aan,
 En leer my, Heer, op uwe wegen gaan:
 Doch soo ik val, laat my dan leggen niet,
 Want dan was ik voor eeuwig in verdriet.

84 STICHTELYKE RYMEN.

Maar recht my op, en leid my met uw hand
De kruisweg door, naa 't eeuwig Vaderland.

8.

Ik waar d'er graag, een zieltje min of meer
En engd'er niet, myn overgoede Heer!
Uw Hemelryk is wyd en groot genoeg,
Die't minst daar heeft, die heeft'er noch genoeg.
Help, goede Heer! ik kan en moet'er zyn,
Al waar 't natuur noch al veel swarder pyn.

Goddelyke Trooster.

Schepmoed, ô ziel! Gods gunst sult gy ontsaen,
En door myn hulp sal 't met u wel vergaan.
Gy hebt nu reeds gedaan een goede keur,
Want gy niet meer leefd na gemeene fleur;

9.

Maar pronk en praal en 's Weerelds ydelheid,
Met haar schyngoed hebt gy adieu gesheid;
En t aards gesteld voor eeuwig uit uw sin,
Want in uw hart buisd nu een beemel-min.
Nu moet voortaan ook angst'lyk zyn gewaakt,
Of 't komt licht weêr, 't geen ernstig is verfaakt,
Sie toe, dat gy met Demas niet beswykt,
Noch met de vrouw van Loth nooit om en kykt.
Een Schip op strand een baaken is in zee:
Past gy niet op 't sal u geschieden meê.

10.

Volg stip het best, en dat uit alle kracht,
En zyt, en zyt geduurig op de wacht.
Op dat gy vroom uw korte daagen end',
Hier in 't vergeet, maar by my wel bekend.
Wat uw ontmoet, draag' u toch onbesmet
Naa Godes wil, en worstel in 't gebed;
Zaa hang God aan met bidden en geweên,
Om in den Geest met hem te worden een;

Op dat als 't komt, dat eenmaal koomen moet,
En u de dood van alles scheiden doet.

II.

Gy dan verblyd moogt spreken uit de borst,
Kom, Heere, kom, naa U myn ziele dorst,
Ontfang myn geest, bewaarfe in uw band,
Om t' sijner tyd in 't eeuwig Vaaderland
By U te zyn verbeerlykt, als uw Soon,
In 't witte kleed, versiert met 's levens-kroon.
Wat is dat groot daar mee te zyn vereerd,
Als alle rouw in vreugde word verkeerd!

Sond-rouwige ziele.

Loof nu, myn ziel, myn ziel loof uwen God,
Van wien u komt dit eeuwig saalig lot.

Danklied voor A. T. de boven- genoemde.

Stem: *Psalms* 103.

I.

Wat zynder veel het leeven afgesneeden
Ter ontyd, Heer, en ik, ik leef noch heeden:
Hierom, myn ziel, wees in den Heer verblyd,
Erken, erken syn goedheid en genaaden,
En loof hem seer met lofzang en met daaden,
Soo lang gy leefd, jaa sonder eind van tyd.

2.

Lof, eeuwig lof zy U myn God en Koning,
Dat schoon gy word gediend in uwe woning
Van d'eng'len schar, dat talleloos getal,
Waar by ik ben gelyk als niet met allen,

86 STICHTELYKE RYMEN.

Gy echter U myn dienst laat welgevallen;
Jaa 't is Uw lust dat ik U eeren sal.

3.

Maar faalig Heer! oorsprong van alle dingen,
Van U is 't al, wat ik U kan toebringen:
Soo dat uw liefd' maar naa myn welvaard haakt.
Want ik het al van u eerst moet ontfangen,
Wanneer ik 't dan aan U maar weeder-lange,
Soo zyt gy daar op 't hoogste mee vermaakt.

4.

Myn ziele moet in lof en dank verdwynen,
En smelten weg, als sneeuw voor 't sonneschynen,
Want gy my eerst gelokt hebt en genood
Door uwe liefd', schoon ik niet ben van waarden,
En gy een Vorst van hemel en van aarden.
O Heer! wat is, wat is uw liefde groot!

5.

Jaa gy hebt my als achter naa-gelooopen,
Op dat ik sou myn liefd' aan d'uwe knoopen;
Schoon ik was gansch verbasterd en ontaard,
Soo stond gy noch met wyde armen oopen,
Om my t'ontfaen, toen ik tot U quam loopen
Met fond-berou, ô Heer! ik ben 't niet waard.

6.

Want gy wild graag en goediglijk vergeeeveu
De sonden al, die ik ooit heb bedreeven,
En brengen my in 't eeuwig koningryk.
Gy quaamt als uit uw throon en zetel daalen,
Om my van d'aard ten hemel op te haalen:
Voor deese liefd' en goedheid ik beswyk.

7.

Niet soo, myn ziel, maar wild noch eens afdaalen
In liefs afgrond, en 't grootst daar uit ophaalen,
't Welk is, dat gy, ô liefd'! uw liefsten Soon
Voor

Voor my den dood aan 't kijs hebt laten sterven,
Op dat ik sou het eeuwig leeven erven,
Benevens hem verheerlykt op syn Throon.

8.

Almost ik nu gelyk een wormpje kruipen,
Van elk veracht, langs d'aarde heenen sluipen,
Noch sou ik zyn in U seer wonderryk;
Dewyl gy zyt myn God, en goede Vader, (ader,
Myn schild, myn loon, myn troost, myn liefde-
Hier in der tyd en naamaals eeuwiglyk.

Hartsopheffinge voor een jong Christen, M. d. W.

Toon : *Psalms 8.* Of : *Indien de boop.*
Of : *Gedenk, ô Heer! aan David en al't lijdén.*

1.

Heilryke God, laat uwen milden zeegen
Myn leidsman zyn, dat ik op uwen weegen
Standvastig gaa. Schoon voor- of teegenspoed
Myn ziel bestryd, dat my nooit val de moed.

2.

Geef dat een vuur van liefd', en van gelooven
Myn boesem vul, dat nimmer uit mag dooven,
Door soet, hoe soet, of quaad, het quaad mogt zyn;
Door list vernist, of glimp van werelds schyn.

3.

Maar dat myn deugd gestadig aan mag wassen
Door alles heen, zelfs door vervolgingsplassen
En ziele vuil, dat heimelyk aankleeft,
En aan 't gemoed niet weinig hinder geeft.

4.

Ik ben noch jong en fwak in uw' gebooden!
 Dies is uw' hulp my hooglyk van pooden.
 Ach Heere! help, ach Heere! staa my by,
 Op dat myn wil in U geheiligt zy.

5.

Ik soek myn liefd' aan d' uwe vast te knoopen,
 En Jesus ook op 't kruispad naa te loopen:
 Dat ik hem vind in waarheid, niet in schijn,
 Om als één Geest te saam' vereent te zijn.

6.

Als ik uw wil myn liefste wil laat wesen,
 Soo mag ik zyn uw liefste uitgeleesen.
 O heerlyk lot! van U my toegeseid:
 Daarom myn ziel soo seer nu is verblyd.

7.

Dit is de reên, uw overgroote liefde,
 Daar meê gy my; myn harte soo doorkliefde,
 Dat als ik denk aan uwe Majesteit,
 Soo smelt ik wech in myne nietigheid.

8.

Want ik maar stof en slyk ben van de aarde.
 Gy zyt de grootst', en ik de kleinst' in waarde:
 Nochtans wilt gy my maaken U gelyk,
 En voeren my voor eeuwig in uw Ryk.

9.

O groote liefd'! by geen op aard' geleecken,
 Onmogelyk na waarde uit te spreeken,
 Want al het uw gy aan den uwen schenkt
 In 't Hemelrijk, en haar uit liefde drenkt.

10.

O God! myn God, groot zyt gy van genaaden,
 Uw weelden zyn een zee om in te baaden;

En dat niet slechts voor eenen korten tijd,
Maar onvermoeid in alle eeuwigheid.

II.

Want mits de stroom des levens daar sal vlieten,
Sal m' alle vreugd, en wellust staag genieten,
Daar 't glanzig licht van U, ô grooten Heer!
Versaden sal, en haaken-doen na meêr.

Aan de Jeugd.

Stem : *Wat is de Meester wijs en goed!*

I.

Kom sing of lees gy jonge liên
Met aandacht dit gedicht,
Mijn liefde sult gy t'uwarts sien,
En ook uw' wet en plicht.

2.

Gy jaagt doorgaans na schat en eer
En wellust, dat gy hijgt;
Wel aan ik geef u raad en leer,
Waar door men die verkrijgt.

3.

Ik stuit u niet in dese saak,
Ik wil dat gy maar let,
Dat gy uw lust en hoogst vermaak
In 't lievens waardig set.

4.

Soekt gy rykdom? de waare schat
Die word hier niet gesien,

90 STICHTELYKE RYMEN.

Gy vindſe in Gods rijke ſtad,
Door d'aardſe hier te vliên.

5.

Soekt gy de eer? foek eer by God
En Jeſus Godes Soon,
Die geeft u 't waardigſt' eeren-lot,
En ſteld u op ſijn throon.

6.

Soekt gy na welluſt? foek die recht,
Al d'aard' is vol verdriet.
S' is in den Hemel wech gelegd,
Hier, hier en is ſe niet.

7.

De regte welluſt, eer en ſchat,
Die kracht heeft, geur en klem,
Die woond in Godes vreugde-ſtad,
Het nieuw Jeruſalem.

8.

Die 's Hemels ſchat eens na waardy
Op aarde kon bevroên!
Ik meen in plaats van ſpooren, hy
Wel toonen had van doen.

9.

Soekt gy cieraat van pronk of praal,
Van koſtelijke kleên?
't Is ook al me in 's Hemels zaal,
Wees daar doch me te vreên.

10.

Soekt gy na wijsheid, prentſ' u in
Uit Gods-gewijde blaên,
Die zyn vol pit, vol merg en zin,
Ja zyn daar mee belaên.

11.

Als gy hier na dan staadig streeft,
 Dat gy Gods heilig Woord
 Getrouwelijk en wel beleeft,
 En yv'rig vaart in voort.

12.

Dan krygt gy schat, dan krygt gy eer
 In fulk een overvloed,
 Dat daar'al 's werelds schat heel veer,
 Een eer voor wijken moet.

13.

En heilig Priester gy dan zijt
 Voor 't aanschyn van de Heer,
 Wees heilig voor sijn Majesteit,
 Want heilig is de Heer.

14.

Jaa Koning, Priester te gelijk,
 In waarheid, niet in schijn,
 Is hier de weg naa Godes rijk,
 't Mag ook niet minder zijn.

15.

Een Koning is hy die met kracht
 De sond' treed met de voet,
 Syn driften heeft hy in sijn macht,
 Is Heer van sijn gemoed.

16.

Een Priester is hy, die gebeên,
 Vermengt met dank en lof,
 Als reukwerk door de wolken heen,
 Opfend in 't Heemels-hof,

17.

Nu jonge liên bedenk dit wel,
 En vang 't met vreugde aan,

Soo gy de weegen naa de hel,
 Hier gaaren mis wild gaan.

18.

't Is beter God een korten tyd
 Te dienen, en dan wel
 Te zyn in alle eeuwigheid,
 Of anders in de hel;

19.

En koomen daar de worm niet sterft,
 't Vuur niet word uitgebluft,
 Daar m' eeuwiglijk Gods aanschijn derft:
 O vlied der fonden lust,

20.

En schik u naarstig tot de deugd,
 En wild de ondeugd vliên,
 So smaakt gy eindeloose vreugd,
 Daar gy uw' God sult sien.

Aan de Jeugd.

Stem: *Wel aan, ô alle Vroomen!*

I.

Kom hoor naa myne reeden
 O leidelyke Jeugd,
 Hier word gy toe gebedden,
 Van een, die u de deugd
 Op 't hoogste aan wil raaden,
 t' Aller tyd;
 Op dat gy Gods genaaden
 Seeker zyt.

2.

Heb God altyd voor oogen
In al uw doen en laat,
Myd als de pest de loogen,
De fond' en yd'le praat:
Want God doch alle dingen
Wel kan sien,
En hoorde, hoe geringe
Die geschiên.

3.

Wild nooit u felven wreeken,
Geen quaad met quaad beloond,
Al hoord gy leug'nen spreekken,
Daar meê m'u smaad en hoond:
Want God dat sonderlinge
Wel behaagd,
Als gy om goede dingen
Smaad verdraagd.

4.

Het zy om slechte kleeren,
Of dat gy by goe liên
Gestaadig gaat verkeeren,
Daar sy u steeds by sien:
Of dat gy niet wild loopen
Meer by haar.
Sy fullen 't swaar bekoopen
Met elkaar,

5.

Soo sy haar niet bekeeren;
Maar gaat gy voort in 't goed,

En

STICHTELYKE RYMEN.

En dient den Heer der Heeren
 Met een oprecht gemoed.
 Hy die het juk des Heeren
 Van jongs draagd,
 Aan d'Alderhoogste Heere,
 Meest behaagd.

6.

Vrees Vader ende Moeder,
 Naast God, uw Opperheer,
 Soo hebt Gy hem tot hoeder,
 En sal van naa en veer
 Op u en uwe weegen
 Gaade slaan,
 En u ook nooit verleegen
 Laten staan.

7.

O! die haar gantsche leeven
 Al vroeg aan God de Heer
 Ten offerhande geeven,
 Na Christus reine leer,
 En schoppen gansch de wereld
 (Vol schyn-goed)
 Hoe mooi, hoe schoon bepeereld.
 Met de voet.

8.

Die fullen, aan het ende
 Van haares leevens tyd,
 Als meenig vol ellende
 Dan hoop'loos kermt en kryt,
 Vol vreugd en blydschap weesen;
 Want de Heer

Verlaat die hem recht vreesen
Nimmermeer.

9.

En als de gantsche aarde
In vuur en vlam sal staan,
Dan sal de Heer vol waarde
Haar in sijn Ryk ontfaan,
Daar 't alles is begeerlyk
Rein en sijn,
Soo foet, soo schoon, soo heerlyk
Als 't kan zyn.

't Eeuwig wee, of 't eeuwig wel,
In den hemel, of de hel,
Scheelt soo veel, dat geenig sheel
Daar by haald in eenig deel,
't Zy gy jong zyt ofte oud,
Sie toe dat het u niet rout,
Dat gy 't goede hebt versuymt,
Als gy eens de wereld ruymt.

De lieve en soete Mei
Voerd mensch en vee ten rei:
Sy geeft een beelteniss'
Der weêr-verryseniss'.

M A I - L I E D .

't Recht gebruik der Schepselen.

Toon : *Gefwinde Boode van de Min.*

I.

God geeft ons weer de soete Mei,
Weg is 't Winter-quaad:
Soo dat het grage Vee ter Wei
Weeldrig graafen gaat.

Onsen Heer
Denkt nu weer
Aan 't Verbond,
Eerst gegrond

Wel sterk,

Toen by Noach leid' uit d'Erk,
Dat de Wereld souw
Blyven in den bouw'
En in volle duur,
Tot se sal vergaan door vuur.

2.

Den grooten Huisvoogd, die verblyd,
Soo wel vee als mensch,
Met zeegen, dauw en vruchtbre tyd,
Alles vloed na wensch:

Al het goed,
En het soet
Dat men fiet
En geniet
Van hem,

G

Geeft

Geeft een overtuigbre ſtem:
 't Vrolyk Sonnelicht
 Roept voor ons geficht,
 Door ſijn gouden ſchyn:
 Hoe foet moet den Maaker zyn !

3.

Het friſſe knopje vol en rond,
 Staat vaſt en belooft,
 Als met ſijn bloeiſel in de mond,
 Overvloed van ooft;
 Weit en graan
 Siet men ſtaan,
 Als een Wei
 In ſijn klei,
 Daar 't ſchiet
 Gaaf, en weeld'rig als het riet.
 't Pluim-gedierte veſt
 Op 't geboomt' ſijn neſt,
 Of in 't ruige groen,
 Om ſijn Jongen uit te broên.

4.

Men fiet des morgens al den Hof
 Als verſilvert ſtaan,
 De peerlen van het vochtig ſtof
 Hangen aan de blaên:
 En dan is 't
 Weer verfrift,
 Dat het mag
 Door den dag
 In ſtand
 Blyven of de ſonne brand
 Die ter middag ſtraald,
 Sachjens nederdaald,

Lange schimmen maakt,
En al gloeiend' onder raakt.

5.
En dat soo heerlyk bly gelaat
Geeft ons moed en hoop
Van noch een schoonen dageraad,
(Na gemeenen loop)
Of indien
Wy voorfien
Dat 'er vocht
Vallen mocht,
O! dan,
Dan verheugt den Akkerman;
't Is een zeegening,
En veel beter ding,
Als het edel goud,
Voor des menfchen onderhoud.

6.
Het wilt gevogelt, onderwyl,
Queetert vaft en queeld
Met ongeleerde ftem en ftyl,
Die niet licht verveeld,
Door 't geluit
En gefluit,
Als het fingt
Dat het klinkt
Door 't bos.
Doet het van Gods eere los:
Syne gorgeling
Baard verwondering
In 't opmerkend hert,
Dat in 't fichtbaer nooyt verwert.

7.

Dus menschen, soogly d'aarde mind
 Slegts om 't aardse soet,
 't Is wis dat gy God nimmer vind,
 Die uw' lust voldoet.

Door dit slecht

Moes-gerecht

Word de lust

Nooit geblust

Maar maakt

Datse meer aan 't branden raakt.

Hy, die 't aardsch verkiest,

's Hemels God verliest.

't Aardsche is ydel kaf,

Maak 'er dan geen hemels af.

8.

Soo 't fluiten van de Nachtegaal

U te met verheugd,

Denk dan hoe d'Eng'len in Gods zaal.

Singen met geneugd,

Voor den Troon

Van Gods Soon

't Nieuw gefank

Met een klank

En maat,

Welker vreugde nooit vergaat.

Kies dat voor uw deel:

Want in 't aardsch prieel,

Wie sig daar vergaapt,

Licht sijn eeuwig heyl verflaapt.

9.

O goede God! almachtig Heer,

Druk daar in 't gemoed.

Den voormaak van, die langs hoe meer

Ons verlieven doet
 Op die Mei
 En gerei,
 Dat den Geest
 Op het feest
 Van 't Lam

Wacht met Vader Abraham:

Daar gy 't salig tal
 Alles zyt in all'.
 Och wierd dit geloofd!
 't Aardsche schoon waar haast gedooft.

't **A**ardryk roept als overluit,
 Godes macht en order uyt,
 Son en maan en fonker-sterren,
 Die nooit in hunn' loop verwerren,
 Spreeken dit; en 't heeft sijn klem;
 't Minst geschep dat is een stem.
 't Minste zantje, 't minste siertje,
 Selfs het allerteerste diertje,
 Roemt de macht van d'Opperheer,
 En verbreid sijn lof en eer.
 Bloempjens, die op steeltjens preeken.
 Komen dit volmaakt te spreken,
 Al wie my met aandacht siet,
 Kent gy dus myn Maaker niet?
 Soo wel klein als groote blommen
 Godes lof aldus uitbrommen,
 Dit doen sy soo lang sy staan,
 En afvallen hunne blaen,
 Alle schepsels op der aarden
 Houden 's Heeren lof in waarden.
 Dit besluit is vast en wis,
 Wyl niets van sich selven is,

STICHTELYKE RYMEN.

Een wel-beplanten Hof,
Met Boomen , Kruid en Bloemen,
Geeft licht, en vreugd, en stof
Om op Gods hand te roemen,

Op 't bovenstaande.

Gods lof
In 't Hof.

Sie hoe weer de swarte aard,
Bloemtjens geeft van schoonderaard,
Die gevlamt, getant, gerand
Zyn, geschildert van Gods hand,
Met een schoone verf en kleur,
Met een geest vol kracht en geur,
Dat geen Schilder nooit en geeft,
Schoon hy schetst zoo lang hy leeft.
Die nu cierlyk in den hof,
Luid uitbrommen Godes lof.
Wat wil ons dit schepsel leeren,
Dat wy in den hof des Heeren
Gode moeten vruchten draagen
Na syn Godlyk welbehaagen,
Hem door goede werken pryfen,
En uit 's werlds drek opryfen:
Op dat wy gelyk de roosen
In des Heeren lusthof bloosen,
Ja in 's Hemels goude zaalen
Eeuwig mogen zeegepraalen.

Aan Buite-Weesvaders en Moeders.

Eerwaarde Weesvaders, en ook gy Weesmoeders,
Myn Susters in Christus, myn waardige Broeders;
Ei!

Ei! laat ons d'onnofele Weefen haar faaken
 Met yver tot eigen in 't nieuwe-jaar maaken,
 Om alle de laften gelyk'lyk te draagen, (gen
 Door met onfe fchouders het Huis t'onderfchraa-
 Om ftadig te trachten geduurig te letten;
 Bediende en Kinders goed' orders te fetten,
 Om 't goedje der Weefen in waarde te houwen,
 Op dat ons goelieden noch meerder vertrouwen:
 Want als fy met waarheid van niemand iets hooren,
 Als dat wy ons quyten gelyk wy behooren,
 Dan fullen de gevers meer geven met vreugden.
 En als wy, als lievers van kenniff' en deugden
 De Kinders van jongs af de vreefe des Heeren
 Geduurig infcherpen en naarftelyk leeren;
 O! dan fal den Heere, des leevens Bron-ader,
 Ook over ons Weeshuis zyn Opper-Weesvader,
 En laaten fijn zeegen daar over uitvloeyen,
 Op dat het noch meerder mag groeyen en bloeyen:
 Want 't is toch al ydel wat bouwers al bouwen,
 Als onfe God daar aan geen handen wil houwen
 't Voegt ons dan de Kinders door reeden te wekken,
 En door een goet voorbeeld terdeugden te trekken,
 En zyn haar een wachter, eendicht, en een baaken,
 Op Sions muragie met, voor haar te waaken,
 Op dat fy ons worden een roem en een kroone,
 En eeuwig verftrekken, als God fal beloone
 De vroomheid en deugden in 't eeuwige leeuen,
 En fien daar de Kinders van God ons gegeven,

Op 't bovenftaande,

Die hier Gods wet
 Houd onbesmet,

En

En d'arme Weefen
 Hulp heeft beweefen
 En in haar nood
 Gedeilt fijn brood,
 Sal na fijn fterven,
 Den Hemel erven.

Voor Weeskinderen.

Stem: *Pfalms* 33.

1. **T**ot U, tot U, ô Vader aller Vad'ren!
 Is 't dat wy nu met beê en lofzang nad'ren,
 Gy zyt de geen' op wien men vast mag bouwen,
 Op wien men ook volkomen mag vertrouwen:
 Die nooit en fterft: ja die ons 't eeuwig leeven,
 En kond' en wilt op waare deugden geeven.
2. Gelooft, gedant. geëert en hoog geprefen,
 Moet gy, ô God! van ons al t'famen welen,
 Die ouderloos, ook fonder goet en erven,
 Soo hier en daar verfchooven moeften fwerven
 In voor'ge tyd, als fchaapjens fonder hoeders,
 Maar nu voorfien van Vaders en van Moeders.
3. Voor dees weldaad wy U ftaag moeten pryfen,
 En U en haar gehoorfaemheid bewyfen:
 Geef dat fy haar met Vaderlyk ontfarmen,
 En Moederlied', ons mogen als omarmen;
 Gelyk een hen, die onder haare wieken
 Bedekt. en voed haar jonge teere kieken:
4. Dat foo haar hart ook over ons mag hangen,
 En fy van U, en wy van haar ontfangen.

Veel

Veel zielens heil, door 't opvoen in de leere
 Van uwen Soon, om foo het quaad te weeren,
 En goed en deugd in 't hart van ons te zaayen;
 Ten einde wy het eeuwig leeven maayen.

5. Druk ons in 't hart, dat al ons doen en poogen
 Altyd geschied voor uw alsierende oogē,
 En dat al 't geen van ons hier word bedreeven,
 By u ook werd als in een boek geschreeven,
 Op dat die vonk van waare Godes vreesē,
 O Vader! diep ons ingedrukt mag wesen.

6. Soo fal 't geschiēn, dat onse jonge sinnen,
 Des werelds draf en ydelheid nooit minnen;
 Maar dag en nacht in deugden ons verblyden,
 En als de pest het quaad gefelschap myden.
 Weer huiskrakkeel doch ver van onse monden,
 Dat haat en nyd nooit by ons werd gevonden.

7. Noch bidden wy, ô Vader! geef ons mede,
 Altyd een hert dat willig is tot vrede,
 En gants geneigt tot onse kinderplichten;
 Op dat w' in 't goed' als lichten moogen lichten,
 En d'een den aâr ten goede op mag wekken,
 En met de hand als naa den hemel trekken.

8. Soo een van ons het dwaalpad af mogt dwaalen,
 O Vader! wilt die weêr te rugge haalen;
 Slaa hem in 't hart: ach! wilt het niet gehengen,
 Maar door uw liefd' hem weêr te rechte brengen;
 Dat hy berouw van 't quade mag betoonen,
 En keeren weêr met den verlooren Soone.

9. Dan sult gy hem ook niet voor bastert achten,
 Maar voor 't gemoed 't gemeste Kallef slachten.
 Goedheids-fontein wilt ons met liefd' besproeyen,
 Uw aard is doch om weldaan uit te vloeyen.
 Want gy Heer zyt; ô Bron en Liefde-ader!
 Den Wed'wen Man, den Weefen eenen Vader.

Beschrijvinge van drie Standen der soo genaamde Christenen.

Heidensche Christen.

Een Heidens Christen, die sich draagd
 Soo Burgerlyk, als 't hem behaagd,
 Vertoont een rechten Huigelaar,
 Want komt 'er kruis en groot gevaar,
 Syn tydgeloof verdwynt in rook,
 En zidderd als het helsch gespook.
 Hy hangt de huik staag na de wind,
 Dan is hy dus dan soo gefind,
 Hy draagt hem als een all'mans vriend,
 Met 's werelds eer is hy gediend,
 Op 't eere-kussen rust hy sacht,
 Als een die daar niets boven acht:
 De wol der schaapen en haar melk
 Die, (want alfoo, segt hy, doet elk)
 Soekt hy met eenen vollen loop;
 By 't algemeen den grootsten hoop:
 Hy is vernoegt en singt en queelt.
 De Godsdienst, daar hy slechts meê speelt,
 Die handelt hy noch met een schyn,
 Van minzaam en toegeeflyk zyn.
 Hy zeild met alle wind van leer
 Ten haven in van staat en eer.
 Soo is 't alom, soo gaat het veel:
 De vette foppen zyn haar deel.

Joodsche Christen.

Een Joodsche Christen leeft quansu is,
 Soo nu en dan wel onder 't kruis,
 Om dat hy dit of dat gelooft,
 Soo stoot hy hier en daar sijn hoofd,
 En staat daar op als een pylaar,
 Of 't suiver Euangelisch waar:
 Dat maar hout, hooi en stopp'len zyn,
 Die waarheid g'lyken in den schyn:
 En eer hy van dien grond sou gaan,
 Sou 't land in twist en oproer staan;
 Een ander heeft al 't quaad gedaan,
 Dierand, die grypt hy dikwils aan,
 En brengt sijn naasten in de ly,
 En fiet sich selven gansch verby.
 Hy yvert voor de waare ieer
 Van Jesus Christus, sijnen Heer,
 Die hy niet kent noch van en weet;
 Want Jesus deede niemand lect.
 Al wat hy doet is valsch, is mis,
 Hy weet niet wat een Christen is,
 Hy is een rechte farisee,
 Die opgeblaasen gaat daar leen,
 Wiens mond gaapt, als een oven doet,
 Van lastering en hels gebroed,
 Ja, 't diend met recht tot sijn verwyte,
 Hy swelt van bitt're haat en nyd.
 Die hy maar overal uitbraakt
 Op al de geene die hem laakt:
 Soo eigensinnig, trots en fier,
 Dat hy gelykt een monsterdier.

Dan toont hy eens fyn wolfe-macht,
En dan wel eens fyn schaape-vacht:
Met dese huik is hy gediend.
Den satan is fyn boefem-vriend,
Hy volgt dien meester op fyn voet,
Als was hy wonder wys en vroed.
't Is als of hy een zieltje vind,
Wanneer hy iemand overwind,
En brengen kan tot fyn verstand:
Daar reift hy om door zee en land.
Hy foekt fyn heul aan 's ryken staat,
Meêr als hy d' armen gaade slaat.
Hy is vernoegd en wel te vreên
Met uiterlyke plechtigheên:
Een mooie dop en slechte pit
Is fyn bedrieg'lyk heilloos wit.
Dan g'lykt hy wys, en dan wel sot,
En is fyn eigen-selvs afgod.
Hy yvert met styffinnigheid,
Vervreemd van reden en bescheid.
Dus stryd hy als een dapper man,
En fiet noch deur noch venster an:
Syn rad dat draait op dese spil,
Het mag dan kosten wat het wil:
Ja om te suiv'ren land en stad,
Soo voert hy selfs wel galg en rad,
En leeft in haat, in nyd, in twist,
Naar 't voorbeeld van den Antichrist:
Geen mensch bleef van vervolging vry,
Was d' Overheid soo wreed als hy.

Waar Christen.

Maar gy, ô Christen! Christen Held!
 Die anders uw' slagorden stelt,
 Van 't Heidens volk of Joods gespuis,
 Die Jesus geesfeld' uit syn huis;
 Gy hebt een rein en vast geloof,
 Dat elk onchristen van hem schoof:
 Een hand vol eer, het 's werlds goed,
 Betooverd' hun verdwaafd gemoed:
 Door Godes Geest zyt gy verlicht,
 En hebt een Hemels klaar gesicht,
 Dat niemand kent dan hy, die 't heeft:
 Want God in u inwendig leeft:
 Met 's Geestes swaard, Gods heilig Woord,
 Klampt gy uw' vyand stout aan boord,
 Dat dringt door merg, en vlees, en been,
 En dwars door hart en sinnen heen;
 Dat hebt gy altyd scherp gewet;
 Gy steunt op God in uw gebed:
 Met dit geweer, daar gy mee stryd,
 Indien gy maar voorzichtig zyt,
 Sult gy een man, hoe wreed vermaard,
 Verand'ren in een sachten aard,
 Den wolf herscheppen in een lam,
 Die by de kudde mak en tam,
 In liefd' en vrede graaft en weid,
 En by het mestvee nederleid:
 Hy word een schaap dat mild'lyk geeft
 Syn melk en wol, die 't over heeft,
 En ondersteunt staag Weeuw' en Wees;
 Leeft als een Engel in het vlees.

Dit is der Christ'nen galg en rad,
Dit zyn de muuren om haar stad,
Dit is haar swaard daar sy mee slaan,
Dit is haar schild daar s' achter gaan,
Dit is haar wraak en soete gal,
Die sy uitbraaken overal.
Waar door des menschen gramschap sinkt,
Daar 't ziltig nat uit d' oogen springt;
Soo dat het hart, wel-eer verstaald,
Nu word tot stof en gruis vermaald.
Daar 't wild-gediert', de leeuw en beer,
Legt by de schaapen vreedzaam neêr,
Terwyl men 't jong gespeende kind
By 't hol der basiliskens vind.
Der Heil'gen schar stormt op Gods ryk,
En neemt het in. (Wie 's haar gelyk?)
Sy rukken (als met hart en sin)
Haar mede-mensch ten hemel in.

In alle ding te sien op 't end,
Staat in des Wyfen hart geprent.
Een dwaas op 't tegenwoordig' fiet,
Het eeuwige beweegt hem niet.

Verjaardicht.

Stem: *O! grootheid van Gods liefde; &c.*

1.

Eerwaarde Moeder, nu gy tienmaal seven jaaren
Des leevens dagen teld, veel hooger sal 't niet
gaaren;
(Gelyk ons Moses meld;) soo dat licht kon ge-
schiên,
Dat w' uw' Verjaar-dag hier niet weder souden sien.

2.

Uw poortklok luid en klept, om u ter plaats te
daagen,
Daar gy 't loon van uw werk voor eeuwig wech
sult draagen;
Maar echter kon het zyn, dat ook wel van de geen',
Die hier ter maaltyd zyn (en om uw tafel heen,

3.

Als olyffspruiten staan) noch eerder souden sterven,
Als gy, en in haar jeugd het tyd'lyk leeven derven.
Wat is het leeven ook? een rook, een damp, een
mist, (quift.
Soo kort; noch word het, laas! soo roekeloos ver-

4.

Eer dat het leeven hier ter deegen is begonnen,
Soo is des leevens draad ten einde afgesponnen:
Maar laas! wat leit hier aan, 't is haast genoeg ge-
leeft,
Wanneer de ziel met God sich vast vereenigt heeft.

5.

Gy zyt nu oud en swak, uw' leeden zyn aan 't
strammen
En uw' benauwde borst doet dikmaal u beklammen,
Door

Door bangigheid en sweet: dit maakt u d'aarde moe,
Uw lighaam fucht na 't graf, uw' geest na Gode toe.

6.

Eerwaarde Moeder-lief, wy danken u te gaader,
Voor uw' gedaane moeit'; en onf' eerwaarde Vader
Wy ook gedachtig zyn. Gy hebt ons opgevoed,
En aan ons wel-gedaan, na lighaam en gemoed.

7.

Gy zyt, naaft d'Opperheer, den oorspronk van
ons leeven,
• Waar van wy onder God u ook de eere geeven:
Hy breng u door geloov', en liefd', en matigheid,
En 't kinderbaaren heen tot in de eeuwigheid.

8.

Op dat gy seggen moogt in 't eeuwig heerlyk
leeven,
Sie daar myn kinderen, van Gode my gegeven:
Alwaar dan alle pyn en smart fal zyn ten end,
En alle moeit' en rouw in vreugden omgewend.

9.

Myn lieve Moeder wilt uw korte tyd besteden,
Die u noch overschiet, in vierige gebeden,
Gelyk als Hanna deê, de dochter Phanuels;
En hoopt op God, de Heer, de Konink Israels.

Niet snelder als de tyd,
Die onherhaallyk slyt,
En sachjens heene glyd.

Op het Uurwerk.

Elk flagje dat het onrust slaat,
 Knipt iet af van myn levens-draad:
 Elk is een stap als na het graf:
 Soo kort myn tyd'lyk leeven af,
 En spoed sich na de eeuwigheid.
 Dies wenscht myn ziel, wanneer se scheid
 Van 't lyf, datf' eeuwig leeven mag,
 Daar duifend Jaar is als een dag;
 Daar tyd, noch uur, noch Son, noch Maan,
 Nooit op, noch onder fullen gaan.

Tot troost van R. V. B. in syn swakheid
 des lichaams.

Toon: *Al die woont in 's hemels troonen.*

I.

O! myn waarde vriend Beekhoove,
 God versterk u vast geloove,
 Dat gy waarlyk zyt bereid,
 Als uw ziel van 't lichaam scheid,
 En uw levens-draad sal kerven,
 Als gy koomen sult te sterven,
 Dat gy moogt in vrede gaan,
 Langs doods algemeene baan.

2.

Hier kunt gy niet eeuwig leeven,
 't Leeven sal u haast begeeven,

Daar gy, als met eene stoot,
 Erft het leeven, door de dood,
 Maar doods-noote moet gy kraaken,
 Om des leevens-pit te smaaken,
 Aller Eng'len leevens-pit,
 Aller vroomen salig wit.

3.

Hier moet gy een weinig klaagen,
 Pyn en smarten lydzaam draagen,
 Nu gy op doods-oever staat,
 En u 't leeven haast verlaat.
 'k Wensch dat God hem tot u wende
 Met veel troost in uw' elende,
 Dat gy gaan moogt seer verheugd;
 In een eindeloose vreugd.

4.

Dat gy langs saphiere trappen;
 Moogt ten Hemel binnen stappen,
 En met Eng'len zyn verselt,
 Daar ons 's Heeren Woord van meld,
 Die op eene wolke-waagen,
 Uwe ziel dan fullen draagen,
 Uit veel pyn en groote nood,
 Tot in Vader Abrams schoot.

5.

Ja tot in den derden Hemel,
 By dat lief en soet geweemel,
 En daar eeuwig, eeuwig zyn,
 Voor der Goden Gods aanschyn.
 Wel myn vriend, ó dit zyn dingen!
 Moet uw hart niet vrolyk springen,
 Als gy aan die saaken denkt,
 Daar de Heer u meê beschenkt?

6.

Als gy zyt in 't eeuwig leeven,
 Sal fich Gode overgeeven,
 Om te wesen al in al
 Aan het vroom en salig tal.
 Dit sal vast en seker wesen:
 Want dus is het dat wy leesen.
 Hoort myn Soone, hoort eens nu,
 Al het myne dat is uw'.

7.

Niet voor korte tyd of steeden,
 Maar in alle eeuwigheden,
 Leeft gy in de hoogste vreugd,
 In een diepe ziel-geneugt;
 Daar men sich staag-aan sal baaden,
 In de zee van Gods genaaden,
 In Gods hemels koninkryk,
 Eeuwig, eeuwig, eeuwiglyk.

8.

Sonder kommer, sonder wroeging,
 In een volle ziel-vernoeging,
 Daar men af noch toe en wenscht,
 Gansch verengelt en ontmenscht,
 Ja vergodet, en als God zyn.
 Dus'te zyn sal 't hoogste lot zyn.
 Hier ontbreekt my tong en taal,
 'k Ben ten einde van 't verhaal.

9.

Daarom, waarde vriend Beekhooven,
 Laat ons t'faam den Heere looven,
 Of het waar de laatste reis,
 Hier op aarde in het vleis:

Laat ons foo te faamen fingen,
 Als twee aardfe hemelingen,
 Eer uw geeft van 't vlees verſchiet,
 Dit verheuglyk fwaane-liet.

Dat begint: *Ik ben de aarde moe.* fol. 43.

T R O O S T - R Y M ,

Op het overlyden van C. V. WALLE,
 huisvrouwe van A. D. M.

Toon: *Al die woont in 's hemels thronen.*

1.

Waarde vriend, ei ſtaak u weenen!
 Uw Cicilia is heenen,
 Uit de tyd in d' eeuwigheid.
 't Is vergeefs gefucht, gefchreid;
 Haare geeft is opgevaaren,
 By ontelbre hemelfchaaren,
 Vry van alle aardfe tucht,
 Daar haar ziel om heeft gefucht.

2.

Haare loop is afgeloopen,
 Daar valt nu niet meêr te hoopen,
 Maar te koomen tot geniet,
 Dat geen oog op aarden fiet,
 Hart noch ooren kunnen vatten,
 d' Onwaardeerelyke ſchatten,
 Die fy nu, en hoord, en fiet,
 Proeft en ſmaakt en ſtaag geniet.

3. Proeft

3.
 Proeft en smaakt in 't bly vergaaren,
 Van der afgestorven schaaren,
 Diens getal staag-aan vermeert,
 Daar f' in 't midden by verkeert.
 O hoe moet f' in liefde branden,
 Als een ziel daar komt te landen,
 Die voor storm, gevaar, en stryd,
 Sich in eeuwigheid verblyd.

4.
 Alle Geesten daar gekoomen,
 Rusten veilig sonder schroomen:
 Jesus heeftse opgevoerd,
 Daar geen quaal haar aan en roerd,
 By het salig-tal der vroomen,
 Heeft den Heiland haar genoomen,
 Uit des werelds wilde zee,
 En gebracht op 's hemels ree.

5.
 't Salig heir aan 's leevens stroomen,
 Toont een bly verwellekoomen.
 O wat heerelyke vreugd!
 Onbegryp'lyk ziel-geneugt;
 Als de waarde lieve vrienden,
 Daar elkander vrolyk vinden,
 Als den een na d' ander haakt,
 Is men wonderlyk vermaakt.

6.
 O hoe plag sy wel voor-deefsen,
 Met ons t'faam verheugt te wesen,
 En te scheppen groot vermaak,
 Als men sprak van dese saak;

't Was of fy in liefde blaakte,
 Wyl die stof haar soo vermaakte:
 Sou 't nu anders wesen? neen:
 S' is verblyd in eeuwigheên.

7.

Daar fy als de Son fal blinken,
 En de nieuwe wynen drinken,
 In het hemels koninkryk,
 En zyn Gode self gelyk.
 Daar het Lam in 's hemels zaalen,
 Syn Gemeinte fal onthaalen,
 En staan haar ten dienst gereet,
 In een hemels blinkend kleet.

8.

Daar d' Apost'len en Propheeten,
 By de Martelaars geseeten,
 Ja op Throonen zyn gestelt;
 Daar hunn' uitspraak vonniss' veld
 Over Is'rels ses paar stammen,
 Sien fy 't vuur der helse vlammen
 Op de boosen neêr gedaald,
 Daar de vroome zeegepraald.

G E D I C H T

Op het onverwacht, doch foo lang-
gewenscht einde van CHRISTINA
VEGSTER van OVERYSSEL;

*Ontslagen van haar banden, en in den Heere
gerust den eersten October, 's morgens ten
5 uuren, 1678. oud 33 jaaren.*

Tweespraak.

1.

NU zyn wy onse VEGSTER quyt,
Want haare Christelyke stryd
Is uitgekampt: de goede Heer
Sloeg sijne oogen op haar neêr,
En redde haar uit veel elend,
Die hem en haar best was bekend.
O! wat heeft sy hier niet geleên!
Wat heeft sy hier niet door-gestreên!

2.

Wie telt haar traanen en geweën,
Haar suchten, kermen en gesteên,
Die haar de pyn na lyf en ziel
Afsperste? O! hoe bange viel
Haar eêl gemoed die naare stand;
Waar door byna haar ingewand
Verteerde, om dat sy niet meêr
Den Heer kon volgen in sijn leer.

3.

Haar lichaam was een zee vol pyn;
 Den nood en kon niet hooger zyn;
 De geest, haar aldereelste deel,
 Leed buiten maat en paalen veel.
 't Gevoel van Godes gunst was heen,
 Geen kracht noch opgang in gebeen,
 Veel grouwfaamheden in haar geest,
 Zyn haar gelyk een hel geweest.

4.

Dit nam vast toe van dag tot dag,
 Soo dat sy haar geen uitkomst sag,
 Noch hier, noch in der eeuwigheid.
 O! wie drukt uit, wat swaare stryd
 Haar ziel hier drukt, haar reine ziel,
 Die 't eeuwig goed soo waardig hiel;
 Sy twyfeld' ook of 't moog'lyk waar,
 Dat sy hersteld kon zyn hier naar.

5.

Die twyfeling waft aan, vermeert,
 Tot sy haar eind'lyk overheert,
 De kragten; om dit weer te staan,
 Die waaren t' saamen weg gegaan:
 Hier uit rees niet als nood op nood;
 Ja banger bangheid als de dood:
 't Verstand bleef gaaf en sag dit al;
 Maar wachten noch een swaarder val.

6.

't Geen al dit leet begiet met roet,
 Was het gesmaakte hemel-foet,
 Dat sy genooten had, wanneer
 Sy haar begaf tot God haar Heer;
 't Geheug hier van dat baart nu smert,
 Tot in het diepste van haar hert:

In plaats van dat genietse nu,
De wanhoop, vreef' en alle gruw.

7.

Sy was een Maagd van groot verstand,
Een Parel in ons Vaderland,
Met deugd verciert, bemint, geacht,
Een eer van 't vrouwelyk geslacht:
Hierom heeft licht een boose geest
Een dooren haar in 't vlees geweest,
Die veertien jaar haar heeft gequelt;
Maar nu is hy ten spot gestelt.

8.

Die Mart'lares van onsen tyd
Is nu verlost van alle stryd.
Haar welzyn perst my traanen uit,
Terwyl myn pen dees woorden sluit;
Doch 't is voor my een soet geweest,
Nu is se wech, nu is se heen,
Daar sy veel troost van God ontfangt,
Daar sy soo lang heeft na verlangd.

9.

Myn lieve Sufter, in den Heer,
Ik wens ik wens u hier niet weer;
Maar liever dat ik by u waar,
By u en by die saal'ge schaar,
Gy rust in God vry van ellend,
Sulk rusten zyt gy niet gewend.
Wat of, wat of gy nu geniet?
En nu al hoort en nu al fiet?

d'Afgestorvene antwoord.

10.

*Wat hoor ik daar voor overleg
Van myne stand? wat soet geseg*

Komt my soo schieklyk daar te voor,
 En soo soet klinken in myn oor!
 O! 't zyn myn vrienden in den Heer,
 Die ik bem in en sy my weêr;
 Sy zyn om myne welstand bly;
 Maar ik veel blyer nog als zy.

II.

Geen wonder is 't dat dit geschied,
 In sulc een vreugd, uit sulc werdriet,
 Soo onverwacht te zyn herstelt!
 't Geen my wel eer was voorgespelt,
 't Welk ik doen niet gelooven wou,
 Dat voel, dat hoor, dat sie ik nou;
 Dit denken sy nu ook van my,
 En daarom zyn sy nu soo bly.

12.

Verbeug u vry, ó soete schaar,
 Die my als Habakuken waar,
 Myn Moeder, Broeders, Sisters saam,
 'k Bedank u in des Heeren naam;
 Ja voor het minste troost'lyk woord
 Dat uit uw' monden is geboort;
 God loond het u hier in der tyd,
 En namaals ook in eeuwigheid.

13.

En gy, ó dienstmaagd! 'k meen dat beeld
 Dat ik in banden heb geteeld,
 O lieve Suster! ó! zyt gy
 Ook geen Onesimus voor my?
 Gy waart my in myn banden mit,
 Hoe menigmaal hebt gy gestut
 Myn uitgeteerde sieke lyf,
 Met soo veel bonkels bart en styf.

14.

En myne ſyd, die quaals-fontein,
 Daar niet uit quam als groote pyn,
 Door al myn lyf en lenden been,
 Dat maakten my een droef geweën,
 Dat ik wel nacht en dagen lang
 Lag met de traanen op de wang,
 En dat quam dikmaals noch wel meeſt
 Door 't geen ik leed in mynen geeſt.

15.

In deef' elend, ſoo groot en ſwaar,
 Gy altyd even willig waar,
 Tot mynen dienſt: Ja ik beken
 Dat ik het noch gedachtig ben,
 Wat droeve naare dag en nacht
 Wy t' ſaam hebben doorgebracht:
 Maar nooit geen bang en blyer tyd,
 Als doen gy my geraakte quyt.

16.

Want, ô! dat was een wonder ding,
 Soo 't op het laaſt met ons noch ging:
 Gy hielt my vaſt wel met u bei,
 D' een op myn hoofd, d' aar in myn ſy',
 Die beide waaren 't vel al af,
 En niet bequaam dan tot het graf;
 Gy dacht, de dood was niet ſoo na,
 Soo dacht ik meê; maar by quam dra.

17.

Ja byna in een oogenblik,
 Gy ſaagt wel toe; maar weg was ik:
 De Heer die quam in 't baan gekraai,
 En baalde my; ô! 't was ſoo fraai,
 Dat ik voorheen geen morgenſtond
 Soo ſchoon voor my op aarden vond;

*Want toen my brak myn aard's gezicht,
Soo brak ook aan het hemels licht,*

18-

*God sond om my een Engel uit,
Die nam myn ziel, gelyk een buit,
En vloog'er meê soo wonder hoog,
Ver door de sterren, uit uw oog,
Wiens glans en by-zyn ik genoot.
Hy voerde my in Abrahams schoot,
En bracht my even-eens aldaar,
Of ik een tweede Laas'rus waar.*

19.

*Nu haaven' ik in sulc een baai,
Na soo veel stormen, daar 't soo fraai
En lief'lyk is : al myn ellend
Heeft God in vreugde omgewent.
'k Rust nu in 't Hemels voor-portaal,
By Martelaren, in Gods zaal,
En in haar rang word ik getelt,
Soo hoog ben ik van God gestelt.*

20.

*Hier is 't dat ik veel vrienden kryg,
Wiens naamen ik om reden swyg.
Wat gaf 't een vreugd doen ik hier quam,
En soo veel vrienden daar vernam.
Wel, saal'ge ziel, hoe mag 'tdan gaan?
(Want uw' getal wast daag'lyks aan)
Als vader, moeder, wyf of kind
Daar niet den een den ander vind?*

21.

*Maakt dit geen droefheid voor 't gemoed,
Wat reeden die ons-hier voldoet?
Als dat niet is het minst altoos.
Lykt dat niet wel wat liefdeloos?*

*Wel, lieve Vriend, dat waar onwys,
Als dat hier waar in 't Paradyſ;
Want dat ſou ſmaken naar verdriet,
Die menſch' lykheid en is hier niet.*

22.

*Dat's maar natuur, ach! 't is te dwaas,
't Heeft hier noch in den bemel plaats,
Wy zyn vergodlykt en ontmenſt,
Men beeft hier niet als 't geen men wenſt.
Wy ruſten hier in Gode ſtil;
Want ſyne wil is onſe wil:
Al wat by laakt dat laken wy,
En wat by pryſt dat pryſen wy.*

23.

*Wy zyn in 't Hemelſe doorſult,
Met Godes Geest gebeel vervult,
God is rechtvaardig trouw en goet,
In alles wat by laat of doet.
Maar evenwel ſoo wenſchen wy
Dat alle menſchen waaren vry
Van ſonden, op dat onſe God
Haar deelden mee dit ſaalig lot.*

24.

*Al was 't hier vol, en d'aarde leeg,
Dat ſou ons niet zyn in de weeg;
Wy en de Eng'len zyn verbeugt,
Als toeneemt het getal in deugd.
Myn ziel! keer weder tot uw ſaak;
O zee van vreugd! 6 hoogſt vermaak!
Waar vind ik dog de woorden uit,
Daar mee ik u myn vreugd onſluit.*

25.

*Gods liefde ſtroomt ons ryk'lyk toe,
Wy worden nooit van looven moe;*

De Heer die komt ons nu soo na
 Met alle zegen en gena,
 Dat staag de ziel van vreugd ontspringt,
 En eeuwig eeuwig lof hem singt:
 Is 't bier nu soo, hoe sal 't dan zyn,
 Als m' eeuwig sien sal Gods aanschyn.

26.

Wy wagten nu dien grooten dag;
 En wenschen dat die komen mag,
 Daar in dat Jhesus, onsen Heer,
 Sal daalen met al d' Englen neer,
 En maaken ons hem self gelyk,
 En voeren ons na 's Vaders Ryk,
 En setten ons in synen Troon:
 O liefd' van God en synen Soon!

27.

Maar, Suster, seg, ei seg ons voort,
 Al watje fiet, al watje hoort.
 Myn vriend, hoe kan dat doch geschien?
 't Valt in geen sterffelyke lién?
 Let bier maar op, dat gy God vreeft,
 Hem lieft en dient; soo sal uw geest,
 Wanneerse eens ontbonden is,
 Ook smaaken deese erfenis.

28.

Maar noch een woord, myn lieve vriend,
 Dat u tot ernst en yver dien,
 Indien gy wist wat dat bet is,
 Te erven dese erfenis,
 Gy soud soo kleeven aan uw God,
 Die u beloofd dit salig lot,
 Dat waar by spreekt, gy hooron sou,
 En blyven tot de dood getrouw.

Op het Boekje van
ANDRÆAS WISSOWAT.

Genaamt

De Spooren der Deugden
 en Breidels der Sonden.

DE *Spooren* der Deugden en *Breidels* der Sonden,
 Die in dit kleyn Boekje hier werden gevonden,
 Zyn van een geleerde, een wyse en vroomen,
 Tot stichting des naasten uit liefde gekoomen.
 Aandachtig Leefer, soo reden ons wekken, (ken,
 (Want soo seid de Sin-spreuk) en voorbeelden trek-
 Ik mag het wel seggen, hier hebt gy 't van beiden,
 Want die den Autheur kent, die moet dit belyden,
 Als 't doen komt by 't spreekken, en 't schryven by 't
 leeven;

Dan worden goe lessen met stichting gegeven;
 Die *spooren* best steeken, die *breidels* best klemmen,
 Om 't weeligs vlees en quaa lusten te temmen.
 Dien *Ridder* heeft selve dit straf-tuig gedraagen,
 En daar mee zyn vlees als met vuisten geslaagen,
 Dit deed hy ter waarheid toen hy al zyn erven
 Heeft willig verlaten, en ballingging swerven;
 Ons itaat hem te volgen en wettig te stryden,
 Om eeuwig in vreugde met hem te verblyden;
 Want dan sal de kroone en 't eeuwige leeven,
 Van *Jesus Gods Soone* ons worden gegeven.

E. L. Huisvrouw van Pr. H.

Op het Rijm van CASPER BRAND,
Een Christen in zijn Kamer.

IS een Christen in zijn kamer,
 Gode dan veel aangenamer,
 Als te jagen na en veer?
 Wyse Christen blyf dan binnen,
 Binnen kan men God recht minnen,
 Binnen is en woond de Heer.

HEt word in eenzaamheid gebooren,
 Door menigvuldigheyd verlooren,
 't Geen God in ons meest heeft verkooren,
 Keer in, in 's Christens heil-komtooren,
 Daar word het hart best opgewekt,
 Aanbid den Heer meer als te vooren,
 En looft zyn Naam met d'Eng'len kooren.
 Zyn 's liefdens-licht sal 't hart doorbooren,
 Soo dat geen ding sijn rust sal stooren,
 Tot men vol hoop van hier vertrekt.

Antw. Op het bovenstaande.

EEn Christen luistert na Gods stem,
 Waar die hem roept, daar schikt hy hem,
 Hy gaat soo garen uit sijn huis,
 Als dat hy weêr keert in sijn kluis:
 Hy wandelt altyt in Gods licht,
 En waar hy is, hy volgt sijn plicht:
 Want willeloos soo moet hy staan,
 Om Godes wegen recht te gaan;
 Niet syne wil, maar Godes Wet,
 Is hem te wandelen voor-geset.

Die opgetoogen in den geest,
 Die altyd schoeit op eenen leeft.
 Die staag in stilte rusten wil,
 Die sit ook wel ontydig stil.
 Die altyd een en 't selve spreekt,
 Het zout van onderscheid ontbréekt.
 Ten rechte segt de Wyse Mond,
 Dat alles heeft syn tyd en stond.
 Die Christen-Pelgrim neemt het wis,
 Die, in en uit de wereld is.

Op 't bovenstaande.

Een Christen mint, als 't hoogste goed,
 Den eigen opbouw van 't gemoed,
 Dat is by hem soo hoog in waard,
 Als 't alderkostelykst op aard';
 Want ziele-winst is groote winst,
 En d' aardse acht hy alderminst;
 Dat hy 't ook in syn even-mens
 Mag wérken; is syn hart en wens.
 Dat lieve Brood, des leevens stut,
 Maakt hy syn naasten ook te nut;
 Want hy dat beide gaaren geeft,
 Waar door de ziel en 't lighaam leeft;
 Want heilig, heilig is syn werk,
 En volgens dien altyd te kerk;
 Het aards en 't hemels dat moet t' saam
 Gedaan zyn in des Heeren Naam:
 Die in dien dienst staag staat gereed,
 Wel menigmaal loopt dat hy sweet.
 Des naastens dienst is werrikaam,
 En Gode soo seer aangenaam,
 Dat hy het hier op aarde loont,
 En na met Hemels heil bekroont.

Trek uit 't Compas de rechte fin,
Want daar steekt goede leering in.

Daar is geen sterker trek of kracht,
Als die door Gods Geest word gewracht.

Op 't Compas.

Gelyk de Lely in 't Compas,
 Het Noorden soekt, en vind het ras,
 En soo daar heenen is gefind,
 Dat sy niet rust voor dat sy 't vind,
 Door een verborgen trek en kracht,
 Die haar in 't middelpunt bewracht,
 Dat s' eer geen stil-staan vind, noch rust,
 Voor dat sy Noorden heeft gekuft.

Toepassing.

Soo ook myn ziel, soek Gode ras,
 Gelyk de Lely in 't Compas,
 Zyt na uw oorspronk soo gefint,
 Dat gy niet rust tot gy hem vind,
 Door synes Geestes trek en kracht,
 Die in uw' harte word gewracht.
 Gedoog geen leedig staan, noch rust,
 Als daar g' uw Schepper vind en kuft.

HEMELS ECHO.

G Y Echo, die weleer in hooge Tempel-kooren,
 Uw galmen ons liet hooren;
 Of in deruime lucht, als van den hemel af,
 Godspraaken aan ons gaf!
 En wyl den Satan my, voetang'len, en veel netten,
 Arglistelyk gaat setten,

134 STICHTELYKE RYMEN.

En kennis zonder nut, bedagt tot Waarheydts hoon,
 Wil dringen op den troon:

Zoo roep ik overluid met myn verleegeen vraagen,
 In dees bedroefde daagen;

En wensch dat op myn hert 't geluid van uwe stem,
 Mag hebben kracht en klem.

Ja 'k bid u, dat gy my doch moed en raad wilt
 geeven,

Om Christelyk te leeven;

Nu Godsdienst werd vertreên: antwoord my daar-
 om weêr,

Gelyk gy plagt weleer.

Ondek my eens, en zeg, wat broeid des Satans list?
 Twist.

Wat styft die twist? ei wil my dit dochniet verfwy-
 gen? 't Eigen.

O! dwaze eigenliefd! Wat is haar doelwit Heer?
 Eer.

O! twist van eigen eer! Wat moet van my geschie-
 den? Vlieden.

Dat is myn liefste wil: Maar zeg tot wien ik zal?
 't Al.

O! Al, ô! eeuwig Goed, wat hindert my, ô Waarde?
 d' Aarde.

Ach! wist ik dat eens recht, Wat is al 's werelds
 mooi? Hooi.

Als gras op hooi vertrouwt, wat maait men dan voor
 vruchten?

Zuchten.

Wat hindert my dat ik niet trefst daar ik na mik?

't ik.

O! ik, vervloekte ik! Wat is hier toe van nooden?
 Dooden.

Helaas! ik mis de kragt. Hoe tref ik dan het Wit!

Bid.

Als

Als ik dan yvrig bid, wat mag ik dan verwachten?
Krachten.

Geeft gy den bidder kracht, wat dient 'er meer ge-
daan?

Waar zal ik heenen gaan, ik kan door de aard' niet
delven? Gaan.

Moet 'k uit myn felven gaan, waar heen met d'oude
vrind? Zelfen.

Hem achten als de wind, en t'eenemaal verlaaten?
Haaten.

Wat vind hy, die zich haat, en u in liefde kust?
Ruft.

Wat fult gy doen aan die gy onbereid fult vinden?
Slinden.

Daar schrikt myn ziele voor. Wat is u liefste wil?
Stil.

Hoe! stil in goed te doen, gy moet my wyf'lyk raden?
't Quade.

Stil zyn, geen quaad te doen, mag dat dan al foo
heen?

Waar door fal ik myn ziels-verderven dan verhoeden?
Neen.

Daar is 't daar ik na tracht. Wat fal het meeste spoên
't Goede.

Moet ik het goede doen, wat meer, als't wel fal we-
fen? 't Doen.

Al wel: maar slaafs of kinds, uit welk een grond of
zin? Vreesen.

Min.
Die

136 STICHTELYKE RYMEN.

Die vrees uit reine min, wat vruchten sal die geeven
 Leeven.

In 't leeven fonder end, welk is daar't hoogste lot?
 God.

Die God heeft, heeft het al. Wie sal dit goed beko-
 men?

Vroomen.
 Maar die nu God niet vreeft, haar deel is dat niet wel
 Hel.

O naare Hel! Maar wat is 't lot nu in haar daagen?
 Knaagen.

Twee Hellen volgen dan den fulken vroeg en spa?
 Ja.

Ach! Wist ik het getal der vroomen en onvroomen;
 Droomen.

'k Vraag na der faal'gen Schaar, in eenen goeden zin?
 Min.

Ook na 't godloofse volk: ei wilt het my meedeelen?
 Veelen.

Heb dank. Ik ga. Gy fwygt; soo rusten wy te faamen.
 Amen.

Het innigst van myn hart dat diepst verborgen leit,
 Heeft ECHO opgehaalt, en my heel klaar geseid.
 Den gantschen Oceaen sou ik veel eer verplassen,
 Als 't geen ik heb gehoort uit myn geweeten wassen.
 Hy slaat, doch salft ook weêr: sijn antwoord my be-
 viel,

Gelyk een kostlyk sout en balssem voor myn ziel.
 Syn seggen knypt en byt; maar het zyn liefde-flagen,
 Die ik om Christus wil opvolgen sal en draagen.
 Die ECHO's wedergalm in sijn gemoed niet vind,
 Die sal verstuiven als het kaf doet voor de wind,
 Wanneer als Jesus komt om 't goed van 't quaad te
 wannen,

(een.
 Die 't goed bewaren wil, en 't quaad ten viere ban-
 AARD-

AARDBEEVING.

Toon; *Pfalm 8. Of, Een Koopman die &c.*

1.

Het lust me nu van Neêrlands schrik en beeven,
Een diepe schets aan 't nageslacht te geven,
Die waardig is d'onsterffelyke blaên,
Van 's herten grond voor eeuwig te beslaan.

2.

Het aardse rond wierd heen en weêr gedreeven,
Als w'acht en tien der maand September schreeven,
Wanneer 't het twee en negentigste jaar,
Na Christus komt van festienhondert waar.

3.

Toen 't oorlogs swaard soo glat, als scherp geslec-
Om dood te slaan was in de vuist gegreepen,
En 't bliksemvuur van 't donderend geschut,
De wereld vulde, is d'aard by ons geschud.

4.

't Gedreun kon nau een half quartier verduuren,
Kort na den noen; door 's Hemels wys bestuuren,
In foet en stil, in sacht en liefslyk weêr,
Bewoog sich d'aard en huppeld' op en neêr.

5.

Gelyk de vloed der pekelsoute baaren
Sich meest verтоond aan die de zee bevaaren:
Want d'aarde schokt, dan Noord, dan Zuidwaard
heen,
Dat menig sweem, en nergens wist te treên.

6.

't Goed aan de wand hing heen en weêr te sling'ren,
Het klinkt en tinkt als een die met sijn ving'ren

Den cymbaal roerd , al 't rinkelwerk dat gaat
Op eene wys , en houd die selve maat.

7.

De vensteren , die ongeslooten stonden ,
Gevoelden ook het dreunen van de gronden :
De poorten zelfs : de deuren draaiden meê ,
Als buiten dwang , van d'een na d'and're steê.

8.

Den Huysman stond bedeeft en gants verleegen ,
Als hy sijn huys en schuuren sag beweegen ,
De melk bewoog en goot haar vette room
Ten mouten uit ; dat scheen hem als een droom.

9.

Daar 't water , door het roeren van de gronden ,
Met golven ging , en troebel wierd bevonden ,
Het dobbeld' op : En d'onder-aardse kloot ,
Gaf mêer dan eens , een ongewoone stoot.

10.

Een doods geraamt in 's Schilders hand gegeven ,
Terwyl hy 't schetst , beweegd , en schynt t'herlee-
ven ,
Voor sijn gesicht ; dit fiet hy andermaal ,
En vlucht vol schrik wel haastig van de zaal ,

11.

Veel werken die op 't uur met slingers gingen ,
Die stonden stil ; ô wonderlyke dingen !
Want Zuid , en Noord , beweegden sich de aard :
't Werk Oost en West : dat dus sijn stilstaan baard.

12.

Het daverd' al , de swaarste pronk-gebouwen ,
Durfd' menig mens sich naauylks in vertrouwen ;
Terwyl het volk van 't Amsterdams Stadthuis ,
Angstvallig vlood met ongemeen gedruis.

13.

Dat wonder-werk gebouwd op vaste stutten,
 Bewoog sich meê gelyk de harders hutten,
 De schelleklok, door dien 't gebouw soo fwierd,
 Die gaf geluid of hy getrokken wierd.

14.

Elk is vol schrik, en 't lighaam raakt aan 't beeven,
 Als 't Aardryk doet; het oog begon te fweeven,
 En wist geensins wat dat hem was ontrent;
 Want Holland was sulc schudden ongewend.

15.

Het Klokkenspel door 't fling'ren van den Tooren,
 Liet hier en daar sich tot verwondring hooren,
 En maakten dus dit wonderwerk bekend,
 Dat sonder schâ (God lof) doen is geënd,

16.

In dit ons Land, en Zeeland desgelyken,
 Heeft God sijn gunst ons tevens laten blyken;
 In eene tyd, soo was het dat Gods kracht,
 In Engeland, en Vrankryk 't selve wracht.

17.

Maar 't kon haast zyn dat Godes straffe-roede,
 Ter wraak getergt, ons eens in volle woede,
 Viel op het lyf, en sloeg ons gants ten grond,
 En strafte 't quaad der lang gepleegde sond;

18.

En d'Aarde selfs opdeed haar holle kaaken,
 Om 't sondig volk een schielyk eind te maaken,
 Gants onverwacht; ja in een oogenblik
 Kon dat geschiên, met eene sloep en snik.

19.

En fenden ons na d'onder-aardse kolken,
 Gelyk men sag aan ver-geleege volken,

140 STICHTELYKE RYMEN.

Daar 't aardryk spleet en open deed syn mond,
En fwolg haar in, en stortense ten grond.

20.

Waar door in 't kort een menigte van zielen,
Als levendig in haare graven vielen,
Gelyk onlangs *Jamaica* hoord' en sag,
En in *Ciciel*, met jammerlyk geklag.

21.

Het Aardryk is fulk grond-gebeef weêrvaaren
Tot negenmaal in tweemaal dertien jaaren;
Regoufa smaakt' daar van den eersten druk,
Cecilia. dit laatste ongeluk.

22.

Een deerlyk lot was 't eind van deese volken,
Wier droef-geween gereesen aan de wolken,
Abirams straf, en Corach evenaard,
Met Sodoms volk: te wreed verdelgd van d'aard.

23.

Wie durfd zich nu in sonden noch verblyden.
Helaas! dit zyn, dit zyn de laatste tyden:
Want krygsrumoer en 't sidderen van 't heelal,
Meld, dat wel haast d' Aardsregter koomen sal.

24.

Dan sal de wereld sich voor het laatst beweegen,
En staan verwoed de goddeloosen teegen;
En sie, daar is, daar is dien grooten dag,
Die klein of groot, geen mens verby en mag.

25.

Den jongsten dag sal als een oven blaaken,
En doen 't gebouw van aard en hemel kraaken,
Terwyl de doôn op het basuin-geluit
Verreesen, treên, tot hunne graaven uit.

26. d'Aards-

26.

d'Aardsrechter fit verheerlykt op de wolken
Met d'eng'len-schaar , en daagd des werelds
volken ,

Voor synen Troon , en laat syn oordeel gaan
Na 't goed en quaad dat yder heeft gedaan.

27.

Geen aansien geld van armen noch van ryken ,
Daar Jesus sal na waarheid vonnis stryken :
't Rechtvaardig volk vergunt hy 't salig erf :
De boose wyft hy 't eindeloos verderf.

28.

Wyl Son en Maan uit Lugt en Hemel vielen ,
Was uytpraak daar van d' ongelyke zielen :
d' Een gaat in vreugd , en d'ander in verdriet.
De nacht-gordyn schuyft toe , en 't is geschiet.

E I N D E.

R E G I S T E R

Der

Stichtelijke Gefangen.

A.

A ch! ach! ik sondig mensch.	fol. 72
D ie boven 't zinyk leven.	51
D ie sijn Celle wel bewaart.	59
D e waare liefde werkt.	66
D ie vergeefs met Esau schreit.	73
D at 's al Jonk een dapper Heer.	79
D e lieve en soete Mei.	96
D ie hier Gods Wet.	104
D e spooren der deugden.	129

E.

E lk laat de Vrede-vaan nu los.	23
E en welbeplanten Hof.	102
E erwaarde Weesvaders , en ook gy.	103
E en Heidens Christen die sich.	107
E en Joodse Christen leeft quansuys.	108
E erwaarde Moeder , nu gy tienmaal.	102
E lk slagje dat het onrust slaat.	115
E en Christen luistert na Gods stem.	130
E en Christen mind , als 't hoogste goed.	131

G.

G eef , Heere , geef , dat ik nooit beelden:	13
G y groote God , wiens Majesteit-	15
G od geeft ons weer de soete Mei	97
G elyk de Lely in 't Compas.	133
G y Echo , die welcer in booge Tempel kooren.	133

Register der Stichtelyke Gefangen.

H.

Hoor Jefus vol ontfarmen.	21
Hier fit ik in de ftilt' in aandacht.	53
Het Nieuwe Jerufalem gebouwt.	60
Help God, ach help! fie aan uw'	81
Heilryken God laat uwen.	87
Het word in eenzaamheid gebooren.	128
Het lust me nu van Neêrlands fcbrik en beeven.	137

I.

Jefus Godes Soon.	27
Ik ben de aarde moe.	43
In alle ding te fien op 't eind.	111
Is een Christen in fyn kamer.	130

K.

'K ben Jefus Christus uwen Heere.	5
Kom Heer Jefus, kom.	29
Kom Seraphim en Eng'len klanken.	61
Kom Jefus, goede Heer.	70
Kom fmg of lees gy jonge liên.	69
Kom hoor na myne reeden.	92

M.

Myn God en Schepper, goede Heer.	36
Maar gy, ô Christen! Christen-beld!	110

N.

Nu 't lieffelyke Sonne-licht.	31
Nu de Sonne met haar ftraalen.	33
Nu zyn wy onfe Vegftêr quyt.	121

O.

O! gy Sanger en Sang'reffen.	1
O Heere Jefus, myn beminde!	6
O Jefus! hoort toch weêr de nooden.	9
O! falig gy genooden.	25
O! hoe beerlyk.	41
O wat een overgroote zeegen!	64
O God! myn God, gy aller geesten Vader.	77
O myn waarde vriend Beekbooven.	115

S.

Stil en eenzaam Boekvertrek.	60
Sie hoe weêr de fwarte aard.	103

Register der Stichtelyke Rymen.

T.

Tot U, tot U, ô! Vader aller Vad'ren.	105
't Aardryk roept, als overluyt.	101

V.

Van groot gebeymen is.	47
------------------------	----

W.

Wie komt hier nu my dus ontmoeten.	5
Wat syn die saaken waar en waard.	60
Wees welkom soete schaar.	67
Wel overgoede God, Springbron.	69
Wech aarde, ik sucht na booven toe.	74
Wel waarde Vriend, heeft Godes vinger.	75
Wat zyn der veel het leeven afgesneeden!	85
Waarde Vriend, ei staak uw weenen.	118

Z.

Zie daar, ô Jefus! 's harten-zaalen.	11
Zie Jefus, Godes Soon.	19

E E N B R I E F

V A N E E N

M O E D E R

A A N H A A R T O E K O M E N D E

K I N D T .

REMBRANDT

W. VAN DER

MOEDER

VAN HAVRE

KIND

C O P Y E.

DEn Apostel Paulus sprak certyds tot verstandige, die konden oordeelen wat hy zeide, maar ik spreek tegenwoordig tot u, myn Ongeboore Kindt, tot welk myn reedenen nog niet en behooren, dog in hoope dat gy als 't noodig is zult kunnen begrypen wat dat uw Moeder heeft willen zeggen, en de waardigheid van de dingen die sy u aanpryft, en de onwaardigheid van die daar van zy u tragt af te schrikken.

't Is dan sulks, dat ik, overweegende de perykelen van 't baaren, denk, of het God beliefdde door dat middel my van myn leeven, en uw van uw Moeder, en by gevolg van de daagelykse vermaaning te ontrekken; zo is 't myn lieve Kind, dat ik U wil waarschouwen, voor een Rotse, daar aan ik my gestooten, en ten waar my God niet genadiglyk by de hand genoome had, ik voor eeuwig zou moeten te gronde gegaan hebbe. Hoort dan: zulk een was uw Moeder, een Vrouwe, die in haar eerste Jeugt niet onbetuygt en wierd gelaaten van God in het goede, maar deel had aan dat ligt, dat een iegelyk Mensch verligt komende in de wereld; ô dat ik dat van doen af gevolgt hadde! want het was geen dwaalligt, maar een Zonne der gerechtigheid, een lieffelyk ligt der leevendige; waar zou het my al gebragt hebben in getrouwigheid: maar wat was 't, als ik begon

12 à 14 Jaar out te worden, zo en dee ik niet na het voorbeeld van onzen Zaligmaker, die was en zyn moest in de dingen zyns Vaders, maar ik week af, en kreeg de tegenwoordige wereld lief, meer

als myn God; en gelyk ik van het licht week, zo omringde my de duyfternisse: want de zonde is de duyfternisse, en die omringde my zodaanig, dat ik de daegelykfe weelde myn vermaak agte, en my met alle kragt zocht aangenaam te maaken by de Lieden, de Lieden die van deze wereld zyn; welkers deel is in dit leven. Ik vlood geenzins de lusten der jonkheid, maar om die te vinden, zo wierd dat Lichaam dat ik God schuldig was, tot een leevendig en heilig Offer daagelyks opgepronkt voor het dertele oog der jonge Lieden, die dikmaals, en ik haar, met ydele reedenen onderhielden. Hier in volherde ik tot over myn 21 Jaaren, doe hebbe ik die in duyfternisse zat, een groot licht gezien: het welk my openbaarde, de gevaarelykheid van myn staat, en de leelykheid van de zonde, daar in ik leefde; van welks weege ik zeer bedroeft en benaaut was: want Gods regtvaardig oordeel viel op my en verschrikte my: dog hy die geen lust heeft aan den dood des stervende, maar dat iemand zich bekeere en leve, die heeft myn Ziele lieffelyk omhelst; dit wordt verhaalt om u te toonen hoe ik niet als een onervarene en spreekte, maar als een, die tot myn leetweesen dien weg gegaan hebbe, die daar is vol distelen en doornen, die de Ziele quetsen; Myn Lief, gy zult haast op een wereld gebooren worden, een wereld vol van ergernisse, waar in gy veel voorbeelden ten quade, maar zeer weinige ten goede zult vinden, maar volgt dog de meenigte niet na: In 't op koomen van uw jeugt zoo weest naarstig in 't leesen dier Schriften, die u wys kunnen maken tot zaligheid door 't gelove, en voor al weest dog uw Vader gehoorzaam, of die geene die over u gestelt is. Oghier is een zegen in gelcegen, besonder zoo gy het Gode doet en niet de Menschen; dat is, uyt vreesse Gods, die segt, Eert Vader en Moeder, op dat het u wel gaat:

gaat: En of u dus aangaande of by andere gelegentheden tegenheid ontmoete; myn Schaap, denkt dog altyt dat gy van een zeer korte tyd zyt; en gelyk 'er nu een tyd is, dat gy op deeze wereld niet en zyt, zo zal der haast een tyd komen, dat gy zult weg gegaan zyn: want een Mensch van een Vrouwe gebooren, is kort van daagen. Gedenkt dan aan uwe kortheid, en met een aan het schielyk voorbygaan van uwe moeyelykheden, een weynig lydens, een weynig verdraagens: ô dat brengt zulken gewin aan! want het lyden van deeze tegenwoordige tyd en is niet te waardeeren by de heerlykheid, die geopenbaard zal worden na deze aan de Kinderen Godts: te weten, als men onschuldig lyd, dat is genaede by God. Onderwerpt u dan God, en in God, den geene, die hy door de natuure en reede over u belieft te stellen: en murmureert niet in uw leeme Tente, maar verwacht altoos een goede uytkomst van den Heere; vorder, zoo wagt u van alle quade geselschappen, want quade geselschappen verderven goede zeeden; maar voegt u by die, die God zoeken te vreezen, die by de wyze omme gaat, zullen de wysheid leeren, ô Die verderffelyke geselschappen die hebben my zo hinderlyk geweest! myn Kind, wat ik u bidde, hout 'er u dog van af; want als men daar aan vast is, 't valt zo smertelyk daar af te breeken: en 't is een Instrument des Duyvels, dat hy zo lang gebruykt als 't hem moogelyk is; daarom zo hout u, maar by God, en verre van de wereld: hoewel in de zelve, zo laat u Geests wandelingen in den Hemel zyn; want daar is dog de Stal vol alle goed, en van daar verwagten wy de behouder Jesus: weest dog barmhertig ontrent den Armen, en laat die niet veragt zyn in uwe oogen, om dat zy 't zwaar hebben hier in deeze wereld; want zy draagen de lasten dezses daags, die wy van Gods

weegen gehouden zyn haar te helpen draagen, elk na vermoogen: die ze verachten, verachten haare maaker, want God heeft ze gefchaapen. Wy zyn ten aanzien van de natuur hem even waardig, Hy lieft alle fyne werken, en daar is by hem niet gehaat dan de zoude, en die moet ook van ons gehaat fyn, fy is dan in de rykfte of in de armfte, want de ondeugd alleen maakt een fcheidinge tuffen ons en onzen God, maar de Aalmoeffen wiffen de zonden uyt; en dat gy de Armen geeft dat leent gy den Heere, en hy zal't u weder geven te fyner tyd: Doet dan in deze zoo veel uw hand vermag met getrouwer herte, zoo bedekt als 't moogelyk is; maar of het de Heere liefde u met armoede en kleinheid te beproeven, en gy alzo onder deze bovengemelde quam te behooren: myn Lief! gy zoud daarom niet onzalig zyn, zoo gy anders maar ryk in God zyt; want naakt zult gy op de wereld geboren worden, gy zult daar ook niets afdragen, dat gy in die korte tyd geniet, geniet het dog in den Heere, en weet dat de Volkeren, en de Hemel en de Aarde hem toehooren, en dat God een vrye uytdeelder is van alle zyne Goederen in 't tydelyk als geestelyk; daarom looft hem, want niets is uwe, het hoort hem al toe, ontrekt hy ons iets, hy neemt maar dat zyne is, en is regtvaardig in al zyn doen.

Voorts zoo queld uw geeft niet om een Schrift geleerde te worden, want indien uwe gerechtigheid niet meerder en is als der zulken, zoo en kond gy in 't Koninkryk Gods niet ingaan: Daar is een zoort van Menfchen, die, naar't my toefchynt, daar alle op uyt zyn, om veel te kunnen Redeneeren uyt de Schriftuur; zy zyn ook onder de lieden van een byzonder aanzien, in die in zoo een ftaat raakt, 't is by na onmoogelyk daar af te raken, want zy zyn in een valse rust, en gelyk ze de menfchen bedriegen, zo bedrie-

driegen zo ook haar zelve met die gedagten, dat zy veel weeten : myn lieve Schaap ! gy niet alzo ; maar wanneer gy het Oude of Nieuwe Testament leest of hoort leesen , zoo laat uw oogmerk zuiver zyn , dat is , zoekt niet te weeten als om te betragten ; want niet de Hoorders maar Doenders der Wet syn geregteerdigt , en weest hier in naarstig want uw arbeid en zal niet ydel zyn in den Heere .

Nu myn alderlieffte Kind ! dewyl ik weet , dat gy een Natuurelyk leeven van uwen God ontfangen hebt ; de Heere geeve u dat leeven dat uyt hem is , en laat 'er u nooyt van vervremden ; ik heb u zeer veel dingen te zeggen dies aangaande : Gy die nog geen Ooren en hebt om te hooren , hoort dog na dezen wat de Heere in u spreken wil ; en wederstaat synen Geest niet , zoo zal hy u in alle waarheid leiden : want my aangaande , of ik wederom wilde dragen , en met eens zoo veel smerte baren als ik u baren zal , zoo zoude het dog niet vorderen tot een Heemelsche Geboorte : want wat uyt vlees gebooren is ; is maar vlees ; dit is dan een saak die tusfen u en uwen God te doen staat . Laat dog de Heere werken in syn Schepfel het geen hem behaagt en heerlyk is ; want de levendige zullen hem looven , en de doode weeten niets ; die in de zonde zyn , die zyn dood en levendig gestorven .

E I N D E .

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

1850

K 1000

1000

